Wisbech's illustrerede Almanak

Udkom fra 1852-1939 med indhold gældende for det kommende år.

Om almanakken på: https://danskforfatterleksikon.dk/1850p/p104813.htm

Udarbejdet 2024 af Niels Jensen

Forlagt af Brødrene Wisbech
KOLDING.

TILLADT AF UNIVERSITETET

Almanak

for det Aar efter Christi Fødsel

1874,

som er det andet efter Skudaar;

beregnet til Kjøbenhavns Observatorium

af

H. C. F. C. Schjellerup,
Professor.

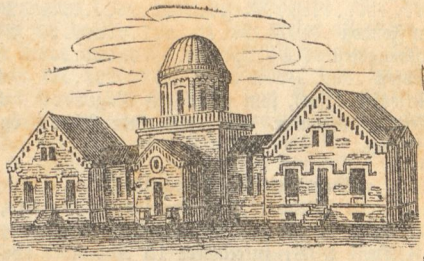

Kjøbenhavn.
Trykt hos J. H. Schultz.

Nærværende Aar
regnes
efter Christi Fødsel 1874.

Efter Verdens Skabelse	5841.
I den julianske Periode	6587.
Siden Reformationen	357.
Siden den Oldenborgske Stammes Regjerings Begyndelse i dette Rige	426.
Siden vor allernaadigste Konge, Kong Christian den Niendes Fødsel	56.
Fra Kong Christian den Femtes danske Lov	191.
Fra Danmarks Grundlov	25.

Imellem Jul og Fastelavn er 7 Uger og 3 Dage.

Mosaiske Festdage 1874.

Purimfest	3	Marts
* 1ste Paaskedag	2	April
* 2den —	3	—
* 7de —	8	—
* Paaskens Ende	9	—
* Ugefest (Pintse)	22	Mai
* Sammes 2den Festdag	23	—
* Fastedag, Templets Ødelæggelse	23	Juli
* Nytaarsfest (5635)	12	Septbr.
* Sammes 2den Dag	13	—
* Store Forsoningsfest	21	—
* Løvsalsfest	26	—
* Sammes 2den Festdag	27	—
* Sammes Slutningsfest	3	October
* Thorah-Glædesfest	4	—
Templets Indvielsesfest (Jul), som feires i 8 Dage	4	December.

Enhver Festdag begynder den foregaaende Aften, og de med * betegnede feires strengt.

Det danske Kongehus.

Kong Christian IX. til Danmark, de Venders og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenborg, født 8 April 1818, sukcederede 15 November 1863, formælet 26 Mai 1842 med

Dronning **Louise** Vilhelmine Frederikke Caroline Auguste Julie, Prindsesse af Hessen-Cassel, født 7 Septbr. 1817.

Børn:

1) Kronprinds Christian **Frederik** Vilhelm Carl, født 3 Juni 1843, formælet 28 Juli 1869 med
   Kronprindsesse **Louise** Josephine Eugenie, Prindsesse af Sverig og Norge, født 31 Oktbr. 1851.
   Børn:
   1) **Christian** Carl Frederik Albert Alexander Vilhelm, født 26 Septbr. 1870.
   2) Christian **Frederik Carl** Georg Valdemar Axel, født 3 August 1872.
2) **Alexandra** Caroline Marie Charlotte Louise Julie, født 1 Decbr.

1844, formælet 10 Marts 1863 med Albert Edward, Prinds af Wales, Hertug af Cornwall, født 9 Novbr. 1841.

3) Georg I., Hellenernes Konge, (Christian Vilhelm Ferdinand Adolph Georg), født 24 Decbr. 1845, formælet 27 Oktbr. 1867 med Olga Constantinowna, Storfyrstinde af Rusland, født 3 Septbr. 1851.
4) Maria Feodorowna (Maria Sophie Frederikke Dagmar), født 26 Novbr. 1847, formælet 9 Novbr. 1866 med Storfyrste Alexander Alexandrowitch af Rusland, Storfyrst-Thronfølger og Cæsarewitch, født 10 Marts 1845.
5) Thyra Amalie Caroline Charlotte Anna, født 29 Septbr. 1853.
6) Valdemar, født 27 Oktbr. 1858.

Oldefaders Sønnesøns Kong Christian VIII's Enke:

Enkedronning Caroline Amalie, Prindsesse af Slesvig-Holsten-Sønderborg-Augustenborg, født 28 Juni 1796, formælet 22 Mai 1815, Enke 20 Januar 1848.

Oldefaders Sønnesøns Kong Frederik VI's Døttre:

1) Caroline, født 28 Oktbr. 1793, formælet 1 August 1829 med Arveprinds Frederik Ferdinand, Enke 29 Juni 1863.
2) Vilhelmine Marie, født 18 Januar 1808, formælet 19 Mai 1838 med Carl, Hertug af Slesvig-Holsten-Sønderborg-Glücksborg, født 30 Septbr. 1813, fuldcederede 17 Febr. 1831.

I nærværende Almanak antages Dagen overensstemmende med almindelig Vedtægt at begynde ved Midnat og regnes indtil næste Midnat, saa at de 12 Timer, der gaae foran den mellemliggende Middag, benævnes Formiddagstimer, de 12 efterfølgende derimod Eftermiddagstimer. Ethvert Klokkeslet er angivet i den saakaldte Middeltid eller den Tidsart, som stedse bruges i det daglige Liv, og som derfor alle Uhre ere indrettede til at vise. Da denne imidlertid er forskjellig fra den Tid, som Solskiven angiver, bliver det nødvendigt for Enhver, som vil stille sit Uhr efter Solskiven, at kjende den Forskjel, som finder Sted mellem Uhret og Solskiven. Herom erholdes Underretning ved Hjælp af de Tal, som findes paa den Side, der følger efter Decembermaaned, og som angive, hvad et Uhr paa de forskjellige Dage af Aaret bør vise i samme Øieblik, som det efter Solskiven er Middag. Saaledes betegner f. Ex. 12. 4', som findes ved den 1 Januar, at paa denne Dag skal et rigtigt Uhr vise Tolv og fire Minuter i det Øieblik, da Solen angiver Middag. Disse Tal kunne anvendes uden Forandring over hele Landet.

Den tredie Række paa enhver Side indeholder Angivelsen af Klokkeslettet for Maanens Op- eller Nedgang, forsaavidt som Kundskab derom kan have Vigtighed i det daglige Liv. Maanens Opgang er betegnet med O. F. eller O. E., eftersom den indtræffer paa en Formiddags- eller Eftermiddagstime. Ligeledes betegnes Nedgangen med N. F. eller N. E.

Den sidste Række paa enhver Side betegner Angivelsen af Klokkeslettet for Høivande paa Jyllands frie Vestkyst, hvormed maa sammenholdes den Forklaring over Beregningen af Tiden for Flod og Ebbe, som er meddelt efter Tabellen for Tidsforskjellen.

De, der ville benytte Solcentrets Op- eller Nedgang til derefter at stille deres Uhre, kunne, naar de befinde sig paa et Sted i Danmark, der ligger lige Vest for Kjøbenhavn, betjene sig af de i Almanakken anførte Klokkeslet. For de Steder derimod, som ligge nordligere eller sydligere, er beregnet den vedføiede Tabel, der viser, hvormange Minuter man skal lægge

til eller trække fra de i Almanakken anførte Klokkeslet, for at erfare, hvad Uhret bør vise ved Solens Op= eller Nedgang. De anførte Tal gjælde imidlertid ogsaa for dem, der ligge omtrent lige Øst eller Vest; derfor anføres her saavel disse som ogsaa de, der kunne rette sig efter Kjøbenhavn.

Kjøbenhavn... Roeskilde, Holbek, Kallundborg, Veile, Varde.
Helsingør .... Hillerød, Nykjøbing, Skanderborg.
Randers ..... Viborg, Grenaa.
Aalborg ..... Ribe, Løgstør, Thisted.
Ribe .... Christiansfeld, Haderslev, Assens, Odense, Nyborg, Korsør, Slagelse, Storeheddinge, Christiansø.
Nakskov...... Tønder, Flensborg, Sønderborg, Maribo, Saxkjøbing, Stubbekjøbing, Nykjøbing.
Slesvig ..... Husum, Ekernførde, Burg.

	Jan.		Febr.		Marts			April		Mai		Juni		Juli		August			Septb.		Octbr.		Novbr.		Decbr.	
	Læg til Opg. Træk fra Nedg.						Træk fra Opgangen. Læg til Nedgangen.													Læg til Opg. Træk fra Nedg.						
	6	20	3	17	2	16	30	13	27	11	25	8	22	6	20	3	17	31	14	28	12	26	9	23	7	21
Helsingør ...	2	2	1	1	1	0	0	1	1	1	2	2	2	2	2	1	1	1	0	0	1	1	1	2	2	2
Randers	6	5	4	2	1	0	1	2	3	4	5	6	6	6	5	4	3	2	1	0	1	2	4	5	6	6
Aalborg	9	8	6	4	2	1	1	3	5	6	8	10	10	9	8	6	4	3	1	1	2	4	6	8	9	10
Skagen	14	12	9	6	3	1	2	3	7	10	13	15	16	15	13	10	7	4	2	1	4	6	7	12	15	16

	Jan.		Febr.		Marts			April		Mai		Juni		Juli		August			Septb.		Octbr.		Novbr.		Decbr.	
	Træk fra Opg. Læg til Nedg.						Læg til Opgangen. Træk fra Nedgangen.													Træk fra Opg. Læg til Nedg.						
	6	20	3	17	2	16	30	13	27	11	25	8	22	6	20	3	17	31	14	28	12	26	9	23	7	21
Ribe	2	2	1	1	1	0	0	1	1	1	2	2	2	2	2	1	1	1	0	0	1	1	1	2	2	2
Nakskov	6	5	4	2	1	0	1	2	3	4	5	6	6	6	5	4	3	2	1	0	1	2	4	5	6	6
Slesvig	7	6	5	3	2	0	1	2	4	5	7	8	8	7	6	5	4	2	1	0	2	3	5	6	7	8

Januar

eller **Slugmaaned.** 31 Dage. 1874.

Christi Omskjærelse, Luc. 2.

			Maan. N. F.		Hviv.
T.	1	Nytaar	7 47	Solen nærmest Jorden	11 2
F.	2	Abel	O. E.	○ f. M. 7. 53′ Eftm.	11 50
L.	3	Enoch	3 50		0 13

Da Herodes var død, Matth. 2.

S.	4	S. e. Nytaar	5 9	Methusalem	0 56
M.	5	Simeon	6 29		1 33
Ti.	6	Hell. 3 Kong.	7 49		2 9
O.	7	Knud Hertug	9 6	Sol. op 8. 30′ n. 3. 43′	2 43
T.	8	Erhard	10 21	Tusmørket varer 51′	3 17
F.	9	Julianus	11 34	☾ fjerneſt Jorden	3 52
L.	10	Paul Eremit	O. F.	◖ f. Kv. 8. 45′ Eftm.	4 28

Da Jesus var 12 Aar gammel, Luc. 2.

S.	11	1 S. e. H. 3 K.	12 49	Hyginus	5 11
M.	12	Reinhold	2 5		6 9
Ti.	13	Hilarius	3 25		7 15
O.	14	Felix	4 48	Sol. op 8. 24′ n. 3. 55′	8 28
T.	15	Maurus	6 12	Tusmørket varer 50′	9 37
F.	16	Marcellus	7 28		10 36
L.	17	Antonius	N. E.		11 29

Bryllupet i Kana, Joh. 2.

S.	18	2 S. e. H. 3 K.	3 43	Hert. V. Mar. Prisca	12 19
M.	19	Pontianus	5 20	● n. M. 8. 50′ Form.	0 42
Ti.	20	Fab. Sebast.	6 58	☾ nærmest Jorden	1 26
O.	21	Agnes	8 34	Sol. op 8. 15′ n. 4. 9′	2 6
T.	22	Vincentius	10 7	Tusmørket varer 49′	2 47
F.	23	Emerentius	11 38		3 26
L.	24	Timotheus	N. F.		4 10

Jesus gik ned af Bjerget, Matth. 8.

S.	25	3 S. e. H. 3 K.	1 9	Pauli Omv.	5 2
M.	26	Polycarpus	2 40	◗ f. Kv. 1. 33′ Form.	6 9
Ti.	27	Chrysostom.	4 10	Carolus Magnus	7 27
O.	28	Fred. 6 Fødſ.	5 35	Sol. op 8. 3′ n. 4. 23′	8 47
				Tusmørket varer 47′	
T.	29	Chr. 7 Fødſ.	6 47	Valerius	9 55
F.	30	Louiſe	7 40	Adelgunde	10 50
L.	31	Vigilius	O. E.		11 35

Februar

eller **Blidemaaned.** 28 Dage. 1874.

Arbeiderne i Vingaarden, Matth. 20.

		Maan. O. E.		Høiv.
S. 1	Septuagesima	4 11	Brigida	
M. 2	Kyndelmisse	5 31	○ f. M. 12. 26′ Eftm.	12 16
Ti. 3	Blasius	6 50		0 34
O. 4	Veronica	8 5	Sol. op 7. 51′ n. 4. 38′	1 9
			Tusmørket varer 46′	1 41
T. 5	Agathe	9 19	☾ fjerneſt Jorden	2 10
F. 6	Dorothea	10 33		2 41
L. 7	Richard	11 47		3 12

De fire Slags Sædejord, Luc. 8.

S. 8	Sexagesima	O. F.	Corintha	3 48
M. 9	Apollonia	1 4	◖ f. Kv. 5. 19′ Eftm.	4 27
Ti. 10	Scholastica	2 24		5 20
O. 11	Euphrosyne	3 48	Sol. op 7. 35′ n. 4. 54′	6 30
T. 12	Eulalia	5 7	Tusmørket varer 44′	7 51
F. 13	Benignus	6 16		9 13
L. 14	Valentinus	7 6		10 20

Christi Daab, Matth. 3.

S. 15	**Fastelavn**	N. E.	Quinquagesima. Faustinus Estomihi	11 15
M. 16	Juliane	4 22	● n. M. 8. 5′ Eftm.	12 2
Ti. 17	Hvide Tirsdag	6 2	Findanus	0 25
			Jul. Sophie. Concordia	
O. 18	Aske Onsdag	7 38	☾ nærmeſt Jorden	1 20
T. 19	Ammon	9 15	Sol. op 7. 20′ n. 5. 9′	1 45
F. 20	Eucharias	10 49	Tusmørket varer 43′	2 23
L. 21	Samuel	N. F.		3 3

Jesus friſtes af Djævelen, Matth. 4.

S. 22	1 S. i Faſten	12 23	Quadragesima. Peders Stol	3 48
M. 23	Papias	1 57	Invocavit.	
Ti. 24	Matthias	3 23	◗ f. Kv. 11. 36′ Form.	4 39
				5 47
O. 25	Tamperdag	4 41	Victorinus	
T. 26	Inger	5 40	Sol. op 7. 3′ n. 5. 23′	7 8
F. 27	Leander	6 20	Tusmørket varer 42′	8 30
L. 28	Ollegaard	6 45		9 40
				10 31

Marts

eller Tordmaaned. 31 Dage. 1874.

Den kananæiske Kvinde, Matth. 15.

		Maan. N. F.		Høiv.
S. 1	2 S. i Faſten	7 5	Reminiſcere Albinus.	11 14
M. 2	Simplicius	O. E.		11 49
Ti. 3	Kunigunde	5 51	○ f. M. 6. 12′ Form.	0 6
O. 4	Adrianus	7 6	Sol. op 6. 45′ n. 5. 38′ Tusmørket varer 42′	0 38
T. 5	Theophilus	8 19	☾ fjerneſt Jorden	1 8
F. 6	Gotfred	9 34		1 38
L. 7	Perpetua	10 50		2 7

Jeſus drev en Djævel ud, Luc. 11.

S. 8	3 S. i Faſten	O. F.	Oculi Beata.	2 40
M. 9	40 Riddere	12 9		3 15
Ti. 10	Ædel	1 30	☾ f. Kv. 10. 24′ Form.	3 58
O. 11	Thala	2 50	Sol. op 6. 28′ n. 5. 53′ Tusmørket varer 42′	4 49
T. 12	Gregorius	4 2		6 0
F. 13	Macedonius	4 59		7 25
L. 14	Eutychius	5 39		8 51

Jeſus beſpiſer 5000 Mand, Joh. 6.

S. 15	Midfaſte	6 2	Lætare Zacharias.	9 59
M. 16	Gudmund	6 18		10 55
Ti. 17	Gjertrud	N. E.	● n. M. 5. 52′ Form.	11 40
O. 18	Alexander	6 37	Sol. op 6. 10′ n. 6. 7′ Tusmørket varer 42′	0 1
T. 19	Joſeph	8 15	☾ nærmeſt Jorden	0 41
F. 20	Gordius	9 52	Jevndøgn, Foraar begynder	1 21
L. 21	Benedictus	11 31		2 0

Gabriel Enget udſendes, Luc. 1.

S. 22	5 S. i Faſten	N. F.	Judica Paulus.	2 43
M. 23	Fidelis	1 5		3 30
Ti. 24	Ulrica	2 31	☽ f. Kv. 11. 22′ Efterm.	4 23
O. 25	Mariæ Bebud.	3 40	Sol. op 5. 51′ n. 6. 21′ Tusmørket varer 42′	5 30
T. 26	Gabriel	4 24		6 46
F. 27	Caſtor	4 53		8 5
L. 28	Euſtachius	5 11		9 11

Chriſti Indtog i Jeruſalem, Matth. 21.

S. 29	Palmeſøndag	5 24	Jonas	10 2
M. 30	Quirinus	5 32		10 43
Ti. 31	Fred. 5. Fødſ.	5 39	Balbina	11 18

April

eller Faaremaaned. 30 Dage. 1874.

		Maan.		Høiv.
		O. E.	(Fjerneſt Jorden	
O. 1	Hugo	O. E.	Sol. op 5. 33′ n. 6. 35′ Tusmørket varer 43′	11 49
T. 2	Skjærtorsdag	7 22	Theodoſius ○ f. M. 12. 9′ Form.	0 4
F. 3	Langfredag	8 38	Nicætas	0 36
L. 4	Ambroſius	9 56		1 6
			Chriſti Opſtandelſe, Marc. 16.	
S. 5	Paaskedag	11 17	Irene	1 41
M. 6	2 Paaskedag	O. F.	Sixtus	2 45
Ti. 7	Egeſippus	12 38	Janus	2 55
O. 8	Chr. 9 Fødſ.	1 51	Sol. op 5. 15′ n. 6. 49′ Tusmørket varer 44′	3 40
T. 9	Procopius	2 54	◖ ſ. Kv. 11. 10′ Eftm.	4 32
F. 10	Ezechiel	3 38		5 40
L. 11	Leo	4 8		7 1
			Jeſus kom ind ad lukte Døre, Joh. 20.	
S. 12	1 S. e. Paaske	4 24	Ovaſimodo Julius.	8 23
M. 13	Juſtinus	4 38		9 34
Ti. 14	Tiburtius	4 47	Olympia	10 27
O. 15	Chr. 5 Fødſ.	4 54	(Nærmeſt Jorden Sol. op 4. 57′ n. 7. 3′ Tusmørket varer 46′	11 14
T. 16	Mariane	N. E.	● n. M. 2. 43′ Efterm.	11 56
F. 17	Anicetus	8 52		0 18
L. 18	Eleutherius	10 33		1 0
			Jeſus er en god Hyrde, Joh. 10.	
S. 19	2 S. e. Paaske	N. F.	Miſericord. Dom. Daniel.	1 44
M. 20	Sulpicius	12 7		2 28
Ti. 21	Flyttedag	1 26	Florentius	3 16
O. 22	Cajus	2 22	Sol. op 4. 40′ n. 7. 17′ Tusmørket varer 47′	4 9
T. 23	Georgius	2 58	◗ ſ. Kv. 12. 54′ Eftm.	5 6
F. 24	Albertus	3 19		6 14
L. 25	Marc. Evang.	3 34		7 22
			Chriſti Bortgang til Faderen, Joh. 16.	
S. 26	3 S. e. Paaske	3 43	Jubilate Cletus.	8 26
M. 27	Charl. Amal.	3 50	Ananias	9 20
Ti. 28	Vitalis	3 56	(Fjerneſt Jorden	10 3
O. 29	Peter Martyr	4 1	Sol. op 4. 24′ n. 7. 31′ Tusmørket varer 49′	10 41
T. 30	Severus	4 8		11 16

Mai

eller **Maimaaned.** 31 Dage. 1874.

			Maan.		Høiv.
			O. E.		
F. 1	Bededag		O. E.	Phil. Jacob Voldermisse.	11 49
L. 2	Athanasius		9 3	○ f. M. 5. 0′ Eftm.	0 7
		Den Helligaands Sendelse, Joh. 16.			
S. 3	4 S. e. Paaske		10 26	Cantate Korsmisse.	0 43
M. 4	Florian		11 42		1 20
Ti. 5	Gothard		O. F.	De lyse Nætter begynde	2 0
O. 6	Joh.a.Portam		12 49	Sol. op 4. 9′ n. 7. 44′	2 42
T. 7	Flavia		1 38	Tusmørket varer 52′	3 29
F. 8	Stanislaus		2 12		4 20
L. 9	Caspar		2 31	◐ f. Kv. 8. 3′ Form.	5 20
		Beder i Jesu Navn, Joh. 16.			
S. 10	5 S. e. Paaske		2 44	Rogate Gordianus.	6 32
M. 11	Mamertus		2 55		7 46
Ti. 12	Pancratius		3 3		8 57
O. 13	Ingemmus		3 10	Sol. op 3. 55′ n. 7. 58′ Tusmørket varer 55′	9 56
T. 14	Chr. Himmelf.		3 19	Christian Nærmest Jorden	10 48
F. 15	Sophie		N. E.	● n. M. 11. 7′ Eftm.	11 34
L. 16	Sara		9 32		12 21
		Naar Trosteren kommer, Joh. 15.			
S. 17	6 S. e. Paaske		11 1	Exaudi Bruno.	0 44
M. 18	Erik		N. F.		1 30
Ti. 19	Potentiana		12 11		2 15
O. 20	Angelica		12 55	Sol. op 3. 43′ n. 8. 10′ Tusmørket varer 58′	3 2
T. 21	Helene		1 23		3 48
F. 22	Castus		1 40		4 34
L. 23	Desiderius		1 52	◑ f. Kv. 4. 9′ Form.	5 27
		Hvo mig elsker, Joh. 14.			
S. 24	Pintsedag		1 59	Esther	6 24
M. 25	2 Pintsedag		2 6	Urbanus	7 23
Ti. 26	Beda		2 11	Fjernest Jorden	8 21
O. 27	Tamperdag		2 16	Lucian Sol. op 3. 32′ n. 8. 21′	9 13
T. 28	Vilhelm		2 23	Tusmørket varer 62′	9 59
F. 29	Maximinus		2 31		10 43
L. 30	Vigand		2 42		11 23
		Christus og Nicodemus, Joh. 3.			
S. 31	Trinitatis		2 59	Petronella ○ f. M. 7. 37′ Form.	12 4

Juni

eller Skjærsommer. 30 Dage. 1874.

		Maan.		Høiv.
		O. E.		
M. 1	Nicomedes	10 40		0 25
Ti. 2	Marcellinus	11 36	Erasmus	1 8
O. 3	Krpr. Frederik	O. F.	Sol. op 3. 25' n. 8. 31'	1 50
T. 4	Optatus	12 14	Tusmørket varer 65'	2 33
F. 5	Bonifacius	12 36		3 17
L. 6	Norbertus	12 52		4 3

Den rige Mand, Luc. 16.

S. 7	1 S. e. Trin.	1 3	Jeremias	4 54
M. 8	Medardus	1 12	☾ s. Kv. 2. 8' Eftm.	5 58
Ti. 9	Primus	1 19		7 6
O. 10	Onuphrius	1 27	Sol. op 3. 20' n. 8. 38' Tusmørket varer 68'	8 19
T. 11	Barnab. Apost.	1 36	☾ nærmest Jorden	9 28
F. 12	Basilius	1 48		10 26
L. 13	Cyrillus	2 9		11 19

Den store Nadvere, Luc. 14.

S. 14	2 S. e. Trin.	N. E.	Rufinus	12 8
M. 15	Vitus	10 48	● n. M. 7. 43' Form.	0 33
Ti. 16	Tycho	11 22		1 18
O. 17	Botolphus	11 45	Sol. op 3. 18' n. 8. 43' Tusmørket varer 70'	2 0
T. 18	Leontius	11 58		2 41
F. 19	Gervasius	N. F.		3 19
L. 20	Sylverius	12 7		3 58

Det fortabte Faar, Luc. 15.

			Albanus	
S. 21	3 S. e. Trin.	12 14	☽ f. Kv. 8. 51' Eftm.	4 37
M. 22	10000 Mart.	12 20	Solhverv, længste Dag. Sommer begynder	5 22
Ti. 23	Paulinus	12 25	☾ fjernest Jorden	6 16
O. 24	St. Hansdag	12 31	Sol. op 3. 19' n. 8. 45' Tusmørket varer 70'	7 15
T. 25	Prosper	12 38		8 18
F. 26	Pelagius	12 48		9 18
L. 27	7 Sovere	1 3		10 13

Vorer barmhjertige, Luc. 6.

S. 28	4 S. e. Trin.	1 27	Enkedr. Caroline Amalie Eleonora	11 2
M. 29	Petr. Paulus	O. E.	○ f. M. 7. 38' Eftm.	11 49
Ti. 30	Lucina	10 14		0 12

Juli

eller **Ormemaaned.** 31 Dage. 1874.

		Maan. O. E.		Høiv.
O. 1	Theobaldus	10 43	Sol. op 3. 23′ n. 8. 44′	0 57
T. 2	Mariæ Besøg.	10 59	Tusmørket varer 68′	1 40
F. 3	Cornelius	11 13	Solen fjerneſt Jorden	2 50
L. 4	Ulricus	11 21		3 1

Jeſus lærer af Skibet, Luc. 5.

S. 5	5 S. e. Trin.	11 28	Anshelmus	3 43
M. 6	Dion	11 35	◖ ſ. Kv. 6. 51′ Eftm.	4 27
Ti. 7	Lov. Aug.	11 44	Willebaldus Cnærmeſt Jorden	5 21
O. 8	Kjeld	11 55	Sol. op 3. 30′ n. 8. 39′	6 30
T. 9	Soſtrata	O. F.	Tusmørket varer 66′	7 48
F. 10	Vilh. Carol.	12 11	Knud Konge	9 7
L. 11	Joſva	12 36		10 13

Phariſæernes Retfærdighed, Matth. 5.

S. 12	6 S. e. Trin.	1 17	Henrik	11 8
M. 13	Margarethe	N. E.	● n. M. 5. 18′ Eftm.	11 57
Ti. 14	Bonaventura	9 47		0 20
O. 15	Apoſtl. Del.	10 3	Sol. op 3. 39′ n. 8. 32′	1 1
T. 16	Suſanne	10 14	Tusmørket varer 63′	1 39
F. 17	Alexius	10 23		2 12
L. 18	Arnolphus	10 29		2 47

Jeſus beſpiſer 4000 Mand, Marc. 8.

S. 19	7 S. e. Trin.	10 34	Juſta	3 18
M. 20	Elias	10 39	Cfjerneſt Jorden	3 53
Ti. 21	Evenus	10 46	◗ f. Kv. 2. 22′ Eftm.	4 30
O. 22	Mar. Magd.	10 53	Sol. op 3. 50′ n. 8. 22′ Tusmørket varer 59′	5 16
T. 23	Apollinaris	11 6	Hundedagene begynde	6 16
F. 24	Chriſtina	11 25		7 26
L. 25	Jacobus	11 57		8 41

De falſke Propheter, Matth. 7.

S. 26	8 S. e. Trin.	N. F.	Anna	9 48
M. 27	Martha	12 46		10 46
Ti. 28	Aurelius	1 56	○ f. M. 5. 33′ Form.	11 36
O. 29	Oluf	O. E.	Sol. op 4. 2′ n. 8. 10′	12 0
T. 30	Abdon	9 19	Tusmørket varer 56′	0 43
F. 31	Germanus	9 30		1 24

August

eller **Høstmaaned.** 31 Dage. 1874.

		Maan. O. E.		Høiv.
L. 1	Ped. Fængsel	9 37	☾nærmest Jorden	2 1
	Den utro Husfoged, Luc. 16.			
S. 2	9 S. e. Trin.	9 44	Hannibal	2 40
M. 3	Nicodemus	9 52		3 19
Ti. 4	Dominicus	10 2	◖ f. Kv. 11. 37′ Eftm.	4 3
O. 5	Osvaldus	10 17	Sol. op 4. 15′ n. 7. 57′	4 55
T. 6	Chr. Forklar.	10 39	Tusmørket varer 52′	6 4
F. 7	Donatus	11 10		7 29
L. 8	Ruth	O. F.	De lyse Nætter ophøre	8 53
	Jesus græder over Jerusalem, Luc. 19.			
S. 9	10 S. e. Trin.	12 4	Romanus	10 3
M. 10	Laurentius	1 17		10 57
Ti. 11	Herman	1 40	● n. M. 4. 50′ Form.	11 42
O. 12	Clara	N. E.	Sol. op 4. 28′ n. 7. 42′	0 2
T. 13	Hippolytus	8 31	Tusmørket varer 49′	0 38
F. 14	Eusebius	8 37		1 12
L. 15	Mar. Himf.	8 43		1 42
	Phariseeren og Tolderen, Luc. 18.			
S. 16	11 S. e. Trin.	8 47	Rochus	2 11
M. 17	Anastatius	8 54	☾fjernest Jorden	2 43
Ti. 18	Agapetus	9 0		3 14
O. 19	Sebaldus	9 11	Sol. op 4. 41′ n. 7. 25′ Tusmørket varer 47′	3 52
T. 20	Bernhard	9 25	◗ f. Kv. 7. 43′ Form.	4 34
F. 21	Salomon	9 50		5 30
L. 22	Symphor.	10 30		6 45
	Den Døve og Stumme, Marc. 7.			
S. 23	12 S. e. Trin.	11 30	Zachæus Hundedagene ende	8 9
M. 24	Sophie Fred.	N. F.	Bartholomæus	9 27
Ti. 25	Ludvig	12 50		10 28
O. 26	Irenæus	2 24	Sol. op 4. 55′ n. 7. 8′ Tusmørket varer 46′	11 19
T. 27	Gebhardus	O. E.	○ f. M. 2. 19′ Eftm.	12 2
F. 28	Lovise	7 46	Augustinus	0 23
L. 29	Joh. Halsh.	7 53	☾nærmest Jorden	1 2
	Samaritaneren og Leviten, Luc. 10.			
S. 30	13 S. e. Trin.	7 59	Benjamin	1 40
M. 31	Bertha	8 10		2 18

September

eller **Fiskemaaned.** 30 Dage. 1874.

		Maan.		Høiv.
		O. E.		
Ti. 1	Ægidius	8 22		3 0
O. 2	Elisa	8 40	Sol. op 5. 9′ n. 6. 51′ Tusmørket varer 44′	3 46
T. 3	Seraphia	9 10	☾ s. Kv. 5. 44′ Form.	4 44
F. 4	Jul. Maria	9 56	Theodosia	5 52
L. 5	Regina	11 4		7 17

De 10 Spedalske, Luc. 17.

S. 6	14 S. e. Trin.	O. F.	Magnus	8 42
M. 7	Dr. Louise	12 25	Robert	9 47
Ti. 8	Mariæ Fødsl.	1 49		10 37
O. 9	Gorgonius	3 12	Sol. op 5. 22′ n. 6. 32′ Tusmørket varer 43′	11 23
T. 10	Burchhardt	N. E.	● n. M. 7. 1′ Efterm.	11 52
F. 11	Hillebert	6 52		0 8
L. 12	Guido	6 57		0 39

Ingen kan tjene to Herrer, Matth. 6.

S. 13	15 S. e. Trin.	7 2	Cyprianus	1 9
M. 14	† Ophøielse	7 9	☾ fjerneſt Jorden	1 39
Ti. 15	Eſtild	7 17	Euphemia	2 9
O. 16	Tamperdag	7 29	Sol. op 5. 36′ n. 6. 14′	2 44
T. 17	Lambertus	7 49	Tusmørket varer 42′	3 21
F. 18	Chr. 8 Fødsl.	8 22	Titus	4 6
L. 19	Constantia	9 12	☽ f. Kv. 11. 55′ Eftm.	5 2

Enkens Søn af Nain, Luc. 7.

S. 20	16 S. e. Trin.	10 22	Tobias	6 16
M. 21	Matthæus	11 47		7 39
Ti. 22	Mauritius	N. F.	Jevndøgn, Efteraar begynder	8 58
O. 23	Linus	1 24	Sol. op 5. 49′ n. 5. 56′	10 3
T. 24	Tecla	3 1	Tusmørket varer 42′	10 54
F. 25	Cleophas	4 38	○ f. M. 10. 57′ Eftm.	11 37
L. 26	Adolph	O. E.	☾ nærmeſt Jorden	12 19

Den Vatersottige, Luc. 14.

S. 27	17 S. e. Trin.	6 16	Cosmus	0 38
M. 28	Venceslaus	6 27		1 18
Ti. 29	St. Michael	6 43		2 0
O. 30	Hieronymus	7 8	Sol. op 6. 3′ n. 5. 37′ Tusmørket varer 42′	2 45

Oktober

eller **Sædemaaned.** 31 Dage. 1874.

		Maan.		Høiv.
		O. E.		
T. 1	Remigius	7 49		3 36
F. 2	Ditlev	8 51	◖ f. Kv. 2. 28′ Eftm.	4 31
L. 3	Mette	10 9		5 40
	Hvis Søn er Christus, Matth. 22.			
S. 4	18 S. e. Trin.	11 33	Franciscus	6 59
M. 5	Placidus	O. F.		8 15
Ti. 6	Fred. 7 Fødf.	12 58	Broderns	9 16
O. 7	Amalia	2 20	Sol. op 6. 17′ n. 5. 19′	10 5
T. 8	Ingeborg	3 38	Tusmørket varer 42′	10 45
F. 9	Dionysius	4 53		11 19
L. 10	Gereon	N. E.	Solformørkelse Kl. 9. 54′ Fm. ● n. M. 11. 52′ Form.	11 50
	Den Værkbrudne, Matth. 9.			
S. 11	19 S. e. Trin.	5 19	Fred. 4 Fødf. ☾ fjerneſt Jorden	0 6
M. 12	Pr. Frederik	5 27	Maximilian	0 38
Ti. 13	Angelus	5 37		1 11
O. 14	Calixtus	5 53	Sol. op 6. 31′ n. 5. 2′	1 45
T. 15	Hedevig	6 21	Tusmørket varer 42′	2 21
F. 16	Gallus	7 3		3 3
L. 17	Florentinus	8 4		3 49
	Bryllupsklæderne, Matth. 22.			
S. 18	20 S. e. Trin.	9 22	Luc. Evang.	
M. 19	Balthasar	10 51	◗ f. Kv. 2. 20′ Eftm.	4 42
Ti. 20	Flyttedag	N. F.	Felicianus	5 48
O. 21	11000 Jomfr.	12 25	Sol. op 6. 45′ n. 4. 44′	7 7
T. 22	Cordula	1 59	Tusmørket varer 43′	8 23
F. 23	Søren	3 35		9 29
L. 24	Proclus	5 13		10 23
				11 9
	Den kongelige Mand, Joh. 4.			
			☾ nærmeſt Jorden	
S. 25	21 S. e. Trin.	O. E.	Crispinus	
M. 26	Amandus	4 46	○ f. M. 8. 11′ Form.	11 54
Ti. 27	Sem	5 8	Maaneform. Kl. 6. 32′ Form.	0 16
O. 28	Prſ. Caroline	5 41	Dr. Mar. Soph. Frederikke	1 0
T. 29	Narcisſus	6 37	Simeon og Judas	1 47
F. 30	Louiſe Charl.	7 52	Sol. op 7. 0′ n. 4. 28′	2 35
L. 31	Krprdſ. Louiſe	9 17	Tusmørket varer 44′	3 25
			Absalon	4 18
			Reform. Beg.	

November

eller **Slagtemaaned.** 30 Dage. 1874.

Jesus prædiker om Salighed, Matth. 5.

		Maan.		Høiv.
		O. E.		
S. 1	22 S. e. Trin.	10 44	Alle Helgen	5 16
M. 2	Alle Sjæle	O. F.	☾ s. Kv. 2. 50′ Form.	6 23
Ti. 3	Hubertus	12 7	Venus skinner stærkest	7 28
O. 4	Otto	1 25	Sol. op 7. 15′ n. 4. 13′	8 29
T. 5	Malachias	2 41	Tusmørket varer 45′	9 21
F. 6	Leonhardus	3 54		10 4
L. 7	Engelbrecht	5 10	☾ fjerneſt Jorden	10 42

Skattens Mønt, Matth. 22.

S. 8	23 S. e. Trin.	6 27	Claudius	11 18
M. 9	Theodor	N. E.	● n. M. 6. 25′ Form.	11 53
Ti. 10	Luther	3 59		0 11
O. 11	Morten Biſp	4 23	Sol. op 7. 29′ n. 3. 59′	0 49
T. 12	Torkild	5 0	Tusmørket varer 46′	1 27
F. 13	Arcadius	5 56		2 6
L. 14	Frederik	7 7		2 49

Den blodſottige Kvinde, Matth. 9.

S. 15	24 S. e. Trin.	8 31	Leopold	3 34
M. 16	Othenius	10 1		4 22
Ti. 17	Anianus	11 31	◗ f. Kv. 2. 44′ Form.	5 17
O. 18	Heſychius	N. F.	Sol. op 7. 43′ n. 3. 47′	6 25
T. 19	Eliſabeth	1 3	Tusmørket varer 48′	7 37
F. 20	Volkmarus	2 36		8 47
L. 21	Mariæ Ofr.	4 12		9 49

Odelæggelsens Vederſtyggelighed, Matth. 24.

S. 22	25 S. e. Trin.	5 50	Fred. Ferdin. Cecilia ☾ nærmeſt Jorden	10 44
M. 23	Clemens	7 34	○ f. M. 6. 24′ Eftm.	11 33
Ti. 24	Cryſogonus	O. E.		12 23
O. 25	Catharina	4 18	Sol. op 7. 57′ n. 3. 37′	0 49
T. 26	Conradus	5 27	Tusmørket varer 50′	1 37
F. 27	Facundus	6 54		2 23
L. 28	Soph. Magdl.	8 22		3 10

Jesu Indtog i Jerusalem, Matth. 21.

S. 29	1 S. i Advent	9 49	Saturninus	3 54
M. 30	Chr. 6 Fødſ.	11 9	Andreas ◖ s. Kv. 7. 19′ Eftm.	4 39

Hirtshals	4 3	6 14	1	Seesand	0 25	6 54	10
Hjerting	2 20	6 5	—	Skagen	5 37	6 6	1
Husum Havn	2 11	7 25	—	Skallingende	1 51	—	—
Høier Kanal	2 54	6 33	7	Støren Itzehoe	3 35	—	—
Krück Aue	3 0	—	—	Støren Störort.	2 24	7 17	—
List	1 56	6 15	7	Süderoog	0 45	6 44	11
Meldorf Havn	1 7	7 45	12	Sydvesthorn	2 18	7 36	9
Nordby	2 37	6 4	6	Sønderhoe	1 57	6 42	5
Norderpiep	0 25	6 18	13	Teufelsbrücke	4 39	7 41	—
Nymindegab	2 16	5 48	2	Thorsminde Gab.	3 9	5 35	2
Ording	0 20	7 23	11	Tvilensleth	3 32	7 27	—
Pelvorm	1 32	6 14	12	Tønningen	1 36	7 11	11
Pin Aue	3 22	7 34	11	Vollervik	0 49	6 45	12
Rendsborg	7 17	7 18	4	Vyk	1 56	6 21	10
Schulau	4 10	7 32	—				

Exempel: at finde Klokkeslettet for Høivande og Lavvande den 3die Januar ved Agger:

Af Pillen for Høivande i Januar	0	Tim.	13 Min.
Hertil lægges Havnetid for Agger	3	—	44 —
	3	Tim.	57 Min.

Det Udkomne er Klokkeslettet for Høivande om Formiddagen. Er det fundne Klokkeslet større end 12 Timer, da trækkes 12 Timer fra, og det Udkomne er nu Klokkeslettet for Høivande om Eftermiddagen.

Klokkeslettet for det paafølgende Lavvande faaes ved til Klokkeslettet for Høivande at lægge Tidsforløbet fra Høivande til Lavvande. Da denne Mellemtid for Agger er 5 Tim. 19 Min., saa indtræffer Lavvande Kl. 9. 16′ om Formiddagen. Blev Lavvandsklokkeslettet større end 12 Tim., da trækkes 12 Tim. fra, og det Udkomne er nu Klokkeslettet for Lavvande om Eftermiddagen.

Trækkes fra de fundne Klokkeslet 25 Min., erholdes derved Klokkeslettene for de næstforegaaende Høivande og Lavvande; lægges derimod 25 Min. til, saa har man Klokkeslettene for de næstfølgende Høivande og Lavvande.

Formørkelser.

I Aaret 1874 indtræffe følgende Formørkelser:

1) En Solformørkelse den 16de April, der blot bliver synlig i Afrika og i den sydligste Del af Sydamerika. Den bliver total for Sydspidsen af Afrika og i det sydlige Ishav.
2) En partiel Maaneformørkelse den 1ste Mai Eftermiddag fra Kl. 3. 15′ til 6. 32′ og derfor usynlig for Kjøbenhavn.
3) En Solformørkelse den 10de Oktober. Den begynder for Kjøbenhavn Kl. 9. 54′ Formiddag og ender Kl. 12. 30′ Eftermiddag. Naar Formørkelsen er størst, blive over 6 Tommer af Solens Diameter formørkede. Formørkelsen bliver ringformig i Siberien.
4) En total Maaneformørkelse den 25de Oktober Formiddag. For Kjøbenhavn begynder den Kl. 6. 32′, Totaliteten varer fra Kl. 7.

50′ til Kl. 8. 24′, og Formørkelsen er forbi Kl. 9. 42′. Da Solen paa denne Dag staaer op Kl. 6. 53′, gaaer Maanen altsaa partielt formørket ned.

Venus gaaer forbi Solen den 9de December om Morgenen for Solens Opgang. Denne Begivenhed, som følgelig er usynlig for Kjøbenhavn, vil kunne iagttages i Asien, Australien og paa Øerne i det indiske Ocean.

Planeterne i Aaret 1874.

Merkur er i Almindelighed Solen saa nær, at den ikke kan sees med blotte Øine. De bedste Tider at søge den paa vil være om Aftenen den 2den Marts, den 28de Juni og den 24de Oktober, da den har størst østlig Afstand fra Solen. Før Solopgang vil den letteſt kunne iagttages den 16de April, den 13de August og den 2den December, da den har størst vestlig Afstand fra Solen.

Venus er usynlig i de første Maaneder af Aaret. Den nærmer sig Solen og kommer i Konjunktion med Samme den 23de Februar. Derpaa bliver den Aftenstjerne, men først i April vil den kunne sees en Time efter Solnedgang. I Begyndelsen af Mai gaaer den ned 2 Timer efter Solen og bevæger sig i Tyrens Stjernebillede imellem Syvstjernen og Aldabaran, hvilken Stjerne den naaer den 10de Mai i 6 Graders nordlig Afstand. Midt i Juli gaaer den nordlig forbi Regulus, men den kan da neppe sees en Time efter Solnedgang. I de følgende Maaneder kommer den stedse lavere paa Himmelen, saa at den gaaer ned næsten samtidig med Solen. Fra Midten af Oktober til Slutningen af November staaer Planeten saa sydlig, at den kun kommer faa Grader over Kjøbenhavns Horizont. Idet den derpaa kommer højere paa Himmelen, nærmer den sig Solen, med hvilken den er i Konjunktion den 9de December. Derpaa fjerner den sig hurtigt i vestlig Retning fra Solen, saa at den i sidste Halvdel af December vil blive synlig paa den østlige Himmel et Par Timer før Solopgang.

Mars har ved Aarets Begyndelse østlig Bevægelse i Vandmanden og kan sees om Aftenen 4 Timer efter Solnedgang. I Februar, Marts og April gjennemløber den Fiskene og Bædderen, men indhentes samtidig af Solen, saa at den i Mai og Juni kun kan sees en Time efter Solnedgang. Efterat den i Begyndelsen af Juli har været i Konjunktion med Solen, lader den sig tilsyne i August om Morgenen. Den har paa denne Tid en retløbende Bevægelse i Krebsen, hvilket Stjernebillede den i Slutningen af Maaneden forlader og fortsætter sin Vei igjennem Løven. Den 12te September gaaer den nordlig forbi Regulus i mindre end en Grads Afstand. Paa denne Tid staaer den op Kl. 3 om Natten. I Slutningen af Oktober gaaer den ind i Jomfruen, hvilket Stjernebillede i de følgende Maaneder gjennemløbes saavidt, at Planeten Natten mellem den 6te og 7de December befinder sig nordlig for Spika, og ved Aarets Udgang imellem Jomfruen og Skorpionen. I November og December staaer den op Kl. 3 om Natten.

Jupiter staaer ved Aarets Begyndelse op Kl. 11 Aften og har en meget langsom østlig Bevægelse i Jomfruen. Midt i Januar er den stationær, hvorefter Bevægelsen bliver vestlig. Opgangen indtræffer stedse

tidligere og midt i Marts kan Planeten sees hele Natten. Den vestlige Bevægelse aftager til Midten af Mai, da den bliver stationær, hvorefter Bevægelsen atter bliver østlig. Paa denne Tid gaaer Planeten ned Kl. 2½ om Natten. I de følgende Maaneder indtræffer Nedgangen stedse tidligere, saaledes i Slutningen af Juni ved Midnat og i Slutningen af Juli Kl. 10 eller omtrent en Time efter Solen. Den forsvinder nu efterhaanden i Solens Straaler, indtil den i Slutningen af Oktober atter viser sig før Solopgang paa den østlige Himmel. Paa sin østlige Vandring gjennem Jomfruen befinder den sig den 15de November nordlig for Spika. Ved denne Tid staaer den op Kl. 4½ om Natten og kan saaledes sees henved 3 Timer før Solopgang. Dette Tidsrum mellem Planetens og Solens Opgang stiger saaledes, at det ved Aarets Udgang er 6 Timer. Natten mellem 15de og 16de December befinder Jupiter sig nordlig for Mars i meget ringe Affland.

Saturn kan ved Aarets Begyndelse sees paa den vestlige Himmel et Par Timer efter Solens Nedgang, men allerede i Slutningen af Januar kulminerer den samtidig med Solen, og er derfor usynlig. Paa Grund af Planetens lave Stilling paa Himmelen, begynder den først at blive synlig i Mai en kort Tid før Solopgang. I første Halvdel af Juni staaer Planeten op ved Midnat og midt i Juli Kl. 10 Aften. I Begyndelsen af August er den i Opposition med Solen og kan derfor sees hele Natten. Dette vil ogsaa være den bedste Tid at betragte den, da den saa er klarest, og overhovedet dens lave Stilling paa Himmelen vil vanskeliggjøre dens Jagttagelse. Den øvrige Del af Aaret vil den, med aftagende Glands, være synlig nogle Timer efter Solens Nedgang. Fra Aarets Begyndelse til Slutningen af Mai har Saturn en langsom østlig Bevægelse i Steenbukken, derefter bliver Bevægelsen vestlig til Midten af Oktober. Fra denne Tid og Aaret ud er Bevægelsen atter østlig.

Planetsystemet.

	Siderisk Omløbstid.	Middelafstand fra Solen, naar Jordens Middelafstand (20009000 Mile) antages som Enhed.	Solens Diameter = 186594 Mile. Solens Omdreining 25 Dage og 12 Tim. Masse.			Planeternes Middelafstand fra Solen, udtrykt i Mile.
			Diameter.	(Sol. Masse antaget som Enhed.)	Omdreining.	
	Dage.		Mile.		T. M.	Mill.
☿ Merkur	87.97	0.387	650	1:4348000	24 5	7.7
♀ Venus	224.70	0.723	1640	1:412150	23 21	14.5
♁ Jorden	365.26	1.000	1719	1:354030	23 56	20.0
♂ Mars	686.98	1.524	928	1:2968300	24 37	30.5
♃ Jupiter	4332.58	5.203	19183	1:1050	9 55	104.1
♄ Saturn	10759.22	9.539	16376	1:3512	10 30	190.9
♅ Uranus	30686.82	19.183	7255	1:20574	—	383.8
♆ Neptun	60126.72	30.037	7575	1:17500	—	601.0

Planeternes Drabanter.

Maanen bevæger sig i 27 Dage 8 Timer omkring Jorden i en Middelafstand fra denne af 51800 Mile. Dens Diameter beløber sig til 469 Mile. Jupiter ledsages af 4, Saturn af 8, Uranus af 4 Drabanter og Neptun i det Mindste af 1 Drabant.

Asteroiderne.

Imellem Mars og Jupiter befinder sig en Mængde smaa Planeter, som kaldes Asteroider, og som ikke ere synlige uden Kikkert. De Opdagedes Antal var i Begyndelsen af Aaret 1873 naaet op til 130, hvis Middelafstande fra Solen ligge imellem 44 og 68 Millioner Mile. Planeterne ere opførte i den Orden, hvori de ere opdagede.

1 Ceres. 2 Pallas. 3 Juno. 4 Vesta. 5 Astræa. 6 Hebe. 7 Iris. 8 Flora. 9 Metis. 10 Hygiea. 11 Parthenope. 12 Victoria. 13 Egeria. 14 Irene. 15 Eunomia. 16 Psyche. 17 Thetis. 18 Melpomene 19 Fortuna. 20 Massalia. 21 Lutetia. 22 Calliope. 23 Thalia. 24 Themis. 25 Phocea. 26 Proserpina. 27 Euterpe. 28 Bellona. 29 Amphitrite. 30 Urania. 31 Euphrosyne. 32 Pomona. 33 Polyhymnia. 34 Circe. 35 Leucothea. 36 Atalante. 37 Fides. 38 Leda. 39 Lætitia. 40 Harmonia. 41 Daphne. 42 Isis. 43 Ariadne. 44 Nysa. 45 Eugenia. 46 Hestia. 47 Aglaja. 48 Doris. 49 Pales. 50 Virginia. 51 Nemausa. 52 Europa. 53 Calypso. 54 Alexandra. 55 Pandora. 56 Melete. 57 Mnemosyne. 58 Concordia. 59 Elpis (Olympia). 60 Danaë. 61 Echo (Titania). 62 Erato. 63 Ausonia. 64 Angelina. 65 Cybele (Maximilian). 66 Maja. 67 Asia. 68 Leto. 69 Hesperia. 70 Panopea. 71 Niobe. 72 Feronia. 73 Clytia. 74 Galatea. 75 Eurydice. 76 Freja. 77 Frigge. 78 Diana. 79 Eurynome. 80 Sappho. 81 Terpsichore. 82 Alkmene. 83 Beatrice. 84 Clio. 85 Io. 86 Semele. 87 Sylvia. 88 Thisbe. 89 Julia. 90 Antiope. 91 Ægina. 92 Undine. 93 Minerva. 94 Aurora. 95 Arethusa. 96 Aegle. 97 Clotho. 98 Ianthe. 99 Dike. 100 Hecate. 101 Helene. 102 Miriam. 103 Hera. 104 Clymene. 105 Artemis. 106 Dione. 107 Camilla. 108 Hecuba. 109 Felicitas. 110 Lydia. 111 Ate. 112 Iphigenia. 113 Amalthea. 114 Cassandra. 115 Thyra. 116 Sirona. 117 Lomia. 118 Peitho. 119 —. 120 Lachesis. 121 —. 122 Gerda. 123 Brunhilda. 124 Alceste. 125 —. 126 —. 127 —. 128 —. 129 —. 130 —.

Kometerne.

Jagttagelsen har vist, at nogle af Kometerne efter en vis Tid vende tilbage mod Solen og saaledes periodisk blive synlige fra Jorden. De mærkeligste af disse ere følgende fire, der sædvanlig benævnes efter Halley, Olbers, Biela, Encke, og have følgende Omløbstider og Afstande fra Solen:

	Mindste Afstand fra Solen.	Største Afstand fra Solen.	Omløbstid.
Halley's.....	12 Mill. Mile	702 Mill. Mile	76.2 Aar
Olbers's	24 — —	674 — —	74 —
Biela's.....	18 — —	123 — —	6.6 —
Encke's.....	7 — —	81 — —	3.3 —

Foruden de her anførte Kometer gives der 6, som ligeledes periodisk blive synlige fra Jorden, nemlig:

Faye's	opdaget	den	22	November 1843	7	Aar	5 Maaneder
Vico's	—	—	22	August 1844...	5	—	6 —
Brorsen's	—	—	26	Februar 1846..	5	—	7 —
d'Arrest's	—	—	27	Juni 1851	6	—	5 —
Tuttle's	—	—	4	Januar 1858 ..	13	—	8 —
Winnecke's	—	—	9	Marts 1858...	5	—	7 —

Fortegnelse over Markederne i Aaret 1874.

(Sluttet 24 Juni 1873.)

Sjælland, Møen og Bornholm.

Aakirkeby, 10 April og 2 Oktbr. Kram, Heste, Kvæg og andre Kreaturer.
Asnæs, 14 April og 20 Oktbr. Kreaturer, Avlsredskaber og hvad Bonden behøver til sin Avlings Drift.
Faxe, 11 Marts og 14 Oktbr. Kreaturer.
Frederiksborg eller **Hillerød,** den sidste Onsdag i hver Maaned Torvedag med levende og slagtede Kreaturer. 16 Jan., 13 Febr. og 17 Marts Heste og Kvæg; 17 April Heste, Kvæg og Kram; 25 Juni; 10 Septbr. Heste, Kvæg og Landbovarer; 3 Novbr.; 15 Decbr. Heste, Kvæg, andre Kreaturer og Landbovarer.
Frederiksund, den anden Onsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 30 Jan., 27 Febr. og 30 Marts Heste og Kvæg; 24 April Kram og Heste; 16 Juli Kram; 23 Oktbr. Kram, Heste og Kvæg; 8 Decbr. Heste og Kvæg.
Frederiksværk, 4 Febr., 7 April, 7 Juli, 1 Septbr. og 3 Decbr., alle med Heste og Kvæg.
Helsinge, 14 Jan., 8 April, 10 Juni og 14 Oktbr. Kreaturer og Landbrugsgjenstande.
Helsingør, 24 Febr. Kreaturer; 16 April, 22 Juli og 22 Oktbr. Kram og Kreaturer.
Hillerød, see Frederiksborg.
Horsholm, 21 April og 29 Oktbr. Heste, Kvæg, Landbrugs- og Husflidsprodukter samt Byens Haandværkeres Arbeider.
Hjembæk, 25 Juni.
Holbæk, den 1ste Tirsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer; i Tilfælde af Helligdag afholdes Torvedagen den næste Tirsdag. 11 og 25 Marts samt 8 April Heste og Kvæg; 12 Juni Heste, Kvæg, Kram, Haandværks- og Skovbovarer; 21 Oktbr. Kvæg; 26 Novbr.
Houby, 25 Juni.
Kallundborg, 3 og 17 Marts samt 7 April Heste og Kvæg; 15, 16 og 17 Juni Uld; 26 Juni; 24 Septbr. Heste, Kvæg og Skovbovarer; 3 Novbr. Heste og Kvæg.
Kjøbenhavn, hver anden Onsdag Heste.
Kjøge, første Onsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 11 og 25 Marts samt 8 April Heste og Kvæg; 19 Mai Heste, Kreaturer og Landprodukter; 30 Juli; 30 Oktbr.

Korsør, 5 Marts, 9 Juni og 4 Novbr. Kram, Heste og Kvæg.
Mogenstrup, 25 Juni.
Næstved, 3die Onsdag i hver Maaned med Heste, Kvæg og andre Kreaturer, og i Septbr. og Novbr. tillige med Kram.
Nykjøbing, den anden Onsdag i hver Maaned Kreaturer; 5 Juni Kram og Heste; 15 Oktbr. Kram, Heste og Kvæg.
Onsbjerg, 30 Juni Kreaturer og Kram.
Præstø, 2den Tirsdag i hver Maaned med Heste, Kvæg, Faar og Svin; 23 Juni Kram; 27 og 28 Oktbr. Kram; 10 og 11 Decbr.
Ringsted, første Torsdag i hver Maaned, eller, naar denne er en Helligdag, den næstfølgende Torsdag, Torvedag med levende Kreaturer. 10 og 24 Marts samt 14 April Heste og Kvæg; 6 Mai Heste og Kvæg; 24 Juni; 25 Septbr.; 20 Oktbr. Heste og Kvæg; 19 Novbr. Kvæg.
Roeskilde, første Mandag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 6 og 20 Marts samt 10 April Heste og Kvæg; 8 Mai Kram; 20 Juli Heste og Kvæg; 8 Septbr.; 16 Oktbr.
Ronne, 15 April og 14 Oktbr. Heste, Kvæg og andre Kreaturer, Landprodukter og Husflidsfrembringelser.
Skjelskør, anden Tirsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 22 Mai Heste, Kvæg og Landmandens Husflidsprodukter; 18 og 19 Juni; 22 Septbr. Kram, Heste, Kvæg og Frugt; 24 Oktbr. Heste og Kvæg.
Slagelse, 1ste Onsdag i hver Maaned, eller, naar denne er en Helligdag, den næstfølgende Onsdag, Torvedag med levende Kreaturer. 12 og 26 Marts samt 9 April Heste og Kvæg; 12 Mai Heste og Kvæg; 9 og 10 Juli; 5 Oktbr. Heste og Kvæg; 10 og 11 Novbr.
Slangerup, 31 Marts; 20 Mai; 4 Juni; 24 Novbr. Kram, Haandværksvarer, Heste og Kvæg.
Sorø, 13 og 27 Marts samt 10 April Heste og Kvæg; 16 Mai Heste og Kvæg; 30 Juni; 26 Septbr. Heste og Kvæg; 6 Novbr.
Stege, 16 Marts Heste og Kvæg; 8 og 9 Oktbr. Kram, Heste og Kvæg.
Storeheddinge, 5 og 19 Marts samt 9 April Heste og Kvæg; 21 Mai og 15 Oktbr. Kram og Heste.
Tudse, 1 Oktbr. Gaasemarked.
Vexø, 27 April og 4 Novbr. Heste og Kvæg.
Vordingborg, 3 Marts og 7 April Heste og Kvæg; 26 Mai Heste og Kvæg; 17 Juli; 7 Oktbr. Heste og Kram; 29 Oktbr. Heste og Kvæg.

Fyen, Langeland og Ærø.

Aarup, Skydebjerg Sogn, 7 April og 20 Oktbr. Heste og Kvæg.
Assens, første Onsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 11 og 25 Febr. samt 10 Marts Heste; 23 Juni og 23 Septbr. Heste, Kvæg og Fødevarer; 24 Oktbr. Kreaturer.
Bogense, 1ste Torsdag i hver Maaned, eller, naar denne er en Helligdag, den anden Torsdag i samme Maaned, Torvedag med levende Kreaturer. 12 Febr. samt 5 og 19 Marts Heste og Kjøbmandsvarer; 2 Juli og 29 Septbr. Kram; 15 Oktbr. Heste, Kram, Kvæg, Korn og Fødevarer; 10 Novbr. Føde- og Fedevarer.
Brobyværk, 27 Marts og 21 Oktbr. Kreaturer, Faar og Lam, Gæs, Fedevarer og andre Landmandens Produkter samt Husflidsgjenstande.

Egeskov, 17 Septbr. Heste, Kram, Kvæg, Korn og Fedevarer.
Faaborg, 2den Tirsdag i hver Maaned, undtagen Juni, Juli og August, Torvedag med levende Kreaturer. 23 Febr. samt 9 og 23 Marts Heste; 17 Juni Kram; 6 Oktbr. Lam og Gæs; 27 Oktbr. Heste, Kram, Kvæg, Korn og Fedevarer.
Kjerteminde, 1ste Onsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 18 Febr. Kreaturer; 9 Marts Heste og Kvæg; 12 Juni Kram og Kreaturer; 14 Oktbr. Heste, Kram, Kvæg, Korn og Fedevarer; 18 Novbr. Heste og Kreaturer.
Marstal, Torvedag hver Tirsdag og Fredag. 29 Mai og 25 Septbr. Kreaturer og Kram.
Middelfart, 1ste Tirsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 13 og 26 Febr. Heste og Kvæg; 4 og 18 Marts Kreaturer; 21 April Kvæg; 14 Juli Heste, Kvæg, Korn og Fedevarer; 24 Septbr. Heste, Kvæg, Kram og Fedevarer; 30 Oktbr. Føde- og Fedevarer.
Nyborg, 1ste og 3die Onsdag i hver Maaned fra 1 Oktbr. til 1 Mai Torvedag med levende Kreaturer. 10 og 23 Marts Heste; 3 Juli Kram; 16 Oktbr. Heste, Kram, Kvæg, Korn og Fedevarer. 6 Novbr. Fedevarer, Mel og Gryn, Kreaturer, Lam, Gæs og deslige.
Odense, 1ste og 3die Mandag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. Falder en af disse Torvedage paa en Helligdag, forlægges den til den paafølgende Onsdag. 24 Febr., 11 og 24 Marts Heste og Kvæg; 12 og 13 Marts Kram; 9 og 10 Juli Kram; 1 og 2 Oktbr. Kram — ved dette sidste Marked kunne kun Odenses og Nyborgs Handlende indfinde sig med Varer til Forhandling; 19 Novbr. Heste, Kvæg, Korn og Fedevarer.
Ringe, 26 Marts Kreaturer; 9 Novbr. Heste og Kvæg.
Rudkjøbing, Torvedag hver Lørdag; 20 Marts Heste; 23 Juni Kram; 2 Oktbr. Heste, Kvæg, Lam, Fedevarer og Husflidsfrembringelser; 30 Oktbr. Kram.
Svendborg, første Lørdag i hver Maaned Marked med levende Kreaturer. 7 og 21 Marts Heste og Kvæg; 22 Juli Kram; 13 Oktbr. Lam og Gæs; 3 Novbr. Kram, Heste, Kvæg, Korn og Fedevarer.
Ærøeskjøbing, 23 Juni og 16 Oktbr. Kram.

Lolland og Falster.

Maribo, 24 Febr., 10 og 24 Marts Heste og Kvæg; 16 Juni Kram, Heste og Kvæg; 23 Oktbr. Kram; 31 Oktbr. Heste.
Nakskov, 19 Febr., 5 og 19 Marts, 1 og 22 Oktbr. samt 5 Novbr. alle med Heste, Svin, Gæs og andet Fjerkræ samt Fedevarer.
Nykjøbing, 29 April Heste og Kvæg; 21 Juli og 6 Oktbr. Kram; 12 Novbr. Heste og Kvæg.
Nysted, 26 Marts og 9 April Heste og Kvæg; 2 Juni Kram; 22 Septbr. Kram, Kvæg og Heste.
Nødby, 17 Febr. og 31 Marts Heste og Kvæg; 2 Juli Kram; 20 Oktbr. Kram; 17 Novbr. Heste og Kvæg.
Saxkjøbing, 3 og 17 Marts Heste og Kvæg; 8 Juli; 2 Oktbr.; 4 Novbr. Heste og Kvæg.
Stubbekjøbing, 18 Marts Heste og Kvæg; 26 Juni Kram; 28 Oktbr. Heste og Kvæg.

Jylland.

Aalborg Stift.

Aalborg, Torvedag med levende Kreaturer hver Onsdag fra Fastelavn til Paaske og fra Mikkelsdag til Jul. 10 Febr. og 3 Marts Heste; 16, 17 og 18 Juni; 16 Septbr. Honning og Bøddere; 12, 13 og 14 Oktbr. Kvæg; 15 Decbr. Heste og Kvæg.

Agerskjed Kro, 24 Septbr. Kvæg og landlige Fabrikater.

Blokhus, 23 Marts Kreaturer, Aalsredskaber og Trævarer.

Dronninglund eller **Hjallerup,** 28 Marts Kvæg; 8 og 9 Juni Heste; 23 Juni Kram; 1 Oktbr. Fæ.

Fjerritslev, 1 Oktbr. Kreaturer og landlige Fabrikater.

Flauenskjoldkro, 19 Septbr. Kvæg, Faar, Landprodukter og landlige Fabrikater.

Frederikshavn, 17 Juli Kram og andre Varer; 5 Oktbr. Heste og Kvæg.

Hals, 25 Septbr. Kreaturer, Kram og Trævarer.

Hjallerup Kro, see Dronninglund.

Hjørring, 7 og 28 Febr. Heste; 28 April Kvæg; 5 Juni Heste; 14 Juli Kram; 17 Oktbr. Slagtekvæg.

Hornested, 28 Septbr. Kreaturer, Fisk og Trævarer.

Jerslev Kro, 7 April og 29 Septbr. Kreaturer, Trævarer og landlige Produkter.

Jetsmark, 6 Oktbr. Kreaturer.

Koldby Kro, 8 April og 16 Oktbr. Heste og Kvæg.

Læsø, 9 og 10 Oktbr. Kreaturer samt uldne og fede Varer.

Lille Nygaard, 25 Marts Trævarer.

Lokken, 2 Oktbr. Kvæg.

Lokkensvei Kro, 23 Septbr. Kreaturer og landlige Fabrikater.

Manstrup, 30 Marts og 16 Oktbr. Kreaturer og landlige Fabrikater.

Nykjøbing paa Mors, 2 Marts Heste; 13 Juni Heste og Kvæg; 3 Aug. Heste og Kvæg; 4 Aug. Kram; 2 og 19 Oktbr. Slagtekvæg og Gæs.

Nørre Sundby, hver Tirsdag fra Oktbr. til Fastelavn Kreaturer. 3 Jan. Heste og Kvæg; 9 Febr. og 2 Marts Heste; 22 April Kreaturer; 27 Mai Trævarer; 10 Oktbr. Trævarer og Slagtekvæg; 14 Decbr. Heste og Kvæg.

Oddesunds Havn paa Sunddravet, 10 April Kreaturer; 3 Oktbr. Kreaturer, alleslags Trævarer, Lerkar og hjemmegjorte Alenvarer.

Skagen, 2 Juni Kram; 26 Septbr. Kreaturer.

Skræm, 18 April Kreaturer; 17 og 18 Septbr. Kram og Kreaturer.

Sæby, Torvedag hver Lørdag. 6 og 27 Febr. samt 6 Juni Heste; 10 Juli Kram; 7 Oktbr. Slagtekvæg; 27 Oktbr. Kram.

Thise, 9 og 10 April Kram og Kreaturer.

Thisted, Torvedag hver Lørdag. 28 Febr. Heste; 11 Juni Heste og Kvæg; 3 Juli Kram og Uldvarer; 28 Septbr. Heste, Kvæg, Træ- og Alenvarer samt Lerkar; 14 Oktbr. Kram.

Thyholm, 6 Oktbr. Kreaturer, Trævarer og hjemmegjorte Alenvarer.

Vesterbrondersley, 8 Septbr. Heste, Kvæg og landlige Fabrikater; 3 og 19 Oktbr. Kreaturer.

Vesterhassing, 25 April og 28 Septbr. Kreaturer og landlige Produkter.

Vestervig, 12 Juni og 26 Septbr. Heste og Kvæg.

Vildsunds vestre Side, 31 Juli Kreaturer.
Vorsaa, 15 Oktbr. Kvæg og landlige Fabrikater.
Øsløs, 6 Juli Heste; 7 Juli Kram og Trævarer.

Aarhus Stift.

Aarhus, hver Fredag Fedekvæg — saavel Kreaturer som Faar og Svin; 13 Febr. Heste og Kvæg; 9 og 16 Marts Heste; 13 Juli Heste og Kvæg; 28, 29 og 30 Juli Kram; 12 Oktbr. Kvæg; 18 Decbr. Heste og Kvæg.
Anbæk, 14 April, 26 Mai, 22 Juli og 26 Oktbr. Kreaturer, Landbrugs- og Husflidsprodukter.
Ans Kro, 29 April Kreaturer; 23 Septbr. Heste, Kvæg og Kram.
Bræstenbro, 8 April, 27 Oktbr., 16 Novbr. og 15 Decbr. Kreaturer.
Ebeltoft, 12 og 13 Marts samt 8 Juli Heste, Kvæg og Haandværksvarer; 1 og 2 Oktbr. Kreaturer og Haandværksvarer.
Faarup Jernbanestation, 17 April, 8 Septbr. og 11 Novbr. Kvæg og Landbohusflidsfrembringelser.
Fuglsø, 4 Mai og 5 Oktbr. Kreaturer og Landprodukter.
Gjerlev Kro, 8 Mai og 2 Oktbr. Korn, Kreaturer, Trævarer, hjemmegjort uldent Tøi, Lærred og Pottemagervarer.
Glæsborg, 21 April og 24 Septbr. Kvæg og Landprodukter.
Grenaa, 11 Marts, 7 Juli samt 25 Septbr. Heste, Kvæg og Haandværksvarer; 5 Novbr. Kreaturer. Torvedag hver Lørdag.
Hadsten Kro, 15 April Kreaturer.
Hadsund, 7 Mai og 1 Oktbr. Korn, Kreaturer, Trævarer, hjemmegjort uldent Tøi, Lærred og Pottemagervarer. Markederne holdes paa den nordre Side af Fjorden ved Hovedgaarden Dalsgaard.
Hobro, Torvedag hver Fredag. 4 Marts Heste og Kvæg; 12 Mai, 9 Juli, 9 Septbr. og 21 Oktbr. Kreaturer; 10 Novbr. Heste og Kvæg; 16 Decbr. Heste.
Horsens, første Torsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 4, 11, 18 og 25 Marts Heste; 4 Mai Kvæg; 26 Juni Kram og Heste; 25 Septbr. fædvanlige Varer; 19 Decbr. Heste og Kvæg.
Hovedgaard Jernbanestation, 28 Septbr. Kreaturer.
Hover Kro, 20 Marts, 15 Mai, 18 Septbr. og 20 Novbr. Kreaturer.
Kjellerup, 19 Mai og 1 Oktbr. Kram og Kreaturer.
Klovborg By, 28 April Kreaturer, Landprodukter og Husflidsfrembringelser; 13 Oktbr. Kreaturer.
Knudstrup, 30 Juni samt 14 og 15 Oktbr. Kram.
Maarupvad, 14 Jan., 11 Febr., 8 April, 10 Juni, 9 Juli, 12 Aug., 9 Septbr. og 11 Novbr. Kreaturer og Landprodukter.
Mariager, Torvedag hver Torsdag. 10 Marts Kreaturer; 4 Juni, 16 Juli, 20 Oktbr., 4 Novbr. fædvanlige Varer.
Nimtofte, 8 Jan. Kreaturer; 10 Febr. Heste; 10 Novbr. Heste og Kvæg.
Ny-Vogten Kro, den første Onsdag i hver Maaned Kreaturer og Landbovarer.
Odder, 29 Jan. Kreaturer; 23 Marts Heste og Kvæg; 16 Mai og 23 Juli Kreaturer; 24 Septbr. Heste og Kvæg; 5 Novbr. Kreaturer.
Randers, Torvedag hver Onsdag og Lørdag. Hver Lørdag Marked med Kreaturer. 5 og 6 Januar Heste; 5, 6 og 7 Febr. Kram, og Mar-

kedet ophører Lørdag Eftm. Kl. 2; 12 Febr., 5, 6 og 7 Marts, 14 Marts, 19, 20 og 21 Marts Heste; 18 April alt Slags Kvæg; 22 og 23 Juni Uld; 10 og 11 Juli Heste; 14 og 15 Aug. alle Slags Kreaturer; 8, 9 og 10 Oktbr. Kram, de to sidste Dage tillige alt Slags Kvæg, og Markedet ophører Lørdag Eftm. Kl. 2; 28 Oktbr. Uld; 17 Decbr. Heste.

Nye, 4 Mai Heste, Kvæg og Kram; 3 Novbr. Kram, Heste og Kvæg.

Ronde, 18 Marts, 20 Mai, 16 Septbr. og 18 Novbr. Kreaturer.

Salten, 14 Juli Heste, Kram, Kvæg, Haandværks-, Træ- og Havevarer.

Silkeborg, Torvedag hver Lørdag. 7, 14 og 21 Marts Heste; 26 Marts Kram, Kreaturer og Husflidsprodukter; 24 Juni Heste, Kvæg, Kram og Husflidsprodukter; 25 Septbr. Kram og Husflidsprodukter; 26 Septbr. Heste og Kvæg; 29 Oktbr. Kram, Kreaturer og Husflidsprodukter.

Sjellebro, 13 Marts, 16 April, 18 Mai og 16 Oktbr. Kreaturer.

Skanderborg, Torvedag hver Tirsdag. Den første Tirsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 3, 10, 17 og 24 Marts Heste; 27 Mai Kram og Kvæg; 25 Juni Heste; 24 Juli Kram og Kvæg; 11 Septbr. Kram; 12 Septbr. Heste og Kvæg; 28 Oktbr. Kram og Kvæg.

Skovgaard Kro, 28 April Kreaturer og Faar; 3 Septbr. Kreaturer, Faar og Sæderug.

Sporring Kro, 27 Marts, 24 April, 25 Septbr. og 30 Oktbr. Kvæg.

Thirstrup Kro, 11 Marts, 13 Mai, 14 Oktbr. og 9 Decbr. Kreaturer og Landprodukter.

Trunst, 5 Juni og 5 Novbr. Heste, Kvæg og Husflidsprodukter, det første tillige Kram.

Veilby, 7 April, 4 Mai, 6 og 31 Oktbr. Kvæg.

Vrads, 9 Mai og 24 Septbr. Kreaturer, Faar og Landprodukter.

Ølstvad, 10 Septbr. Heste og Kvæg.

Ribe Stift.

Asstng, 1 Oktbr. Kram, Kreaturer, Haandværksvarer, Trævarer og Husflidsprodukter.

Bekke, 12 Septbr. Kreaturer, Trævarer og hvad Bonden behøver til sin Avlingsdrift.

Billund, 16 Oktbr. Kvæg, Trævarer og Avlsredskaber.

Brande Kro, 3 Aug. Kreaturer; 30 Septbr. Kreaturer og Landmandens Produkter.

Christianshede, 31 Oktbr. Lærred, Havevarer og Avlingsprodukter.

Dalager, 8 April Heste, Kvæg og Trævarer; 28 Aug. Kram; 29 Aug. Heste og Kvæg.

Foldingbro, 10 April, 8 Mai og 19 Oktbr. Kvæg.

Fredericia, Torvedag hver Mandag og Torsdag. Hver Fredag fra Mortensdag til Jul Kreaturer. 20 Febr. Kreaturer; 27 Febr. Heste og Kvæg; 6, 13 og 20 Marts Kreaturer; 25 Marts Heste og Kvæg; 27 April Kreaturer; 15 Juli Heste og Kvæg; 20 Novbr. Kram, Heste og Kvæg.

Give, 6 Marts, 7 April, 4 Septbr., 2 Oktbr., 6 Novbr. og 4 Decbr. Kreaturer; 30 Juni Kreaturer, Trævarer, Uld, uldne Varer, Korn og deslige.

Gjelleruplund, see Lundby.
Grindsted, 11 Septbr. Kreaturer, Faar og Trævarer.
Herning, 19 Mai Heste, Kvæg, Haandværksvarer, Trævarer, Havevæxter og Husflidsprodukter.
Holstebro, Torvedag hver Tirsdag. 4 Marts Heste og Kram; 16 og 23 April Studemarked; 21 og 22 April Kram og Kvæg; 10 Juni Heste; 1 og 2 Juli Kram; 14 Septbr. Kvæg; 8 og 9 Oktbr Kram og Kvæg; 5 og 6 Novbr. Kvæg.
Holsted, 7 Jan. Trævarer og hvad Bonden behøver til sin Avlingsdrift; 7 April og 6 Novbr. Kreaturer.
Jellinge, 9 Mai og 28 Septbr. Kreaturer, Trævarer og Rebslagerarbeide.
Juelsminde, i Klakring Sogn, 21 Septbr. Kreaturer.
Kolding, Torvedag hver Tirsdag. 13 Febr. Kram; 14 Febr. Heste; 7 og 13 Marts Heste; 20 og 27 Marts Heste og Kvæg; 9, 16 og 29 April Kvæg; 23 April Kreaturer; 7 Mai Kram og Kvæg; 21 Mai Kvæg; 28 Juli Kram og Kvæg; 19 Septbr. Kvæg; 7 Oktbr. Kram og Kvæg. Hver Fredag i den 2den, 3die, 4de, 5te, 6te og 7de Uge efter Mikkelsdag Kvæg.
Kollund, 2 Novbr. Kvæg, Haandværksvarer, Trævarer, Havevæxter og Husflidsprodukter.
Lemvig, Torvedag hver Lørdag. 3 Marts Heste; 27 April Kreaturer; 9 Juni Heste og Kvæg; 10 Juli, 7 Aug., 6 Oktbr., 3 Novbr. Kram, Kreaturer og Trævarer.
Lundby, 15 April Kreaturer, Lærred og Avlingsprodukter; 1 og 2 Septbr. Kram, Heste og Fæ. Paa samtlige Markeder falholdes desuden Haandværks- og Trævarer, Havevæxter og Husflidsfrembingelser.
Nørre Kollemorten, 4 Mai og 19 Oktbr. alle Slags Kreaturer.
Randbøl, 15 Mai Kreaturer og Rebslagerarbeide.
Ribe, 7 Marts Heste og Kvæg; 14 og 21 April Kreaturer; 28 April Kram og Kreaturer; 5 og 12 Mai Kreaturer; 12 Juni Kram og Trævarer; 13 Juni Heste; 28 Juli Heste og Kvæg; 31 Aug. Kreaturer; 2 Oktbr. Kram og Trævarer; 6, 13, 20 og 27 Oktbr. samt 3 og 10 Novbr Kreaturer.
Ringkjøbing, Torvedag fra Paaske til Mikkelsdag Lørdag, ellers Onsdag. 5 Marts Heste og Kvæg; 14 og 15 April Kreaturer og Trævarer; 11 Juni Heste og Kram; 25 Juli Heste og Kvæg; 9 Oktbr. Kram; 20, 21 og 22 Oktbr. Kram og Kreaturer.
Sneiberg, 20 April Heste og Kvæg. 21 April Kram og hjemmegjorte Alenvarer. Paa samtlige Markeder falholdes desuden Haandværks- og Trævarer, Havevæxter og Husflidsfrembingelser.
Sønderomme, 29 April og 29 Oktbr. Kreaturer og Bondevarer.
Tarm, 21 April og 23 Septbr. Heste, Kvæg, Kram og Trævarer.
Thim Kro, 5 Oktbr. Slagtekvæg, Beder og øvrige Landbofornødenheder, Rebslager-, Sadelmager- og Smedearbeide samt mere eller mindre forarbeidede Træsager.
Uhe, 30 Mai Kreaturer samt hvad Landmanden behøver til sin Bedrift.
Ulfkjær, 22 Aug. Heste, Kvæg, Træ og Fisk.
Varde, Torvedag hver Torsdag. 6 Marts Heste og Kvæg; 10 og 11 Marts Kram og Trævarer; 20 April Kreaturer og Landbrugsgjenstande; 7 Mai Kreaturer; 12 Juni Heste; 25 og 26 Juni Kram og Trævarer;

27 Juli Heste og Kvæg; 9 og 10 Septbr. Kreaturer; 29 og 30 Septbr. Kram; 23 og 24 Oktbr. Kreaturer; 17 Decbr. Kram og Trævarer.
Veien, 19 Juni Kreaturer.
Veile, Torvedag hver Onsdag. 6, 12, 19 og 26 Marts Heste; 5 Mai Heste, Kvæg og Kram; 3 Juni samt 22 og 23 Septbr. Kreaturer; 14 Oktbr. Kram; 29 og 30 Oktbr. Kreaturer.
Videbæk Kro, 13 Oktbr. Kreaturer, Træ- og Kramvarer.
Vinderup, Gaard i Sahl Sogn, 23 April og 7 Oktbr. Kreaturer samt de Trævarer, Bonden behøver til sin Avlingsdrift.
Vorbasse, 25 April Kreaturer og Landbrugsgjenstande; 7 Aug. Heste, Kvæg og andre Varer.

Viborg Stift.

Aabro, 22 Mai og 17 Oktbr. Kreaturer og Husflidsprodukter.
Bjeringbro, 28 April og 10 Septbr. Kreaturer.
Bjørnsholm, 25 Septbr.
Fuursund, 21 Septbr. Kreaturer, Trævarer og Husflidsprodukter.
Holmgaard, 2 Juni og 18 Septbr. Træ, Korn, Kreaturer og hjemmegjorte Alenvarer.
Hvalpsund, 21 Mai og 16 Oktbr. Kreaturer, Korn og Husflidsprodukter.
Logstør, 6 Febr., 31 Marts og 30 Juni Kreaturer og Landbovarer; 29 Septbr. Kram og Trævarer; 15 Oktbr. Kram, Haandværksvarer og Landprodukter.
Ved **Navn Sø,** 8 Juli Heste, Kvæg, Kram og Landbovarer.
Nibe, 13 Marts Kreaturer og landlige Fabrikater; 23 og 24 April Kram, Kreaturer og Fisk; 22 Septbr. Kram, Kreaturer og Korn; 9 Oktbr. Kvæg og landlige Fabrikater; 3 Novbr. Kvæg; 26 Novbr. og 7 Decbr. Kreaturer.
Sjørup, 4 Juni Kram; 7 Oktbr. Kreaturer, Korn, Trævarer og Landprodukter.
Skive, 7 Jan. Kram; 3 Marts Heste; 16 Mai Kreaturer; 8 Juni Heste og Kvæg; 9 Juni Kram; 4 Aug. Heste, Kram og Kvæg; 19 Septbr. Kvæg; 24 Septbr. Rug; 7 Novbr. Kreaturer, Gæs og Trævarer; 9 og 10 Decbr. Kreaturer.
Viborg, sidste Lørdag i hver Maaned og fra Michaelis til Jul hver Lørdag Torvedag med levende Kreaturer. 11 Febr. og 4 Marts Heste; 13 og 20 April Studemarked; 8 Mai Kvæg; 26 og 27 Juni Kram og Kreaturer; 9 Juli Heste; 22 Septbr. Kram, Kvæg og Trævarer; 10 Oktbr. Heste og Kvæg; 23 Oktbr. Kvæg; 23 Novbr. Slagtekvæg.

Hertugdømmet Slesvig*).

Aabenraa, hver Tirsdag i Fasten Heste; 6 Mai Kvæg; 20 Juli 3 Dage med Heste og derefter 3 Dage med Kram; 19 Oktbr. 3 Dage med Kvæg og derefter 3 Dage med Kram; 6 Novbr. Kvæg; 16 og 17 Decbr. Heste.
Arnæs, 9 Juni Heste; 10 og 11 Juni Kram.
Arnum, 6 Mai og 7 Oktbr. Heste, Kvæg og Trævarer.

*) Denne Fortegnelse over Markederne i Hertugdømmet optages her til Underretning for de Beboere i Kongeriget, for hvem disse Markeder kunne have Interesse.

Hertugdømmet Holsten.

Ahrensboeck, 23 Marts og Mandag efter 29 Septbr. Kram og Kvæg. Markederne begynde Søndag Eftm. Kl. 4 og ende Mandag Aften.

Altona, 23 Marts, 22 Juni, Mandag efter 18 Septbr. og 7 Decbr. (Julemarked) Kram; Markederne begynde Mandag Morgen og ende Onsdag Middag Kl. 12. I Juledagene indtil 26 Decbr. holdes det saakaldte Dommarked; men dette Marked har sluttet sig til Julemarkedet og bliver forlænget til 28 eller 29 Decbr. Kvægmarked hver Mandag, Onsdag og Fredag.

Altrahlstedt, 21 Septbr. Kram og Kvæg.

Bargteheide, 11 Juni og 12 Nov. Kram, Heste og Kvæg.

Barmstedt, 23 Marts, 3 Juni, 17 Aug. og 30 Oktbr. Kram, Heste og Kvæg.

Bergstedt, 6 Juli og 2 Novbr. Kram.

Bornhoved, 15 Juli Kram; 23 Oktbr. Heste og Kvæg.

Bramstedt, 27 April til næste Dags Middag Kram og Kvæg; 12 Oktbr. Kram; 8 Septbr. Heste og Kvæg.

Brunsbüttel, 29 og 30 Juni Kram.

Burg, 26 Mai og 2 Oktbr. Heste og Kvæg.

Crempe, 11, 12 og 13 Marts samt 28, 29 og 30 Oktbr. Kram; 6 Jan. og 27 Juli Heste og Kvæg.

Delve, 26 Marts og 2 Novbr. Kram, Heste og Kvæg.

Eichede, 16 Marts Kvæg; 16 Oktbr. Kram og Kvæg.

Elmshorn, 26 Febr. Kram og Heste; 8 Juni og 30 Septbr. Kram; 2 Novbr. Kvæg.

Fackenburg, 25 Febr. og Mandag før 28 Juli Kram og Heste.

Glückstadt, 3 Mai, 19 Juli, samt 18 Oktbr. alle i 3 Dage med Kram. Det sidste Marked tillige Oxemarked.

Grömitz, Kirkeby i Cismar Amt, 26 Marts og 3 Juli Kram.

Grube, Kirkeby i Cismar Amt, 18 Mai og 14 Decbr. Kram.

Hademarschen, 20 Oktbr. fra Kl. 8 Form. til 21 Oktbr. Kl. 12 Middag Kram, Heste og Kvæg; 21 April Kvæg og Heste.

Hamberge, Kirkeby i Reinfeld Amt, 29 Septbr. Kram.

Haselau, Kirkeby til Godset Haselau, 18 Mai Kram.

Haseldorf, Mandag efter 20 Oktbr. Kram.

Heide, 11 Febr. og 8 Juli Kram og Heste; Hestemarkedet begynder Tirsdag Middag og Krammarkedet varer til Torsdag Middag. 25 April Hornkvæg.

Heiligenhafen, 9, 10 og 11 Juli samt 19 og 20 Oktbr. Kram.

Henstedt, 17 April, 31 Aug. og 7 Decbr. Kram, Heste og Kvæg.

Herzhorn, 11 Mai og 27 Juli Kram.

Hörnerkirchen, 28 April og 14 Oktbr. Heste og Kvæg.

Hohenfelde, i Steinburg Amt, 8 April og 28 Oktbr. Kvæg.

Hohenwestedt, 27 Marts og 1 Oktbr. Kram, Heste og Kvæg.

Horst, 20 April og 16 Oktbr. Kram, Heste og Kvæg.

Itzehoe, fra 15 Marts til 18 Marts og fra 13 til 16 Septbr. Kram; 5 Marts og 1 Septbr. Heste; 17 April, 7 Septbr. og 28 Oktbr. Kvæg.

Kaltenkirchen, 8 og 9 Oktbr. Kram og Kvæg.

Kellinghusen, 6 og 7 Mai Kram, Heste, Kvæg og Trævarer; 24 Juni Heste.

Kiel, Omslaget begynder 6 Jan. Kl. 4 Eftm. og varer til 18 Jan. Kl. 4 Eftm. Betalingsterminen Octavæ Trium Regum gaaer fra 6 til 14 Jan. med Respitdage til 17 Jan. Fastemarkedet begynder 22 Febr. Eftm. Kl. 4 og ender 25 Febr. Eftm. Kl. 4; Søndag efter 29 Juni Eftm. Kl. 4 til Onsdag Eftm. Kl. 4; 11 Oktbr. Eftm. Kl. 4 til 14 Oktbr. Eftm. Kl. 4. De tre sidste Markeder ere tillige Hestemarkeder om Søndagen. 24 April Kvæg.

Klein-Wesenberg, Mandag efter 29 Septbr. Kram.

Leezen, Kirkeby i Segeberg Amt, 20 Juli Kram.

Lütjenburg, 9 Marts Kram, de tvende følgende Dage Kvæg og Heste; 20 Juli i 3 Dage Kram; Mandag efter 28 Oktbr. og de følgende 3 Dage Kram, den sidste Dag tillige Hornkvæg; 23 April Kvæg; Mandag før 24 Juni Heste.

Lunden, 8 April samt 5 Oktbr. Kram, Heste og Kvæg.

St. Margrethen, 19 Juli Eftm. Kl. 4 i 4 Dage.

Marne, i Sydditmarsken, 27 og 28 April Kram og Kvæg; 29 April, 6, 13 og 20 Mai Kvæg; 9 og 10 Oktbr. Kram og Kvæg; 14, 21 og 28 Oktbr. samt 4 Novbr. Kvæg; 28 Decbr. Heste.

Meldorf, 16 Marts og 14 Septbr. Kram og Heste, det andet Marked især med Føl. De 4 Søgnedage efter 28 Oktbr. Kvæg.

Michaelis-Donn, 19 Mai Kram og Trævarer.

Neuenbrock, Landsby i Steinburg Amt, 8 Jan. og 29 Juli Heste.

Neumünster, 29 og 30 April samt 20 og 21 Aug. Kram, den første Dag tillige med Heste og Kvæg; 20, 21 og 22 Oktbr. Oxemarked, første Dag tillige med Heste og begge de første Dage Kram.

Neustadt, 12 og 13 Febr. Kram; 1 Juni Kram og Heste; 2 Nov. Kram og Kvæg, Krammarkedet varer i 3 Dage.

Niendorf, 18 Mai og 8 Oktbr. Kram og Kvæg.

Nienstädten, 8 Juni og 28 Septbr. Kram og Kvæg.

Nortorf, 20 April og 11 Novbr. Kram, Heste og Kvæg.

Nüchel, (Kirchnüchel), ved Eutin, 4 Mai og 8 Septbr. Kram.

Oldenburg, i Holsteen, 9 Febr. Heste og Kløverfrø; 2 Marts Kram; 13, 14 og 15 Juli Kram og Heste; 26, 27 og 28 Oktbr. Kram; 6 og 7 Novbr. Kvæg.

Oldesloe, 27 Marts, 29 Juni og 7 Septbr. Kram, Heste og Kvæg; 6 Novbr. Kvæg.

Ottensen, 29 Juni og 17 Aug. Kram og Kvæg.

Pinneberg, 24 Marts Kram, Heste og Kvæg; 21 Oktbr. Kram og Kvæg.

Plön, 2 og 3 Marts Kram, Mandagen tillige Heste; 8, 9 og 10 Juni Kram, Mandagen tillige Heste; 7 og 8 Septbr. Kram, Mandagen tillige Heste; 9 til 12 Novbr. Kram, den første Dag tillige Heste og Kvæg.

Poppenbüttel, 9 Septbr. Kram, Heste og Kvæg.

Preetz, 9 Febr. og 19 Mai Kram, Heste og Kvæg; 16 Marts og 19 Oktbr. Heste og Kvæg.

Quickborn, 16 Marts, 26 Juni og 27 Oktbr. Kram og Kvæg.

Reinfeld, 11 Mai Kram, Kvæg og Heste; 16 Novbr. Kram, Kvæg og Heste.

Rellingen, 16 Juni og 12 Oktbr. Kram.

Sande, 27 April og Mandag før 8 Septbr. Kvæg. Tiden for disse Markeders Afholdelse er ganske afhængig af de Markeder, der i de samme Dage afholdes i Bergedorf.

Schenefeld, 4 Mai Heste og Kvæg, 12 Oktbr. Kram, Heste og Kvæg.
Schlamersdorf, Kirkeby ved Segeberg, 15 Juni Kram.
Schonberg, i Provstiet, 4 Mai og 26 Oktbr. Kram.
Segeberg, 29 Jan. Heste; 4 Mai, 24 Aug. og 2 Novbr. Heste og Kvæg. De tre sidste Markeder begynde den foregaaende Dags Eftm. Kl. 4 og ophøre Dagen efter Hovedmarkedsdagen om Aftenen.
Sieck, 26 Marts og 2 Decbr. Kram og Kvæg.
Steinbeck, 11 Mai og 5 Oktbr. Kram og Kvæg.
Stockelsdorf, 1 Juni, 14 og 15 Septbr. Kram og Heste.
Sülfeld, 17 Juni Kram; 4 Nov. Kvæg.
Süsel, Kirkeby i Ahrensboeck Amt, 11 Mai og 14 Decbr. Kram.
Tellingstedt, 30 April Kram, Heste og Kvæg; 26 Oktbr. Kvæg.
Trittau, 18 Mai og 26 Oktbr. Kram og Kvæg.
Uetersen, 20 April Kram, Heste og Kvæg; 12 Juni Kram; 26 Juli og 20 Oktbr. Kram og Kvæg.
Vorbrügge, 1 Aug. Heste; 7 og 8 Aug. Kram og Træ.
Wandsbeck, ved Hamborg, 20 og 21 April, 1 og 2 Juni, 31 Aug. og 1 Sept. samt 12 og 13 Oktbr. Kram, Heste og Kvæg.
Wedel, ved Elben, 14 Dage før Fastelavn Kram; 23 April og 26 Mai Kram og Kvæg; 26 Oktbr. Kram, Oxer og Hør.
Wesselburen, 27 April og 1 Oktbr. Kram, Heste og Kvæg; desuden holdes hver Onsdag med Undtagelse af de tvende Uger, hvori de anførte Markeder falde, et Ugemarked.
Wilster, 5 Jan. og 31 Juli Heste; 24 Aug. i 8 Dage Kram.
Woldenhorn, 28 April og 22 Septbr. Kram og Kvæg.

Hertugdømmet Lauenborg.

Basthorst, 11 Mai og Fredag efter 29 Septbr. Kram og Kvæg.
Büchen, 24 Marts Kram; 13 Oktbr. Kram, Heste og Kvæg.
Glüsing, 30 Juni Kram, Heste og Kvæg.
Gronau, 27 April og 5 Oktbr. Kram og Kvæg.
Lauenburg, 23 Febr. Heste og Kvæg; 9 og 10 April Kram, Heste og Kvæg; 27 Mai Kvæg; 8 og 9 Oktbr. Kram, Heste og Kvæg; 29 Oktbr. Heste og Kvæg.
Mölln, 29 April, 9 Juli og 21 Oktbr. Kvæg; 17 til 19 Novbr. Kram.
Ratzeburg, 9 Marts og 15 Juli Kram; 18 Marts og 28 Oktbr. Kvæg.
Sandesneben, 13 Marts Kram; 23 Oktbr. Kram og Kvæg.
Schipphorst, 5 Mai og 23 Oktbr. Kram.
Schwarzenbeck, 17 April og 6 Oktbr. Kvæg.
Siebenbäumen, 6 Mai Kram og Kvæg.
Zecher, Mandag efter 1 Septbr. Kram.

88de Fortsættelse

af økonomiske Anmærkninger fra det Kongelige Landhusholdningsselskab, Landalmuen især til Tjeneste.

Om Selvhjælpsforeninger.

Under sidst afholdte 12te danske Landmandsforsamling var en Meddelelse anmeldt, som skulde gaa ud paa at forelægge Forsamlingen, hvad

der i de sidste 10 Aar var bleven udrettet, særlig i Idestrup Sogn paa Falster, for at styrke Arbeiderklassen. Vi gik mindre ud fra, at vi havde noget Særligt at meddele, men mere fra det Ønske, at vi nødigen vilde see Landmændene samles i en større Kreds uden at drøfte de Midler, der kunde bidrage til at forbedre Arbeidernes Kaar, samtidig med at vi troede at kunne paapege, hvorledes vedholdende Bestræbelser saa godt som altid lykkes, naar man kun kan være saa heldig at tilveiebringe en Sammenarbeiden af de Kræfter, som findes i Kommunen. Hin Meddelelse kunde imidlertid ikke komme frem, eftersom Tiden var for stærkt optagen ved den øvrige Virksomhed, af hvilken Grund vi idag benytte den os velvilligen i Almanakken indrømmede Plads til i en sammentrængt Form at gjøre Rede for hin Kommunes Virksomhed.

Den største Hindring for en Forbedring af Arbeidernes Kaar er som oftest Mangel paa Enighed og gjensidig Velvillie. Nedskriveren af disse Linier har i 35 Aar staaet i et meget nært Forhold til en talrig Flok af Arbeidere paa Landet. Han boer i en Landsdel, der har Ord for at huse den blødeste og svageste Befolkning i Kongeriget; ikke desto mindre kan han udtale, at Arbeideren ikke alene aldrig har hindret ham i at drive et intensivt Agerbrug, men tvertimod lettet ham Opgaven ved med en paaskjønnelsesværdig Villighed at anvende sine Kræfter paa en saare tilfredsstillende Maade. Jeg siger dermed ikke, at man ikke vil møde uro og uskjønsomme Individer i den talrige Arbeiderflok, men i sin Almindelighed er den danske Arbeider saare modtagelig for en fornuftig Behandling. Under en bestemt, kraftig og human Ledelse vil han kunde konkurrere med de dygtigste Nationers Præstationer, men Ledelsen skal være bestemt og kraftig og tillige human. Der gaaer jo en tidligre ukjendt Bevægelse gjennem de arbeidende Klasser, fremkaldt dels ved de sidste Aartiers politiske Omvæltninger, dels derved at Pressen er blevne en almindelig, saa godt som for Alle tilgængelig Faktor, hvis Indflydelse dagligen voxer, dels ogsaa ved den overordentlige Lettelse i Samfærselene der tillader Arbeideren at bringe sin Arbeidskraft paa de Markeder, hvor, den betales høiest. Ligeoverfor disse Goder, som denne talrigste Samfundsklasse kan glæde sig over, staar som en trykkende Modvægt en stadig Dalen i Pengenes Værdi, hvorved Erhvervelsen af Livets Fornødenheder er bleven mere og mere besværliggjort; det derved opstaaende Tryk føles især i de arbeidsløse Perioder, som heldigvis i de senere Aar ere blevne indskrænkede mere og mere, saaledes at Arbeidernes Vilkaar i deres Almindelighed i mange Tider ei have været saa tilfredsstillende, som de ere det for Tiden.

At dette er et uomtvisteligt Faktum, er imidlertid saare glædeligt og giver os baade Tid og Leilighed til at overveie: hvorledes kan hin talrige Klasses Velvære i sin Almindelighed mere sikkres og styrkes, saaledes at Fremgangen kan blive varig? Vel erkjende vi, at det sikkreste Middel til at fremme Arbeiderens Vel stadigen maa søges i den mueligst kraftige Afbenyttelse af Landets Hjælpekilder, hvorved et stigende Forlangende efter Arbeidskraft sikkrer Arbeideren sin Andel i Landets voxende Velvære, men denne Opfattelse kan ikke fritage Arbeidsgiveren for Forpligtelsen til at fremme Foranstaltninger, om hvilke Erfaringen lærer os, at de bidrage til at gjøre Arbeiderens Stilling mindre usikker, idet de betrygge ham i Sygdom, række ham en hjælpsom Haand, naar han rammes af uforskyldte, uforudsete Ulykker, eller han i den høiere Alder mi-

ster sin Arbeidskraft, samtidig med at vi stadigen have Opmærksomheden henvendt paa de Bestræbelser, som i andre Kulturlande komme til Anvendelse for at gjøre Arbeiderens altid stærkt begrændsede Midler saa frugtbringende som mulig. Det var denne Betragtning, der ledede os til Tid efter anden i Idestrup Sogn at oprette en Syge-, Begravelses- samt Enke-, Børne- og Alderdomsforsørgelses-Forening. Hertil føiede vi en Forbrugsforening, der stadigen er voxet, og hvis Indflydelse alt nu maa erkjendes at være et ganske overordentligt Gode for Sognets hele arbeidende Befolkning.

Vel veed jeg, at saadanne Foranstaltninger ere bekjendte Landet rundt. Jeg tager imidlertid ikke i Betænkning at meddele vore Erfaringer, efterson de kun kan tjene til at styrke Overbevisningen om, at de ved stadigen at blive støttede og pleiede ville afgive et stærkt Grundlag for en Kommunes sunde Udvikling.

Jeg skal nu lade de omtalte Foreningers nidkjære Stifter og stadige Formand, en Husmand i Idestrup, selv tale, idet jeg her tilføier hans mig meddeelte Beretning:

„I Aarene mellem 1850—60 spordes hos os en kjendelig isinefaldende Tilbagegang i eller Slappelse af Arbeiderbefolkningens Selvstændighed. Fattigbyrden voxede Aar for Aar; det var ikke længere alene gamle og svagelige Folk, som meldte sig til denne Hjælp, ogsaa Folk i deres kraftigste Alder indfandt sig mere og mere, saasnart Sygdom eller andet Uheld tilstødte, og det hørte ikke til Sjældenheder, at deslige unge Mennesker maatte ansættes til fast Fattighjælp og fandt sig i denne Stilling med Tilfredshed. Fik denne Betragtning Lov til at udvikle sig, maatte vi stadig synke dybere og dybere; selv om man ved fri Fattigforsørgelse, ved milde Stiftelser og deslige kunde gjøre de Fattiges Vilkaar mildere, det vilde dog ikke nytte, Samfundet vilde slide sig selv op og dog tilsidst segne under den voxende Fattigbyrde, naar Ondet ikke rammes i dets Rod. Det er vistnok, at et saadant Onde rammer hele Samfundet (alle Klasser i Samfundet) men dog allerhaardest Arbeiderbefolkningen, hvilket fremgaar deraf, at man allerede rundt om i Landet gjorde Forsøg paa at standse Ondet med Magt, igjennem Fattigarbeidsanstalter.

Efter nøiere Overveielse kom vi hos os til den Overbevisning, at det hovedsagelig kun var gjennem Selvhjælps-Foreninger, Ondet for Alvor kunde bekjæmpes, Maalet kunde og burde naas, samt at en saadan Forening ikke kunde svare til Hensigten, hvis den ikke omfattede samtlige Livsvilkaar, hvorunder Arbeideren føler sig trykket, og idetmindste i en Overgangstid støttedes af Medhjælp af Kommunen eller dens heldigere stillede Beboere.

Af Erfaring vidste vi, at det var i Sygdomstilfælde, ved Dødsfald og derefter følgende Enke- og Børneforsørgelse samt i Alderdommen, at Folk almindeligvis søgte Hjælp, og støttet af denne Erfaring oprettede vi en Syge- og Begravelses- samt Enke-, Børne- og Alderdomsforsørgelses-Forening.

Ihvorvel det er Hensigten at hjælpe Medlemmerne, naar de komme i Trang, tragtes her langt mere efter at forebygge Trang, at bringe Hjælp saa betids, at Vedkommende ikke nedtrykkes, idet Foreningen tager hver Enkelt under Armen lige fra Konfirmationen til Graven. Da det ligeledes er Hensigten at fremhjælpe Befolkningen til Uafhængighed og Selvstændighed, er det en Grundregel, som ikke fraviges, at vi optage ingen

Oversigt over Foreningens Virksomhed 1863—1872

Aar.	Sygekassen.										Begravelseskasse.		Enke-, Børne- og Alderdomsforsørgelseskassen.					
	Medlemstal.		Indtægt.			Udgift.					Indtægt.	Udgift.	Indskr. Famil.	Kass. Formue er forøget saaledes.	Forbrugt til Forsørgelse.	Antal Nydere.	Forsørgelsens Størrelse.	
	Mænd.	Kvinder.	Indskud.	Medl. Bidrag.	Frib. og Mentet.	Læge.	Lægemidler.	Pengehjælp.	Andre Udgifter.		Bidrag.	Begrav.	Svarende Medlemmer.				Over 20 Rd.	Mellem 10—20 Rd.	Under 10 Rd.
			Rdl.	Rdl.	Rdl.	Rdl.	Rdl.	Rdl.	Rdl.		Rdl.	Rdl.		Rdl.	Rdl.		Pers.	Pers.	Pers.
1863..	51	„	17	102	67	32	21	34	8		„	„	„	520	„	„	„	„	„
1864..	49	„	5	98	59	30	40	60	2		10	„	„	21	„	„	„	„	„
1865..	74	12	19	138	31	43	39	50	2		9	10	„	185	„	„	„	„	„
1866..	90	27	12	173	56	59	61	65	5		4	„	„	300	„	„	„	„	„
1867..	98	42	16	202	37	70	102	93	22		7	„	„	1,679	45	6	„	„	6
1868..	115	69	15	252	18	92	127	145	14		32	30	36	497	118	11	1	3	7
1869..	118	76	9	312	30	97	142	167	17		14	32	45	420	131	13	1	4	8
1870..	121	78	8	320	24	103	114	77	16		33	10	54	465	162	15	1	5	9
1871..	126	86	8	338	69	107	210	159	6		3	24	67	394	225	17	4	7	6
1872..	132	97	9	361	„	113	154	91	16		38	36	76	851	235	23	3	8	12

Ved Udgangen af 1872 er Kassens Formue 5,332 Rd.

Medlemmer, som faa i Gjældsforhold til det offentlige Fattigvæsen, samt nedenfor Medlemmer uden Skaansel, hvis de modtage Hjælp derfra. Her meddeles en Overflgt over Foreningens Virksomhed i 10 Aar, (den har bestaaet i 10½ Aar, det første Halvaar er udeladt). Bi optoge fra Begyndelsen Medlemmer paa indtil 65 Aars Alderen, nu optages de kun indtil 50 Aars Alderen.

til gjennemsnitlig har været 140, var ved sidste Opgjørelse 246 og havde indestaaende forhen ..... 1,254 Rd.
indvundet sidste Halvaar 680 —
hvoraf en Del udbetaltes paa sidste Møde.

Foreningen giver af alle Laan og Aktier 5 pCt. Rente.

Naar man sammenligner første og sidste Halvaars Omsætning og Gevinst, sees det, at Foreningen er gaaet alvorligt fremad; det er vort Haab, at den endnu vil kunne føres videre til Opløftning af Arbeiderklassen og til Gavn for Almenvel."

I Forening med disse Foreninger arbeider de Fattiges Kasse, hvis Indtægter hos os have udgjort indtil 201 Rd. I det sidste Aar ere samme desværre sunket ikke ubetydeligt, hvilken Nedgang vi imidlertid tildels tilskrive Stormflodens Indflydelse. Denne Kasses Bestyrere konferere jevnlig med Bestyrelsen for de andre Foreninger.

Idestrup Sogn er fra gammel Tid ualmindelig stærkt belæsset med Fattige, og vi vilde have været overbebyrdede, saafremt vi ikke havde været saa heldige at faa disse virksomme Foranstaltninger gjennemførte. For Tiden staa vi saaledes, at Fattigbyrden udgjør pr. Td. Hartkorn 4 Rd. 47 Sk. tildels paa Grund af, at vi have 5 Lemmer i Arbeids- og Sindssygeanstalten; disse i Forening med de mange udsatte Børn kræve en meget betydelig Sum.

I de sidste 7 Aar er Udgiften til Fattigvæsenet snarere ned- end opadgaaende, uagtet alle Fornødenheder ere stegne i Værdi.

Iøvrigt kunne vi ikkun glæde os over, at det Sindelag, som har fremkaldt og hidtil baaret de nævnte Foranstaltninger, gjør sig mere og mere gjældende. For et Par Uger siden døde en gammel agtværdig Gaardmand hos os, efterladende sine 3 Børn en efter Nutiden almindelig Arv (han var Fæster). I sit Testamente bestemte han 50 Rd. til Alderdoms-Forsørgelses-Foreningen, 25 Rd. til Sygeforeningen, 25 Rd. til Forstanderinden af et Asyl og 100 Rd. til hver af Tjenestepigerne. Dette er det fjerde Legat vi modtage af Gaardmænd paa disse faa Aar. Jeg kan ikke anføre noget bedre Vidnesbyrd for vore Bestræbelsers heldige Frugter. Det gjælder jo om at tilveiebringe det rette Sindelag; hvor dette findes, ordnes Arbeiderspørgsmaalet uden Vanskeligbed. Iøvrigt kan jeg endnu tilføie, hvad der er bleven gjort i Falsters øvrige Pastorater, hvilke Oplysninger vise, at vi langtfra staa alene.

Oversigt over Sygekasser paa Falster.

Foreningen.	Naar oprettet.	Medlemstal.		Formue.
		Mænd.	Kvinder.	
				Rd.
Skjelby-Gjedesby	1860	64	59	682
Veggerløse	1867	45	9	900
Idestrup	1862	129	94	5,300
Sd. Kirkeby-Alslev	1865	50	46	2,233
Karleby, Horreby og N. Ørslev	1868	74	76	3,668
Horbelev	1865	90	74	2,400
Lateris		452	358	15,183

Foreningen.	Naar oprettet.	Medlemstal.		Formue.
		Mænd.	Kvinder.	
				Rd.
Transport.....		452	358	15,183
Falkerslov	1868	30	30	100
Aastrup.....	1866	154	„	1,800
Magelbrønde	1867	50	50	950
Gundslov	1868	132	„	1,200
Thorkildstrup-Lillebrænde.....	1869	78	69	1,300
Onsløv-Eskildstrup	1868	100	96	900
Tingsted	1870	81	89	625
Kraghave	„	16	„	100
Nr. Vedby-Alsløv	1867	54	40	1,870
Kippinge-Vrarup	1869	62	16	800
Stadager N. Kirkeby	1868	23	„	346
Vaalse.....	„	100	„	1,500?
Systofte.....	„	„	„	200?
Tilsammen		1,332	748	26,874

Hvem der skulde ønske at modtage Lovene for de her omtalte Foreninger i Idestrup Sogn, anmodes om at henvende sig til Amtsraadsmedlem Christ. Olsen i Sd. Vedby pr. Nykjøbing Falster.

Ourupgaard den 25de Marts 1873.

E. Tesdorpf.

Ved Plakaten af 5te August 1831 er anordnet: at Den, som gjør Indgreb i det Universitetet i Kjøbenhavn forundte Privilegium paa at forsyne Kongeriget med Almanakker, være sig ved her i Riget at indføre og forhandle fremmede Almanakker, eller ved uden Universitetets Tilladelse at trykke nogen Almanak, skal udrede en Mulkt af 20 til 200 Rdl. Sølv, hvorhos de Exemplarer, hvormed den Paagjældende antræffes, blive at konfiskere, og han endvidere at ansee med en Tillægsmulkt af 1/4 Rdl. for hvert saadant Exemplar; og det skal paaligge samtlige Politi-Øvrigheder, at have nøie Tilsyn med, at der ei gjøres Indgreb i foranførte Privilegium. Ved Kongelig Resolution af 23de Decbr. 1831 bestemmes endvidere, at saadanne videnskabelige, æsthetiske og andre Skrifter, i hvilke en Almanak eller Kalender findes aftrykt, maa herefter fra fremmede Steder indføres og sælges, saafremt det findes, at den i Skriftet indeholdte Almanak eller Kalender udgjør den mindst betydelige eller væsentlige Del af Skriftet; og at det, i Tilfælde af Tvivl om saadan Skriftets Beskaffenhed, skal tilkomme den Kongelige Direktion for Universitetet og de lærde Skoler — altsaa nu Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet — at afgjøre, hvorvidt der kan være Grund til at lade Skriftet anholde og at anlægge Søgsmaal mod Vedkommende, eller ikke.

Til de Unge.

Af N. C. Rom.

vor mange Gange har jeg ikke ønsket, at jeg var i Stand til at samle hver brav Ungkarl og Dreng fra det hele Land i et stort Husflidsmøde, og at det var muligt at kunne tale til dem alle og blive ret forstaaet af dem alle, om den Glæde og Velsignelse, de gjennem lidt Husflidsøvelse kunde udvinde af saa mangen en unyttig Time. Hvor gjerne vilde jeg ikke søge at vise dem alle Betydningen af den Selvopdragelse, der ligger i Husflidens Selvøvelse i aandelig og legemlig Henseende, gjøre dem klart, hvorledes næsten Enhver har Evner, der ligge skjult og uopdaget, kan vinde Færdigheder, Ingen har tænkt sig muligt, blot gjennem Husflidssysel, at jeg maatte kunne imødegaa alle de Indvendinger, som Vrangvillie, Fordom og Misforstaaelse kan fremsætte mod Husfliden i vore Dage. Jeg er overbevist om, at Mangfoldige senere af egen Livserfaring skulde kunne vidne om, at det var en lykkelig Stund, da de fik Øjet op for Husflidens Velsignelse og brød med gammel Fordom og Slendrian.

Saaledes at samle Alle paa en Gang lader sig nu imidlertid ikke gjøre; men for at saamange, som muligt, kunne komme med, maa der tales og skrives mange Gange, paa mange Steder, ja i lange Tider, med Alvor og Utrættelighed; saa vindes dog stedse Flere og Flere fra blødagtig Ørkesløshed saavelsom fra fordærvelig Tidsfordriv.

Det var var mig derfor kjært at efterkomme en Anmodning fra Udgiveren om at skrive Lidt om Husfliden til nærværende Almanak, da denne i Aarets Løb finder Hundredtusinder

Læsere, og ofte bliver taget frem paany i en kedelig Time, naar man mangen Gang kunde være bedst oplagt til at prøve, om det ikke kunde være morsomt at faa begyndt paa en eller anden lille Husflidssysel, og altsaa var bedst stemt til at tænke over Sagen.

Jeg vilde da gjerne benytte Lejligheden til at imødegaa en urigtig Opfattelse af Husflidssagen, som bidrager meget til at hindre dens Fremgang. Man har en Følelse af, at Husfliden skal kunne give en Modvægt mod Fattigdom og Nød, men man er noget paa Vildspor med, hvorledes den kan blive det, og kommer saa til i høj Grad at undervurdere Husflidens Betydning; „den giver kun en ringe Indtægt", siger man, „og det vilde være Galskab at mene, om denne skulde kunne lindre Nød og bidrage til et mere tilfredsstillende Liv for Landboarbejderen." Dette er ikke saa meget urigtigt tænkt, forsaavidt man kun har faaet Øje paa Husflidens Betydning, set fra Skillingssiden, og denne ligger gjerne først for, naar man begynder at tænke nærmere paa Husflidssagen. Dermed er denne imidlertid daarligt tjent.

For de Mange, som saaledes endnu kun ere komne til at se Sagen fra Vrangsiden og ere komne til den Erkjendelse, at det næppe kan „betale sig" at have Noget med Husfliden at gjøre i vor Tid, vilde jeg gjerne vende Sagen om og pege paa dens Retside, paa Husflidens Betydning i moralsk Henseende, som et sædeligt dannende Led i Arbejdslivet og Selvopdragelsen. Dette kan udtrykkes i de faa Ord, at Husfliden ikke har sin store Betydning ved den Pengeindtægt, den giver, men derimod i de mange gode Egenskaber, den bidrager til at fremavle og befæste, navnlig hos Ungdommen. Kun fra dette Synspunkt kan man vurdere Husfliden rigtigt og bedømme den retfærdigt.

Lykken ligger ikke i Skillingerne; men det kan dog paastaas med Sandhed, at Sansen for Husflid sikkert vil kunne bidrage meget til at fremme mangt et ungt Menneskes timelige Livslykke, ved at fremkalde gode Betingelser for Skillingens, som for Tidens, rette Anvendelse. At Husfliden er i Stand hertil, vil man let kunne faa Øje for. Har den Unge faaet Lyst til at pusle med en lille Husflidsgjerning i Fritiden, saa vil han derved faa mindre Trang og have mindre Anledning til mangen mere eller mindre usund Forlystelse, som ikke alene koster Penge, men ofte slapper, i Stedet for at styrke, saa at Arbejdslysten svækkes. Den Unge vil derved sikkert bevares for mangen en Fristelse, saavelsom

for mangen en daarlig Pengeudgift. Det er klart, at Husfliden herved giver et sundt Bidrag til at fremme Sædeligheden, ligesom den fremkalder en større Sparsomhed, en gavnlig Nøjsomhed i Fornødenheder saavelsom en klog, tækkelig Tarvelighed i Klædedragt. Men herved raades netop Bod paa nogle af Nutidens Skrøbeligheder og skæbnesvangre Skødesynder, som i Tiden blive ødelæggende for saa mange unge flinke Mennesker, og man kan derfor i Sandhed se en god Ungdomsven, med en velsignelsesrig Indflydelse, i den beskedne Husflid, ligesom den saa ofte kan blive en Alderdoms Støtte for Mange. Men Husfliden svigter ligesaalidt Manddommen og Familielivet i Hjemmet. Den vilde gjøre det muligt for Mange at kunne „sætte Foden under eget Bord" med en god opsamlet Sparefilling til at begynde med, og med saadanne Egenskaber og Livsvaner, som betinge et arbejdsomt, nøjsomt og tilfreds Liv. Der kan ikke være Spørgsmaal om, at Familien vil henleve dette i langt bedre Kaar end det nu ofte sker, naar Ungdomsfortjenesten er forødt med Stads og Fjas, og en daarlig Flothed er blevet Vane i den Tid, Fremtidshjemmet skulde grundes.

Den jævne, fordringsløse Husflid, der lægger Beslag paa den arbejdsløse Tid, virker saaledes paa en velsignelsesrig Maade i Hjemmet, ved at give mangen en ellers ørkesløs og kedelig Time en nyttig Anvendelse. Herved forhøjes uimodsigelig Husets Velstand, selv om der slet ingen Pengeindtægt vindes, idet Husfliden bidrager til at give Hjemmet et Præg af Velvære og Hygge, og Familien, navnlig de opvoxende Børn, Sans for Arbejdets Velsignelse. Hjemmet forsynes ikke alene ved Husfliden med mangt et godt Stykke Bohave og mangen en Prydelse, som der ellers aldrig vilde blive „Raad" til at erhverve, men Familien faar den lykkelige Vane, „aldrig at kunne være ledig".

Naar først man saaledes har klaret sig Husflidens Virkning paa Sindet og Villien og dens Indflydelse paa Hjemmet, saa kan den ogsaa godt taale at blive set fra Pengesiden uden at vejes og findes for let. Saa sandt som „Noget er bedre end Intet", saa er nogen Indtægt ved Husflidsfysel bedre end ingen. Den ved Husfliden vakte Arbejdssans og mindre Øvelse vil i Reglen kunne ligesom strække længere end tilHusbehov, og naar den husflittige Familie ikke til enhver Tid finder fuld Beskæftigelse ved sit egentlige Livserhverv, saa vil den ikke blive staaende ved Husflidsarbejdet til egen Forsyning, men vil baade søge og finde en velkommen Indtægt af sit Biarbejde.

Lad end Fortjenesten blive tarvelig, saa ville de selvtjente Penge sikkert blive anvendt saameget desto skønsommere, og man vil se, at Husfliden slet ikke er nogen daarlig Ven for den danske Landbrugsarbejder.

Maatte ret mange Unge levende føle, at det var godt baade for Nutid og Fremtid, om de i Ungdommen erhvervede en saadan Ven. Han er let at vinde; det koster kun i Førstningen lidt Taalmodighed og Selvovervindelse, som senere bliver rigeligt erstattet ved mangen en tilfreds og fornøjelig anvendt Fritime.

Strøtanker.

(Af H. J. Matthiessen.)

Følg dit eget Hjerte, og gaa til Gud om Raad,
Folkegunst er vildsom, som Maal for mandig Daad.

Hytten med sit Straatag er baade lun og sval,
Ligeglad og sikker, som mangen Stormands Sal.

Fattig Mand og Vismand, de have samme Trøst,
Søvnens bløde Arme og Drømmens Reiselyst.

Hjemløs drog en Gøgler affted fra By til By,
Fæst Du Hjem itide i Herrens Kirkely.

Anonymiteten, et Baghold for en Skurk,
Blev ej kaldet Frihed, da jeg var Skolepurk.

Bland lidt Løgn i Sandhed, saa bli'er den til Behag;
Vildt, der har en Tanke, behager Folk med Smag.

Tro, det er vor Tillid til den, vi elske vil,
Al vor Viden fatter kun Ting, som synes til.

Satyr er en gammel, en grim, graaskægget Buk; —
Giv ham to paa Øret, for Du er ung og smuk.

Guds Fred!

Nyaarshilsen 1874.

„Guds Fred!“ blev mig givet til første Ord,
Til Grundtext for Digterens Tanke.
— Som Gartneren finder et uventet Flor
Saaledes jeg fandt i Guds Fred — jeg troer,
Et blomstrende Skud paa min Ranke.

Jeg griber det hurtig af Sjælen ud,
At Bladene ikke skal falde;
Saa danner jeg Krands af det blommede Skrud,
Saa sender jeg trindtom en Hilsen fra Gud:
Guds Fred! er mit Ønske til Alle.

Guds Fred! er min Vinterblomst, klar og hvid,
Fra Isdiamanternes Tillje;
Til Oldingen bringer jeg Sneklokken hid:
Guds Fred, naar det iler bag Løvfaldets Tid!
— I Vinterly fredes min Lilje.

Guds Fred! er min duftende Martsviol,
Den trofaste Vaarens Forkynder;
Guds Fred! er min luftende Slyng-Kaprifol;
De melde os Begge, at Sommerens Sol
Og Vaarglædens Time sig skynder.

Guds Fred! er min Rose, med glødende Skjær,
Et rødmusset Barn af Skærsommer;
I Elskendes Favntag det blusser især;
Men — blid i sin Alvor, er Søsteren nær,
I Fredsdragt til Bruden hun kommer.

Guds Fred! er min Stedmoderblomst, den blaa,
Fra Marken, hvor Tidslerne trives;
Saa tillidsfuld op imod Himlen den saae:
Gud har intet Stedbarn blandt fattige Smaa;
Guds Fred, hvor der Sorgfulde gives!

Guds Fred! er min Evighedsblomst forvist,
— Den sidste, der offres til Freden!
Hvorhen jeg end svinger min Ønskekvist,
Her fandt jeg dog sikkert det Bedste tilsidst:
Guds Fred! naar Din Vandring gaaer heden!

Camillo Bruun.

Vikingens Grav.

ært Nordenvinden suser
Fra Havet paa sin Gang.
Al Markens Sæd sig kruser
Og bøjer for dens Sang.
Og Kystens tætte Skove
Ej magte standse den.
Hvor Kæmpen monne sove,
Med Bud fra vilden Vove
Den skynder sig hen.

Der synger den: „Paa Tilje,
Med Spæret i din Barm,
Du laa, hvor nys din Vilje
Hver Fælle gjorde varm;
Saa blev Du lagt bag Dysse,
Hvor klart dit Hav kan ses
Og Nordenvinden kysse
Dit Sted og Løvet drysse
Fra Skovenes Kreds.

„Den gamle Sol nu skinner
Paa den rullende Sø —
Ingen livsvarme Minder
Kan nogensinde dø!
Din Daad var ej som Sandet,
Min Aande fejed hen;
Jeg bar den over Vandet,
Jeg bar den over Landet —
Jeg bærer den end!"

Lad her en Kæmpe øve
Den mandeligste Færd;
Gridsk vil dog Tiden røve
Hans Hæders blanke Skjær.
Hvad veed vel om hans Sage
I sildig Tid hans Folk,
Naar kun det har tilbage
Fra Heltens egne Dage
Stendysen til Tolk?

Og dog — jeg seer ham stande
Med Hjelm og Skjold og Sværd;
Med kjæk og løftet Pande
Han gaaer i Vikingfærd;
Ham følge raske Fæller
Til Sejr, ved Lurens Klang —
Indtil for ham det kvælder.
Men dette Alt fortæller
Nordenvindens Sang.

Og alt imens den synger,
Det bruser i mit Blod,
Mit Hjerte sig forynger
Og fanger freidigt Mod:
Vel *han* er død, men alle
De andre danske Mænd?
Kan sejre eller — falde!
Kan høre Æren kalde,
Kan huske ham end!

Carl Andersen.

Julegildet paa Olufsborg.

(Fortælling af H. F. Ewald.)

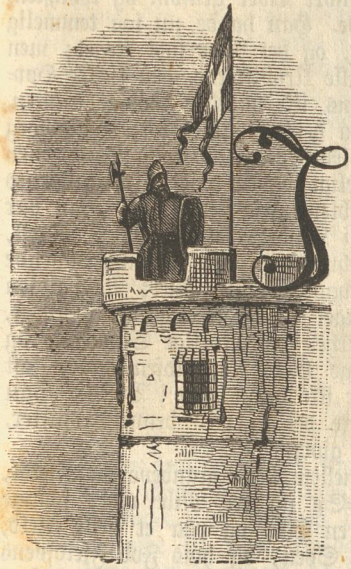

Bohuslehn, ogsaa kaldet Vigen, der levede i gamle Dage en vild og modig Befolkning, og det kan hænde, at den endnu den Dag i Dag ikke er meget tam eller medgjørlig. Vildt og skjønt er og selve Landet og ligner en sønderskrængt Klippe, hvis Blokke ere slængte mellem hverandre; der er steile Fjeldvægge, dybe Dale, klare Skovsøer, Havet løber ind i utallige Vige, og Kysten er fuld af Skær. Herfra kunde de gamle Bohuslehnere bekvemt gaae ud i deres Snekker paa Vikingetog og efter udførte blodige Bedrifter igjen smutte i Havn og søge Sikkerhed mellem Fjeldene. Der gaves da heller ikke i Oldtiden mere drifstige Sørøvere og i senere Tider ikke værre Oprørere mod alt lovligt Regimente, end Vigens Beboere; ja Kvinderne vare stundom lige saa modige og mandhaftige som Mændene, øvede i Vaabnenes Brug og at ligne ved Skjoldmøer.

Intetsteds i Sverrig har der staaet mere blodige Kampe, end i Bohuslehn, og ingensinde gik det der mere broget til, end dengang Kong Hans regerede i Norden, men stadig maatte føre Krig baade med sine svenske og sine norske Undersaatter. Som saa mange andre Grændselande skiftede Bohuslehn ofte Herrer, hørte snart til Norge, snart til Sverrig; men for Tiden regnedes det for en norsk Provinds og var da meget udsat for Indfald af de Svenske, der gjorde fælles Sag med de norske Oprørere og undertiden fik hele Bohuslehn i deres Magt, alene undtagen den stærke Fæstning ved Gøthaelv, Bohus Slot selv.

Der sad i Aaret 1504 den kjække Otto Rud som Lehnsherre og Befalingsmand og kæmpede med Oprørere og Fjender, som han kunde bedst. Der gaves i hele Norden dengang ingen mere modig og smild Kriger, end han, til somme Tider ædel og ridderlig i sin Færd, til andre Tider grusom og rovlysten, et ægte Barn af sit Aarhundrede. Han havde nu saa temmelig faaet Bugt med Bohuslehnerne, og det vilde sige Noget; men endnu sad dog den værste af alle Urostifterne, den kjække Høvding Niels Ragvaldsen og hans ikke mindre modige Hustru, Ottilia Ottesen, uanfægtede paa deres stærke Slot, Olufsborg ved Bullarsøen, oprindelig en Forlehning af Kong Hans, men som Niels Ragvaldsen skammeligt havde givet i Svenskernes Hænder og var siden stedse forblevet paa den Side. Han var saa meget farligere en Gjæst i Landet, som Sverrigs Marsk, Hr. Svante Sture, havde forlehnet ham med det tilgrændsende Dalsland og derved forøget hans Magt. Niels Ragvaldsen havde nu i adskillige Aar deltaget i alle Uroligheder i Norge, de Danske kjendte hans Tapperhed og ustyrlige Sindelag, og Otto Rud vidste, at saa længe Niels Ragvaldsen havde fast Fod paa Olufsborg, vilde der ikke blive Fred i Vigen. Han pønsede da stadig paa at gjøre det af med denne Urostifter, men det var lettere tænkt end gjort.

I det nordlige Vigen, mellem steile granbevoxede Fjelde, der strækker den dybe Bullar-Sø sig tre Mile vidt, somme Steder ikke stort bredere end en Elv, og paa et steilt Fjeld, hvis bratte Sider skyde ned i Søen, og hvis Fod Fjeldsøens klare Bølger væde, der laa Olufsborg saa fast og sikkert, som om den var en Del af selve Klippen. Der gaves ingen anden Vei derop, end en smal og farlig Fjeldsti, som med Lethed kunde forsvares ved Kaste- og Skydevaaben fra Borgmuren, og med en saa kjæk Besætning, som den, Niels Ragvaldsen raadede over, kunde han sidde trygt paa sin Borg og gjerne trodset de tre forenede Rigers Magt, idetmindste saa længe hans Proviant holdt ud. Han nærede da heller ikke den ringeste Frygt for den danske Lehnsmand paa Bohus, og Otto Rud, der ingenlunde altid havde nogen stor Krigsmagt til sin Raadighed, maatte se ham hærje Landet og undertiden til sin Harme finde sig i, at Niels Ragvaldsen gjorde Streiftog næsten lige til Bohus Slotsmure, uden at han evnede at forhindre det.

En skjøn Vintermorgen i December 1504 gik Niels Ragvaldsen paa Borgmuren med sin Hustru Ottilia og sin Frænke, ung Ingrid, for at trække frisk Luft. Udsigten herfra over Bullarsøen og de skovbevoxede Fjelde var saare skjøn, endogsaa

nu midt om Vinteren, da Søen var tilfrossen, og Fjeld og Dal dækkedes af Sne. Dog saae Ingen af dem, hvor skjønt der var, uden det skulde været Jomfru Ingrid. Niels speidede ud over Egnen, om der muligvis viste sig nogen Fjende; thi han var mest aarvaagen, naar Bullarsøens dybe Vande dækkedes af Isens Bro og formindskede hans Borgs Sikkerhed; men det Held, der havde fulgt hans Foretagender i den første Tid, havde dog gjort ham noget overmodig og tryg. Ikke saa hans Hustru, der ofte i sin Husbondes Fraværelse havde ført Befalingen paa Olufsborg, og hvem Intet fattedes til at blive en ligesaa snild og forsigtig, som kjæk Anfører, uden det at være en Mand.

Niels Ragvaldsen var en Kæmpe at se til, høi, sværlemmet, men velskabt. Han havde rødligt Haar, og fra hans blaa Øine lyste et kjækt og fast Blik. Han gik stolt, med løftet Hoved, som en Mand, der er vant til at befale og blive adlydt. Hans simple Dragt, Skindhoser og en brun Klædes Vams, fremhævede hans Legems kraftige Former, og det gyldne Sværdfæste og Ædelstensagraffen, der fastholdt den hvide Fjer i hans Baret, viste, saavel som Klædningens Snit, at han var af adelig Byrd. Ham i enhver Henseende jævnbyrdig var hans Hustru Ottilia Ottesen af Slægten Rømer, en høi, slank, men kraftigt bygget Kvinde med kjække Træk, sort Haar og brune Øine, hvis Ørneblik saa ofte i Kampen havde opildnet hendes egne Folk og bragt Fjenderne til at skjælve; de mente hende at være troldgjort og usaarlig. Hun bar en rød Trøie over sit Skjørt, og i hendes Livbelte stak en Daggert.

„Hvad tykkes Dig Niels," spurgte hun, „er denne haarde Kulde og tidlig strenge Vinter Dig til Behag? Ikke lider jeg Isens Bro over Bullaren; den er som en Indbydelse til vore Fjender."

„Nu mit Hjerte," svarede Niels mildt, thi han elskede sin kjække Hustru høit, „lad ikke det sætte Dig Kruser i Panden! Skulle vi tale derom, da bærer den frie Bølge Baade, som og kunne føre Fjender herhid."

„Fra en gyngende Baad," sagde Fru Ottilia, „sættes ei let Stiger til Borgmuren, som her formedelst det naturlige Værn af Søen er laveft."

„Hvo skulde vel berende vor Borg?" spurgte Niels Ragvaldsen og saae paa sin Hustru med løftet Hoved. „Han paa Bohus seer sig vel for, inden han render Panden mod Olufsborgs Klippe. Nei, at forraske mig fra et Baghold, naar jeg færdes nede i Landet, det har han forsøgt, hidindtil med ringe

Held, og det er og en Gjerning, som passer sig bedst for en magelig dansk Herre, som Otto Rud."

„Du taler," svarede Fru Ottilia, „som sad Henrik Krummedige end paa Bohus. Svogeren er af en anden Art, os mere lig. Saa mindes jeg og Asbjørns Ord, da han rømmede herfra, og du haanede ham."

„Ordskvalder og intet Andet!" udbrød Niels. „Jeg spaaede ham, at Sulten vilde drive ham til vore Kjødgryder inden Jul, og han lovede at gjæste os, naar vi mindst ventede det. Lad se først, om han evner at holde det Løfte, den Grønskolling, han er!"

„Vi ville lade holde skarpt Udkig," sagde Fru Ottilia; „Jeg havde sære Drømme inat. Det bæres mig fore, vi vilde handlet klogere i at give ham Ingrid til Ægte, som han i al Sømmelighed begjærede, og ikke viist ham af; sandt nok, han er arm og Slægten uden stor Anseelse, men dog er han en god Mand."

„Det forundrer mig," svarede Niels, „at den Sag volder Dig Hovedbrud og onde Drømme; men vi skulle visselig holde Udkig, og det falder let nu, da hver Mand tegner sig paa

Sneen som Skrift paa Pergament, og Maanen lyser om Natten."

Medens de gik Borgmuren rundt, fordybede i denne Samtale, var ung Ingrid bleven staaende ved det vestlige Brystværn, hvorfra hun stirrede vidt ud i det Fjerne over Bullaren og de snebelagte Fjelde hinsides Søen. En blaa Foerværks Kaabe indhyllede hendes Skikkelse, men det skjønnedes strax, at hun var mindre og finere af Skabning end hendes Frænke, Fru Ottilia. Hendes bløde Kind var hvid og rød og ikke brun og veirslagen, som den kjække Borgfrues, Blikket fra hendes blaa Øine blidt og sværmerisk. Det var et fredsælt Aasyn, og Fru Ottilia læste i ung Ingrids milde Øine ligesom en Bebreidelse for hendes egen vilde og mandhaftige Færd. Ung Ingrid var den favreste Jomfru i Vigen, det Land, der engang havde frembragt den deilige Dronning Alfhild, Konning Gandolfs Datter og Regnar Lodbroks Moder, hvis Minde endnu levede i Folkemunde; men hun var et Særsyn blandt det sextende Aarhundredes raa Slægt, som en yndefuld, skrøbelig Blomst, opvoxet mellem Tjørne. At læse i Legendebøger,

vandre i Skoven og lytte til Fuglenes Sang, baldyre med Silke, det var hendes kjæreste Idrætter; og hun pleiede at bede saa fromt til Jomfru Maria, at Fru Ottilia engang sagde, at hun burde vandre i Kloster; men da Ingrid hørte dette, blev hendes Kind purpurrød, saa det tydeligt kjendtes, at til Klostret stod den unge Jomfrues Hu ingenlunde.

En væbnet Svend gjorde sin Omgang paa Borgmuren og gik nu forbi hende. Hun foer sammen, da hun pludseligt fornam hans faste Trin og hans Vaabens Klirren, men hensank atter i sine drømmende Tanker. Da hørtes en sagte Fløiten. Hun studsede og saae sig om; men da den samme Lyd gjentoges, skjønnede hun, at den kom nedenfra, og hendes Blik faldt paa et lidet Krat paa en fremspringende Fjeldpynt nede ved Søen i nogen Afstand fra Olufsborgs Klippe. Bag en ung Gran skimtede hun en Mandsskikkelse og en Baret med en blaa Fjer. Hendes Kind rødmede, og hendes Blik funklede ved det Syn; men strax efter blegnede hun og veg tilbage; thi en Pil, afskudt af den Ubekjendte, susede gjennem Luften op imod hende, steg nogle Alen over hendes Hoved og faldt ned for hendes Fødder. Enten Aarsagen nu var Bueskyttens usædvanlige Færdighed, eller et Lykketræf, saa havde Pilen med beundringsværdig Nøiagtighed naaet sit Maal; den Pil gjaldt visselig ikke ung Ingrids Liv, men vel hendes Hjerte; omkring dens Skaft var med Bast bundet en Strimmel Papir.

Den unge Jomfru, der baade blev rød og bleg ved at se det, maatte selv bedst vide, hvorfor hun ikke løb op paa Borgen og gjorde Anskrig; tvertimod blev hun, hvor hun var, greb Pilen og skjulte den under sin Kaabe. Dog, da hun Ingen bemærkede i Nærheden, løste hun Seddelen af og læste, hvad der var skrevet paa den:

„Jeg kom her inat og fortøver her, indtil Mørket atter falder paa. Jeg er nu i Otto Ruds Brød, og vi komme at hente Dig, om Du vil vorde min; skriv ja eller nei og lad Pilen falde med dit Svar.

Asbjørn."

Ingrid blev bleg, og hendes Bryst steg og sank. Hun var tilmode som en Forræderske, og det, der i hendes Øine maatte være Pligt, stred en svar Strid i hendes Hjærte med Kjærligheden. Han er mig dyrere end mit eget Liv, tænkte hun; ak Jomfru Maria og Sankte Birgitte, I sende mig nu i denne Kvide et godt Raad!

I det Samme kom Niels Ragvaldsen og Fru Ottilia

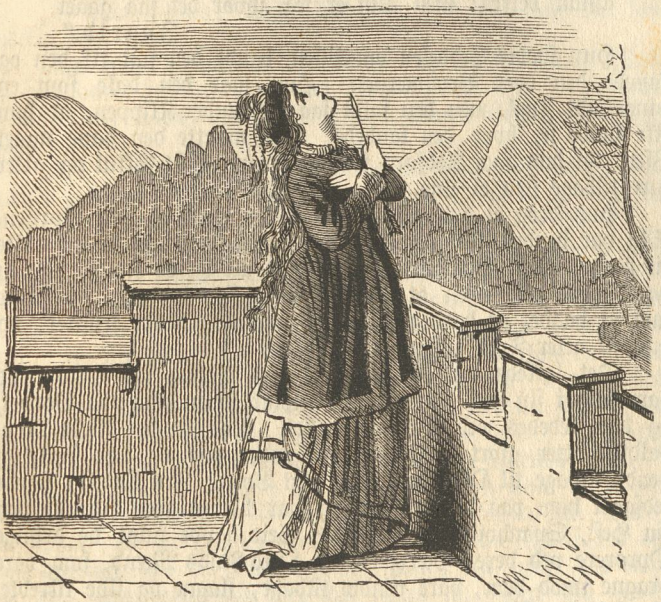

tilbage fra deres Runde, og hun skjulte hastigt Pilen og Seddelen.

„Du staa ikke længer der og bliv kold!“ sagde Fru Ottilia med et strengt Blik. „Unge skrøbelige Jomfruer ere unyttige Gjæster her, men blive de befaldne af Sygdom, da ere de værre end unyttige.“

Da samlede Ingrid alt sit Mod og svarede kjækt:

„I lade mig forblive her, siden min Hu nu engang staaer dertil; men vorder jeg syg, eller kjedes I ved mig, da skik mig til Faster Gunhild, saa bliver I mig kvit.“

Dette kjække Svar huede Niels Ragvaldsen godt, saa han sagde til sin Hustru:

„Lad hende raade sig selv! Ikke fanger hun Kolden i den Foervœrks Kaabe. Der kommer Rutger med en Melding; vi ville gaa ham i Møde.“

Da Ingrid atter var alene, drog hun Veiret friere; hun greb paa Stand i sin Taske, som hang ved hendes Belte, tog sin Sølvstift frem og skrev paa Seddelen:

„Hvad Du truer med og lover, er halsløs Gjerning; afstaa derfra! men Din er jeg, ihvor det saa gaaer.

Ingrid."

Hun svøbte Seddelen om Pilen, bandt den fast til den og kastede den over Brystværnet. Hun saae den dale som en vingeskudt Fugl, men den faldt saa tæt under Klippen, at hun ikke kunde se, hvor den landede. Dog maatte den have naaet Isen, thi hun saae Asbjørn springe frem fra sit Skjul og atter fare tilbage som et Lyn.

Hun drog et dybt Suk og gik langsomt op paa Borgen. Sky var hendes Blik, og hun foer sammen, naar Nogen talte til hende. Fru Ottilia sagde, at hun alt havde Kolden; men da Dagene gik, uden at noget Usædvanligt indtraf, begyndte hun at haabe, at hendes skrevne Formaning havde frugtet, og hun fik atter Fred i Sindet.

Det lakkede nu ad Jul, og paa Bohus sad Otto Rud harmfuld i sin Hal. Kruset stod utømt foran ham paa Bordet, og han lededes ved Tærningespillet. Nys havde Niels Ragvaldsen atter gjort et Streiftog Sønder paa og var lykkeligt vendt tilbage til Olufsborg med rigt Bytte. Fru Ottilia havde ledsaget ham paa denne Fart og var bleven seet ridende paa sin Hest, Svanhvide, og Lykke og Seir havde fulgt de dristige Oprørere ved deres Hærværk; thi Otto Ruds Mænd, som vare dragne imod dem, vare vendte tilbage, slagne og ilde tilredte. Nu sad Hr. Otto og grublede derover, om det da aldrig skulde lykkes ham at faae Ram til Niels Ragvaldsen og skaffe Lehnet Fred.

Da traadte ung Asbjørn ukaldet ind i Hallen, bøiede sig høviskt for sin Herre og sagde:

„Om I saa synes, Hr. Otto, da forunde I mig en Samtale i Enrum; det gjælder Rigets Vel."

„Ei!" udbrød Otto Rud smilende, „Du fører store Ord i Munden. Dog, af Børn og Daarer kan man stundom faae Visdoms Tale at høre; Du følge mig da til mit Lønkammer!"

Da de vare der, og Hr. Otto havde stænget Døren, sagde han:

„Tal nu frit og gjør det kort og godt; men er der ei Mening i Din Tale, da skal Du faae smage Stigremmen."

„Det ske, som I byder! svarede Asbjørn muntert og uforsagt. „Det gjælder Olufsborg! Om I vil lade mig raade, da oplader jeg Borgen for Eder og giver Niels Ragvaldsen i Eders Hænder."

„Ringere kan det vel ikke være," sagde Hr. Otto og lo.

„I maa tilstaa," sagde Asbjørn, „at min Tale var saa tydelig som kort."

„Ved min Helgen, det var den!" udbrød Hr. Otto. „Lad nu dog høre, hvorlunde en ung Væbner, som Du, skulde evne at løfte den Sten, der var mig, som Henrik Krummedige, for svar."

„Hr. Henrik og I," gjenmælede Asbjørn, „ere mine Overmænd i Kløgt, som i Magt, den hellige Jomfru fri mig fra at tænke Andet! Dog har jeg Noget forud for min Herre."

„Jeg bliver nysigen," sagde Otto Rud spodsk; „mig længes at vide, hvori Asbjørn Aagesen overtræffer min ringe Person?"

„I tvende Henseender," svarede Asbjørn; „først i det, som I strax maa tilstaa, at jeg kjender Olufsborg ud og ind som min egen Dragkiste; saa deri, at jeg elsker en Jomfru, som sidder paa Borgen, og hendes Hu staaer til mig; men hendes Formynder, Niels Ragvaldsen, har nægtet at give mig hende til Hustru. Jeg vil vove Livet for at vinde hende, og Kjærlighed giver ti Mænds Styrke og hundrede Mænds Snille."

„Saamænd," svarede Hr. Otto, „i den Tale er nogen Mening, lyder den end lidt stærk. Du hader saa og den Mand, der sidder paa Borgen og raader for den; naar Kjærlighed og Had hjælpes ad, da maa det vel gaa. Nu gjøre Du mig dog klog paa, hvorlunde det skal stilles an. Har Du lavet Dig et Par Vinger, Asbjørn, at flyve op paa den Klippe, og vil Du og forskaffe mine Karle slige?"

„Ikke vilde jeg vove den Dyst," svarede Asbjørn med Alvor, „og end ikke for Ingrids Skyld spilde Eders Mænds Liv, troede jeg ikke paa et lykkeligt Udfald; men Hazarden er dog stor, fornemmelig for mig; gaaer det ilde, hvad er da mit Liv værd, selv om jeg ikke sætter det til i Kampen?"

„Du taler som en forstandig Ungersvend," sagde Hr. Otto, „og skjønner Sagens sande Beskaffenhed."

„Nu," foer Asbjørn fort, „da maa der et Lod og i den anden Vægtskaal. Hvad bliver min Løn, om det lykkes?"

„Jeg tinger ikke gjerne," svarede Hr. Otto smilende. „Du maa fastsætte den selv og gjør det uden Undseelse! Evner Du at udføre den Daad, da er den for Sanden sin Løn værd."

„I give mig da skjøn Ingrid til Hustru, gjøre vort Bryllup paa Bohus og udvælge mig til Borgfoged paa Olufsborg; der gad jeg gjerne bo og bygge og i Eders Navn føre Befalingen."

„Det er, som sade vi alt paa Borgen og havde Niels

Ragvaldsen i Bast og Baand!" udbrød Hr. Otto muntert. „Din faste Fortrøstning er ei langt fra at smitte mig; lad nu høre Din Plan, og hvorlunde det skal stilles an."

„I talte før om Vinger, Hr. Otto," sagde Asbjørn. „Dem have vi ikke behov; Isen er nu fast, og selv stækket Høne kan hoppe op ad en Stige. Det maa I vide, at da I gav mig Orlov at drage hjem, da gik jeg over Bullaren og dvælede et Døgn ved Klippens Fod. Jeg havde da gode Stunder at lægge Raad op, og derpaa er jeg sikker, at med nogle gode Stiger kan Olufsborg berendes, naar vi blot kunne forraske Besætningen. Nu traf jeg gamle Olug, en Hex, der har sin Gang paa Borgen, og erfarede, at Niels Ragvaldsen føler sig ganske tryg og laver til stort Julegilde, hvortil han har indbudet sine Venner, de Bønder fra Tanum. Det vil blive en Svir! men naar Hovedet bliver tungt af Øl, da ere Øinene dorske og Hænderne svage. Det er nu mit Raad, at vi drage herfra, saa vi kunne være paa den anden Side Bullaren i Hulveien, mandstærke og med gode Stiger, just Julenat. Naar Midnat er forbi, da gaa vi over Søen, sætte Stigerne til Fjeldet og klattre derop, jeg foran; skert skulde det gaa til, om ikke da, naar vi tage dem ved Juleøllet, Anfaldet skulde lykkes."

Otto Rud havde lyttet opmærksomt til. Han taug nogle Øieblikke, og Asbjørn ventede i Spænding hans Svar. Endelig saae han muntert op, slog Asbjørn paa Skulderen og udbrød:

„Ved min Stamfader, Du er en snild Svend! Jeg vil vove den Dyst og selv føre an!"

Men paa Olufsborg sad Niels Ragvaldsen trygt og tænkte nu kun paa at gjøre sig og sine Mænd en glad Jul. Stor Besvær maatte de ofte døie og idelig vove Livet; der maatte da vel lidt Gammen til, om de ikke skulde tabe Lysten. Fru Ottilia, som trods sine krigeriske Vaner var en dygtig Husmoder, lod slagte, bage og brygge, saa det havde Art, og Jomfru Ingrid maatte gjøre Gavn med de andre Piger. Hun er snild nok til Kvindegjerning, tænkte Fru Ottilia, kun Skade at hun blegner, naar hun seer en Sværdodde!

Muntert gik det til i Ildstuen og Bagerhuset, hvor Pigerne og Karlene færdedes og førte Snak.

„Det bliver ligesom Kastøl*) denne Jul," sagde Gudrun, Borgens flinkeste Terne. „Niels har indbudt Arnes og Gun-

*) Sammenskudsgilde.

nars fra Tanum og flere Folk her fra Vigen, som nu ere os gode."

„Ja nok!" svarede Sæmund Gaardskarl, „det vil hue de Tanum Mænd at smage det Flæsk, vi nys tog fra Sønderbygdens Folk. Der er saa meget Sul i Fadeburet, at paa denne Side Pintse komme vi ei til at sulte. Saa føre og de, Du nævnede, fra Tanum, flinke Piger med sig; det vil blive en Juledands!"

Men gamle Olug Spaakvinde, som sad hos og varmede sig ved Ilden, saae op med sine rindende Øine og lod sin skurrende Røst høre.

„Det bæres mig for" tog hun til Orde, „at den Juleleg vil ende ilde."

„Hvi saa?" spurgte Gudrun.

„Førstens forglemte Du at slaa Kors over Deigtruget, det Du selv har tilstaaet; deraf kommer intet Godt."

„Nu," svarede Gudrun, „da signe vi Brødene og slaa Kors over dem, naar de lægges i Bunke paa Bordet."

„Og forgangen Aften," foer Olug fort, „da jeg gik paa

Kirkegaarden i Tanum at hente Gravhøis Muld til Lægedom for Thorkel, da saae jeg et ræddeligt Syn og lidet hjalp det, at jeg havde strøet Linfrø for mig ved Kirkegaardsporten. Et fult Gjenfærd i Dødsskjorte kom frem mellem Gravene og pegede med sin Knokkelhaand mod Olufsborg."

„Hvilken sær Tale føres her?" lød pludselig en barsk Røst. „Du lede Hex, vaer Din onde Mund og gjem Dine ilde Spaadomme til ræddе Kvinder og Børn! Varer Du Dig ikke, da skal jeg lade Dig fugtle og kaste ud."

Det var Borgherren selv; thi ingen Anden vilde vovet at tale saa til gamle Olug, der var vidt kjendt og frygtet for sin Trolddomsmagt. Hun saae paa Niels Ragvaldsen med sine onde Øine og sagde:

„Naar Lykke og Gods voxer, da voxer Hovmod; nu, Træet bliver vel stækket, før det naaer Skyen! Olug har talt og tier nu kvær."

Men Niels Ragvaldsen bekymrede sig ikke om hendes forblommede Tale, hvorimod Fru Ottilia, da det kom hende for Øre, hvad den gamle Spaakvinde havde sagt, Juleaftens Dag lod hele Omegnen gjennemsøge af Borgens paalideligste Svende; men da de ikke opdagede nogen Fjende eller noget Mistænkeligt, saa slog ogsaa den aarvaagne Borgfrue sig til Ro og følte sig forvisset om, at Ven som Fjende nu kun tænkte paa at feire Julen.

Gildet stod da Juleaften paa Olufsborg med stor Gammen. Niels Ragvaldsen, hans Hustru og Ingrid sade i Hallen med alle Borgens Svende og de indbudne Gjæster. Bordene buggede af Sul og Bagværk, og den ene Kande stærkt Øl tømtes efter den anden. Der sad om Bordе mange kjække Krigere, hvis vilde Blik og skrammede Ansigter fortalte om blodige Bedrifter, forvovne Karle, der havde taget Del i alle Feider, nogle af dem vel og mere end een Gang skiftet Parti og Herrer; men de fleste af dem vare dog Niels Ragvaldsen hengivne, fordi han var deres Landsmand og vilde forjage de danske Herrer. Der kom mangen Dyst fra Fortiden paa Tale, som kunde opflamme Hævnlysten, fornemmelig Drabet paa den norske Høvding, Knud Alfsøn, som mod givet Leide var bleven myrdet af den forrige Lehnsmand, Hr. Henrik Krummedige og hans Mænd. Knud Alfsøns Lig laa endnu paa Mordе, som det kaldtes; det vil sige, det henstod ujordet paa Aggershus og maatte efter Tidens Skik vente paa en kristelig Begravelse, indtil Drabsmændene havde givet den Myrdedes Slægt Oprejsning og betalt Bøder.

„Vi faae vel Ram til de Skjelmer og Mordere engang," sagde Niels Ragvaldsen. „Vil Gud og den hellige Jomfru, da skulle vi fremdeles værge for denne Borg og muligt herfra til sin Tid gjæste Oslo. Det gik ikke for Hr. Henrik at putte mig i Faders Hat*), som han truede med, og ved min Helgen, det skal ej heller lykkes for Otto Rud. Pest over Jyderne, og alle Helgene bevare vor gode Herre, Hr. Svante Sture!"

Mændene raabte vildt op og tømte deres Bægere til Ære for Sverrigs Rigsforstander; men efterhaanden glemtes Tidens Alvor, Stemningen blev stedse mere lystig, og da Alles Madlyst var stillet tilfreds, da begyndte Dandsen, i hvilken Borgherren selv en Stund tog Del, mens Borgfruen sad i Højsædet og saae derpaa, i det hun glædede sig over Svendenes og Pigernes muntre Færd. Skjøn Ingrid havde paa Fru Ottilias Befaling maattet smykke sig næsten som en Brud, og nu maatte hun træde Dandsen med de vilde Karle, der ei vare værdige at røre ved hendes Kjolesøm. Hendes Tanker gik over Fjeld og Dal til Bohus, hvor hun nu vidste, at hendes Hjertes Ven var. Gamle Olugs Varselord havde vakt underlige Anelser i hendes Sjæl; hun saae blodige Syner og gyste ved at tænke paa den Skjæbne, der ventede Asbjørn, om han virkelig skulde vove at vise sig paa Olufsborg; et Hampereb vilde være ham vist og at dingle fra Borgmuren til Føde for Ravnene. Hun ventede at se ham formummet, om han kom, og tænkte sig enhver kjæk List mulig af den raadsnilde Ungersvend for at voldføre hende, men hun drømte ikke om en slig stor og dristig Daad, som den han virkelig agtede at udføre. Klarinetterne klingrede stedse højere, og stedse vildere gik Dandsen, saa at ung Ingrid snart i Gildets Tummel glemte baade sine Syner, sit Haab og sin Frygt.

Men i Hulveien hinsides Søen, siden kaldet „den danske Klev", der stod alt Otto Rud med Asbjørn og en mandstærk væbnet Skare. De saae Lysene glimte fra Borgens Glughuller og hørte Klarinetternes og Gigernes Toner lyde over til dem i den stille Nat. Tause vare de som Aander, og Dødninge lignede de; thi for ikke at sees paa Sneen havde de, ifølge Hr. Ottos Befaling, taget hvide Skjorter over deres Rustninger, lidet anende, at denne Forsigtighed var ganske overflødig; thi der var ikke mere en Mand paa Olufsborg Borgmur, alle havde de listet sig ind og gjorde sig i Smug tilgode med Juleølket, indtil de vare drukne og bleve der, hvor de vare.

*) Et Fangetaarn paa Bohus Slot.

„Nu er det Tid!“ sagde Asbjørn, og sært lød hans Røst i Nattens dybe Stilhed.

„Saa fremad da,“ bød Hr. Otto med dæmpet Røst, „men I tie som Mus og siden klattre I som Katte! Hvo der mæler et Ord, før vi Alle have fast Fod paa Borgmuren, ham hugger jeg ned.“

Og nu gik den lille Hær raskt og lydløst over Isen, bærende Stormstigerne imellem sig. En Ugle skreg fra en Fjeldtinde, og det sang i Isen, men uden at agte paa Noget gik de lige til Maalet, anbragte Stigerne findigt og sikkert, og snart stod Asbjørn som første Mand paa Borgmuren. „For Ingrid!“ sagde han og dæmpede med Møie sin Røst, idet han svang sin Hue. Hr. Otto var strax ved hans Side, og En for En, uden mindste Uheld vandt den hele Skare op ad den steile Fjeldvæg og følte med Fryd fast Grund under Fødderne.

Men i Hallen inde paa Borgen sad nu Niels Ragvaldsen ved sin Hustrues Side, mødig af Dandsen og med en fuldgod Rus. End gik Dandsen, men nogle af Mændene laa drukne under Bænken. Da lød et sært Bulder fra Taarntrappen.

Niels Ragvaldsen sad og blundede halvt og mærkede til Intet; men hans Hustru studsede og lyttede. Da saae hun en sær hvid Skikkelse i Døren og et Aasyn, hun syntes at skulle kjende. Hendes Kinder bleve saa hvide som den Skjorte, der dækkede Asbjørn Aagesens Rustning; men hendes mørke Øine funklede. Hun greb sin Husbond i Armen og raabte:

„Nu op Niels og grib Dit Værge, det gjælder Livet!"

Niels saae derhen, hvor hans Hustru pegede, sprang fra Stolen, saa den væltede, og var i et Nu ædru; han greb sit Sværd, som stod ved Væggen, og fik just draget Klingen, da Asbjørn i Spidsen for en Skare Krigsmænd med et vildt Raab styrtede ind i Hallen. Brat forstummede Musiken, de Dandsende stode som Støtter.

„Giver Du Dig, Niels?" raabte Asbjørn. „Ræk mig Dit Sværd med Fæstet foran, og Dit og Dine Mænds Liv skulle vorde sparede."

„Nei, det Skarpe skal Du smage først, Din arge Skjelm og Forræder!" raabte Niels Ragvaldsen vildt og styrtede sig mod sin Fjende.

Dette blev Begyndelsen til en Dands, vildere og farligere end den nys afbrudte. Flere af Niels Ragvaldsens Mænd vare komne til Besindelse og havde grebet deres Værger; Sværdene lysnede i Kjerternes Glands, Hallen gjenlød af de Kæmpendes Trampen, Raab og Eder, og snart blandede sig i denne djævelske Larm de Saaredes Vaanden og de Døendes Rallen. Niels og Asbjørn kæmpede med hinanden uden at bekymre sig om de Andre; thi her var en Regning at opgjøre, som nu kun kunde afsluttes med Dødshugget; men Ottilia samlede alle de vaabenføre Karle om sig, opildnede dem ved sine Tilraab, og hørligt lød hendes dybe klare Røst gjennem Kamptummelen.

Rusen havde lammet Niels Ragvaldsens Kræfter, saa at han, uagtet han var sin Modstander langt overlegen i Kræfter og Vaabenfærdighed, dog saae sig trængt op mod Hallens Væg. Asbjørn vilde lige støde sin Klinge i hans Hjerte, da Ingrids blege Aasyn viste sig imellem de Kæmpende. Med et Skrig kastede hun sig til Niels Ragvaldsens Bryst og dækkede hans Legeme; paa lidet nær havde Asbjørns Klinge gjennemboret hende.

„Ingrid," raabte han i stor Harme, „hvi gjør Du mig dette?"

„Det vil fryde Dig i Din Dødsstund," sagde hun og brast i Graad, „at Du ei dræbte min Frænde og Din Velgjører."

Men inden hun havde udtalt, da var Niels Ragvaldsen

sendt fem af Otto Ruds Mænd ned med blodige Pander, og nu regnede Stene ned paa Angriberne fra Taarntinden; det var Fru Ottilia, der værgede for den liden Plet af Borgen, hun endnu havde inde. Da gav Hr. Otto Befaling til at holde inde og vente til Dagens Frembrud. En Vagtild blev nu tændt i nogen Afstand, Taarndøren atter sat paa og stænget, og for den i sin egen Fælde fangne Borgherres og hans Frues Dine gjorde deres Fjender og Bevogtere sig tilgode med den lækkre Julemad og det gode Øl, de havde forefundet i rigelig Mængde. Til Tidkort sang de lystige Viser og sendte Smædeord op til Niels Ragvaldsen og hans Hustru; men i Taarnet var der nu tyst, thi deres kjække Fjender vilde ikke kjævles og fægte med Ord.

Otto Rud gik i Hallen og lod sig der beværte, og saaledes fortsattes Julegildet af Seierherrerne paa de Overvundnes Bekostning til den lyse Morgen. Asbjørn og flere af de fornemste Svende fra Bohus sade hos, og Ingrid vartede dem op og kredentsede Bægrene til dem.

„Nu Asbjørn," sagde Hr. Otto og løftede sit Bæger, „paa god Lykke i de kommende Dage for Dig og Jomfru Ingrid! Eders Bryllup skal om føie Tid staa med Sang og Klang paa Bohus, og her paa denne faste Borg skulle I bygge og bo. Jeg udvælger dig herved til Befalingsmand paa Olufsborg; gid Du maa vise Dig lige saa dygtig og gjæv til at værge for Borgen, som Du var til at berende den!"

Asbjørn takkede den ædle Herre, og det viste sig, at Hr. Otto, uden endnu at vide det, kun raadede over sit Eget; thi da Kong Hans erfarede hans kjække Bedrift, skjænkede han ham Olufsborg med alt Tilliggende til fuld Eiendom.

„End er Værket dog ikke helt fuldført," føiede Asbjørn til.

„Niels Ragvaldsen er os vis; levende eller død vil han imorgen, inden Sol gaaer ned, være i vore Hænder," sagde Hr. Otto.

„Ædle Herre," bad Ingrid, „spar hans Liv, saa og hans Hustrues!"

„I har et blødt Hjerte, Jomfru Ingrid," svarede Hr. Otto og vendte sig mildt til hende; „dog priser jeg Eders Troskab mod Eders Frænder og slutter deraf, at I vil vorde Asbjørn en desto trofastere Hustru og mig en tro Tjenerinde; men her veed I ei, hvorom I beder. I maa være vidende om, at Niels Ragvaldsen er en fræk Oprører og blodig Ugjerningsmand. I vil ikke kunne bo her trygt, og ikke bliver her Fred

i Lehnet, mens han er oven Mulde. Baade Retfærdigheden og den sande Menneskekjærlighed vil bedst ske Fyldest, naar vi gjøre en Ende paa hans Liv."

„Og dog beder jeg for det," foer Ingrid fort med skælvende Røst.

„Han har reist Oprørsfanen mod sin rette Herre og Konge," sagde Hr. Otto barsk; „han er en Edbryder. Sandt nok, Asbjørn begik den samme Brøde, men han vendte frivilligt tilbage til sin Pligt, og denne Bedrift idag har ganske vasket Pletten af hans Skjold."

„Forsøg det med Niels," bad Ingrid endnu en Gang; „det vilde være synd igt at aflive saa kjæk en Mand, der mente at værge for sit Fødeland. Gjør en tro Kongens Tjener af ham, som af Asbjørn!"

„Spar Dine Bønner, Ingrid!" sagde Asbjørn. „Det er min faste Tro, at Niels ingensinde overgiver sig levende."

„Nu," sagde sluttelig Otto Rud, „I er en veltalende Forbederske, Jomfru Ingrid! Jeg lover Eder da, at vil Niels Ragvaldsen overgive sig, da skal hans Liv blive sparet; men for hans Skæbne derefter raader Hans Naade Kongen."

Mødig af den langvarige, haardnakkede Kamp, saaret og vansmægtende laa Niels Ragvaldsen i Taarnkammeret og hvilede sit Hoved i sin Hustrues Skjød. Hun tørrede Sveden af hans Pande, men hendes Øine vare tørre og hendes Læbe stum. Dagen gryede alt. Da reiste Helten sig, drog sin Hustru til sig og gav hende et Kys.

„Hvad mener Du, mit Hjerte," sagde han, „vil Du dø med mig?"

„Helst det," svarede hun med et funklende Blik; „at leve vilde nu være til liden Lyst."

„Først skulle dog Nogle endnu kysse Borggaardens Stene; jeg vil dø, som jeg har levet, fri og med Værge i Haand. Min Død er vis; men skulde Gud og den hellige Jomfru spare Dit Liv, da forglem ikke, at Ingrid kastede sig for Asbjørns Sværd og vovede sit Liv for at redde mit!"

Neppe havde han udtalt, førend Taarndøren faldt ind med et Brag; men han forekom sine formentlige Angribere, styrtede ud i Borggaarden, fulgt af sin Hustru, og kæmpede som en Rasende. Blodet flød, og Hævnskrig lød omkring ham, men tilsidst blev han overmandet og fandt den Heltedød, han søgte. Hans Hustru var allerede forinden paa Otto Ruds Befaling bleven grebet og afvæbnet. Nu kastede hun sig klagende over sin Husbondes Lig, og hjerteskærende lød hendes Ve-

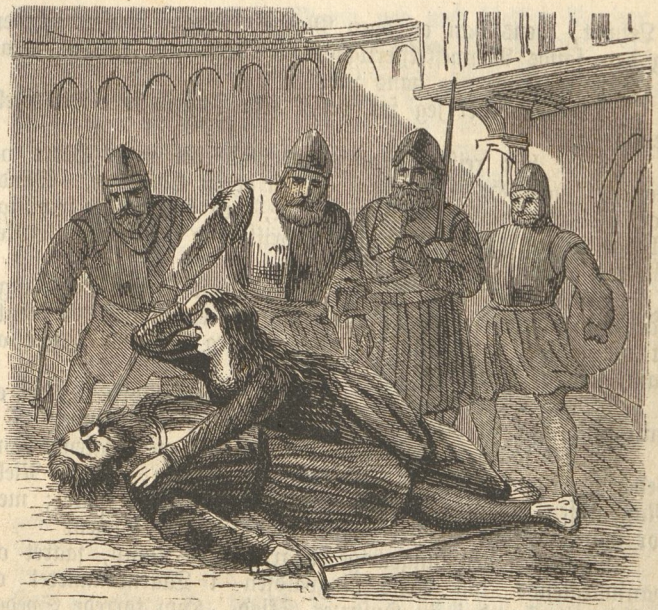

raab, saa at selv hendes barske Fjender bevægedes ved at høre det.

Asbjørn og Ingrid kom nu til, og Otto Rud, som stod og betragtede sin vældige Fjendes Lig, sagde:

„Du fik Ret, Asbjørn! Der blev end ikke Stunder til at tinge med ham og byde ham Fred. Ved min Helgen, han var en kjæk Karl, en bedre Skæbne værd; vi ville unde ham en sømmelig Jordefærd."

Da drog Ingrids Haand den klagende Enke fra den Døde og antog sig hendes Pleie. Hun skulde i Fremtiden blive sin forhen saa stolte, nu bøiede Frænkes Trøsterinde, og Asbjørn holdt Ottilia i Ære til hendes sidste Stund.

Stor var de Danskes Jubel over denne Julenats Seier, og Bohuslehnerne fik nu en rum Tid Fred, men alle takkede de ikke Otto Rud derfor; thi deres Hjerter havde dog været paa deres kjække Landsmands Side. De fortalte i Arnekrogen deres Børn om hans Bedrifter, og end lever der i Egnen Mindet om Niels Ragvaldsen og om Julegildet paa Olufsborg.

Stormfloden.

(13de November 1872.)

Stormflodens vrede Bølge
Var mæt, tilhavs den flød,
Men efter blev det Følge,
Som her den blive bød:

Skibbrudnes Angst og Taarer,
Og Bondens spildte Jord,
Og Fisk'rens knuste Aarer —
Det var den Stærkes Spor.

Dog, der, hvor Mure kløves
Og Taarne slaa's i Grus,
Vil Gud, før Skoven løves,
Skal atter rejses Hus;

Thi ingen Flod kan kue,
Det danske Hjertelag —
Det svæver som en Due
Hen over alle Vrag!

Carl Andersen.

En Historie om en Stjerne.

Af L. Budde.

Der var en lille Pige, som hed Klara, og som af venlige Feer havde faaet i Vuggegave to store, klare, spørgende Øjne, ret som skabte til at skue og fange Alverdens Dejlighed. Og der blev gjort Meget for disse to Øjne for at udvikle deres naturlige gode Egenskaber og føre dem deres Bestemmelse imøde. Hendes Forældre vare gode og lykkelige Folk, som havde mange Penge og, eftersom den lille Pige var deres eneste Barn, ikke noget Vigtigere at bestille for denne Verden end at glæde hendes uskyldige Hjerte og fryde de Øjne, som de holdt saa meget af. Gaarden, hvor hun boede, var som et Dukkeskab, saa yndigt var der paa alle Kanter, og Haven og Skoven og de solrige Marker der omkring vare fulde af Fornøjelse. De nydeligste Kjoler, der vare til at faa for Penge, kom flyvende til hende af sig selv i broget Mangfoldighed, det fineste og mest udsøgte Dukkeselskab stod altid i fuld Puds for at modtage hende, naar hun behagede, og hun var vant til at betragte Sødsuppe og Pandekager med Syltetøj som en ganske almindelig Ret. Saaledes levede hun i Fryd og Herlighed, ganske som om det var hendes Fødselsdag hver evige Dag, og hendes Øjne bleve bestandig større, klarere og mere spørgende. Det var jo ogsaa ganske i sin Orden, thi hvorfor har man vel faaet saadanne to Øjne, uden for altid at lære at lukke dem højere og højere op og mere og mere begjære at skue og fange Alverdens Dejlighed.

Men medens den lille Pige levede i Lys og Lykke der indenfor, kom Mørket og Blæsten om Aftenen og sneg sig rundt om Gaarden og tittede begjærligt ind efter hende. Thi ude i

den store, vide Verden staa Mørket og Blæsten altid rede til at fange alle de smaa Børn, og dem, der lege lykkeligst og gladest, strække de undertiden just ivrigst deres Arme ud efter. Og Klaras ufkyldige Leg gik let og smilende som en Solstraaledans paa en sommergrøn Eng, men udenfor stode Mørket og Blæsten roligt ventende og hvisked:

„Dans kun, min Lille! Dans Dig Roser paa Kinden og Smil i dit Øje, men Dansen er lang — der kommer vel en Stund, da vi tør være med!"

Det klang som et Suk, der fløj vemodigt hen over Barnelegens Skjønhed, men det var godt og smukt, at hun selv hverken hørte eller forstod det, for ellers kunde hun jo ikke have leget saa glad, som hun gjorde.

Saa var det Juleaften, og Klara skulde have Juletræ, det forstaar sig, og Fader og Moder vilde naturligvis selv pynte det til hende. Men hvem skulde holde hende med Selskab saa længe, for at hun ikke skulde blive altfor utaalmodig? Saaledes lød det store Spørgsmaal.

„Det skal jeg!" svarede Onkel Peter med den største Tillidsfuldhed.

„Lad gaa!" tænkte Fader og Moder med den samme Tillidsfuldhed. „Det kan han dog vel ikke komme galt afsted med." Og saa gik de.

Hverken Fader og Moder eller Onkel Peter skulde dog have været slet saa tillidsfulde, for han var virkelig meget nær ved at komme galt afsted dermed.

Sagen var, at Fader og Moder denne Aften ikke vare slet saa betænksomme og forudseende, som de plejede, og det kom igjen af, at de pludselig vare faldne i en temmelig pinlig og uventet Forlegenhed. Alt som Julen nærmede sig, havde Klara gjort sine store Øjne større under Forventningen om alle de Overraskelser, denne ligesom de forrige Juleaftener skulde bringe hende, og det kunde ikke andet end glæde de kjære Forældre meget at se det, for de havde jo Penge nok til at skaffe hende dem. Men da de tilsidst i den Anledning skulde til at lægge deres Hoveder i Blød, opdagede de til deres Forskrækkelse, at deres lykkelige lille Datter allerede var nær ved at have udtømt den hele Verdens Skatte og Herligheder. De tænkte frem, og de tænkte tilbage, men hvilken Vej de saa tænkte, kunde de ikke, om det skulde gjælde deres Liv, syntes de, finde paa en Overraskelse, som hun ikke paa en eller anden Maade havde havt i Forvejen. Det var saadan en tosset Forlegenhed, at ingen fornuftige Mennesker kunde have tænkt paa

at tage sig i Agt for den i Forvejen, og den vakte stor Bekymring i det rige Hus; thi rige Huse kunne lige saa godt have deres Bekymringer som fattige Huse. Men Juleaften, som hverken lader sig skræmme af den ene eller den anden Slags Bekymringer, kom, som den plejede, i Tidens Fylde med et saa ubekymret Aasyn, som om der slet ingen Ting var i Vejen, og da den var kommen, gik Fader og Moder ind i den store Sal for at træffe deres Forberedelser, saa godt de kunde. Men der var Tvivl og Engstelse i deres Sind ved Tanken om, hvorvidt det nu skulde lykkes dem rigtigt at tilfredsstille deres lille Piges spørgende Øjne, og det var jo saa ganske naturligt, for der skulde saa Meget til.

Men inde i Dagligstuen, hvor Inleaftensmørket lidt efter lidt listede sig ind, blev altsaa Klara selv tilbage i Selskab med Onkel Peter, som for Resten ikke saadan ganske og aldeles var hendes Onkel. Han var kun en Fætter til hendes Fader, og en snurrig gammel Fætter var han, med Briller paa Næsen, et langt Ansigt, der saae ud, som om han bestandigt følte sig overrasket af Verden, og dertil et vældigt busket Haar, som alle ordentlige Hænder maatte krille af Lyst efter at faa Fingre i. Han havde en underlig Gave til at faa sit Lintøj til at sidde paa alle de Maader, det netop ikke skulde sidde paa, saa vel som til strax at faa Fedtpletter paa en ny Frakke, og saa gik han altid med Stroppen paa den struttende lige op i Nakken, som om han var færdig til at lade sig hænge op paa et Søm og gjemme hen i et Pulterkammer, hvad Øjeblik det skulde være. En ypperlig Fyr var han til at komme galt afsted i det praktiske Liv og rode sig ind i alle Slags Forlegenheder lige over for fornuftige Folk, hvilket Klara fra sin Moder vidste, kom Altsammen af, at han baade var helt Pebersvend og et Stykke af en Poet, og det har man nu vidst saa længe, at ingen af Delene er synderlig skikket til at pynte eller polere paa en Person. Men uagtet alle disse Skrøbeligheder kom Klara og Onkel Peter fortræffeligt ud af det med hinanden, og det kom maaske af, at heller ikke hun, lige saa lidt som han, endnu hørte rigtig til de fornuftige Folk. Naar han, som hyppigt skete, kom i Besøg paa Gaarden, var det hans Glæde at styrte sig ind i alle Slags Lege, der ellers for en saa kantet Person som hans kunde være betænkelige nok, og han kom saa udmærket kejtet fra dem allesammen, at det laante det Hele en ganske ny Ynde og skaffede Klara Lejlighed til at føle en behagelig Overlegenhed. Men kom det an paa at sætte Liv i Dukkerne og bringe dem til at indlade sig i fortrolige

Samtaler med hinanden, eller paa at fortælle Historier, hvad enten det nu var de bevægelige eller de pudsige, de moralske eller de fornøjelige, saa lyttede Klara til med straalende Øine, og Onkel Peter spillede Mester, og saaledes delte de paa den smukkeste Maade afvexlende Herredømmet med hinanden. Det var i Tillid til dette gode Forhold, at han saa frejdigt paatog sig at holde hende med Selskab paa det vanskelige Tidspunkt, medens Juletræet blev pyntet.

Han maatte dog til sin Overraskelse erfare, at det var et besværligere Stykke Arbejde, han havde overtaget, end han egentlig havde formodet, thi Klara var saa utaalmodig som en lille Fugl, der nylig er sat i Bur. Alt som Mørket samlede sig tættere og tættere der inde, tindrede hendes Øine igjennem det som to store Spørgsmaalstegn, fulde af Længsel efter Øieblikket, da Døren skulde aabnes, og Herligheden aabenbare sig. Hun foer frem og tilbage i Stuen og havde hverken Sind eller Sans for Onkel Peters Forsøg paa at underholde hende, skjønt han virkelig gjorde sig megen Umage dermed.

„Men hvornaar bliver det dog til Noget?“ spurgte hun omsider, idet hun tabte den sidste lille Rest af sin Taalmodighed, stillede sig lige foran ham og lagde begge sine Hænder paa hans Knæ.

„Det skal jeg sige Dig ganske akkurat, hvis Du vil vente saa længe, til vi faa det at se, min lille Ven,“ svarede han og pikkede hende beroligende paa Panden.

„Ja, men det er jo dog en gruelig Tid, det varer. Og hvad skulle vi bestille saa længe?“ spurgte hun klynkende og begyndte at hænge med sit lille Hoved, thi hun kunde umulig finde Trøst i et saa ubestemt Løfte.

Da var det, at en poetisk Aand lige med Et foer i Onkel Peter, saa han tog hende op paa sit Knæ og begyndte at fortælle. Og skjønt det maa tilstaaes, at Sagen, som det vil vise sig, unægtelig havde sine meget betænkelige Følger, saa tjener det dog til Onkel Peters Undskyldning, at gives der nogen Stund, som egner sig til at lade en Smule poetisk Aand fare i sig, saa er det just denne selvsamme Stund, hvori de saaledes sad sammen med hinanden — den tusindfold drømmerige Stund, da Juleaften folder sig tættere og tættere omkring En, men med al Julens lyse Dejlighed bag sit Slør; den underligt fyldende Stund, da Mørket er svangert med hviskende Forjættelser og hemmelige Løfter; den fremfor alle velsignede Stund, da Jorden lægger sig til Hvile, men Himlens Kræfter vaagne der oven over!

„Laan mig nu dit ene Øre, Klara,“ begyndte han, „og luk saa det andet godt i, at det ikke skal gaa ind ad det ene Øre og ud ad det andet, som det kan hændes baade smaa og storeØrer, saa skal jeg fortælle Dig den forunderligste Hemmelighed, Du nogen Tid har hørt“.

Denne Begyndelse tiltalte Klaras lille kvindelige Natur, hvorfor hun villigt rakte sit ene Øre hen imod ham og overlod ham det, men betingede sig dog foreløbigt at bruge det andet, som hun fandt for godt efter Omstændighederne; thi der var dem, som vilde paastaa, at Onkel Peters Historier ikke altid vare saa ganske til at stole paa. Men han, som mente at være sikker i sin Sag, gik ind paa Betingelsen og vedblev:

„Naar det bliver mørkt Juleaften, og Fader og Moder saa travlt med at pynte Juletræerne, saa maa Børnene staa udenfor og vente, og saa tro de, ligesom en vis lille Pige, vi To kjende, at det kun er Glædens og Gavernes Øjeblik, naar Døren tilsidst bliver aabnet, og de faa Lov at komme ind, hvor Lyset er. Og de smaa Øjne tindre af Utaalmodighed

der efter, omkaps med den lille Straale, der lister sig ind til dem igjennem Nøglehullet. Men saaledes maa de just staa, for at al Julens Lys og Glæde kan blive deres. Thi netop i den samme Stund er det, at alle Englene komme ned fra Himlen og fylde Mørket omkring dem. De komme paa dalende Vinger i store Skarer, i lange Rækker, og en vidunderlig Historie, den dejligste, der er til i Verden, have de at fortælle Børnene, og himmelske Gaver bringe de med til dem. Men de lykkelige Børn, som have kjærlige Forældre og vente mange smukke Foræringer af dem, vide mange Gange ikke det Mindste deraf. De ere saa utaalmodige, de smaa Stakler, og de fare saa uroligt frem og tilbage, at Englene slet ikke kunne faa dem i Tale og blive kjede af at prøve paa at fange dem. Og naar saa Døren aabnes, og Lyset kommer, da blusser det kun en gandske lille Stund, saa slukkes det igjen, og Glæden er gjemt og glemt med det Samme. Men hvis der er et Barn, som sætter sig taalmodigt og stille ned og folder smukt og fromt sine Hænder i Mørket, da flokkes Englene saa tæt, saa tæt omkring det. Og En af dem har faaet et Kys til det af Vorherre, det trykker Englen paa Barnets Øje, og naar saa det dejlige Juletræ kommer, da har det faaet en Glans og et Lys, som aldrig kan slukkes, og i det kan Barnet se Englene danse om Træet og ryste de smukkeste Gaver ned til det. Og en Anden af dem har faaet en Hilsen til det fra Vorherre, den hvisker Englen i Barnets Øre, og saa kan det høre deres Sang i Dansen om Juletræet, Sangen om det lille Barn Jesus, Guds egen Søn, der den Aften kom til Verden for at bringe baade de smaa og de store Børn en Glæde, som aldrig kan tømmes. Se det er Mørkets Hemmelighed, Klara, det Mørke, hvori vi To her sidde med hinanden, og er det ikke en vidunderlig Hemmelighed?"

Klara trak Vejret dybt; thi hun havde holdt det lidt længe, stirrede ud i Mørket omkring sig og spurgte betænksomt hvisken de: „Men hvordan skal jeg faa dem at se, naar det er mørkt, Onkel Peter?"

„Du maa først tro paa dem uden se dem, lille Klara," svarede Onkel Peter. „Det er just det Underlige ved Hemmeligheden. Men kan Du det, saa skal dit Øje en Gang faa dem at se i en Dejlighed, det aldrig har drømt om".

„Kunde jeg ikke først faa dem at se og saa tro paa dem bag efter?" spurgte Klara listigt med et højst menneskeligt lille Forsøg paa at gaa en Smule paa Akkord med Tingen. Men

Onkel Peter var ligesaa ubøjelig som Sagen selv og vilde Intet lade sig prutte af i sine Betingelser.

„Det er rigtignok svært!“ bemærkede stakkels Klara med et lille Suk, for hun havde saa gjerne set, at det havde ladet sig ordne paa den anden Maade. „Men ere de nu virkelig ogsaa saadan alle Steder? Ere de ogsaa der udenfor, hvor det blæser saa koldt?“

„Der ere de netop,“ forsikrede Onkel Peter, for der trænger man just haardest til dem, og Vorherres Engle ere altid, hvor man trænger allermest til dem. Og er der et stakkels Barn, som er saa fattigt og forladt, at det maa staa ganske alene midt i Mørket og Kulden og Blæsten og har ingen Forældre til at sørge kjærligt og godt for sig, men som dog er fromt og godt af Hjertet, saa flokkes Englene just tættest omkring det. Saa tænde de en dejlig Stjerne for det paa Himlen, og naar det løfter sine Øjne imod den, da sprænger den Baandene, hvormed den er sat fast paa sin Plads, og sejler ned til det ad Himmelens Bue, som Du jo nok har set, at Stjernerne somme Tider gjøre. Og saa hviler Stjernen i det fattige Barns Haand, og i den er der lagt en Rigdom, større end nogen, som Jorden ejer. For i dens Lys kommer Jesus selv paa Ny herned, og med ham kommer en Trøst for den bitreste Nød og et Lys i det dybeste Mørke. Men hvad han saa siger og giver Barnet, det er saa ubeskrivelig smukt, at det slet ikke kan fortælles, man maa selv høre og prøve det“.

„Onkel Peter!“ kaldte det i samme Øjeblik inde fra Salen. „Onkel Peter!“

Det var ikke ganske belejligt, for der var saa mange Ting, Klara endnu skulde havt Besked om, men det blev der nu ikke Noget af med. En Haand foer underlig let og flygtigt, men blidt og kjærtegnende hen over den lille Piges Lokker, hun stod paa Gulvet, før hun selv rigtig vidste af det, og borte var Onkel Peter, forsvundet ved et Trylleri, som om de hemmelighedsfulde Magter, han nylig fortalte om, havde taget ham imellem sig og ført ham bort.

Men Klara var ikke alene; thi Mørket blev levende omkring hende, Luften fik Røst og Mæle for hendes barnlige Øre, og Julens Eventyraand tog hende ved Haanden og førte hende ind i sin brogede Verden. Ikke tænkte hun længere paa Juletræet, der skulde tændes inde i Salen, og ikke paa Døren, der skulde aabnes. Taalmodigt og stille satte hun sig ned og foldede sine Hænder, og Himlens Sendebud flokkedes om hendes Uskyld. Hun kunde saa tydeligt se deres Skygger fare hen gjen-

nem Aftenen, og naar hun hørte rigtigt efter, kunde hun fornemme de lette Vingeslag og de hvisfende Stemmer. Og Stemmerne formede sig til Ord og Sange, lidt svage og utydelige maaske, men dog ganske forstaaelige, for hvem der ønskede at forstaa dem, og det ønskede ganske vist Klara. Det klang foran hende, og det lød omtrent, som der var En, der sang:

„Jeg trykker Dig paa Dit Øje
Fra Himlen et kjærligt Kys,
Saa lærer det fra det Høje
At fange et Julelys —
Men der, hvor det kjærligst skinner,
Er ude, hvor Mørket blinder!"

Hun lukkede sine Øjne og følte Kysset røre dem, men i det Samme klang det ved hendes Side paa samme utydelige Maade:

„Jeg hvisker Dig i dit Øre
Fra Himlen et dejligt Ord,
Saa lærer det smukt at høre
Paa Sangen i Engles Kor —
Men der, hvor det dejligst klinger,
Er ude paa Blæstens Vinger!"

Hun bøjede sit Øre hen mod Lyden og fornam et hvisfende Ord flyve forbi det, men da lød det saa hemmelighedsfuldt bag ved hende med lokkende og dragende Røst:

„Jeg bærer Dig ned en Stjerne
Fra Himmelens Juletræ,
Saa lærer Du fromt og gjerne
At bøje for Jesus Knæ —
Men der, hvor han højest glæder,
Er ude hos den, som græder!"

Hurtigt rejste hun sig for at lægge sig paa Knæ foran Vinduet og stirre ud igjennem det. Men Skyerne hang mørke og tunge paa Himlen, og Blæsten jog dem i vildsom Flugt hen under den — Stjernen var ikke til at opdage. Og det var jo ogsaa saa ganske i sin Orden, for selv skulde man staa derude, midt i Mørket og Blæsten og Kulden, og føle sig saa alene og forladt, saa tændte Englene først Stjernen i al sin Glans, hvis man var god og from. Lille Klara fornam en brændende Lyst til at prøve det. Det maatte være yndigt at staa saaledes der ude, blot saa meget som et eneste Øjeblik, især da man jo vidste, at man havde baade Dagligstuen og Fader og Moder og Onkel Peter oven i Kjøbet i Ryggen, hvis det skulde knibe alt for galt. Ikke et Menneske skulde vide et

Ord deraf, det var netop det aparte Indbydende derved. De mørke Skyer foer travlt afsted deroppe, og det saae ud, som de vinkede ad hende. „Kom! Kom! Kom!“ sagde Blæsten paa sin egen buldrende, men vistnok velmente Maade, og saa var det ikke længere til at modstaa — hun maatte derud. At faa en Smule Tøj paa sig, stikke sin Yndlingsdukke ind under Kaaben — for saa var man dog ikke saa helt alene — og smutte ud af Gangdøren, var Altsammen kun et Øjebliks Værk. Og saa gik den fine, nydelige lille Pige, saa ensomt og uændset som det fattigste Barn, ud i Juleaftenens dybe Mørke, med bankende Hjerte og underligt betagende Forventning om kommende Eventyr og Herligheder.

Sort saae det rigtignok ud, koldt var det i lige Maade, og Stænk af Sne begyndte at blæse En ind i Ansigtet. Men lige udenfor Porten var en lun Krog, hvor Klara i Ro og Mag kunde staa og tænke sig selv i den skrækkeligste Tilstand af Verden. Hun forestillede sig, at Fader og Moder nu ikke havde en eneste Forœring til hende, at Onkel Peter rent ud

nægtede at fortælle hende Historier, at hun paa denne festlige Aften var fordømt til at tage sin allerstyggeste Kjole paa, og andre saadanne gyselige Tilfælde. Det var saa frygtelig skrækkeligt, at hun ordentlig fandt Behag deri og med en vis Tilfredshed gav sig til at føle den inderligste Medlidenhed med sig selv. Og da hun saa under disse beklagelsesværdige Omstændigheder løftede Øjet opad, da skiltes Skyerne ganske rigtig ad paa en lille Plet af Himlen, en Stjerne kom klar og blinkende tilsyne og tittede smilende ned til hende. Og Klara glemte i et Øjeblik alle sine Sorger og klappede i sine smaa Hænder af Glæde. Nu kunde hun altsaa se, at Onkel Peters Historier virkelig vare til at stole paa. Og i samme Øjeblik var det for hendes Øjne, som Stjernen løste sig fra sin Plads og gled i en straalende Bue ned ad Himmelens Side, medens Skyerne trak sig sammen bagved den, og Alt var mørkt og tilsløret igjen. Men Klara havde passet meget nøje paa og tydeligt lagt Mærke til, hvorledes den sank og blev borte bag et stort Gjærde, som laa et et godt Stykke ude paa Marken. Da svandt baade Fader og Moder og den hele Verden af hendes Smule Tanke, og den rummede kun den klare Stjerne og al den Glans, som den gjemte. Hun følte ikke, at den susende Blæst blev stærkere og stærkere, hun mærkede ikke, at Sneen faldt tættere og tættere omkring hende, hun fløj afsted som baaren paa Vinger for at finde og fange Eventyret.

Men ikke ret mange Minutter havde hun løbet saaledes, før hun standsede og saae sig om med en begyndende Forskrækkelse. Gjærdet var forsvundet, Gaarden var bleven borte, og Stjernen var ikke til at se. Hvorhen hun vendte sit ængstelige lille Blik, var der slet ikke Andet at opdage end den faldende og atter faldende Sne, ikke Andet at høre end den susende og atter susende Blæst. Det var, som om Himmel og Jord stod i Et, og hun begyndte at forstaa, at der kan være noget Forfærdende i at staa saaledes, som hun havde længtes saa meget efter, ene og forladt midt i Kulden og Mørket, selv om Vejen fører til Eventyr og Glæde. Hun trykkede sin Dukke tættere ind til sig for at forvisse sig om, at hun dog ikke var ganske uden Deltagelse i denne Nød, og saa tænkte hun med Længsel paa det trygge Hjem og den lune Dagligstue. Men hvorledes skulde hun komme tilbage dertil? Hun drejede og drejede sig til alle Kanter, indtil hun ganske havde glemt den Vej, hun var kommen fra, og saa begyndte hun at mærke, hvorledes Blæsten trængte sig igjennem hendes Klæder, og den kolde Sne fik hende til at skælve fra Hoved til Fod. Da blev hun

for Alvor forskrækket; thi den stakkels lille Klara vidste endnu slet ikke Noget om, at det er Livets Gang fra Vuggen til Graven, at Legen bliver til Alvor. og drømte Sorger til bitre og virkelige. Hendes Tanker forvirredes, baade den klare Stjerne og det lokkende Eventyr vare rent forsvundne deraf, og som et opskræmmet lille Stykke Vildt foer hun op og satte afsted i vildsom Flugt.

Sneen slog sin isnende Kaabe omkring hende, og Mørket hyllede sig tættere om hende, og Stormen tog hende paa sine stærke Arme og bar hende bort — bestandig længere og længere fra det frelsende Hjem. Og den smukke lille Blomst, som var bestemt til at staa i det klare Solskin og kysses af Luften og klappes af de blideste Vinde, den lykkelige lille Pige, for hvis klare Øjne kun de lyseste Syner vare bestemte til at folde sig ud, hun hvirvledes nu i den forjættende Juleaften, al Jordens Haab og Glæde, forvildet og forfærdet afsted over Marker og Stier. Nu havde de fanget hende! Det var, som Mørket strøede Sneen raskere af Glæde over, at det havde faaet hende i sin Vold, det var, som en hæs Stemme hvislede fornøjet der igjennem:

„Kom nu, min Lille!" sagde den. „Jeg fører Dig hjem til mit kølige Slot mellem visnende Blomster og blegnende Farver. Jeg trykker mit isnende Kys paa din Kind og dit Øje, saa Roserne falme derpaa, og Glansen forsvinder!"

Men de milde Engle fulgte endnu bestandig med bag Taagen og Sløret, lidt skjulte maaske, dog synlige nok for Enhver, som havde Øje derfor, men det havde Klara ikke længere. Og endnu bestandig lød deres Sang om Kysset fra Himlen, der viede Øjet ind til Lyset fra oven — men hun hørte det ikke.

Det var, som Stormen foer barskere afsted, i vild Triumf over, at den havde fanget hende i sine Arme, og ogsaa den løftede sin vældige Stemme.

„Dans kun, min Lille!" sagde Blæsten. „Jeg danser Dig ind i min susende Sal mellem raslende Lunde og faldende Blade. Jeg hvirvler et fejende Ord i din Sjæl og dit Øre, saa Tanken omtaages derinde, og Sangen forvirres".

Men Englene fløj trofast med paa Blæstens Vinger, og deres Sang om Ordet fra Himlen og Stjernen bag Mulmet tonede endnu som før, lidt svagt og utydeligt maaske, dog ganske forstaaeligt for hvem, der havde Øre derfor, men det havde Klara ikke længere. Og det var meget slemt, thi just saaledes skulde den høres, midt i den dybe Aften og den larmende Blæst. Der lød den saa mildt og trøsterigt — men hun hørte den ikke!

Men hjemme paa Gaarden var der Angst og Forvirring som aldrig før. Festen var beredt, men Festens Dronning var forsvunden, og de Øjne, som skulde have straalet over det Hele og laant det sin Ynde, havde vendt deres Lys bort. Over hele Huset lød kaldende Raab, men der var ingen følvklar og jublende Stemme til at svare derpaa. Fader og Moder saae blegnende paa hinanden, og Onkel Peter var ganske forvirret af Skræk. Hvor var hun bleven af? Ja Mørket og Blæsten derudenfor kunde have svaret derpaa, men de vilde det ikke, og Englene kunde muligvis have givet Besked om hende, men de havde jo forladt Stuen og vare fulgte med hende. Der var ikke bleven en Eneste af dem, de blide, kjærligt trøstende Væsner, tilbage i den Stue, hvorfra hun var forsvunden. Saa skulde Onkel Peter forklare sig, eftersom der ingen Anden var til det. Men han vidste slet ingen Ting derom. Han havde kun fundet paa en lille Historie og fortalt hende for at berolige og sysselsætte hende, saa længe det behøvedes. Saa var han bleven kaldt ud, han vidste ikke engang rigtigt af hvem, thi al Eventyrets hemmelighedsfulde Slør syntes at hvile over det Hele, og da han vendte tilbage, var Klara borte.

„Men du forbarmende Gud!" udbrød baade Fader og Moder og slog Hænderne sammen af Skræk, da de havde faaet at vide, hvorom hans Historie havde drejet sig. „Saa er det arme Barn naturligvis løbet ud for at lede efter alle de taabelige Herligheder der ude, hvormed Du har fyldt hendes uskyldige Hoved. Og nu gaar hun derude og er faret vild i dette Guds Vejr, som det er. Det kommer der ud af dine Historier".

Saa var da Onkel Peter ikke desto mindre kommen galt afsted dermed, hvor tillidsfulde de end Allesammen havde været ved Sagen. Hans lange Ansigt blev endnu et godt Stykke længere, end det plejede at være, af Forbavselse og Fortvivlelse derover, hans buskede Haar strittede forvirret ud til alle Sider, og han sank overvældet sammen paa en Stol, idet han af et lige saa oprigtigt Hjerte som nogen af de Andre forbandede sine Historier. Hvor kunde ogsaa han eller noget fornuftigt Menneske have drømt om, at saadan en forsløjen Stump Eventyr turde vove sig ind i den hæderlige Virkelighed og forme den efter sit Lune? Men da Folk med Lygter øjeblikkelig bleve sendte ud i alle Retninger for at søge, forlangte ogsaa Onkel Peter sin Lygte, og ingen Foreſtillinger kunde afholde ham fra at følge med og styrte sig ud paa de vildeste og usandsynligste Veje for at gjenfinde sin tabte Yndling. Og Sorgen og Ang-

sten fulgte med ud og blev dog tilbage paa Gaarden, thi den har en egen Gave til at dele sig og være allevegne med.

Og sikkert var den ikke bleven mindre, om de havde vidst, hvorledes det nu gik Klara. Aandeløs af at løbe og træt af Angst sank hun ned paa Kanten af en Grøft, hvori hun var snublet. Uvilkaarligt trykkede hun endnu en Gang Dukken op til sit Hjerte for at finde Trøst, men Dukken havde slet ingen Trøst at give hende, den var uden Tvivl ligesaa raadvild som hun. Da bøjede hun fortabt sit Hoved over den og brast i en bitterlig Graad. Men gjennem Taaren steg Stjernen, som var bleven borte, atter frem for hendes barnligt bevægelige Tanker, og hun syntes, at nu eller aldrig maatte den vise sig. Og da hun løftede sine Øjne, var det ganske, som hun saae den utydeligt glimtende lavt nede ved Jorden og kæmpende sig frem i det Fjerne. Haabet og Troen vaagnede paa ny i hendes Hjerte, og et Nødraab efter de Trofaste i Hjemmet trængte sig frem paa hendes Læber og fløj ud i den mørke Aften. Sneen skyndte sig at falde alt, hvad den kunde, og Stormen tog paa

Vej, for at Ingen skulde høre hende, men det hjalp dem ikke, thi deres Tid var omme.

„Halloj! Hvad er der paa Færde?" spurgte til Svar paa hendes Raab en lille Stemme, der trængte sig gjennem Mørket saa kjæk og frisk, at den ordentlig kunde sætte Mod i En. Stakkels Klara fordoblede sine Raab, og et Øjeblik efter stod foran hende en lille Dreng, ikke synderlig højere end hun selv. Over Ryggen havde han en lille Pose, som havde en mistænkelig Lighed med en Tiggerpose, og hvad hans Dragt angaar, saa var han saa temmelig klædt i Sne, ligesom hun selv. Klara var i det første Øjeblik ikke fri for at gyse lidt tilbage for ham, thi hun havde altid været vant til at se paa saadanne smaa Drenge, ganske vist ikke uden en vis kjærlig Medlidenhed, men dog tillige med et Anstrøg af Frygt som for et Slags fremmede Væsner.

„Hvad Fanden er Du for En? Naa, Du er nok bare saadan en Smule Tøs!" bemærkede Drengen, idet han bøjede sig nysgjerrig ned over hende for at betragte hende. Og Klara skyndte sig forskrækket at stamme Noget om, at hun var bleven borte fra Fader og Moder, og for Onkel Peter med, og at det maaske var bedst, hun blev siddende der for at vente paa dem.

„Er Du gal, Tøs? Her kan Du sku ikke blive siddende!" forsikrede han, idet han med nogen Ret ansaa Stedet for uheldigt valgt til at vente paa. „Det var jo en kjøn Nedelighed at sidde i. Op nu med Dig, og saa sætter vi det lange Ben for!"

Men Klara, som vidste med sig selv, at hun slet ikke havde noget langt Ben at sætte for, brast paa ny i Graad og klynkede:

„Jeg kan ikke gaa, for jeg fryser!"

„Stidt! Ikke Andet end det! Det har jeg sku gjort saa tidt!" svarede Drengen med hele Erfaringens Overlegenhed. „Du kan tro, det letter ordentlig paa Skankerne. Det er bare Skjæppen fuld, og saa en Smule Top paa, den stikker vi ikke op for!" Med denne indtrængende Opmuntring tog han hende ved Haanden og rejste hende op. Vistnok havde Klara en uvilkaarlig Fornemmelse af, at den lille Drengs hele Væsen og Udtryksmaade ikke ganske vare saa hensynsfulde, som de egentlig burde være, og som hun kunde gjøre Fordring paa, men paa den anden Side var der noget under de nærværende Omstændigheder ejendommeligt Opmuntrende og Oplivende derved. Der var noget vist Styrkende i den Ligegyldighed, hvormed han behandlede den uhørte Ulykke, hvori hun var styrtet, som

en ubetydelig Hverdagsbegivenhed, der næppe var værd at snakke om, saa at hun begyndte at faa en lille Formodning om, at det ikke var nær saa slemt, som hun havde troet. Ikke utilbøjelig til endogsaa at foretrække hans Selskab for selve Dukkens, lagde hun med en Følelse af Tryghed og Tillid sin Haand i hans og beredte sig til at følge ham igjennem Tykt og Tyndt.

„Kan Du se, der er Lys paa Møllen?" vedblev han og pegede fremad. „I det Hus, hvor det skinner, bor ellers jeg og min Mormoder, men jeg har nu været ude for saadan at bjerge lidt Helligaftensmad til os. Lad det nu bare gaa lidt villigt!"

Klara vendte sine Øjne i den angivne Retning, og nu kunde hun ganske tydeligt se den frelsende Stjerne, som nylig havde vinket hende i det Fjerne, og der var baade Mod og Kræfter i dens Lys.

„Er der Ingen, der vil kjøbe mit Forstærkningspas?" nynnede hendes rafke lille Ledsager, og idet han med en gjennemtrængende Fløjten istemte den tapre Landsoldat, begyndte han lystigt at hoppe hen over Sneen i Takten dertil, medens Klara lykkeligvis besad saa megen musikalsk Sans, at hun uforfærdet gav sig i Lag med at holde Fodslag med ham. Og saa gik det fremad paa ny mod den tindrende Stjerne til de oplivende Toners Klang, mens Sneen faldt mindre og mindre tæt, og Blæsten aabenbart blev mere og mere spagfærdig — det var sagtens af Ærgrelse, fordi de indsaa, at de begyndte at tabe Spillet. Men let dulgte bag Aftenens Slør fulgte Englene med som før.

Det var kun en lav og brøstfældig Dør, de traadte ind ad; Stuen saae just ikke indbydende ud for En, der var bedre vant, og den straalende Stjerne, som havde vinket dem derude, forvandlede sig til en daarlig og osende Lampe, der stod i Vinduet. Og dog var det et vist venligt, lovende lille Skjær, der gik ud fra denne uanseelige Lampe, lette Vingeslag omsusede dem, idet de gik ind, og der var baade Et og Andet, som kunde fortalt Klara, naar hun blot havde forstaaet det, at Eventyret meget godt kunde blomstre frem, selv i denne fattige Stue. Sneen vilde rigtignok ind med, og Blæsten gjorde et sidste fortvivlet Forsøg paa, at holde Døren aaben, men hendes kjække lille Beskytter kæmpede tappert imod og fik virkelig Bugt med den, saa Døren blev lukket, og Mørket og Blæsten maatte blive udenfor, og saa havde de det saa hyggeligt derinde, som Omstændighederne kunde tillade. Men Klara saae sig omkring med sine store, spørgende Øjne, indtil de bleve ganske dunkle, thi de

havde ventet at faa noget ganske Andet at se, og de vare altfor godt vante, disse Øjne, til ikke at føle sig smerteligt skuffede.

„Vi ere nok selv Herskabet!" bemærkede Drengen, idet han saae sig rundt i Stuen. „Den Gamle er gaaet ud og har sat Lampen i Vinduet for at vise Vej. Jeg hedder ellers Ole. Og hvad hedder Du?"

„Jeg hedder Klara!" svarede den lille Pige med en ynkelig Stemme, hvori Graaden kæmpede for at komme op.

„Sikken et forbandet Navn!" ytrede han lidet galant. „Nu er det nok bedst, at vi faar det Groveste af os, for Du ser jo ud til den slemme Syge!"

Med en Mine, der viste, at han var vant til at hjælpe sig i en snever Vending, kastede han sin Pose paa Bordet, rystede i en Fart Sneen af sig og tog derpaa fat paa den villieløse Klara, hvem Tænderne klaprede i Munden paa. Uden videre Omstændigheder trak han Skoene og Strømperne af hende for at hænge dem til Tørring og tog Kaaben og Hatten fra hende.

„Jeg tror sku, Du er en fin Tøs!" udbrød han pludselig, idet han et Øjeblik stirrede forbavset paa hendes Klæder, men tilføjede derpaa med den største Sindsro: „Ja nu skal vi strax blive fine!"

Med disse Ord trak han et Par af sine egne Strømper, der struttede af Stopning i alle Ender og Kanter, paa hendes Ben og forsynede dem med et Par Træsko, som slet ikke vilde blive siddende paa hendes smaa Fødder, sagtens fordi de følte, at de ikke saa ganske passede til hinanden. En lappet Trøje af Drengens afløste hendes egen pyntelige Kaabe, og om Hovedet bandt han hende et vældigt Tørklæde, som ganske skjulte hendes Ansigts Skjønhed. Saaledes forvandlet stirrede Klara fortabt ned ad sig selv og følte Taarerne mere og mere stige op mod sine smukke Øjne. Og det var heller ikke underligt, thi den lille Fyr burde dog i det mindste havt et Par Silkestrømper og en Fløjels Kaabe eller noget Lignende i Beredskab for hende, det var slet ikke noget ubilligt Forlangende.

„Lad os nu se, om der er Noget i Madskabet!" vedblev Drengen efter med megen Tilfredshed at have betragtet disse Forberedelser.

„Her er Grød, saa det kan blive til Noget!" sagde han, idet han satte et svingende fuldt Fad, som havde staaet til Varme paa Bilæggerovnen, hen paa Bordet, hvorpaa han med Stolthed aabnede sin Pose, og venligt indbydende Klara til at tage dens Indhold i Øjesyn, fortsatte: „Og her er baade Sul

og Hvedekage. Hvad siger Du om det? Det er ikke Stodderlevninger!"

Men Klara hang med Hovedet og syntes til hans Overraskelse slet ikke istand til at vurdere disse Ting efter Fortjeneste. Siddende i grove og stygge Klæder lige overfor en pjaltet lille Dreng, med et stort Fad Grød og en Tiggerpose imellem dem, skulde hun altsaa nu holde Juleaften i den fattige Stue, ved den osende Lampe — hun, som Uger igjennem havde voldet sine rige og fornemme Forældre saa mange Bekymringer, fordi Tilberedelserne ikke kunde blive straalende nok, hun, hvis klare Øjne vare skabte til at skue og fange Alverdens Dejlighed! Og det var al den drømmerige Herlighed, Stjernen havde vinket hende til paa den vildsomme Gang gjennem det ensomme Mørke. Ak, Onkel Peter, vel maa nu Troen vakle paa, at dine Historier virkelig ere til at stole paa!

Ikke desto mindre fandt hendes glade lille Vært, at det var en Fest, som man kunde lede længe om Magen til, og følte sig over al Maade stolt ved at kunne udøve en saadan Gjæstfrihed.

„Det er jo som til et maadeligt Barsel," udbrød han fornøjet: „Spis nu!"

„Det behøves ikke," svarede Klara grædefærdig, „for jeg er ikke sulten".

„Jo gu er Du sulten! Hvad er det for en Snak?" paastod Drengen ivrigt, thi han kunde ikke indse nogensomhelst Grund til, at man ikke skulde være sulten, naar man kunde faa saadan Mad. „Tag nu bare fat, og spar ikke paa Varerne. Der er Mer, hvor det kom fra".

Med denne gjæstfri Indbydelse slog han ud med Haanden med en Mine, som om Verden hørte ham til, og derpaa greb han sin Ske og tog selv kraftig fat for ikke at forsømme at give sin unge Gjæst al den Opmuntring, der ligger i et godt Exempel. Og virkelig var der i denne den stakkels pjaltede lille Fyrs ubetingede Tillid til Fortræffeligheden af Alt, hvad han havde at byde, atter noget sært Opmuntrende og Oplivende. Det fik Klara til at skyde Hjertet op i Livet i den Grad, at ogsaa hun greb sin Ske. Tre Gange strakte hun den imod Fadet, og tre Gange trak hun den igjen tilbage uden Resultat, men da var hendes Mod forbi. Hun bøjede Hovedet og brast i en bitter Graad.

„Hvad græder Du for, Tøs?" spurgte Drengen, som ikke kunde forstaa Andet, end at de havde det saa godt, som de kunde forlange.

„Det er saa stort!" svarede Klara hulkende.

„Da skulde Fanden græde, fordi det er for stort. Det var værre, hvis det var for lille!" lød Drengens Svar, og han lagde ordentlig sin Ske af Forbavselse over saa tosset en Grund.

„Det kan ikke være for lille!" hulkede Klara videre.

„Jo, det kan det nu magelig," svarede Drengen i en overbevisende Tone, „for hvis man nu ikke kunde blive mæt deraf!"

„Saa kunde man komme Mere deri!" paastod Klara haardnakket, tørrende sine Øjne og halv glemmende sin Sorg over denne Strid.

„Det kunde hænde sig, at man ikke havde Mere," svarede Drengen, som talte ud af sin Erfaring.

„Ja men saa kunde man jo kjøbe Noget, din Tosse!" sagde Klara og saae triumferende paa ham, fordi hun følte, at denne Udvej ikke tillod nogen yderligere Indvending. Drengen stirrede et Øjeblik paa hende med store Øjne, hvorefter han udbrød: „Ja Du er sku god nok!" og brast i en hjertelig Latter over hendes Taabelighed. Og Klara, som syntes, at hun med eet Slag havde ført Striden lykkelig til Ende, lænede sig tilbage mod Væggen og lo ikke mindre hjerteligt over, at Drengen kunde være saa tosset, ikke strax at have indset denne saa simple Udvej.

Det var underligt, hvor denne Smule Latter lyste og klarede paa Tingene derinde. Der saae ikke nær saa fattigt ud omkring dem som for et Øjeblik siden, og den ofende lille Lampe fik et tusindfold venligere Skjær. Og da nu Drengen med et poliſk Ansigt, som om han følte sig sikker paa Sejren, indbød hende til en lille Kappestrid om, hvem af dem, der hurtigst kunde naa Smørhullet — for der var virkelig et Smørhul — da vaagnede Klaras Ærgjerrighed, og hun modtog tappert Udfordringen. Det store Fad, der nylig havde krænket hendes Følelser saa haardt, blev hurtigt en Kilde til sund og nærende Morskab, og da Maaltidet var endt, tilskrev begge Parter sig Sejren, saaledes som det gaar i saa mange Krige. Det kommer vel sagtens af, at det virkelig ogsaa er det Behageligste for alle Parter.

„Lad os nu se paa dine Julegaver!" foreslog Klara, da de vare komne saa vidt. „Hvis Du ellers har faaet dem allerede?"

„Her!" sagde Drengen og lagde Haanden paa sin Pose.

„Ja, men Du faar dog vel et Juletræ?" spurgte hun. „Og din Bedstemoder har da vel sagtens Foræringer at hænge derpaa til Dig?"

„Ikke saa meget som her bag paa min Haand!“ lød Drengens afgjørende Svar. „Saadant Noget bruger vi ikke til Vort“.

Den lille Pige betragtede ham med en bestyrtet og medlidende Mine, thi saa galt havde hun dog ikke tænkt sig det her i Verden, at ikke selv det fattigste Barn skulde have sit Juletræ. Men pludseig slog en lys Tanke ned i hende, et lykkeligt Smil fløj som en Solstraale hen over hendes Ansigt, idet hun sprang op og udbrød:

„Saa skal jeg sige Dig Noget. Vi ville lege den yndigste Leg, Du nogensinde har leget“.

„Skal det være Klink?“ spurgte Drengen og gav sig ivrigt til at rode i sine Lommer, men vedblev derpaa med nedslaaet Mine: „Det var da forbandet. Nu ejer jeg ikke saa meget som en Knap. Og Du har vel sagtens heller ingen?“

„Det behøves heller ikke,“ svarede Klara fuld af Iver og Glæde. „Se nu blot paa mig, og hør efter, hvad jeg siger“.

Den raske lille Dreng løftede sine Øjne op imod hende og stirrede forvirret og betaget paa hende. De klodsede Træsko vare faldne hende af Fødderne, den altfor vide Trøje var gleden ned fra hendes Skuldre og laa paa Gulvet, og det stygge, vanhældende Tørklæde havde hun revet af sit Hoved og kastet bort. Roserne blomstrede igjen paa hendes Kinder, de store Øjne tindrede ham i Møde, og hun stod for hans Blik midt i sin straalende lille Skjønhed, med lange, lysegule Lokker som et Solstraalenet rullende ned over Skuldrene. Den stakkels Fyr kjendte kun lidet til Skjønhedens Magt og havde kun sjelden mødt den paa sin tornefulde Sti, men hans barnlige Hjerte fornam uvilkaarligt en Hilsen fra en dejligere og underfuldere Verden, end den, han hidtil havde kjendt, og han bøjede sit Hoved og gav sig undrende hen dertil.

„Nu er jeg en Engel!“ sagde hun og smilede huldsaligt til ham. „Det maa være mig, som er det, for Du duer ikke dertil“.

Hurtigt foer Drengen med begge sine Hænder om til den bageste Del af sine Bukser, hvor der sad to skrækkelig store Lapper, og da han havde overbevist sig om, at de befandt sig paa deres Plads, kunde han indse, at han virkelig ikke duede til at være Engel, og begyndte lidt modfalden at hænge med Hovedet, for han havde egentlig nok Lyst til at være det.

„Og saa er Du en stakkels fattig Dreng,“ vedblev hun, „det forstaar Du jo nok at være?“

Dertil egnede Lapperne sig vistnok meget bedre, hvorfor han atter saae op med et noget mere tillidsfuldt Blik.

„Kom!“ sagde Klara, tog ham ved Haanden og førte ham hen til en lille Bænk i en mørk Krog. „Nu sidder Du alene og forladt i Mørket og er saa bedrøvet, fordi der er Ingen, som tænker paa Dig eller bryder sig om Dig. Men saa kommer jeg og bringer Dig de dejligste og rigeste Foræringer, som Vorherre har givet mig til Dig — dersom jeg da ellers har nogen!“ føjede hun pludselig til med en eftertænksom lille Mine, idet denne Vanskelighed for første Gang faldt hende paa Sinde.

„Ja det er sku det, det kommer an paa!“ udbrød Drengen og vendte et bekymret Ansigt op imod hende; thi Legen begyndte virkelig at tiltale ham, og han syntes, det var ærgerligt, hvis den skulde gaa istaa af den Grund.

„Og dersom Du saa er god og from — for Du er dog vel god og from?“ spurgte hun med indtrængende Alvor. Den lille Fyr kløede sig betænkelig bag Øret med en stille Anelse om, at den Ting kunde der maaske nok være to Meninger om. Klara vedblev imidlertid trøstende:

„Jo Du er, for Du har været god imod mig og hjulpet mig i Aften. Men Du maa ikke bande eller bruge Bekræftelser, som Du gjør, for det er en Synd, siger Moder, og Du maa heller ikke mere kalde mig en Tøs, for det kan ikke gaa an, naar jeg er en Engel; og dersom jeg hører nogen af Delene, saa maa jeg strax gaa bort fra Dig og flyve tilbage til Himlen. Og nu maa Du først faa denne.“ Her trak hun sin Dukke frem og rakte ham den med et lille Suk. „Det er den sødeste Dukke, der er til, og Du maa være god ved den“.

Drengen tog Dukken ved Benene, holdt den et Stykke ud fra sig med Hovedet nedad, saa Skjørterne flagrede den om Ansigtet paa en temmelig upassende Maade, og syntes meget uenig med sig selv om, hvorvidt han skulde glæde sig over denne Gave eller ikke. I sin Stilling som Engel, kunde Klara imidlertid ikke ændse saadanne smaa dødelige Betænkeligheder, men trak uden Forhaling en lille Lykkeskilling frem, som hang i en Snor om hendes Hals, og forærede ham den. Med megen Hast lagde han Dukken til Side, greb begjærlig efter Skillingen og undersøgte den med et prøvende Blik.

„Der er et Hul i ham,“ bemærkede han, „men han kan jo være god endda. Han er vel af Messing?“

„Han er af Guld,“ svarede Klara, idet hun med en engleagtig Føjelighed strax gik ind paa hans Sprog. „Og Du maa passe godt paa ham, for han er en Lykkeskilling“.

Ved denne behagelige Oplysning kneb Drengen det ene Øje sammen, holdt Skillingen op for det andet, spyttede derefter en Smule paa den, svingede den en Gang rundt i Luften og stak den med et Sæt ned i sin Vestelomme, idet han udbrød: „Er han af Guld? Saa siger jeg ogsaa, at Du er Fanden til Tø — nej!“ afbrød han pludselig sig selv, forvirret over i dette Begejstringens Øjeblik at have glemt sine Forpligtelser. „Det siger jeg ikke, for det maa jeg ikke, men jeg siger ganske ligefrem og uden nogen Bekræftelse, at jeg kan forbandet godt lide Dig. Og jeg siger Dig saa mange Tak.“

„Ja, men det maa Du heller ikke,“ indvendte Klara. For Du veed jo nok, at det er kun Vorherre, der har givet mig disse Foræringer til Dig. Ham skal Du sige mange Tak, for han er saa god imod Dig og tænker altid saa kjærligt paa Dig.“

„Gjør han?“ spurgte Drengen nølende, for det havde Ingen rigtig fortalt ham før.

„Det gjør han!“ forsikrede Klara alvorligt. „Naar Du gaar alene ude i Mørket, hvor det sneer og blæser og er koldt,

saa sender han sine Engle ned til Dig, fordi han veed, at Du trænger til dem. Men det Allerbedste, som han har givet mig til Dig i Aften, det har Du endnu ikke faaet."

Fat Mod, Onkel Peter, Stjernen skinner klarere og klarere, den kommer nærmere og nærmere og varsler godt for dine Historier! Thi nu sætter den smukke lille Pige sig kjærligt Side om Side med Fattigdommens Barn, lægger sin Arm om hans Skulder og siger med et henrykt Smil:

„Luk nu dine Øjne — saadan! Nu giver jeg Dig et Kys paa hvert af dem, og saa faa de Magt til at se det Dejligste i Verden. Pas paa, for nu har Du Stjernen i din Haand!"

Der var Noget i den lille Piges inderlige Stemme og i den Sikkerhed, hvormed hun beskrev det Altsammen, som rev Drengen med sig med uimodstaaelig Magt og aabnede nye Syners og nye Følelsers Kilde i hans Hjerte. Hurtigt aabnede han sine Øjne og stirrede ivrigt ned imod sin Haand, men Klara skyndte sig at dække dem med begge sine Hænder og sagde:

„Du maa først tro paa den uden at se den, ellers kan Du ikke faa den at se, det har Onkel Peter selv sagt. Se, nu skinner Stjernen for Dig, og nu kommer det lille Barn Jesus selv og gjør Dig from og god og gjør Dig glad og lykkelig, for han er Guds egen Søn, veed Du nok. O, lad mig se ham med Dig, for jeg holder saa meget, saa meget af ham!" bad hun bønligt, og den straalende Verden, hun selv havde trylket frem, tog Herredømmet over hende som over Drengen. Og atter lagde Klara sine Arme om hans Hals, og begge Børnene bøjede andægtigt deres Hoveder, og Stjernen lyste over dem gjennem Lampens Skjær, saa ringe og uanseelig den var, og der blev helligt i den fattige Stue!

Hvad var det, som underligt raslede og puslede omkring dem i samme Øjeblik? Var det Sneen og Blæsten, som gjorde endnu et sidste Forsøg paa at komme ind? Eller var det de lette, luftige Væsner, som havde ledet den lille Piges Fod ad Mørkets vildsomme Veje til Armodens Bolig, for at hun skulde sprede et venligt lille Skjær af Skjønhed derover og kalde milde og rene Følelser frem derinde? Jh men nej, det var jo Onkel Peter selv, som med sit lange Ansigt kom listende ind ad Døren med Lygten i Haanden! For Onkel Peter var naturligvis, som det kunde forudses, eftersom han altid kom galt afsted med enhver Ting, ogsaa faret vild, og ledet af den samme lunefulde lille Stjerne, der havde lokket Klara, var han netop kommen til det samme Hus og havde gjennem Vinduet set hende sidde derinde med sit bøiede Hoved. Og med angerfuldt Sind

havde han følt sin Skyld i, at hun maatte sidde der saaledes, og Sorgen derover blandede sig med Glæden over at være den, der havde fundet hende igjen. Men neppe havde Klara løftet sit Ansigt og faaet Øje paa ham, før hun til hans Overraskelse fløj ham i Møde med et henrykt straalende Smil og raabte:

„Vi have fundet Stjernen, Onkel Peter, og vi have leget saa yndigt, saa Du ikke kan tænke Dig det, for jeg har været en Engel".

Og Onkel Peter bar sig ikke fornuftigere ad, end man kunde vente det. Ikke et eneste skjændende Ord for hendes Letsindighed, hvilket der dog havde været saa smuk en Anledning til, kom over hans Læber, men han tørrede tavs et Par paatrængende Taarer af sine Øjne, satte sig ned med begge Børnene paa sine Knæ og lod sin lille Yndling fortælle hele sin Historie fra det skæbnesvangre Øieblik, de sidst havde set hinanden. Og da hun saa havde fortalt det Altsammen, lidt usammenhængende og utydeligt maaske, som det nu engang er Englenes Vane, men dog ganske forstaaeligt for Enhver, der, som

usvækket Mod og godt Humør. Og atter gik Legen der inde let og smilende som en Solstraaledans paa en sommergrøn Eng, men udenfor stode Mørket og Blæsten og indsaa, at de gjerne kunde gaa hen og lægge sig, og det gjorde de, thi de vare aabenbart gaaede bag af Dansen for denne Gang. Men det susede igjennem dem som med varslende Røst:

„Dans kun, min Lille! Dans Dig Roser paa Kinden og Smil i dit Øje i Aften! Men Dansen er lang — vi komme vel med endnu en Gang!"

Om nu virkelig Onkel Peter forstod deres Sprog, eller han ikke gjorde det, faar nu staa ved sit Værd, men den Bemærkning, han i det Samme gjorde, lød som et Slags Svar derpaa.

„Gud velsigne Julens Engle!" sagde han. „De have i Aften lært vor lille Klara, at gjennem Mørke til Lys gaar Vejen til Glæde for de største, klareste og mest spørgende Øjne her i Verden, thi saaledes have de ledet hendes Fod, og det er Julevejen for os Alle!"

„Ilde var det, og vel gik det!" svarede som fornuftige Folk baade Fader og Moder. „Men det er virkelig alt for megen Ulejlighed, Du i Aften har gjort de stakkels Engle. De ere nu saa gamle, at Du gjerne kunde undt dem en Smule Ro!"

Saaledes talte nu Fader og Moder, og muligvis er der Flere af den Mening. Men Herre Gud, de tage det slet ikke ilde op, de kjære Engle, og bryde sig ikke om Ulejligheden. Siden Verden blev skabt og indtil denne Dag have de svævet over Menneskebørnenes Vugger og lagt deres Gaver derpaa. De ere komne paa deres lette, straalende Vinger med Lys i vor Sorg og Renhed i vor Glæde, og saaledes komme de endnu den Dag i Dag — men er der Nogen, som ikke synes om dem, saa have de allerede løftet Vingerne til Flugt og flagre bort, alt hvad de kunne.

Strøtanker.

(Af H. J. Matthiessen.)

Skjøn foroven er hun, den Havfru, svøbt i Tang;
Verden tidt mig daared med Graad, med Smil, med Sang.

O P op er Regnskab, som ikke holder Stand,
Altid Lidt tilovers, det gjør en holden Mand.

List ej hen til Maalet ad lav og smudsig Vej,
Kæmp med gode Vaaben, saa vil Gud hjælpe Dig.

Raa i Sneen snubled', og blev saa Rævens Brad;
Vogt din Fod for Fejltrin, der gjør den Onde glad.

Mon et Folk kan vogte sin Frihed Aar og Dag,
Naar dets Lemmer værke af nidsk Begjær og Nag?

Vel fuldførte Dagværk skal bringe Løn og Gunst,
Høie Planer flyve tilvejrs i Snak og Dunst.

Solen spreder Taagen, som laa saa klam og graa,
Arbejd letter Sindet, som Sorgen tynged' paa.

Tak, Hr. Drikenganger, god Taar, Singodt, min Ven;
Fulde Svamp den tørres i Luften let igjen.

Giv din Dreng bar Die, og snyd ham ei med Sut,
Tugt ham saa itide, det bli'r en prægtig Gut.

Paa Rutschbanen.

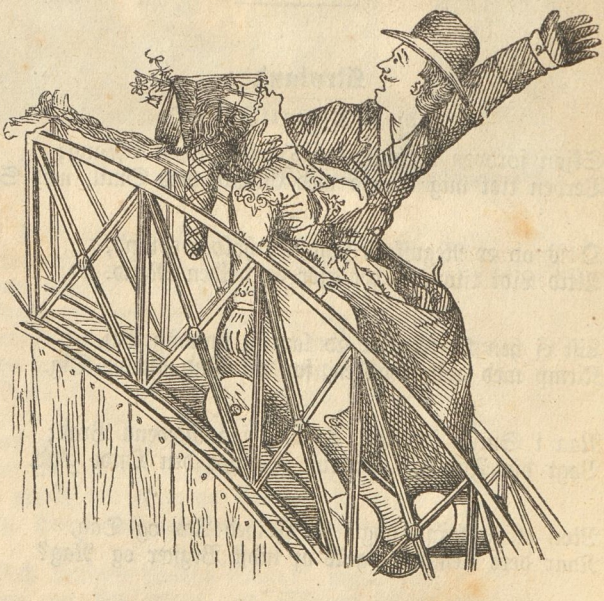

Holdt! Holdt! Et Glas Vand, Jomfruen faar ondt.

Galoskerne.

Det er intet Eventyr, jeg fortæller; det er en sand Historie. Galoskerne tilhørte Kancelliraaden, og Mange foruden mig have kjendt dem. Kancelliraaden slæbte omkring med dem i mange Vintre — han gik om Vinteren altid med Galosker, enten det var Tørvejr eller Regn — og naar man mødte ham, kunde man ikke lade være at lægge Mærke til Galoskerne.

Det var førend den Tid, man havde Patentgaloskers, Af- og Paatrædningsgaloskers og Galoskers, som slet ikke lod sig træde, men maatte krænges paa ligesom Strømpesokker — — ja, dem kjende kun gamle Folk, Folk, som have levet paa Kancelliraadens Tid. Dengang velsignede man dem; det var noget Nyt og Dejligt; nu vilde intet Menneske værdige dem et Blik. Saadan er Tiden; Intet holder Skridt med den, ikke engang Viskelæderskaloskers, der dog lade sig række og strække. Men Kancelliraadens Galoskers vare ikke engang af Viskelæder; de vare af Kalveskind, „udmærket Fedekalveskind", forsikkrede Skomageren. „Saadant Skind kunde han nu ikke faa Mage til, og han havde kun en lille Rest tilbage!" Mester var saa nænsom over det Skind, som kunde det have været hans eget; men Kancelliraaden var en god gammel Kunde; han fik Galoskers af det udmærkede Skind. „De ville holde til Deres Dødsdag!" forsikkrede Mester; og det var sandt: Galoskerne holdt, men Kancelliraaden holdt ikke. Han blev kjørt bort i den Fløjelsligvogn, fik et Vers i Adresseavisen og en Sten paa Kirkegaarden: det var en i alle Maader hæderlig Begravelse, og den fortjente han, den skikkelige Kancelliraad. Men hvad blev der af Galoskerne? Det veed Ingen. — — Og saaledes gaaer det saa Meget her i Verden, selv om det er af noget Mere end af Fedekalveskind.

Naar Kancelliraaden skulde have Maal til nye Støvler, var der mange Ting at iagttage: her var en Knyst og der en Ligtorn; den ene Fod var en Kjende større end den anden; og naar han fik nye Strømper, kunde de være tykkere end de gamle og slidte, han nu havde paa! Det skulde Skomageren huske! Han havde syet for Kancelliraaden i mere end femogtredive Aar og havde faaet den Lektie mindst to Gange hvert Aar; han kunde den udenad, men fik den alligevel, hver Gang han paany tog Maal. I de sidste tyve Aar var der kommet et Tillæg: „I min Alder," sagde Kancelliraaden, „gaaer man hverken paa Frierben eller paa Dandseben, men gaa paa Benene skal man, og det kan man ikke, naar Støvlerne ere for smaa. Lad dem endelig blive fuldkomne, Mester; fuldkomne, fuldkomne!" — Det blev de; og da Galoskerne skulde udenpaa Støvlerne, bleve de endnu mere fuldkomne, og saa slubbrede de. Det er ikke behageligt; men der er Raad for den Pølse, som er for lang, ikke for den, som er for kort.

Kancelliraaden var Pebersvend. Dandsebenene havde han kun brugt lidet og Frierbenene slet ikke. Nu da han var bleven gammel, brugte han ikke Benene til Andet end til en Morgentour paa Volden og til et Besøg nu og da hos gamle Venner. Inden han gik ud om Morgenen, læste han Adresseavisen; det er saadan en behagelig og ikke anstrengende Læsning, medens man drikker sin Kaffe og røger sin Pibe. Han læste den fra Ende til anden og Tillæget med, naar der var noget, og Kancelliraaden syntes, det var slet ikke rigtigt, naar der ikke var noget. For det Første fik han saa ikke Piben røget ud under Læsningen, og for det Andet havde han saa ikke Noget at putte i sine Galosker. Hovedavisen maatte ikke rives itu før efter Maanedens Slutning; den skulde gjennemes for det Tilfælde der var Noget, han vilde lede efter; Tillæget derimod gik i Galoskerne, for at de ikke skulde slubbre; og de vare saa store, at han mellem Aar og Dag maatte stikke dem mange Tillæg i Næsen — og saa slubbrede de dog. I Søleføre stænkede han omkring sig som et Dampskib og skød gjennem Pløret som paa Vandskier — man kunde godt tro, han gik paa smaa Vandskier, saa store vare Galoskerne, og medens han gik sin Morgentour, arbejdede han med begge Arme, som om han roede, og bøjede sig frem og tilbage i Livet. „Det er ikke Benene alene, som skulle røres," sagde Kancelliraaden, der var en Mand, som levede efter Sundhedens Regler; „hele Legemet trænger til Bevægelse!" Saa slog han ud med Ar-

mene, bøjede og rettede sig — Det var meget godt for Maven, sagde han.

Om det var paa Grund af denne Morgengymnastik, skal jeg ikke kunne sige, men vist er det, at Kancelliraaden trods sin Alder var en rask og rørig Mand, der gjerne var i godt Humør, og at han fremfor Alt var en skikkelig Mand. Den Lov havde han ogsaa paa sig hos Etatsraadens, hvor han hver Onsdag Aften drak sin The. Etatsraaden var en Ungdomsven; de havde kjendt hinanden fra Skolen, studeret sammen og arbejdet i samme Kontor; men Etatsraaden tog Forspring baade i Rangforordningen og i Kontoret og tilsidst ogsaa i Livet — han døde. Kancelliraaden vedblev sin jævne Gang, hver Morgen paa Volden, hver Onsdag Aften til det kjendte Hus, hvor Enken, der var endel yngre end den afdøde Ven og ikke havde den Aften „besat", var ret tilfreds ved at se den gamle Gjæst, faa sig en Passiar og et Parti Rambus. Naar Klokken slog ti, gabede Etatsraadinden; og saa tog Kancelliraaden sin Frakke og sine Galoscher og gik.

Etatsraadinden havde været en kjøn Kone, og kunde godt endnu fortjene Benævnelsen, naar man maatte lægge det lille Ord „gammel" til; men det holdt hun ikke af. Hun gjorde, hvad der stod i hendes Magt, for at Tiden kunde glemmes. Ingen kunde finde et graat Haar paa hendes Hoved eller en ormstukken Tand i hendes Mund; selv Rynkerne i Ansigtet havde det sin Vanskelighed at opdage, naar Toilettet var gjort. Naar hun kom brusende frem i sin sorte Silkekjole, kaldte man hende uvilkaarlig en kjøn Kone og glemte Tillægsordet gammel; men saa kom bagefter to Døttre, som mindre havde taget Arv efter Moderen end efter Faderen, der var en høj, knoklet Kontormand, som ved halvhundrede Aars Bøjning over Pult og Aktstykker havde glemt at holde sig rank som Fruen og faaet en hendes Fylde modsat Tørhed. Kone og Døttre udgjorde Familien. Kort før Etatsraadens Død fik denne imidlertid en Tilvæxt, som ikke bragtes af Storken, men af Agepoften. Etatsraaden havde havt en Broder ovre i Jylland, et mislykket Subjekt, som han ved sin Indflydelse havde faaet stukket ind i Toldvæsenet eller et andet Væsen, og som nu til Tak for Alt, hvad man havde gjort for ham, var gaaet hen at dø og havde efterladt sig en uforsørget Datter. „Af Ens Nærmeste kan man mindst vente Paaskjønnelse," sagde Etatsraadinden; „nu skulle vi ovenikjøbet have den Byrde paa Halsen!" Manden trøstede med, at den lille Maria ikke var forvænnet; hun havde maattet arbejde, og kunde ogsaa arbejde

her; Husly og Føde kunde de vel give. Saa kom Maria i Huset hos Onkelen. Fruens og Frøknernes Modtagelse var ikke den hjerteligste; men i Onklen fandt hun en saa venlig Beskytter, som findes kunde i en Mand, der ikke tænkte paa Andet end at passe sit Kontor og undgaa Forkølelse og Trækvind. Trods al anvendt Forsigtighed blev Etatsraaden allige-vel kort efter syg og døde. Hans Ægtefælle vovede af Hensyn til sine Kinder ikke at give Smerten, som hun forsikkrede at føle, frit Løb; og Døttrene vare aldeles optagne af de nye Sørgeklæder. Maria havde endnu sin opfarvede Sørgekjole fra Faderens Død; hun behøvede ikke at være bange for sine Kinders Farve; hun græd oprigtige Taarer ved Onklens Bortgang, og denne Sorg indtog hans gamle Ven, Kancelliraaden, som nu først lagde Mærke til, at den lille Maria var en smuk, ung Pige, og betroede Etatsraadinden denne Opdagelse.

„Smuk!" udbrød Fruen. „Mandfolkene have dog virkelig en besynderlig Smag! Naar de blot se et rødt og hvidt Ansigt, strax er det en smuk Person. Saadan en lille Trunte som Maria er! Hun naaer neppe Axeline til Skulderen. — Ret Ryggen, min Pige, ret Ryggen!" — Frøken Axeline havde arvet den krumbøiede Holdning, Faderen havde lagt sig til ved Pulten; hun skød tilvejrs ved den moderlige Formaning som ved Trykket paa en Fjeder og holdt sig rank i fem Minuter, indtil hun atter sank sammen over sit Broderi. — „Og hvilke Manerer!" fortsatte Fruen, men tilføjede strax undskyldende: „dog, det maa man holde hende tilgode, den Stakkel; hvor skulde hun lære Komportements ovre i Jylland, i Hobro, Thisted eller Ringsted, eller hvor hun er fra?"

„Naar er Ringsted flyttet til Jylland, Mama? Var det sidste Flyttedag?" spurgte Frøken Bernhardine og saa op fra sin Bog. Hun havde nylig forladt en højere Dannelsesanstalt og gyste ved Moderens geografiske Bommert. „Jeg har altid troet, at Ringsted laa her paa Sjælland."

„Det er ligemeget, hvor saadan en Ravnekrog ligger," sagde Fruen affærdigende; „der bo dog ingen ordentlige Mennesker, og derfor er det intet Under, at Maria ingen Manerer har. De kan tænke Dem, hvorledes hun bar sig ad forgangen," vedblev hun, bøjede sig over mod Kancelliraaden og sænkede Stemmen, som havde hun noget Rædsomt at berette, Døttrenes uskyldige Øren ikke kunde taale at høre. „Vi havde taget hende med ud at spadsere — man gjør jo Alt, hvad man kan, for at fornøje hende — det var første Gang vi gik ud efter min salig Mands Død." — Enken trykkede forsigtigt

Lommetørklædet mod Øjnene. — „Syjomfruen havde lovet os Tøjet til Søndag Middag, men vil De tænke, vi fik det ikke før Mandag Morgen, og saa forsikkrede hun endda, at hun havde arbejdet hele Dagen og siddet oppe det Halve af Natten; Undskyldninger har Folk altid nok af! Vi gik ud og tog Maria med; men hvad skeer? Neppe var vi kommet om i den anden Gade, før der kommer en af disse Studenterfyre med Kokarde paa Kasketten og hilser nok saa flot. Bernhardine hilste igjen — der gaa saa Mange og kige op til Vinduet, og man møder saa Mange omkring paa Baller og Selskaber, at man ikke strax kan kjende Enhver. — Men det var slet ikke Bernhardine, Hilsenen gjaldt. Fyren foer hen og rakte Maria Haanden, og hun rakte ham Haanden, og der blev en Passiar, som om ingen Anden havde været tilstede — — Jeg beder Dem! Midt paa aaben Gade! Jeg maatte kalde paa hende: Maria — Maria — — Maria! sagde jeg endelig med et Eftertryk, saa hun nok kunde mærke, jeg blev vred — — saa kom hun galopperende. — I Galop ned ad Gaden! — Hvad siger De?"

Kancelliraaden sagde ikke Noget. Han saae ned for sig, som tænkte han Sit, eller som tællede han Traadene i Brysselertæppets brogede Mønster. I Henhold til det gamle Ord: „hvo, som tier, samtykker," antog Fruen, at han var ganske af hendes Mening, og vedblev:

„Jeg sagde hende ogsaa min Mening, kan De tro. Hun undskyldte sig med, at Fyren var en gammel Bekjendt derovrefra — hvad er det nu, det hedder? — hvem hun saa længe ikke havde seet og mindst havde ventet at træffe her, og alt saadant Noget. Men jeg fortalte hende, hun maatte huske paa, at hun nu var blandt ordentlige Mennesker, i en stor By, hvor man ikke løb hen og holdt Faddersladder med den Første den Bedste, man mødte paa Gaden, og lod Andre staa og vente. Hun græd — græde kan hun altid. Man skulde saamænd tro, hun var født i Regnveir en Syvsoverdag! — Det var en rar Spadseretour med et flæbende Pigebarn i Hælene. Folk saa paa os. Det var saamænd ikke for vore nye Sørgedragters Skyld; det var for hendes Flæberi. — Men hun kan vente, til jeg atter tager hende med ud at spadsere!"

Fruen kastede med Nakken, Kancelliraaden rystede paa Hovedet, og der blev Tavshed, medens Maria kom ind og bød Thebakken om. Hun svævede saa let, at man ikke hørte et Fodtrin, og hun stod ved Kancelliraadens Stol og sagde to Gange: „Vær saa god, Hr. Kancelliraad!" inden den gamle Mand foer op af sine Tanker, strakte Haanden ud efter Koppen og med det Samme fæstede Øinene paa det velsignede lille Ansigt over Bakken. — „Og hun skulde ikke kaldes smuk," tænkte han; men han vogtede sig vel for at udtale sine Tanker.

Da han efter Theen sad med sin Vens Enke ved den sædvanlige Rambus, fik han Resten af Historien.

„Fra Slag!" raabte Etatsraadinden. „Først paa Sidebunken!"

Kancelliraaden gik den Aften fra Slag hvert Øieblik, og Fruen kom i den Anledning i straalende Humør.

„Og hvad troer De, der skete et Par Dage efter?" spurgte Etatsraadinden, medens Spillet et Øieblik hvilede. „Bernhardine havde nok lagt Mærke til, at Fyren med Huen flere Gange var gaaet forbi og havde kiget op til Vinduerne; men der gaa saa Mange og kige, og for de Lapseriers Skyld kan man da ikke jage Pigebørnene fra Vinduerne. Jeg sagde, hun skulde lade, som om hun ikke saae ham, og tænkte ikke videre paa den Ting. Men forleden som jeg i min Ensomhed sidder

og tænker — jeg tænkte saamænd paa min salig Mand! — saa ringer det. Jeg foer op som af et Blund og lyttede efter, om Nogen kom og aabnede Døren. Det ringer een Gang, det ringer to — saa husker jeg paa, at jeg er ene hjemme, at Børnene var i Boutikerne, og at jeg havde sagt til Maria, hun kunde følge med Pigen paa Torvet — hun har jo godt af itide at lære, hvad der fordres i et Hus. Saa gaaer jeg ud i Entreen og lukker op, og hvem staaer der, troer De?"

Kancelliraaden forsøgte ikke at besvare Spørgsmaalet, og Fruen fortsatte:

„Hvem Anden end han?"

„Fyren med Huen?"

„Fyren med Huen!"

Fruen nikkede tre Gange for at give denne Meddelelse behørigt Eftertryk; Paradisfuglen paa hendes Turban nikkede, og de forlorne Proptrækkerkrøller om hendes Kinder nikkede. Kancelliraaden sad som forstenet og glemte at tage af.

„Han satte sit mest indtagende Ansigt op — uf, ret et sledsk, ækelt Fjæs! — purrede op i Haaret og skrabede ud —

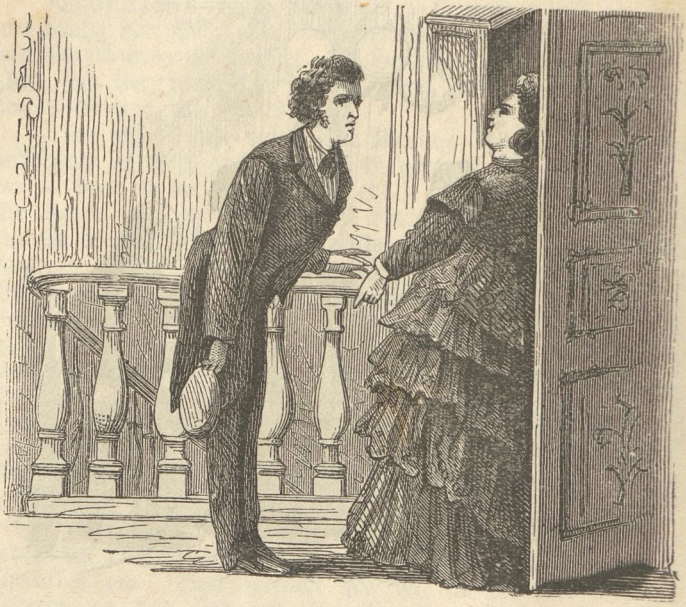

det var godt at se, hvad Selskab han var vant til at komme i! — og spurgte, om Frøken Maria var hjemme. Men De kan tro, han fik Svar paa Tiltale! Jeg sagde ham, at Frøkenerne ikke var hjemme og heller ikke, saavidt jeg vidste, havde den Ære at kjende ham. Hvis det var Jomfru Maria S— han søgte, saa var hun heller ikke hjemme — sagde jeg — og han skulde ikke gjøre sig den Ulejlighed oftere at søge hende, saalænge hun var i mit Hus — sagde jeg — og saa lukkede jeg Døren for Næsen af Fyren, og det var godt for ham, han ikke havde den imellem, for jeg nægter ikke, jeg lukkede den noget haardt, saadan som jeg rystede over hele mit Legeme af Harme over hans Næsvished. — Vil De tage af!"

Kancelliraaden tog af, Fruen delte Kortene og maalte Bunkerne.

„Spurgte De ham ikke, hvem han var?" sagde Kancelliraaden.

„Hvor kunde det falde mig ind?" indvendte Fruen. „Han præsenterede sig selv som Hr. Hansen, Jensen, Olsen eller saa-

dan Noget — ret et simpelt Navn; og en simpel Fyr var det, det saae man med et halvt Øje." —

Da Kancelliraaden skulde gaa, kom Maria ud i Entreen med Lys. Hun hjalp den gamle Mand Frakken paa, trak Kraven op i Nakken og satte Galoskerne hen til ham. Ved Synet af den smukke, unge Pige med det bedrøvede Ansigt følte han sig saa underlig blød om Hjertet; han takkede for Hjælpen og klappede hende faderligt paa Hovedet. Istedetfor et Smil fremkaldte dette Kjærtegn en Taare i de blaa Øjne. Kancelliraaden blev ganske forvirret, skyndte sig at faa fat i Hatten og komme ud af Døren, medens han mumlede Noget, han vidste ikke selv hvad. Men Maria hørte det godt: „Ikke forknyt, lille Ven! Vorherre kan hjælpe — han hjælper nok!" havde Kancelliraaden sagt. Det var en Trøstens Stemme, syntes hende; det var hende, som stod hun ikke mere saa ene, men havde fundet en Ven i Nøden.

I sin Omgangskreds, og ikke mindst i Etatsraadens Hus, havde Kancelliraaden seet saa Meget af huslig Lykksalighed, at han havde faaet Angst for Ægteskabets Aag; men Madam Jensens undgik han ikke. Imidlertid var herved dog den Fordel, at han ikke behøvede at anstrenge sig med Forelskelse og Frieri. Han fik Madam Jensen efter Avisen. Havde Kancelliraaden levet i vore Dage, havde han maaske ogsaa nok kunnet faa en Kone paa samme Maade, paa „denne ikke mere usædvanlige Vej" — som det hedder i de elskovsøgende Avertissementer — og faaet en Bunke Fotografier som Prøvekort til behageligt Udvalg. Men han levede før Fotografernes Tid og vilde helst se med egne Øjne, derfor satte han et Avertissement i Avisen om „et ældre Fruentimmer uden Paahæng", som imod at faa „en Stue og Køkken" vilde sørge for en enlig Herres Hus. Lysthavende maatte melde sig personlig mellem 2—4. Madam Jensen meldte sig: hendes Mand var død, Børn havde hun ikke, hendes nærmeste Slægtninge boede paa Grønland — „Paahæng" var saaledes ikke at frygte; og hvad Alderen angik, gav Ansigtets Rynker tilstrækkelig Borgen. Madam Jensen fik Stuen og Køkkenet, som hørte til Kancelliraadens Lejlighed; det er nu mange Aar siden.

Samme Dag, Madam Jensen flyttede ind, mødte Kancelliraaden i Gangen foran sin Dør en stor, graa, tigret Kat. Han gav et Skrig og vilde lukke Døren, men Katten var hurtigere, den strøg sig kjælen hen ad hans Ben, smuttede ind i Stuen og sprang op i den bløde Læneſtol, Herren lige havde forladt. Kancelliraaden ringede Storm; i ungdommelig Tjenesteiver kom Madamen styrtende ind.

„Dyret, Dyret!" stønnede Kancelliraaden.

„Hvilket Dyr?"

Kancelliraaden pegede paa Læneſtolen med bortvendt Ansigt.

„Jag det ud — slaa det ihjel!" raabte han.

„Min egen velsignede, søde Murr!" udbrød Madamen, løftede Katten op af det bløde Leje og bedækkede dens Ansigt med Kys.

„Deres!" sagde Kancelliraaden. „Det var ikke efter Akkorden. Intet Paahæng —"

„Gud, Hr. Kancelliraad! En stakkels Kat kan da ikke kaldes Paahæng. Den er min eneste Glæde i denne Verden." — Madam Jensen løftede Snippen af sit Forklæde til Øjnene. Var Kancelliraaden bange for Katte, var han endnu mere bange for Kvindetaarer; han vinkede med Haanden mod Døren og skyndte sig at sige:

„Naa, naa, naa! Lad den blot ikke komme herind!"

Madamen forsikkrede, at den ikke skulde faa Lov at sætte sine Fødder udenfor hendes Stue — at den var saa from og god — at den var saadan en udmærket Musekat — — Kancelliraaden havde i den sidste Tid lagt Mærke til, at der var Mus i Lejligheden, og denne Egenskab forsonede ham noget med Kattens Nærværelse; den blev, og efter Dagens Anstrengelser drak Kancelliraaden det sædvanlige Glas Sukkervand, gik tilsengs og sov den Retfærdiges Søvn.

Da han næste Morgen vaagnede, skinnede Solen ind i hans Stue, og Fuglene kviddrede: Spurvene paa Taget, Svalerne, der svirrede til og fra deres Reder, og Stæren, der sad og solede sig oppe ved Skorstenen. Kancelliraaden brød sig ikke meget om Fuglekvidder; men det var Noget, man maatte finde sig i, ligesom i Gadedrengenes Skrig og Fiskerkjærlingernes Raab; man kan ikke have hele Verden for sig! Men hvad han ikke kunde finde sig i, var den gjennemtrængende Sang af en vinget Virtuos, der ikke nøiedes med at kviddre, men gav store Bravournummere tilbedste med Triller og Roulader og gik saa højt, at det skar Kancelliraaden gjennem Marv og Ben.

„Den forbandede Skrighals!" mumlede han.

Da Kancelliraaden var klædt paa, aabnede han Vinduet og kigede til alle Sider efter Skrighalsen. Til sin Overraskelse opdagede han den i et Bur udenfor Madam Jensens Vindue; der hoppede den fra Pind til Pind, gyngede sig i Ringen under Loftet, nippede afvexlende af et Stykke Sukker og en „Kæmpe", som var stukket ind mellem Burets Traade, og sang.

„Det er ikke til at holde ud! Det Dyr tager Livet af mig med sin Sang!" raabte Kancelliraaden.

Madam Jensen forsikkrede, Kanariefuglen havde saadan mageløs Stemme; men naar Kancelliraaden ikke holdt af Fuglesang, vilde hun hænge et Tørklæde over Buret, saa gav den ikke et Kny — man mærkede slet ikke, den var i Huset.

„Hæng saa et Tørklæde over!" vrippede Kancelliraaden.

Madam Jensen havde været i Kancelliraadens Hus i mange Aar og i alle Henseender styret det upaaklageligt — det maatte han indrømme, og derfor lukkede han Øjnene for Ting, han ikke syntes om, men som aarelang Erfaring havde lært ham ikke kunde blive anderledes. Katten søgte Mus overalt i Huset, selv i hans Seng, hvor han dog aldrig havde mærket til dem; Kanariefuglen sang trods Tørklædet, eller maaske fordi Tørklædet efter den første Tids Forløb blev glemt; og Kancelliraaden, der ikke kunde lukke sine Øren, som han lukkede

sine Øjne, og gjerne vilde have Morgenro, gjorde derfor den Forandring, at Sovekammeret forlagdes til en fjernere Del af Huset. Det Værelse, han tidligere havde benyttet som Sovekammer, kom derved til at staa tomt, et Slags neutralt Gebet mellem hans Stuer og Madam Jensens Stue.

„Naar Kancelliraaden ikke vil bruge den Stue, kunne vi leje den ud," mente Madamen, som var en sparsommelig Kone. „Naar man sætter et Par gamle Møbler derind, kan man altid faa en fem, sex Daler om Maaneden for saadant et godt Værelse, og det er ogsaa Penge."

Kancelliraaden behøvede ikke at se saa nøje paa Skillingen; han vilde ikke have Logerende i Huset, og Stuen stod tom. Den stod tom Aar ud og Aar ind, og Aar for Aar var den et staaende Stridspunkt mellem Herren og Husholderfken. Saa døde Etatsraaden, den gamle Ven; Tanker, som aldrig før havde meldt sig, stormede ind paa Peberfvenden, der gik saa ene omkring; han tog sig endog en Dag med Forbauselse i, at han sad med Katten paa Skjødet og kjærtegnede den, og at Stilheden i Huset forekom ham saa trykkende, at han formelig længtes efter at høre Skrighalsen. Men nu sang den ikke; Alt var saa tomt, og Kancelliraaden blev saa underlig blød om Hjertet. I et saadant ubevogtet Øjeblik fornyede Madam Jensen sit Stormløb om den tomme Stue. Det var ikke den Slags Afbrydelse af Stilheden, Kancelliraaden sukkede efter, og han var ikke istand til at optage Kampen.

„Lad mig være fri, lad mig være fri," bad han og vinkede afværgende med Haanden. Men Husholderfken var ikke af dem, som opgive en engang fattet Beslutning: Stuen burde lejes ud og kunde lejes ud — til en rolig Logerende, naturligvis — der var saa mange af dem — En, som var ude om Dagen — man behøvede jo ikke at tage den Første den Bedste. — —

„I Guds Navn! Gjør, som De vil!" sukkede Kancelliraaden, for at faa Fred. Stuen kom i Avisen og blev lejet ud til Kandidat Hansen. — „Et meget pænt Menneske," forsikkrede Madamen, som besørgede det Hele; „han læser til Præst og giver Timer i Skolerne. Han skal ikke have Andet end Renlighed og kogt Vand Morgen og Aften. Det skal jeg nok sørge for; Kancelliraaden behøver ikke at bryde sig om det Mindste!"

Han fandt sig i Kandidaten, som han havde fundet sig i Katten og Kanariefuglen og i den sorte Killing, hvormed den udmærkede Musekat paa sine gamle Dage havde fundet paa at

formere Husets Besætning. Hans Logerende var i Reglen gaaet ud, inden han tiltraadte sin Morgenvandring paa Volden, og sad om Aftenen roligt ved sine Bøger; det var en stille, ordentlig Logerende, som Madam Jensen havde Ære af, og naar undtages et Besøg strax efter Ankomsten, mærkede Kancelliraaden ikke Noget til ham førend en Onsdag Aften, da han efter Sædvane skulde hen at drikke The og spille Rambus hos Etatsraadinden. Da han i Entreen vilde tage sine Galoscher paa, var der ikke mere end den ene. Sligt var aldrig før hændet Kancelliraaden. Der blev kaldt paa Madam Jensen — „Hun havde ikke spist Galoschen!" — Der blev søgt alle mulige og umulige Steder, i Gangen og i Stuen og i Sovekammeret — forgjæves! — Da Herren og Husholderſken med deres dryppende Lys atter kom ud i Entreen, stod Kandidaten der med Galoschen i Haanden. Han havde hørt, at man søgte, og var kommen ud for at hjælpe dem at søge, og han havde fundet Galoschen henne bag Døren.

„Der har den forbandede Killing slæbt den hen!" udbrød Kancelliraaden.

„Den skal have ondt ved at slæbe af med saadan en Galoske," indvendte Madamen, stødt paa sin Killings Vegne. „Kancelliraaden har vel sparket den af, da De kom hjem imorges —"

„Jeg sparker ikke!" afbrød han.

„Ak jo, sommetider! og saa er den røget hen i Krogen!"

Det truede med en af de sædvanlige Skjærmydsler mellem Kancelliraaden og Husholderſken; men Kandidaten traadte til som en Fredens Aand. Han forsvarede Killingen mod, at den skulde have gjort et Attentat paa Galoschen, og Kancelliraaden mod Madam Jensens ærerørige Beskyldning om at sparke, og mente, at han selv maaske var den rette Skyldige, skjøndt mod sin Villie og sit Vidende: da han var kommen hjem i Mørkningen, førend der endnu var tændt Lys i Entreen, var han kommen til at støde til Noget med Foden — det havde han nok mærket, men han havde ikke tænkt videre derover. Sandsynligvis havde det været Galoschen; altsaa var han den Skyldige, som havde sparket den bort.

„Det kommer der af ikke at tænde Lys i rette Tid," brummede Kancelliraaden, som ikke vilde opgive den begyndte Kamp; „saa kan man ligge og falde og brække Arm og Ben herude!"

„Naar Kancelliraaden satte Galoscherne inde ved Væggen

istedetfor ude paa Gulvet, var der Ingen, som faldt over dem," svarede Husholderſken.

„Jeg sætter dem, hvor jeg vil," sagde Kancelliraaden.

Om han havde faaet Lov at beholde det sidste Ord, vilde have været meget tvivlsomt; men for at gjøre Ende paa Striden, tog Kandidaten den gamle Mands Frakke ned af Knagen og hjalp ham den paa. Da Madamen saae, at hendes Hjælp var overflødig, gik hun ud af Døren og slog den i efter sig. Kandidaten traf Frakkekraven op, som havde krænget sig, satte Galoskerne frem, gav den Gamle sin Stok og hjalp ham paa bedste Maade.

„Et net Menneske; rigtig et net, ungt Menneske — saa høflig — saa opmærksom" — mumlede Kancelliraaden, da han gik ned ad Trappen.

Det gode Indtryk, Kandidaten havde gjort, var ikke fordampet, da han kom til Etatsraadinden; medens Theen blev drukket, underholdt han Selskabet med Historien om sin Logerende og Galoskerne. Fruen og Frøknerne syntes ikke at lægge synderlig Mærke til den; Maria gik som sædvanlig til og fra

Thebordet; hun saa godt ud, rigtig godt; saa røde Kinder som iaften havde hun aldrig før havt. —

„Vi blusse jo som en Rose," sagde Kancelliraaden.

Det kom af Themaskinen.

Der var gaaet adskillige Onsdage efter den Dag og spillet ikke faa Partier Rambus. Den dybe Sorg over den hedengangne Etatsraad var mildnet noget, den var gaaet over fra Sort til Lilla, idetmindste for Døttrenes Vedkommende. Foraaret nærmede sig; det viste sig allerede med sine spraglede Farver i Manufakturhandlernes Vinduer, og Syjomfruerne havde travlt med de lette Dragter, som skulde indvie dets Komme. „At skaffe to Sørgedragter til Pigebørnene, var for meget," mente Etatsraadinden; „naar de havde baaret Lilla en Maanedstid endnu, kunde de godt lægge Sorgen." Med hende selv var det en anden Sag; hun gik endnu bestandig som den dybtsørgende Enke kulsort fra Top til Taa; men som ømtfølende Moder havde hun umaadelig travlt med at gaa i Boutiker og se paa Prøver til de nye Foraarskjoler, hvori Frøknerne Axeline og Bernhardine Store Bededagsaften skulde flagre ud ligesom spraglede Sommerfugle af den graa Larve.

Det nytter ikke, der i Almanaken staaer „Foraar begynder"; derfor kommer det dog ikke. Det blæste og det regnede, og til en Afvexling sneede det lidt: store, flade Fnugge, der klaskede mod Ruden og klaskede mod de ilende Fodgængere. De bleve hængende som Klatter paa Frakken foroven, medens der franeden stænkedes Klatter op ad Ryggen: det var et rigtigt Aprilsvejr og Aprilsføre. Henimod Aften blev det endnu værre: Blæsten foer tudende ned ad Gaden, svingede Røghætter rundt, ruskede i Spejle og Tagrender, engang imellem gik en Tagsten ned paa Gaden med et Rabalder, som naar der Nytaarsaften slaaes Potter paa Døre, og saa afsted som en Flok hujende Drenge, naar Politiet er efter dem. Tranlamperne svajede og kunde neppe sees ud af Lygterne for Sne og Regnstænk, og Folk paa Gaden kunde neppe se ud af Øjnene; den ene Paraply løb mod den anden; paa Hjørnet krængede den rundt, og medens Paraplyen bragtes i Orden, gik Hatten tilvejrs — det var en smuk Foraarets Begyndelse.

„Kancelliraaden vil da ikke gaa ud i det Herrens Vejr?" spurgte Madam Jensen, som paa Slaget halvsyv af Klokken kaldtes ind i Herrens Stue.

„Det er jo Onsdag," lød Svaret.

„Ja, men saadant Vejr!"

„Jeg har oplevet værre."

Madam Jensen kunde ikke forstaa, at det kunde falde Nogen ind at gaa ud i Regn og Blæst, naar man kunde sidde hjemme i en god varm Stue; men hun vidste heller ikke, hvad en Rambus vil sige for en gammel Pebersvend, der til dagligdags sidder ene og maa nøjes med en Kabale. Kancelliraaden havde endnu ingensinde forsømt sin Onsdags-Rambus og vilde heller ikke forsømme den iaften. Da han i Entreen tog Overtøjet paa, kom Kandidaten ud fra sin Stue. Han hjalp Husholderfken at pakke den gamle Mand ind: Kraven kom op om Ørerne, det uldne Tørklæde tre Gange om Halsen, Galoskerne paa. — Han blev pakket ind, som skulde han reise til Siberien, sagde han, og saa vilde Madam Jensen endda binde ham et Tørklæde om Huen, for at den ikke skulde blæse af.

„Lad være med de Narrestreger! Jeg er intet Pattebarn!" brummede Kancelliraaden. Han tog sin Paraply og gik.

Men han fik ingen Rambus den Aften.

Han kæmpede sig frem mod Regn og Blæst, med den ene Haand om Paraplyen og den anden paa Kasketten. — Det havde slet ikke været saa galt, om Madam Jensen havde faaet Lov at binde Tørklædet om. Han smurredes rundt paa hvert Hjørne og blæstes ind ad Etatsraadindens Port, der sloges i efter ham, saa det rystede i hele Huset. Halvvaad og forpustet naaede han op paa første Sal, hvor Messingpladen sad paa Døren og skinnede ham imøde, som smilede den til ham; og Noget, der lignede et Smil, gik over Kancelliraadens Ansigt ved Tanken om de udstandne Besværligheder og Haabet om ventende Behageligheder: først den lille, venlige Maria, der kom og aabnede Døren og hjalp ham af Tøjet og spurgte til hans Befindende og til Tak fik et faderligt Klap paa den røde Kind; saa den varme, hyggelige Stue og en god Kop The — hjemme i hans Ensomhed smagte The aldrig saaledes — og saa Rambusen! Han trak i Klokken. Han trak en Gang, han trak to — alle gode Gange er tre, tænkte han, og saa ringede han atter. Han undrede sig over, at Maria ikke strax havde hørt hans Ringen; hun plejede ellers at være ved Døren ved mindste Slag af Klokken. Da den lød tredie Gang, lød den, som ringedes der Storm; lidt efter hørtes slæbende Skridt i Gangen, og Døren aabnedes af en søvnig Pige.

„Er Fruen ikke hjemme?" spurgte han forundret.

„Fruen er i Salen. Værs'god!"

Kancelliraaden maatte selv hjælpe sig af med Tøjet; da det var skeet, traadte han ind.

Der var Brysseler-Tæpper paa Gulvet, saa ikke et Fodtrin hørtes; der var en lystig Ild i Kakkelovnen; der var tændte Lamper, hvis Glands tilbagestraaledes af Spejle i forgyldt Ramme; og der var lange, tunge Gardiner, der lukkede saa tæt og godt for Mørket, Kulden og Stormen derude — og dog løb det Kancelliraaden koldt ned ad Ryggen, og han havde en Følelse, som kom han fra Regnen under Tagdryppet og skulde Uvejret først ret bryde løs.

„En dejlig Historie!" raabte Etatsraadinden ham imøde. Hun gik op og ned ad Gulvet med en Mine, han endnu aldrig havde seet Mage til. Krøllerne fløj hende om Kinderne, og Paradisfuglen paa Turbanen saae ud, som om den ogsaa vilde flyve, dersom den ikke havde havt en Staaltraad i sig; Læberne skjælvede, og Barmen bølgede under Enkedragtens Kniplinger som et sort Hav.

„Hvad — hvad — er der skeet en Ulykke?" stønnede Gjæsten.

„En Ulykke? Ikke Andet, end hvad man maatte være forberedt paa, naar man er saa uforsigtig at tage en Slange ved sin Barm."

„Men for Guds Skyld, Frue —"

„Tænk Dem — Maria —"

„Maria? Stakkels Barn! Hvad er der med hende? Hvor er hun?"

„Aah! Det stakkels Barn har ingen Nød," svarede Fruen med isnende Spot. „For Øjeblikket ligger hun ude i Pigens Seng — det er bedst, at hun ikke er ene — og hendes Klæder har jeg taget fra hende, saa jeg tænker, jeg kan være sikker paa, at hun ikke render paa Gaden i det Kostume —"

„Gud, Moder!" afbrød Frøken Bernhardine rødmende.

„At Sligt skal hændes i mit Hus! Hvilket Exempel for mine Døttre!" raabte Fruen, slog Hænderne sammen og saae til Lysekronen, som for at paakalde dens Hjælp.

Kancelliraaden stod som paa Gløder, saae fra den Ene til den Anden, og vidste hverken ud eller ind. Da Fruens oprørte Sind var kommet en Smule til Ro, og Axeline havde bragt hende Eau-de-Kologneflasken, fik han den rædsomme Historie.

Det var ikke efter Fruens Ønske, at Maria var kommen i Huset; men hendes salig Mand havde villet det, og det er

jo en Hustrues Pligt at rette sig efter sin Mand — hun havde altid opfyldt sine Pligter, det kunde hun trøstig sige! Hvor venlig og god hun havde været mod sin Mands Broderdatter, havde Maria altid været kold og tilbageholden; og skjult var hun, det havde Fruen strax mærket — men at hun kunde drive det saavidt, det havde hun rigtignok ikke tænkt!

Kancelliraaden blev øvet i Taalmodighed. Fruens Tale var saa fuld af Udraab og Parentheser, at den tog lang Tid, skjøndt Udbyttet kun var ringe. Sagen var, at hun havde overrasket Maria med et Brev i Haanden; Fruen vilde se Brevet, og da Maria ikke godvillig vilde give det fra sig, havde hun taget det med Magt. Det var undertegnet „Din Otto". Fruen havde undersøgt den unge Piges Gjemmer og fundet flere Breve, alle med samme Underskrift. Hun vilde vide, hvem denne Otto var, og under Hulken og Graad kom det frem, at det var Otto Hansen, at han var theologisk Kandidat og boede hos Kancelliraaden.

„Hos mig!" udbrød Kancelliraaden og foer op, som havde der været en Naal i Stolen.

„Hos Dem! Deres pæne Kandidat, Deres rolige Logerende, som De saa ofte har rost, han staaer i hemmelig Brevveksling med Jomfru Maria og har staaet i lang Tid," sagde Fruen. „Der er saamænd en hel Bunke af det Stads, og, uf — saadanne Breve! — forkrøllede og smudsige, som kunde de være skrevne af en Skomagersvend. Det maa være et meget simpelt Menneske, der kan skrive saadanne Lapper til sin Kjæreste — jeg vilde saamænd ikke røre ved dem med en Ildklemme, saadan se de ud! Og det maa være et grumme umoralsk Menneske, der uden Forældres og Værgers Samtykke søger at forlokke et uerfarent Pigebarn. Og han skal være Præst!"

Fruen korsede sig, og Kancelliraaden sad som forstenet.

„Men hvorledes har han baaret sig ad med at skrive til hende, uden at De har mærket det?" spurgte han endelig.

„Ja, det forstaaer jeg ikke heller," lød Damens Svar; „og det, som ærgrer mig allermest, er hendes Trods. Ikke paa nogen Maade vil hun sige mig, hvordan det er gaaet til! Men hun skal ud med det, om det saa skal ud gjennem Ribbenene. Jeg vil vide det; jeg vil vide, hvilke skændige Mennesker, der have deres Gang her i Huset — jeg vil!" Til yderligere Bekræftelse satte Fruen sin Fod saa haardt i Gulvet, at Lampeglassene klirrede, og Theen i Kancelliraadens Kop skvulpede over. Det var en daarlig The, tynd og lunken —

ikke som naar den lille Maria bragte ham den og viste sit rødmussede, smilende Ansigt over den dampende Kop. Kancelliraaden drak altid to Kopper blot for det Ansigts Skyld, endskjøndt hans Læge havde raadet ham ikke at drikke megen The om Aftenen. Iaften, da den lange, blege Frøken Axeline bød ham The, huskede han paa Lægens Raad. Som Theen, saa Rambusen. Det første Parti slæbte man sig igjennem med „Fejltræk" og med „fra Slag"; da Kortene kastedes sammen for at blandes til et nyt Parti, erklærede Etatsraadinden, at hun havde Hovedpine, og Kancelliraaden benyttede Lejligheden til at anbefale sig, skjøndt der endnu var hele to Timer til hans sædvanlige Sengetid.

Uvejret havde lagt sig; Maanen kæmpede med Skyerne for at komme frem. Som det gik paa Himlen, gik det i Kancelliraadens Hoved; der var ogsaa snart lyst, snart mørkt. Der kom en lang Flænge i Skyhimlen; Maanen tittede igjennem halvskjult, næsten som var den bange for at vise sig. Fra en Krog i det gamle Hjerte tittede Marias Billede — hun havde forstaaet at liste sig derind — trods Alt, hvad han havde hørt iaften, kunde han ikke tro Ondt om hende og ikke rigtig være vred paa hende. Hele den sorte Skymasse kom væltende og skjulte Maanen; det var neppe, at dens Straaler kunde sætte en Smule Guldkant paa Skyen — — trods Alt, hvad Hjertet kunde sige til Undskyldning for det Passerede, vilde Kancelliraaden ikke høre et Ord til Fordel for Kandidaten — det var hans Skyld! Bombardere en stakkels Pige med Breve — Kjærlighedsbreve! — — Der gik næsten en Gysen gjennem Kancelliraaden, han, som aldrig havde skrevet andre Breve end med et embedsmæssigt K. T. udenpaa. — Kjærlighedsbreve! — Himlen blev kulsort. Ved Gadehjørnet kom et Vindstød, saa han maatte holde paa Kasketten og stemme Paraplyen mod Stenbroen. Da det var forbi, skinnede Maanen atter fuld og klar. — — Nej, det nyttede ikke alt hvad Maria smilede; Kandidaten skulde faa med ham at gjøre; han skulde faa læst og paaskrevet.

Kancelliraaden naaede sin Gadedør; han ringede en Gang, han ringede to; men der kom Ingen og aabnede. „Saa, nu sidder Madam Jensen og sover, og jeg kan faa Lov at gaa her den hele Nat og holde Vægterne med Selskab!" brummede han. Han saa op ad Huset; der var Lys i næsten alle Etager; thi det var endnu ikke sent; han ringede atter og ringede, som kunde der være Ild i Huset. Det ene Vindue kom op efter det andet — ogsaa Kandidatens. — „Er det

Dem, Hr. Kancelliraad? — Nu skal jeg komme ned og lukke op!"

Laasen blev drejet om, Døren gik op, i Skjæret af et Tællelys i en blank Messingplade stod Kandidaten i Slobrok med et smilende Ansigt.

„Godaften!"

„Hvor er Madam Jensen?" brummede Kancelliraaden, uden at gjengjælde hans Hilsen.

Madamen havde ikke ventet sin Herre saa tidlig hjem og havde benyttet Leiligheden til at aflægge et Besøg hos en Veninde i Baghuset. Kandidaten fulgte ham op ad Trapperne, lyste for ham ved hver Omdrejning, gjorde Bemærkninger om Vejret, om Kancelliraadens tidlige Hjemkomst iaften, haabede, at han dog ikke befandt sig ilde, men fik ikke andet Svar end en hul Brummen, medens Kancelliraaden slog Takt til hvert Skridt med Messingdupskoen af sin vældige, blaa Bomuldsparaply, som han stødte haardt mod Trappetrinene. Døren blev aabnet; i Entreen standsede Kancelliraaden og vendte sig pludselig mod sin Ledsager —

„De er en net Fyr!"

Den unge Mand traadte uvilkaarlig et Skridt tilbage og stirrede forbavset paa Kancelliraaden, ikke ganske paa det Rene med sig selv, om hans ærede Vært enten var gaaet fra Forstanden eller mod Sædvane havde drukket et Glas formeget.

„Ja, se kun paa mig! En net Fyr! Rigtig en net Fyr, siger jeg," vedblev den gamle Mand.

„Men, Hr. Kancelliraad —"

„Javist er jeg Kancelliraad! Det fragaaer jeg ikke; derpaa har jeg kongelig Bestalling! Men De, hvad er De? En Udhaler, en Pigejæger, en rigtig Don Juan! — Maaske De vil fragaa det?"

Indrømme det vilde Kandidaten ingenlunde, og han udbad sig en Forklaring over denne, som han mente, højst besynderlige Opførsel.

„Den skal De faa; den skal De faa!" udbrød den gamle Mand ivrig. „Vær saa god at tænde Lampen — tænd Lampen! Jeg har dog nok Lyst at se det Ansigt, De vil sætte op, naar jeg fortæller Dem Deres Meriter. Tænd Lampen, om De behager, og et Par Lys til — min Gjerning søger ikke Mørket, saaledes som somme Andres."

Den Gamle gik ivrigt op og ned ad Gulvet. Hans Logerende vidste ikke, hvad han skulde tænke om ham; han begyndte for Alvor at nære Frygt for den skikkelige Mands

Sindstilstand. Imidlertid tændte han Lampen; det ene Lys havde han ogsaa faaet tændt, da Kancelliraaden pludselig standsede og udbrød:

„Saa De skriver Breve til Frøken Maria!?"

Dette Udbrud kom saa uventet, at Kandidaten glemte at tænde det andet Lys og nær havde tabt sit eget.

„Aha! der har vi det! Samvittigheden slaaer Dem!" Og nu kom i en buldrende Strøm Alt, hvad Kancelliraaden havde hørt af Etatsraadinden om hans Renden efter Maria, om hans hemmelige Brevskrivning, om det Skammelige i at bilde en stakkels Pige Noget ind o. s. v., o. s. v. Af lutter Ivrighed stammede Kancelliraaden og gjentog sig selv, saa det varede længe, inden den Anden kunde komme tilorde.

„Det er Altsammen sandt," lød Svaret.

„Altsammen sandt! Og det siger De mig uden mindste Skam lige i mine aabne Øine!"

Kancelliraadens Øine vare endog i en unaturlig Grad aabne; de truede næsten med at træde ham ud af Hovedet, idet han stirrede paa Kandidaten, der stod for ham med et

Ansigt, som om han ikke ret vidste, om han skulde le eller græde.

„Det er sandt," vedblev den Anden, „naar undtages, at jeg aldrig har tænkt paa at bilde Maria Noget ind; thi jeg elsker hende oprigtigt og nærer intet højere Ønske end at række hende min Haand for Alteret, saasnart Forholdene tillade det."

„Gifte Dem!" udbrød Kancelliraaden.

„Ja, gifte mig."

Nu var det den gamle Pebersvends Tour at ryste paa Hovedet. Der var megen Galskab i Verden, vidste han nok; men den største Galskab var dog den at gaa hen og gifte sig, især naar man ikke havde Noget at gifte sig paa, mente han.

„Dersom De blot med Rolighed vil høre mig et Par Minuter," sagde Kandidaten.

Kancelliraaden tog Plads i sin Lænestol, Kandidat Hansen satte sig lige overfor og fortalte:

Han og Maria vare Barndomsbekjendte; de havde boet Hus om Hus, Dør om Dør, de løb frem og tilbage mellem hinandens Hjem og vare snart ligesaa meget det ene Sted som det andet, men næsten altid samlede. Hun var en fornuftig lille En og han en Vildkat, og skjøndt hun var den yngste, var det hende, der styrede — ikke fordi han med ridderligt Galanteri bøjede sig for Kvinden: tvertimod, han var meget lidt ridderligt stemt dengang, han kunde ikke lide Pigerne; ved Lejlighed generede han sig ikke at prygle de andre Pigebørn i Nabolaget; men Maria — det var en anden Sag: hun og han vare bestandig Venner, og Folk kaldte dem derfor Kjæreste-folk. Det er dumt at paadutte Børn Forelskelse; de vide ikke, hvad det er, men vide, det er Noget, som ikke passer for deres Alder. Og dog er der ofte i den Tilbøjelighed, de nære for hinanden, Noget saa fint som i Følelsen i Mimosens Blad. Naar Haanden rører ved det, ruller det sig sammen. — „Vi vare lykkelige i hinandens Selskab," vedblev Kandidaten; „men saasnart Nogen talte om Forelskelse, var Lykken forbi, og den Kammerat, der vilde have vovet at kalde Maria min Kjæreste, havde faaet med mig at gjøre."

„Der var ingen Skole i den lille By, hvor vi boede, og da min Fader havde bestemt mig for Studeringerne, blev jeg sendt til Aalborg, for at besøge Skolen der. Jeg vil ikke paastaa, at Afskeden fra Hjemmet og Maria faldt mig tung; mit Sind var altfor optaget af det Nye, til at jeg ret kunde gjøre mig Regnskab for alt det gode Gamle, jeg forlod; jeg jublede det Ukjendte imøde; men Maria græd — Afskeden er

aldrig saa tung for Den, der drager bort, som for Den, der bliver tilbage: i Hjemmet føles Tomheden; ude gaaer det fremad med friske Bølgeslag. I Aalborg savnede jeg heller ikke Hjemmet; jeg boede hos skikkelige Folk og havde det godt, og var omgiven af raske Kammerater; men da Ferien kom, straalede det længe glemte Hjem mine Tanker imøde, og midt i Straaleglandsen stod Maria og Erindringen om vor Barndomsleg. Jeg blev modtaget med aabne Arme; min Moder, hvis Kjæledægge jeg var, havde saa mange Ting at fortælle mig og saa Meget at vise mig; jeg skulde sættes à jour med Alt, hvad der var hændet siden min Bortrejse, og imidlertid sad jeg som paa Naale og krammede Kasketten i Haanden og tænkte blot paa at komme afsted, ind at sige Goddag til Maria.

„Skal Du ikke ind og hilse paa Din gamle Kjæreste?" spurgte Moder. Det var Fingeren paa Mimosabladet; den frejdige, barnlige Lyksalighed skrumpede sammen; en forelsket Skoledreng var en Latterlighed — det havde jeg hørt saa tidt — jeg vilde ikke være latterlig; jeg lagde Kasketten fra mig og mente: Maria havde det vel godt; jeg traf hende nok siden.

Jeg traf hende, og jeg husker godt, at jeg ved det Møde første Gang gjorde den Opdagelse, at hun var smuk. Tidligere havde jeg aldrig tænkt derpaa. Jeg veed ikke, om denne Opdagelse egentlig voldte mig Glæde, men jeg veed, at den bidrog til at forøge min Forvirring, især da hendes Forældre vare tilstede. Vi gav hinanden Haanden; hun var glad ved at se mig igjen, og jeg — jeg var næsten bange for, at Nogen skulde mærke min Glæde over Gjensynet. Jeg stod der som en rigtig klodset, lang Dreng; først da vi vare ene og kom ud paa Marken, hvor Ingen saa os, blev jeg igjen den gamle, slog Kulbøtter og vendte Mølle, hvilket altid havde moret Maria; hun klappede i Hænderne og raabte Bravo og gav sig til at løbe; jeg efter hende, for at fange hende; med Legen var jeg atter Barn, og Barneglæderne fornyedes.

Da Ferien var forbi, og jeg skulde rejse, faldt det mig tungere at tage Afsked end første Gang. Det, jeg gik imøde, var ikke mere Nyt, og det Gamle, jeg forlod, havde faaet en ny Tiltrækning, jeg ikke selv kunde gjøre mig Rede for. Ved hvert Besøg i Hjemmet voxede denne Tiltrækning; men hver Gang fandt jeg ogsaa Maria større og smukkere. „Naar jeg bliver Student — naar jeg bliver Student!" — sagde jeg til mig selv, da jeg sad i øverste Klasse. Jeg havde dristige Planer for, som skulde iværksættes, naar jeg blev Student;

ham; om Morgenen lo han høit ved Tanken om, at hans Galoscher havde været Postkasse og han selv postillon d'amour — han? — Kancelliraaden? Ha, ha, ha! Madam Jensen havde nær tabt Koppen, da hun traadte ind ad Døren med Barbervandet og saae den leende Kancelliraad staa foran sit lille, runde Spejl paa Vinduespostten og stryge Kniven paa et gammelt Silketørklæde. Hun havde aldrig seet sin Husbond le paa Morgenstunden og blev næsten forskrækket derover og ligesom uhyggelig tilmode ved at se ham staa med den blanke Kniv. — „Blot det ogsaa var rigtig fat og han ikke gik hen og gjorde en Ulykke paa sig selv," tænkte Madamen.

Kancelliraaden saae ud til alt Andet, end til at gjøre en Ulykke.

„Godmorgen, Madam Jensen!"

Madamen var i sit højtidelige Humør den Morgen.

„Er der Noget ivejen?"

Ak ja eller ak nej! — Det var jo intet Nyt at høre Ulykker her i Verden — det var man jo saa vant til! Nu var da gamle Moer Blitz i Vartou død!

„Naa, Herregud, hun var jo nioghalvfemsindstyve Aar," mente Kancelliraaden.

„Hun havde saa sikkert ventet at blive hundrede," sagde Husholderfken med en Mine, som om Moer Blitz havde lidt en grusom Skuffelse.

„Man maa være tilfreds med Mindre," indvendte Kancelliraaden og sæbede sig ind.

Madam Jensen havde Noget at bringe i Orden; hun trippede frem og tilbage; Kancelliraaden blev færdig med Indsæbningen og var lige ved at sætte Kniven paa Kinden, da hun udbrød:

„Ja, Kancelliraaden husker da nok, hvad De har lovet mig?"

Kancelliraaden huskede ikke noget Løfte, men Madamen huskede det: han havde lovet at skaffe hende en Plads i Vartou; nu var der en Seng ledig, og Madamen følte i den Grad Trang til Hvile, at hun ikke lod sin Husbond Ro, før han helligt og højt havde lovet, at Madam Jensen skulde blive Madam Blitz's Efterfølger. Men hvem skulde saa blive Madam Jensens Efterfølger? Det var et Spørgsmaal, et meget kildent Spørgsmaal. Kancelliraaden havde mange Aars Erfaring for, at Adresseavisen ikke altid var istand til at løse det paa den heldigste Maade. Men saa fik han et Indfald. Da Kan-

didaten, efterat være færdig med sine Informationer, kom hjem om Aftenen, kaldte hans Vært ham ind i Stuen og spurgte:

„De vil jo gifte Dem?"

„Ak ja, heller end gjerne," lød Svaret; „men Udkommet —"

„Sørger jeg for," afbrød Kancelliraaden.

„De?"

Den gamle Mand forklarede, at Madam Jensen tog bort; at han savnede en Husholderske; at han ikke vidste nogen bedre end den lille Maria, hvem han strax havde fattet Godhed for, og som ikke havde det godt hos Tanten. Dersom Kandidaten og Maria kunde blive enige om at dele Lejligheden med ham, sørge for Huset og en gammel Gnavpotte, der var kjed af sit Eneboerliv, saa —

Kandidaten havde nær omfavnet ham. I sin Glæde stormede han lige op til Etatsraadinden, og denne Gang lod han sig ikke afvise ved Døren.

Da Kancelliraaden blev ene, faldt han i Tanker. Han havde ganske imod Sædvane givet efter for en øjeblikkelig Indskydelse — — og maaske gjort en Dumhed, sagde han til sig

selv. I sit lange Liv havde han tænkt nok frem og tilbage ved hvert Skridt, han skulde gjøre — og hvad havde det hjulpet ham? Var han bleven lykkeligere? — men — gifte Folk i Huset — Uro — Børnevrøvl! — Kancelliraaden rejste sig og gik urolig op og ned ad Gulvet; han var næsten ærgerlig paa sig selv; men nu var det for sent; han havde givet sit Ord — — saa ligesaa godt springe i det! —

Og Kancelliraaden sprang midt i Lykken. Han havde aldrig havt en bedre Husholderske end den lille Maria, hvis venlige Ansigt ikke blev mindre smilende, fordi hun blev Fru Hansen; han havde aldrig havt det hyggeligere inden sine fire Vægge; han tænkte neppe paa Klubben, og hvad Rambusen og Etatsraadindens Onsdagsthe angik, savnede han det ikke: Kandidaten kunde ogsaa spille Rambus, og Maria lavede en ganske anden Kop The end Frøken Axeline. Forresten tilgav Etatsraadinden aldrig sin salig Mands Ven, at han, som hun sagde, „havde spillet under Dække med den utaknemmelige Skabning". Ligesaa udholdende hun var i sit Had, ligesaa udholdende var det unge Par i sin Hengivenhed og Omsorg for den gamle Mand. Han gik endnu mange Aar sine Voldtoure med sine slubbrende Galoscher, og da han efter en tilfreds Alderdom lukkede sine Øjne, arvede Kandidaten, der netop var bleven Præst, og den lille Maria Alt — ogsaa Galoscherne — men hvor de er blevne af, det veed jeg ikke; og de vare dog paa en Maade Lykkens Galoscher.

Dr. H.

(Hother Tolderlund.)

Strøtanker.

(Af H. J. Matthiessen.)

Al din Tale være bestemte, klare Slag,
Ikke Slag i Luften, og ej paa Næstens Bag.

Kryderi, men lidt kun, det smager grumme rart.
Skjemt maa være fine, og glimte i en Fart.

Kæmp mod Døgnets Strømning med uforfærdet Mod;
Laxens Strid mod Strømmen forfrisker Gjællens Blod.

En Gaade.

(Af Beatus Dodt.)

et var en hel anden Tid, og det er just ikke saa forunderligt, naar de Gamle nuomstunder se med Længsel og Vemod tilbage til deres Ungdom og ryste paa Hovedet ved, som det gaaer nu til Dags, ja over hele Kroppen, i Gru og Rædsel, naar de tænke paa, hvad Enden skal blive.

Den Tid hørte jeg ofte, naar Slagteren kom og falbød det allerfedeste og mest ungdommelige Oxekjød, og da forlangte sex Skilling for Pundet, at min Moder med et Udtryk af den højeste Forfærdelse og Bekymring spurgte, om da Mester var gaaet rent fra Forstanden, om han ikke troede, at vi ved slige Priser vilde blive ødelagte i Bund og Grund; og forsikkrende tilføjede hun, at blev det saaledes ved, da maatte hun, hendes Mand, og alle de uskyldige Børn komme til at gaa nøgne.

Slagteren tillod sig nu rigtignok trøstende at henvise til vore første Forældre, som, idet de vitterlig vare i samme Forlegenhed, ikke engang havde godt Oxekjød at trøste sig ved; men trods dette maatte han dog slaa en Skilling af, da han, ihvorvel han svor paa, at han kun satte Penge til, dog ikke vilde, at man skulde sige, at han havde givet Anledning til et saa trist og bedrøveligt Syn, som Raadmandens Familie vilde komme til at afgive, naar Kjødet kostede sex Skilling.

Naa, og naar saa Bønderne i hine Dage kom til Torvs med deres Smør, Æg, Kyllinger og Gæs, ja, saa begyndte Gallopaden for Alvor, naar Torvetiden var forbi, og de næsten Intet havde solgt. Saa gik det klapprende med de jernbeslagne Træsko fra Dør til Dør, og alt som de kom frem, blev Produkterne billigere. Hver Husmoder stak sin Negl i Smørret,

og naar hun saa havde slikket og smagt, ja, saa kunde Fatter eller Mutter gaa videre, indtil de endelig maatte sælge fire Pund til en Pris, for hvilken man nu neppe kan faa et. Kyllingerne og Gæssene vil jeg slet ikke tale om, Bønderne talte selv nok for dem og maatte saa endda ofte tage dem hjem med sig igjen.

Ja, en anden Tid var det, og det er intet Under, om man nu, naar man tæller sine Penge eller maaske slet ingen har at tælle, og saa seer paa Slagterregningen, drager et dybt Suk og ønsker sig saa og saa mange Aar tilbage i Tiden. Det skal ikke nægtes, at en tom Pung i hine Dage havde akkurat det samme slunkne, trøsteløse Udseende som i vore, kun kom den ikke saa let i en saadan Forfatning. Fordringerne til Livet vare langt mindre, Tarveligheden langt større, og kneb det, saa hjalp man sig saa godt, man kunde, med Stumperne, indtil der kom bedre Tider. Nu gaaer det lettere og mere glat. Ved en lille Vexel, et suffisant Laan, naar Huset skal pænt udstyres til et aldeles nødvendigt Middagsselskab, eller Moden kræver, at de gamle Møbler fejes ud og nye anskaffes, er man let hjulpen, og saa gaaer det Knald i Knald henad den brede Landevej, hvor Alt seer saa lystigt og smilende ud, lige indtil Fald i Fald den forgyldte Karet ligger væltet i Grøften med alle fire Hjul i Vejret og aldeles begravet i protesterede Vexler og lange, lange Regninger.

Fred og Ro var der ogsaa mere af, og man kom langtfra saa hyppigt i Totterne paa hinanden som nuomstunder, af den simple Grund, at der ikke gaves saa mange forskjellige Meninger eller, hvad jeg dog rigtignok nødig vil tilstaa, maaske slet ingen. Politiken lod man Kongen og Gehejmestatsministeriet sørge for, og sin egen Skæbne, Ve og Vel lagde man ærbødigst i det kongelige danske Kancellies Hænder. Saaledes havde man igrunden slet ikke Andet at tænke paa, end hvad der angik En selv, ja, og saa rigtignok ogsaa en lille Smule paa, hvad der angik de gode Naboer og Gjenboer, og i den lille By, hvori jeg levede, ganske særdeles paa Alt, hvad der angik Kammerherren. Han var Solen, hvorom hele Systemet, bestaaende af Præsten, Doktoren, Apothekeren og enkelte af de større Kjøbmænd drejede sig og nejede sig. De øvrige Indvaanere kom slet ikke i Betragtning og havde kun Tilladelse til at tabe sig i Beundring, hvilket de da ogsaa gjorde, og det i den højeste Grad, naar Kammerherren viste sig med den glindsende, gyldne Nøgle bag paa Kjolen og Stjernen paa Brystet. Det var en høj, statelig, ældre Mand med et ægte aristokratisk

Udseende og en Mine, der tydelig nok sagde, hvormeget han gjorde sig til af sin Rang og sin Fødsel, og naar han skred henad Gaden med den store, guldknappede Stok i Haanden og de klingende Sporer paa Hælene, da var hans Gang saa værdig og hans Holdning saa imponerende, at Enhver bøjede sig for ham. Var nu saaledes den Ære, Befolkningen gav ham, aldeles uforbeholden, saa kunde der paa den anden Side langtfra siges det Samme om den, han gav tilbage som Gjengjæld.

Var det nogen af Byens højere staaende Embedsmænd, han mødte paa sin Vej, da gav han, som min Fader skjemtende kaldte det, fuld Salut. Det vil sige, han vinkede først et Par Gange hilsende med Haanden, og derpaa, idet han gjorde en let Bøjning, tog han Hatten saa dybt af, som Armen vilde række. Denne Hilsen, der smigrede Enhver, som modtog den, højlig, blev foruden hine ogsaa enkelte af Byens Handlende eller Pengemænd tildel, det vil da sige, kun dem og hos hvem han stod højt anskreven, og deres Tal var ikke lidet. Som en Følge nemlig af det store, elegante Hus, han førte, de hyppige Gjæstebud og den Luxus, som herskede ved disse, vare hans Finantser, som han udtrykte sig, ikke altid i Orden, hvilket vilde sige det Samme, som at de vare i en permanent Uorden og led af en uhelbredelig Tæring, hvilket igjen havde til Følge, at der maatte gjøres større og større Laan, og at Regningerne hos Kjøbmændene fra Aar til Aar voxede og trivedes med en alt Andet end ønskelig Frodighed. Da han nu var en klog Mand og vidste, hvad Betydning hans Hilsen havde, saa var det en Selvfølge, at han valgte denne lidet bekostelige Maade til at bringe sine Kreditorer i godt Humør. Med Hensyn til de af Byens Borgere, hvem han ingen af den Slags Forbindtligheder skyldte, da gik hans Hilsen gradevis nedad, indtil der tilsidst f. Ex. for Natvægteren eller Gadekjøreren kun ydedes et lille, umærkeligt Nik.

Hvad nu den Hilsen angik, som min Fader maatte lade sig nøje med, saa kunde den nok bringe et mindre fast Hjerte end hans var til Fortvivlelse; thi den stod kun en ringe Grad over Natvægterens, og dog var han en af Byens betydeligste Kjøbmænd, hvis Finantser var i den mest blomstrende Forfatning. Knuden var imidlertid her, at han tillige var en højst forsigtig Mand, som vel ganske vist havde et „Kom ind", men langtfra ikke sin Pengepung tilrede for Enhver, der bankede paa hans Dør. Kammerherren havde nu flere Gange, som det hed, i en øjeblikkelig Forlegenhed søgt at bringe min Faders gyldne Aare til at flyde, og i den Anledning ikke alene

givet ham fuld Salut, men endogsaa inviteret ham til stor Middag. Da han imidlertid betakkede sig for begge Dele og holdt sin Pengeskuffe tæt tillukket, saa var det ude med Æren; men Risikoen var saa da ogsaa mindre.

Maatte min Fader nu saaledes af visse Hensyn give Afkald paa hine Goder, saa fandt han og vi Andre fuld Erstatning derfor i Omgangen med Kammerherrens Fuldmægtig og dennes Familie. Foruden sine Titler og Ordener var Kammerherren nemlig ogsaa i Besiddelse af Amtsforvalter-Embedet. Man veed jo nu nok, at hvem Gud giver et Embede, den giver han ogsaa Forstand; hvilket imidlertid nuomstunder langtfra er nogen saa fast Regel som i de gode gamle Dage. Paa hans Tid var det imidlertid en Selvfølge, og saaledes kom det, at Kammerherren sprang lige fra Hoffets gyldne Sale ned i den mørke Amtstue. Forandringen var meget stor og Forlegenheden endnu større; thi vel forstod han sig udmærket paa at lade skrive paa Regning, hvorimod et Regnskabs Førelse var ham en fuldstændig Gaade.

Hvad han ikke forstod, det forstod derimod Fuldmægtig Jensen, og til ham overlod han derfor ogsaa det Hele, nøjende sig med af og til at skrive sit Navn med store, firlige Bogstaver.

Fuldmægtigen, der var en ligesaa dygtig som stræbsom og flittig Mand, havde fra trange og smaa Kaar arbejdet sig op til Velstand. Hans Hjertensgodhed og store Retskaffenhed, som saa ofte havde lagt sig for Dagen ved de Pengesummer, der idelig og idelig betroedes ham, havde erhvervet ham Alles Agtelse, og ikke mindst min Faders, hvis bedste og fortroligste Ven han var, ligesom ogsaa hans Kone var min Moders Veninde. Denne, der var en stille, blid og from Kone, hvis eneste Tanke var at gjøre sin Mand lykkelig, havde i sin Tid været Husjomfru hos Kammerherrens. Som ganske ung Pige var hun kommen dertil, og da Kammerherreinden var bekjendt for at være en ligesaa stor Havgasse i sit Køkken, som hun var mild og nedladende i Selskabssalen, saa havde Enhver seet med Beklagelse til den stilfærdige unge Pige, der, som man vidste, kun lidet forstod at bide fra sig. Og dog, ja Gud maa vide, hvorledes det gik til, dog lød der en Dag et Skrald fra Kammerherrens Køkken, der gav Gjenlyd over hele Byen. Kammerherreinden var nemlig en Dag kommen derned, og efterat have havt sin spidse Næse i Alting, havde hun som sædvanlig tiltalt Jomfruen paa den mest haanende og ringeagtende Maade. Ved slige Lejligheder havde denne før aldrig

ved et Knv givet sit Mismod tilkjende; men nu pludselig, som havde en ond Aand besat hende, havde hun i en truende og højrøstet Tone givet hendes Naade det glatte Lag igjen, og tilsidst havde hun grebet en stor Grydeslev og som Bekræftelse slaaet den i Bordet, saa at Stumperne fløj Kammerherreinden om Ørerne, ja en blev endogsaa hængende i hendes Kappestrimmel og dinglede helt ned paa Næsen af hende. Dette var for meget. Fruen havde tabt Slaget, og nu maatte Kammerherren rykke i Ilden; men denne brændte endnu i lys Lue. En anden Grydeslev blev slaaet i Bordet, med Forsikkring om, at Jomfruen ikke længere vilde lade sig pine og plage. Ja, saa desparat var hun, at hun tilsidst tilsøjede, at dersom Kammerherren, der nemlig nu begyndte at retirere, skulde faa i Sinde at sende Fuldmægtigen, saa troede hun ganske bestemt, at hun vilde slaa den tredie og sidste Slev itu paa hans Ryg. Denne Trusel var igrunden det Mærkeligste af det Hele; thi for det Første havde Fuldmægtigen aldrig fornærmet hende, og for det Andet blev hun hans Kone et halvt Aar efter. Der var derfor ogsaa Mange, som paastod, at det netop var Fuldmægtigen, der havde raadet hende til at forsøge paa at skaffe sig Fred paa den Maade, hvor megen Overvindelse det end vilde koste hende.

Nu var det mange Aar siden, at denne Historie var passeret; men endnu naar Talen kom derpaa, rystede hun ganske forskrækket paa Hovedet ved Tanken om et Optrin, der saa lidet passede til hendes Væsen og Karakter.

Da nu Fuldmægtigen og min Fader, som sagt, vare gode Venner, og hans Kone og min Moder Veninder, saa skulde det have været helt mærkeligt, om jeg og deres Datter Ellen vare blevne Fjender, saa meget mærkeligere, som hun var en smuk, god og glad lille Pige, med hvem jeg var sammen det meste af min Fritid. Hun kunde, som hendes Fader sagde, være som en gal Ged, og trods Nogen finde paa alle mulige ny Inventioner i vore Lege; men hun kunde ogsaa være alvorlig og betænksom, og ikke en men mange Gange tvang hun mig til at læse paa mine Lektier, ja sad Time efter Time sammen med mig og hjalp mig dermed, idet hun med en alvorlig Mine, der tog sig underlig ud i hendes ellers saa glade Ansigt, forsikkrede, at fordi jeg var den rigeste Kjøbmands Søn, havde jeg slet ikke Lov til at blive den dummeste Dreng i Byen. Det kunde nu være rimeligt nok; men det forekom mig ikke altid lige glædeligt at sidde over Bogen, naar de andre Drenges Lystighed lød til mig fra Legepladsen. Det

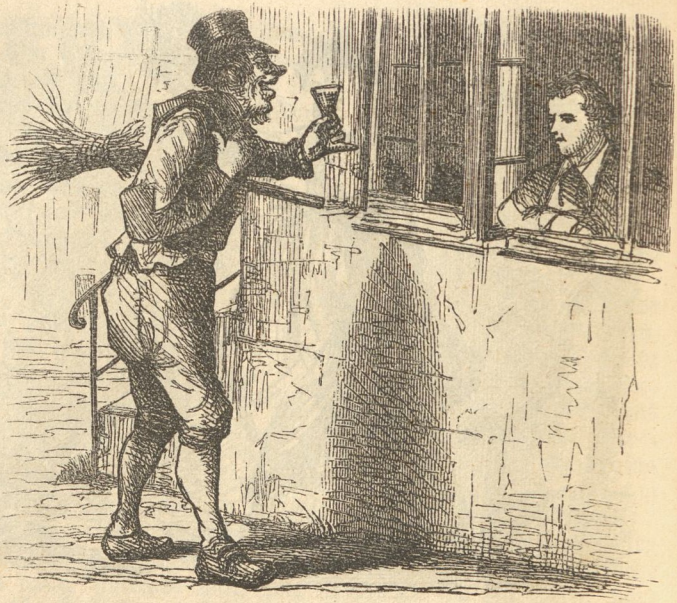

Fuldmægtigens Sted. „Og jeg haaber, at De paa Grund af disse lyse Udsigter ikke vil tage i Betænkning at yde en tørstig Sjæl en Bestæring. Der, hvor jeg skal hen, vanker Intet til at skylle Sod og Støv ned med."

„Naa, og hvor er det da?" spurgte jeg, rækkende ham mit Offer.

„Hos Kammerherrens," svarede han med en Hilsen saa fuldstændig lig dennes, at jeg brast i Latter. „Tørt og magert, Højstærede!" vedblev han, „akkurat som hendes Naade selv. Men det sværger jeg Dem, at naar De engang har faaet Deres egen Arne, da skal jeg holde den saa ren, saa blank og fin, at Storken dristig tør smutte igjennem den uden Frygt for at smudse sine Vinger."

Hvad det nu var, enten Synet af Ellen ovre i Haven eller af Skorstensfejeren paa Gaden, der paa engang lod Beslutningen modnes hos mig, derom skal jeg ikke anstille Reflektioner; men vist er det, at da jeg nu lukkede Vinduet og satte mig hen til min Pult, da var det min faste Bestemmelse,

at aabenbare mit Hjertes Tilstand for min Fader, og at bede ham om at gjøre det nødvendige Skridt.

I nogen Tid sad jeg nu med Tankerne henvendt paa ganske andre Ting end den Varekalkulation, som laa for mig, da endelig min Fader traadte ind, for ogsaa at begynde sit Arbejde.

„Hvad har Posten bragt idag?" spurgte han, tørrende sine Briller, idet han satte sig ved sin Pult.

„Posten!" gjentog jeg, seende mig forvirret om.

„Ja, Posten," gjentog han; „Herre Gud, det kalder jeg da et Spørgsmaal, som nok kan besvares uden altfor stor Sindsbevægelse, eftersom det jo er en grumme dagligdags Begivenhed."

„Det er det, Fader; men da det, jeg har at tale med Dig om, er af overordentlig Betydning for mig, saa maa Du deri søge Grunden til min Sindsbevægelse."

Efter denne lille Indledning fremkom jeg med min Bøn. Alt, som jeg talte, blev jeg varmere og varmere, og idet jeg af mit Hjertes Fylde skildrede ham, hvor inderlig kjær Ellen var mig, bad jeg ham om, ikke at forholde mig hans Indvilligelse.

„Jh, vil man bare se," udbrød han med et kjærligt Blik. „Du og Ellen. Det kunde der da sandelig Ingen falde paa, som har seet Eder sammen. Ja, ja, min kjære Dreng," vedblev han, trækkende mig hen til sig. „Den Sag faaer vi nok ordnet, skal jeg dømme efter, hvad din Moder troer at have opdaget med Hensyn til Ellens Mening om Dig. Nu, Gud gjøre Dig lykkelig, min Søn, og for at vise Dig, at jeg har ligesaa travlt med at komme til et Resultat, som Du, saa vil jeg øjeblikkelig gaa over til Jensen; imidlertid kan Du jo se at komme tilrette med mit Spørgsmaal om, hvad Posten har bragt, indtil Du faaer at høre, hvad jeg bringer."

Hastig, som Fader altid var, til at lade Udførelsen følge lige efter Beslutningen, greb han strax efter Hat og Stok; men idet han derved kom til at kaste et Blik ud af Vinduet, standsede han.

„Der gaaer Jensen allerede," sagde han, læggende Tøjet fra sig igjen; „Gud veed, hvad der fører ham saa tidlig til Amtstuen idag? Naa, saa ville vi opsætte det til Middag, og jeg kan trøste og berolige Dig med, at derfor taber Du ikke Processen."

Medens vi nu stode sammen ved Vinduet, begyndte han med synlig Glæde og Deltagelse at udbrede sig over de For-

andringer, som derefter snart skulde foregaa i vort Husvæsen, og om hvorledes Alt skulde indrettes, saaledes at det kunde blive til Glæde og Behag for hende, der snart, som vi haabede, skulde indføres i vort Hjem.

Vi havde staaet saaledes i rum Tid og vilde netop vende os til vore Arbejder, da Byens Læge hastig ilede forbi.

„Se, der løber Doktoren," udbrød Fader; „han har da grumme travlt. Jeg hørte igaar, at Provsten atter har faaet et Anfald af Asthma; maaske er det galt fat med ham."

„Der kommer ogsaa Byfogden og en Politibetjent," udbrød jeg forundret, „og de synes at have ligesaa travlt."

„Der maa være passeret en Ulykke. Du skal se, det er Arbejderne deroppe ved Chaussèen; der er nogle vilde Krabater iblandt dem. Formodentlig er En eller Anden af dem bleven farligt saaret ved et Slagsmaal. Ja, det er, som jeg siger."

Videre kom Fader ikke; thi nu blev Døren lukket op, og Moder traadte ind. Bleg som et Lig og med Taarer i Øjnene satte hun sig ned paa den nærmeste Stol, idet hun øjensynlig kæmpede med sig selv for at vinde Fatning.

„Du Fredens Gud, Lene," udbrød min Fader, idet han bekymret greb hendes Haand; „hvad er der dog hændet? Du seer jo ud saa elendig, som havde Du allerede ligget i Jorden."

„Hvad der er skeet, er ogsaa saa utroligt og forfærdeligt, at Tanken derom næsten ikke er til at udholde," svarede hun med sagte, bævende Stemme, idet Taarerne ustandseligt flød hende ned over Kinderne. „Fuldmægtig Jensen har for et Øjeblik siden skudt sig nede paa Amtstuen."

„Skudt sig," gjentog min Fader; „raser Du, Kone? Han kan være bleven dræbt ved et Vaadeskud; men at han skulde have lagt Haand paa sig selv, det er en Umulighed."

„Og dog forholder det sig saaledes," jamrede hun. „I Sorgens og Fortvivlelsens Øjeblik har han foregrebet Herrens Bud og selv givet sig Døden. Gud trøste og styrke dem, som skulle bære denne tunge Sorg."

„Og hvilken Sorg, hvilken Fortvivlelse skulde have bevæget ham til et saa forfærdeligt Skridt? Hans Gjerning i Livet var brav og retskaffen, og hans Handlemaade var aaben og ærlig, saa paa hans Hjerte hvilede sandelig ingen Brøde, for hvilken han skulde frygte Verdens Dom eller Forfølgelse," svarede Fader. „At Herren har kaldet ham brat herfra," vedblev han, „maa være Sandhed; men at han selv skulde have givet sig Døden, vilde jeg have kaldet en syndig og formastelig Tale, dersom jeg ikke havde hørt det af Dig."

„Saaledes paastod ogsaa jeg, da jeg nys hørte det af Doktoren, som nu kom tilbage derfra," svarede Moder; „men som han sagde, at Ulykken var opstaaet, kan der desværre ingen Tvivl være. Kammerherren havde igaar opdaget, at der var en betydelig Underballance i Kassen, og da Ingen uden Jensen kunde være den Skyldige, saa kaldte han ham idag ind i hans egen Stue, hvor han foreholdt ham Forbrydelsen. Som Kammerherren udsagde, hverken benegtede eller tilstod han; men som et ufejlbarligt Vidnesbyrd om, hvor skyldig han følte sig, fremdrog han en Pistol, og forinden Kammerherren kunde forhindre det, skød han sig selv, idet han satte Pistolens Munding mod sin Tinding."

„Gud forstaa det, jeg kan det ikke," sukkede min Fader. „Men kom, Lene, hvor end saa Synden og Forbrydelsen skjuler sig, saa lad vor første Gang være over til de Ulykkelige for at trøste og bistaa dem. Bliv Du her, Poul," vedblev han til mig, da han saa, jeg stod i Begreb med at følge. „Vel veed jeg, hvilken Andel Dit Hjerte tager i denne Ulykke, der er overgaaet vore Venner; men her sømmer det sig, at vi Gamle tale det første Ord."

Hvad min Moder havde berettet, bekræftede sig desværre fuldstændigt; og ihvorvel Motiverne til Fuldmægtigens Forbrydelse var og blev en uopløselig Gaade for den hele By, saa var der dog Ingen, som kunde tvivle om, at han var skyldig.

Den Sum, som manglede i Kassen, og den var for hin Tid betydelig, skulde erstattes af den Afdødes Bo; men ihvorvel det nok kunde siges, at han var en velhavende Mand, saa var dog de Penge, der fandtes, saa langtfra tilstrækkelige, at saavel Huset som Indboet vilde være bleven solgt, dersom ikke Fader var traadt til. Med den Redebonhed og den inderlige Deltagelse, som hans Hjerte tilskyndede ham at vise mod den Mands Enke, der havde været ham en trofast Ven, ordnede og betalte han Alt, og efterat saa derpaa det meste af Stedet var bleven lejet ud, og Moder og Datter ved deres Hænders Gjerning havde søgt dem et Erhverv, saa kunde de leve uden en altfor trykkende Følelse af at være afhængig af Andre.

Det var en glædeløs og mørk Tid, som nu hengik. Uden noget Udbrud af voldsom Smerte, uden Klage og uden Graad gik Ellen stille og taus omkring; kun hendes Kinders Bleghed, og det smertelige Træk om hendes Mund vidnede om, hvor meget hun led ved, hvad der var skeet.

Bestandig var det, som grublede hun over Noget, som

bar hun paa en Tanke, hun ikke kunde fri sig for, og som opfyldte hendes hele Sind, og ofte saa jeg, naar jeg talede med hende, hvor meget hun maatte anstrenge sig for at fæste sin Opmærksomhed til, hvad der blev sagt.

Af Hjertet bekymret over en Tilstand, der kunde have de sørgeligste Følger, gjorde jeg Alt, hvad der stod i min Magt for at adsprede hende. Alt havde imidlertid hidtil været uden Nytte; taus og indesluttet i sig selv, som hun hidtil havde været, saaledes forblev hun, indtil det endelig en Aften, medens vi sade sammen paa Bænken udenfor Havedøren, var som løsnedes de knugende Baand, idet hun gav sine Taarer frit Løb.

Hun havde, som saa ofte, henledet Talen paa hendes Faders sidste Dage, og greben af en Følelse, som jeg ikke formaaede at beherske, var jeg derved kommen til at skildre hende, hvad der var foregaaet mellem min Fader og mig i det Øjeblik, vi saae den Afdøde forlade sit Hjem for sidste Gang.

„Din Faders Gang vilde ikke have været forgjæves, hverken hos den, der nu er borte, eller hos mig," svarede hun med Taarer, rækkende mig sin Haand; „thi Gud, som kjender mit Hjerte, veed, hvor inderlig kjær Du er mig, og hvor lykkelig jeg føler mig ved at vide, at jeg har vundet Din Tilbøjelighed. Men som det nu er, kan der intet Skridt gjøres i den Retning; thi formaaer jeg end ikke at bringe al den Lykke og Velsignelse med mig til dine Forældres Hus, som mit Hjerte tilsiger mig, saa skal det dog heller aldrig ske, at Skam og Skændsel skal komme under Eders Tag ved mig."

„Hvad saa end din Fader har forbrudt mod sin Gud og imod Menneskene, Ellen, saa kan jo dog hans Skyld aldrig komme til at kaste mindste Spor af Skygge paa din eller din Moders Ære."

„Det maa den," afbrød hun mig; „det kan ikke være Andet, og hvor meget vi end tale derimod, det vil aldrig blive anderledes. Som hans Barn bar jeg hans Navn med Stolthed og Glæde i hans Velmagts og Æres Dage, og som hans Barn maa jeg bære det nu i Fornedrelsens Time. Jeg delte hans Lod, da det var skjønt og godt, derfor tilkommer det mig at bære det nu, da hans Minde er miskjendt. Miskjendt er det kun," vedblev hun, idet en svag Rødme steg op i hendes Kinder; „thi saa sandt der er en Gud til, saa sandt har han ikke lagt formastelig Haand paa sig selv, saa sandt har han ikke bestjaalet den Kasse, der var ham betroet. Men engang skal vel Sandhedens Lys forjage det Mørke, som knuger og piner os, engang skal Gud aabne sin Haand og pege paa

den Skyldige; men før dette er skeet, før vi kan rejse et Minde paa hans Grav, der for Alverden kan vidne, at han var en ærlig Mand, før kan jeg ikke blive din."

Grædende lagde hun ved disse Ord sit Hoved til mit Bryst, og længe sade vi saaledes, idet jeg følte, hvorledes hendes fine Legeme sittrede i Kampen mod den tunge Sorg.

„Troer Du ham ogsaa skyldig?" spurgte hun endelig, idet hun rejste sig og fæstede sit Blik paa mig.

„Jeg har aldrig kunnet forstaa det; men jeg har heller aldrig kunnet forklare mig, hvorledes det kunde være gaaet til paa anden Maade. Kjender Du imidlertid om endogsaa kun en eneste Omstændighed, den være sig nok saa ubetydelig, der kunde støtte vor Tvivl, da for Guds Skyld, Ellen, gjør mig bekjendt dermed; thi hvad der da staaer i menneskelig Magt at udrette for at frelse din Faders Ære, skal sikkert ikke blive undladt."

„Jeg kjender ingen," svarede hun, rystende paa Hovedet; „men bestandig drejer min Tanke sig om den samme Gjenstand, bestandig er det for mig, som skulde det engang lykkes mig at

finde det Spor, der kunde føre os til Opdagelsen af denne forfærdelige Hemmelighed."

Hvad skulde jeg gjøre? hvorledes skulde det blive mig muligt at bibringe Ellen Foreſtillingen om, at efter Alt, hvad der var oplyſt, og ſom det ogſaa vitterligt maatte være gaaet til, vilde al Søgen og Forſken efter Omſtændigheder, der kunde ſtille Sagen i et for hendes Fader gunſtigere Lys, være ørkesløſt, og ved hvilke Midler ſkulde jeg dernæſt betage hende den hos hende rodfæſtede Ide om, at hendes Faders Brøde hvilede over hende?

Forgjæves anſpændte jeg min Sjæls Kræfter. Ak, jeg kjendte hendes Karakter og Tankeretning altfor nøje til, at jeg ikke ſkulde vide, at ſaa trofaſt hendes Hjerte var med Henſyn til Alt, hvad det engang havde ſluttet ſig til, ſaa trofaſt holdt hun ogſaa faſt ved den Overbevisning, hun engang havde fattet. Min Moder var mit eneſte Haab; den Indflydelſe, hun altid havde øvet paa hende, var ſtor, og det var dog muligt, at hun med ſin Klogſkab og Erfaring i Tidens Løb kunde bringe hendes Tanker i en anden Retning.

Som paa hin ſkæbneſvangre Morgen ſtod jeg igjen i Kontorets Vindue, da Skorſtensfejeren kom forbi. Denne Gang var han mere end almindelig beruſet, og ſom Folk ſagde, var han nu næſten aldrig ædru, ſom en Følge af, at han i den ſenere Tid havde havt langt flere Penge imellem Hænder end nogenſinde før.

„God Morgen, Hr. Brinck junior," raabte han, idet han hilſede paa ſin ſædvanlige Maade; „gyſeligt, hvor man maa ſvede under Arbejdets haarde Tryk."

„Maaſke vilde det dog hjælpe," ſvarede jeg, „naar De drak lidt mindre, Palle."

„En ganſke rigtig Bemærkning, Hr. Brink; men vejer man det Enes Ubehagelighed med det Andets Behagelighed, ſaa bliver der intet Valg, iſær da for en Skorſtensfejer, ſom førſt og fremmeſt bør ſørge for, at Skorſtenen trækker godt. Naar man ſaa dertil har Penge paa Lommen, hvorfor ſkulde man ſaa ikke bage ſin Sjæl indvortes, ſom Jeppe ſiger."

„De har maaſke modtaget en Arv fra Amerika?" ſpurgte jeg; „derfra kommer jo ſaa mangen en uventet Lykke."

„Det gjør der, efter hvad man ſiger; men mærkværdigt nok er det, Hr. Brink, at ihvor Mange der end dø derovre mellem Aar og Dag, ſaa er der dog ſaamænd ikke en Eneſte, ſom ſkal tænke paa Skorſtensfejer Palle. Nej, havde man ikke andre Kilder, ſaa ſaae det galt ud for en tørſtig Sjæl. Nu

skal jeg ned og feje Kammerherrens Skorsten, maaske faaer jeg saa Lov til at barbere ham med det Samme."

„Det vil vist falde vanskeligt, Palle, især naar De vil bruge Deres Kost til at sæbe ham ind med og Deres Skrabejern som Kniv. Hvordan gaaer det med Deres Kone? Jeg hørte af Jomfru Jensen, at hun er meget syg."

„Det gaaer kun maadeligt, Hr. Brink, og jeg er en daarlig Sygevogter; thi enten sidder jeg i Skorstenen hos Andre, eller ogsaa har jeg travlt med at fugte min egen. Havde vi ikke Jomfru Jensen," vedblev han i en alvorligere Tone, „da saae det galt ud; men hun plejer og passer hende efter bedste Evne; og dog skal Gud vide, at vi maaske mindst af Alle fortjener det af hende."

Deri skal Du have Ret, tænkte jeg, idet han nu gik ned ad Gaden. Ellen spurgte imidlertid hverken om Brøde eller Last, naar et Menneske var i virkelig Nød, men ydede sin Hjælp uden Persons Ansеelse. Skorstensfejerens Kone led desuden nok ved den Mand, til hvem hun var bunden, og var saaledes end mere at beklage nu, da hun var syg.

Det var bleven silde. Gardinerne havde jeg rullet ned, og sad nu ved Lampen, ivrig beskæftiget med Regnskabet, som jeg et Par Dage havde forsømt. Saa fordybet var jeg i Tallene, at det var for mig som i en Drøm, da der blev banket paa Vinduet; men nu kjendte jeg Ellens Stemme, idet hun hastig raabte: „Luk op, Poul, jeg maa tale med Dig."

Et Øjeblik efter stod hun i Kontoret. Med blussende Kinder og rystende af Bevægelse lænede hun sig mod Pulten, aandeløs efter et hastigt Løb.

„Hvor er din Fader?" udbrød hun endelig. „Han maa komme strax. O Gud!" vedblev hun derpaa under en heftig Taarestrøm, idet hun lænede sig op til mig. „Det lykkedes mig, Herren har vist mig Vejen, og jeg har opdaget min Faders Mørder. Men gaa, gaa, hent din Fader, der er intet Øjeblik at spilde."

„Jeg var," begyndte Ellen, efterat Fader var kommen tilstede, og hun nogenlunde havde fattet sig, „i Mørkningen gaaet ned for at se til Skorstensfejer Palles Kone, og havde siddet der i lang Tid, idet jeg dels havde læst for hende, dels talt med hende, da hun endelig faldt i Søvn. Jeg beredte mig nu til at gaa hjem, og efterat jeg havde sat Alt tilrette for hende, slukkede jeg Lyset, men blev endnu staaende et Øjeblik, lyttende til hendes Aandedrag. Som jeg saaledes stod,

gik Døren fra Gaden til den forreste Stue op, og jeg hørte Palle selv, fulgt af en Anden, træde ind.

„Vil Kammerherren have, jeg skal tænde Lys?“ spurgte han, „saa kunne vi bedre se, hvad vi sige.“

„Nej, nej,“ svarede den Tiltalte, hvis Røst jeg øjeblikkelig gjenkjendte som Kammerherrens; „det behøves ikke. Men ere vi ogsaa fuldstændig sikkre, at Ingen hører os?“

„Saa sikkre, som om vi vare alene i Huset, Hr. Kammerherre. Lyset er slukket i Sovekammeret, og Jomfru Jensen er gaaet,“ vedblev han, efterat have kigget ind, hvor jeg stod; „og selv om min Kone ikke sov, hvilket hun dog gjør, saa veed Hr. Kammerherren jo selv, at hun er saa døv, at hun umulig kan høre et eneste Ord herinde fra.“

„Nu vel,“ begyndte Kammerherren, „De skrev mig til, at De, ked af det Liv, De fører her, ønskede at reise til Amerika, naar jeg vilde være Dem behjælpelig dertil.“

„Det skrev jeg, og det er min Mening. Jeg er ked af det Hele, og vil grumme gjerne overlade Kommunen min

Kone; men for at rejse bruger jeg Penge, og nu kommer det an paa, hvor mange Kammerherren vil rykke ud med."

„Jeg vil, hvor meget det end generer mig, skaffe 500 Daler tilveje; men saa ere vi kvit, Palle, og vort Mellemværende opgjort."

„For at komme saa vidt, Hr. Kammerherre, hører der Mere til. Hvad troer De, Madam Jensen vilde give, naar jeg sagde hende, at jeg kjendte og kunde paavise hendes Mands Morder, naar jeg erklærede at være Vidne til, hvem der affkød Kuglen? Deres Liv er i min Haand, og jeg troer nok, at De agter det mere værd end fem Hundrede Daler."

„Madam Jensen hverken kunde eller vilde give Dem Noget, thi hun har Intet," svarede Kammerherren; „og desuden vilde De komme i Straf for at have fortiet, hvad De veed. De kan maaske gjøre mig ulykkelig, ihvorvel det er mere end tvivlsomt, hvorvidt Deres Vidnesbyrd vil blive antaget, som en Følge af Deres Levnet; men De vil aldrig kunne erhverve en eneste Skilling derved. Deres Nærværelse her sætter

mig imidlertid i evig Uro, og jeg vil derfor føje 200 Daler til, naar De indvilger i at flygte herfra endnu i Nat."

„Giv mig de fulde Tusinde, og jeg gaaer strax. Betænk, Hr. Kammerherre, at De derved skaffer Dem en Rykker fra Halsen, hvis Fordring De aldrig tør vægre Dem ved at indfri. Siden det Øjeblik, jeg stod i Kaminen og saae Dem fælde Fuldmægtigen, har jeg, som De bedst veed, aldrig manglet Penge; men min Kone gjør mig Helvede hedt, baade naar hun er rask, og naar hun er syg, og den Smule Samvittighed, jeg har i min sorte Krop, oprører sig hver Gang, jeg seer Jomfru Jensens blege Ansigt; derfor er jeg ked af Livet her."

„Mere hørte jeg ikke," vedblev Ellen, „og jeg havde al min Selvbeherskelse nødig, for ikke at røbe mig. Jeg turde ikke blive et Øjeblik længer, og da jeg, som altid, først havde aabnet Køkkendøren for at kunne finde ud, efterat jeg havde slukket Lyset, saa lykkedes det mig at slippe ubemærket bort. Hvad der nu skal gjøres, overlader jeg til Poul og til Dem, Hr. Konsul Brink, som har været vor Beskytter i denne tunge Tid. Jeg vidste det," tilføiede hun, „min Følelse bedrog mig ikke; min Fader er bleven et Offer for en Andens Brøde; men hans Minde skal nu blive rent og uplettet, som hans Liv har været det."

„Det skal det, Ellen, saa sandt der er en Gud og Retfærdighed til," udbrød min Fader. „Gaa nu ind i Sovekammeret til min Kone, saa følger hun Dig over til din Moder. Poul og jeg gaaer strax, for at varetage det Fornødne."

Omtrent en Time efter var Skorstensfejer Palle paagreben og taget i Forhør, og enten det nu var paa Grund af hans svækkede Tilstand eller som en Følge af Politimesterens energiske Fremgangsmaade, saa aflagde han strax en fuldstændig Bekjendelse.

Han havde været ifærd med at feje Skorstenene i Kammerherrens Bolig, og var fra en Lem paa Loftet steget ind i en af disse, der endte i en aaben Kamin i Kammerherrens Arbejdsværelse. Da han næsten havde naaet Bunden, hørte han Kammerherren og Fuldmægtig Jensen træde ind i højrøstet Samtale, og nysgjerrig forblev han nu paa sin Plads. Han hørte derpaa Fuldmægtigen erklære, at han hverken kunde eller vilde længere være Vidne til Kammerherrens Overgreb. Der var en betydelig Mangel i Kassen, og dersom ikke Kammer-

herren sørgede for, at denne blev dækket inden Aften, da vilde han gjøre Indberetning til Rentekammeret.

Kammerherren søgte nu i længere Tid at bevæge Fuldmægtigen til at afstaa fra sit Forsæt, uden at det dog vilde lykkes ham. Der blev nu et Øjeblik stille i Kontoret, og da Skorstensfejeren deraf sluttede, at Begge havde forladt det, saa vilde han netop til atter at begynde sit Arbejde, da Skuddet faldt. Forfærdet bøjede han sig nu saa langt ned, at han kunde se ind i Stuen, og saae nu Kammerherren staa med den rygende Pistol i Haanden, medens Fuldmægtigen laa svømmende i sit Blod.

Dreven af Angest ilede han tilbage op igjennem Skorstenen og forlod strax efter ubemærket Huset, hvor Alt nu var kommen i Oprør. Ved at tænke over, hvad han havde været Vidne til, besluttede han at benytte det til sin Fordel, idet han nu ved Trusel om Angivelse vilde kunne idelig og idelig afpresse Kammerherren Penge.

Efter dette Udsagn var Gaaden løst, og der kunde nu ingen Tvivl være om, at Kammerherren havde fældet Ellens Fader, der da som Selvmorder kom til at bære Skylden for Underslæbet.

Det stod nu tilbage at bemægtige sig Kammerherrens Person; men saa stor var den Anseelse, denne paa Grund af sin høje Titel og fornemme Forbindelser nød, at Politimesteren, hvor dygtig og energisk han ellers kunde være, dog synlig modstræbende skred dertil. Det viste sig imidlertid snart, at Kammerherren, der stedse havde levet i Ære og Anseelse, nu ikke havde formaaet at bære Tanken om, hvad der ventede ham, og op ad Formiddagen fandt man hans Lig i en lille Skov tæt ved Byen.

Dramaet var nu sluttet, og den Gaade, der i saa lang Tid havde sat Byen i Bevægelse og truet mit Livs Lykke med Undergang, var nu løst. Af Regeringen fik den saa haardt forurettede Familie fuld Erstatning, og nogen Tid efter at en Mindesten var reist paa Fuldmægtigens Grav, der for Menneskene vidnede om hans hæderlige, retskafne Vandel, stod mit og Ellens Bryllup.

Ogsaa en Garanti.

„Kan jeg faae denne Hat gjort istand?"

„Ja!"

„Hvorlænge vil det vare?"

„8 Dage."

„Godt! Vil De saa bevise mig den Villighed at laane mig en ny saalænge. De har jo min gamle i Pant."

Mølle-Pehrs Aisse.

Svensk Eventyr,
fortalt paa Dansk af Erik Bøgh.

Nu skal I høre et gammelt
Lærerigt og ærværdigt
Eventyr, der lyder
Utroligt, men dog er sandfærdigt,
Det hændte, naar har jeg glemt,
For det ligger saa langt tilbage;
Men saa meget veed jeg bestemt,
At det var i gamle Dage.

Ovre etsteds i Vermland
Løber en lille Elv —
I kan stole paa det,
For jeg har seet den selv.
Ved den har der ligget en Mølle,
Som ikke ligger der mer —
Der bode engang en sølle
Skikkelig Mand, som hed Pehr.

Den Gang havde næsten alle
Møllere Ord for at stjæle;
Men Pehr og Kajsa Lisa
Var et Par ærlige Sjæle:
I deres Mølle gav altid
Havren det dobbelte Mel,
Og dog blev der stadig en Skjæppe
Af Tønden til deres Del.

Hvordan det lod sig gjøre,
Var ikke nemt at forklare;
Men Pehr fandt det i sin Orden
Og passede Kværnen bare.
Han blanded sig aldrig i det,
Der gik ind i Præstens Forstand
Derfor og derved blev han
Ogsaa en holden Mand.

Men Kajsa Lisa, nej hun
Slog sig ikke saa let til Ro.
Hun havde faaet baade
Hoved og Hjerte for To.
Og grublede tidlig og silde
Over hvem, der her var paa Spil:
Hun syntes, at Alt gik ilde,
Saasnart ikke hun hjalp til.

En Nat — det var sent paa Aaret,
Og snart mod Jul det stundede —
Laa hun, som ofte hændte,
Vaagen i Sengen og grundede.
Da fik hun lige med Et
En underlig Puslen at høre:
Møllen gik, skjønt Mølleren
Sov paa sit grønne Øre.

Den gik — men ej som om Dagen,
Naar Alting ryster og rokker —
Nej: Kværnene lifted' sig rundt,
Som de dansed paa Hosesokker.

Strømmen, der ellers buldrede
Ned fra den aabnede Sluse,
Drejede Hjulet saa tyst,
At man knap kunde høre den suse.

Naa ilde er det at lytte
Til det, man ikke skal høre,
Og værre endnu at titte
Gjennem lukkede Døre.
Men for at faa rigtig Rede
Paa det, som hun ikke vidste,
Gjorde hun først det Første
Og sidenefter det Sidste.

Hun listed sig ned ad Trappen,
Og da hun kikkede ind
Igjennem Nøglehullet,
Saae hun ved Fuldmaanens Skin
Sold og Sigter og Kværne
Bevæge sig, som de plejede:
Hjulene snurred omkap,
Saa hun neppe saae, at de drejede.

Og hvem var vel Manden,
Der holdt det Hele i Gang?
Det var en lille Pusling,
Ikke en Alen lang!
Gammel var han og runken,
Krumme var Ryggen og Benene,
Og Skægget var som det graa
Mos, der sidder paa Stenene.

Men Kræfter havde Puslingen
Trods sine skæve Ben:
Hun saae ham gaa op ad Stigen
Med en Tøndesæk fuld af Sten.
Dem hældte han ned i Kværnen
Og — hvad der især var det Svære —
Malede dem til Rugmel!
Det lod selv Mølleren være.

Gutten var ufortrøden,
Han tømte Tønde paa Tønde,
Det var næsten en Ynk,
At høre ham puste og stønne.
Men skjønt han drypped' af Sved,
Det skikkelige Spøgelse,
Kunde man se, at han sled
Og slæbte med al Fornøjelse.

Konen var nærved at græde
Af Rørelse, da hun saae
De Pjalter af lysegraat Klæde,
Det gamle Skind havde paa.
Fra den tyndslidte Kofte
Stak Albuen ud af Laserne,
Og de forrevne Bukser
Var surrede sammen om Haserne.

Den røde, uldne Hue
Var ogsaa omtrent slidt op,
Den havde hverken Farve
Eller Kant eller Top.
Men farvet eller bleget,
Forreven eller hel —
Ham var det lige meget;
Det saaes jo ikke for Mel.

Nu kjendte hun altsaa den,
Der bragte de gode Dage,
Nu vidste hun, hvad for en Svend,
Der melede Møllerens Kage.
Det var jo Synd og Skam
At *han* skulde gaa som en Pjalt,
For saadan en Tjener, som ham,
Burde Husbonden gjøre Alt!

Hun lovede derfor i Stilhed
Ærlig at gjøre Sit,
Og lovede *hun* først Noget,
Gjorde hun aldrig for Lidt.
Uden at tale med Manden
Kjøbte hun til den Smaa
To Alen graat Manchester,
Saa fint som det var at faa.

Deraf skar hun en Kofte,
Saa net, som til en Dukke,
Og et Par korte Bukser,
Der var lige saa smukke,
Endvidere af Kalamanke
En højrød Langvest med ni
Af salig Farfars blanke
Prægtige Sølvknapper i.

Dertil kom en Hue,
Dejlig gloende rød
Med forsvarlig Dusk og Bremme
Og fin og varm og blød.

Og endelig et Par Strømper,
Tænk Jer, med Svikler paa!
Som sagt: hun syntes det Bedste
Var ikke for godt til den Smaa.

Da Juleaften kom
Fik Nissen sin Grød, men hverken
I Træbakke eller Lerfad
Nej — paa en Tintallerken.
Og tæt ved den paa Bænken
Havde Vormo'er lagt
Det Allerbedste af Skænken:
Den kjønne nye Dragt.

Dagen efter var Grøden
Og Klæderne rent forsvundne,
Og Kajsa Lisa vidste
Jo nok, af hvem de var fundne.
Og Helligdagene gik
I Glæde og Glam, til St. Knud,
Den strenge Herre, kom
Og jagede Julen ud.

Nu skulde Blaargarnsskjorten
Og Havrebrødet frem —
Nu skulde der atter slides
Og slæbes, saa det havde Klem;
Men Møllen var som aflave
Ingen Ting vilde gaa,
Og gik det, saa gik det i Stykker —
Ja eller ogsaa i Staa.

Saa var det en Torsdag Aften,
Maanen sad højt i Sky,
I veed, man kan se Adskilligt
Ved saadant et Nytaarsny.
Pehr havde sovet en Stund
Ovenpaa Dagens Møje,
Men der kom ikke et Blund
I Kajsa Lisas Øje.

Da syntes hun ligesom sidst,
At Noget puslede om
I Møllen — jo ganske vist:
Det var derfra Tummelen kom!
Og i et Nu var hun nede
Ved Nøglehullet igjen
For at se til den gamle
Kære flittige Ven.

Ham var det. Der stod den Smaa
Midt i den melede Stue
Med de Manchesters paa
Og den skarlagenrøde Hue.
Men nu kom han ikke mere
Kværn eller Melkiste nær,
Dertil var ham den nye
Prægtige Pynt for kjær.

Det saae ud, som han bare
Havde Øje for den,
Og som han med Nød og neppe
Kjendtes ved Møllen igjen.

Han skelede sky til Sækkene
Og den støvede Væg,
Rystede fornemt paa Hov'det
Og smiskede i sit Skæg:

„Slæbe paa Sække, som disse,
Kan pjaltede Puslinger bare!
Fløjelsfin Naadig-Nisse
Tager sin Trøje i Vare.
Mølle-Pehr maa sove
Saa længe, han lystes derved,
Nu gaar Gubbelille til Hove
Og tager sin Lykke med!"

Han gik. Og Kajsa Lisa
Var nær ved at gaa fra Samlingen.
Hun vidste, at hun havde ment det
Saa inderlig godt med Gamlingen.
Og endda blev hun lønnet
Saadan med Skam til Tak.
Fra den Tid sa' hun bestandig:
„De Nisser er noget Pak."

Ja, det var nu hendes Mening.
Men dog er det ikke vist,
At den omtalte Gubbe
Var værre end Folk er flest.
Tvertimod! Jeg tror at kjende
En Mængde Træk, der forvisser
Mig om, at det Samme kan hænde
Med Folk, der ikke er Nisser.

Jeg vilde før have sagt:
At hver en Herre og Mester
Skal tage sig vel i Agt
For dette Pokkers ... Manchester!
Det er humant, naar jeg hæver
Min Tjener til Kavaler,
Men det er dumt, naar jeg kræver,
At han saa skal tjene mig mer.

Fra min Skoletid i Viborg.

Den, der har en Fornemmelse af, at hans Udvikling fra Barn til Voxen i højere Grad er bleven paavirket af Naturen end af Mennesker, for ham ville altid de Steder, hvor han under denne sin Udvikling opholdt sig, vedblive at lyse gjennem Erindringen med et magisk Skær. Og for den, hvis Bestemmelse det er, saaledes fornemmelig at skulle paavirkes gjennem Naturindtryk — for ham maa det antages, at det ikke er tilfældigt, men begrundet i en Styrelse med ham, hvor han kommer til at opholde sig i den Periode, da hans Modtagelighed for slige Indtryk er størst, nemlig i Barndommen og den første Ungdomstid. Derfor troer jeg ogsaa, at det ikke var tilfældigt, at jeg, da jeg i mit trettende Aar forlod Jyllands Vestkyst for at sættes i Latinskole, kom til Viborg og ikke f. Ex. til Kjøbenhavn. Thi ved Viborg forefandt jeg en Natur, der vel i sit Grundvæsen er beslægtet med Vestkystens, men dog mere begrænset og rigere paa enkelte Gjenstande, hvorfor jeg heller ikke her følte den Hjemve efter mit første Opholdssted, som jeg vistnok vilde have følt de fleste andre Steder.

Allerede den første Dag, da jeg i dybt Mismod ankom til denne Jyllands gamle Hovedstad, følte jeg mig trøstet. En af mine tilkommende Kammerater tog mig henad Aftenen med sig paa en Spadseretur og førte mig op paa „Dumpen"s Bakker, der ere en Levning af Byens gamle sydlige Befæstning*), og fra dette Punkt saae jeg et Landskab, hvilket jeg jo senere har seet de tusinde Gange og i saa mangfoldige forskjellige Belysninger, men som paa Grund af det Slægtskab med, hvad jeg havde forladt, som jeg fandt deri, og som paa Grund af den Glæde, jeg derover følte, altid viser sig saaledes for min Erindring, som jeg saae det hin første Gang.

Og hvad saae jeg da hin stille Septemberaften i 1842, da jeg første Gang stod paa Dumpens Banker? — Ja, der skal jo en indre Modtagelighed ligesaavel til at kunne glædes ved Naturens som ved Kunstens Storhed; og derfor vilde jo overmaade Mange, som havde staaet her i mit Sted, have svaret: „Ingen Ting — ingen Ting, der er værd at tale om"; hvorimod disse samme Personer sikkert ikke vilde have undladt at raabe højt af Begeistring, om pludselig et Alpeland med høje, snebedækte Bjerge havde vist sig for dem, — hvilken tilsyneladende Modtagelighed for Bjergnaturen dog i Virkeligheden kun vilde være et Bedrag, fremkaldt ved Synet af det Nye og Usandsynlige; thi den, der ikke forstaar Hjemmets Natur, forstaar endnu mindre de fremmede Landes.

Men jeg — der ikke vil fragaa, at jeg føler mig lykkeligere tilmode under en forkrøblet Eg i Hald Skov og ved Bredden af et mørkladent Vand i Kallesmærsks Orken,**) end i Læ af Italiens Pinier og ved dets azurfarvede Søer, — for mig viste sig da for første Gang den venlige og dog saa alvorlige Viborg Sø, i sin Ramme af høje Hedebakker, den store Hede langt ude i Syd, hvor Almind Kirke troner som et enligt Mindesmærke midt paa en uhyre Gravhøj, — for mig viste sig for første Gang, i utydelige Omrids, snart skinnende med Aftenskyernes Guldglans og snart indhyllende sig i Taagens Slør, de herlige Skove ved Hald, — de, der lærte mig at kjende en Ensomhed, saa forskjellig fra Hedens, Havets og Sandørkenens, og dog beslægtet dermed — Skovensomhed!

Den Uendelighedens Følelse, som griber den, der skuer udover en vid Horisont, og som for Hedens og de skovløse

---

*) Nu ere de saa godt som sløjfede.

**) Hedeegn i Oxby i Vester Horne Herred.

Sletters Beboere indeholder noget paa engang Vemodigt og ejendommeligt Opløftende, — den finder overalt Næring i og ved Viborg paa Grund af denne Bys Beliggenhed midt paa Jyllands Højderyg. Inde i Gaderne, hvoraf flere gaa op og ned ad Bakke, overraskes Vandreren ofte ved hint Syn ud i det Vide og ved pludselig ligesom at føle sig løftet op over Haverne og Husene. Indtrykket, som selve Byen gjør paa Beskueren, er beslægtet med hele Egnens Karakter — det stilles næsten melankolsk Alvorlige og dog Højtidsfulde er saavel Byen, som Omegnens Fysiognomi. Det er forunderligt Betagende at færdes paa Domkirkepladsen en Maaneskinsaften — jeg véd i Øieblikket intet nærmere at sammenligne det med end en Aftenvandring gjennem Kolosseum i Rom —; det er vemodigt, i den dybe Stilhed, der nu herskér paa dette Sted, at kaste Blikket tilbage gjennem Tiderne og mindes det rige Fortidens Liv ligefra Hedenskabets Dage og gjennem den hele saa kraftigt bevægede Middelalder; — det er opløftende og styrkende at dvæle paa den ærværdige Kirkes Enemærker, i de høje Porthvælvingers og de gamle Mures højtidelige Skygge og at tænke paa, at der dog er Noget, som bliver. En endnu dybere og ligesom mere knugende Alvor hviler over den paa den anden Side af Søen liggende Asmild Klosterkirke. Hvo der tvivler om dybt tungsindige Naturomgivelsers Magt over Menneskets Sind, — og som forøvrigt er modtagelig for deslige Indvirkninger, — han gaa en Efteraarsaften over paa Asmild Kirkegaard, naar de visne Blade hvirvle hen over Gravene, og Blæsten hviner gjennem Asketræerne og omkring den ældgamle Kirke*), medens Søens Bølger rulle tungt og hult mellem hensmuldrende Rester af forlængst forsvundne Bygninger. En lignende Stemning hviler over den tilstødende lille Lund, som kaldes Klosterhaven og er en offentlig Spadseregang; den er anlagt terrasseformet ned mod Søen, dens laveste Partier ere fugtige og sumpede, beskyllede af Søen, hvis om Sommeren høje og tætte Rørskov uafbrudt blander sin klagende Hvislen med de ikke meget højere Elletræers Susen.

Et andet sælsomt Sted, der fængslede mig meget, var Borgevold. Det var en betydelig Bakke østenfor Byen ved Søen. Her har i Fortiden staaet en Borg**), og der er endnu

*) Denne er den eneste tilovers blevne Bygning af det gamle Asmild Kloster og antages at have en Alder af henved 700 Aar.

**) Som dennes oprindelige Opbygger nævnes Sv. Estridsen. Den findes sidste Gang omtalt i Slutningen af det femtende Aarh.

synlige Spor af Fæstningsgraven paa den vestlige Side. Bakkens Sydside var i min Tid bevoxet med høje, tætte Graner, mellem hvilke en stejl og smal Sti snoede sig op til Toppen, hvor ogsaa en Del gamle Træer stode. Nu er Højen bleven mere jævnet og udlagt som et Slags Have- eller Parkanlæg, hvorved den er bleven lettere tilgængelig og har faaet et mere venligt og almindeligt Udseende; men de tætte Graner og det Mørke, som i min Barndom hvilede over dette Sted, svarede mere til Byens og Omegnens Karakter.

I Skolen bleve vi i hin Tid ikke overanstrengte, saaledes som det desværre nu saa ofte er Tilfældet med Disciplene i de lærde Skoler, — og naar vi en smuk Sommereftermiddag kom hjem Kl. 5, kunde vi som oftest, — uden at komme i et altfor ubehageligt Forhold til vor Samvittighed, — tilbringe det Meste af Dagen og Aftenen i fri Luft. Alle, saavel smaa som store Disciple, omgikkes med hinanden, dog samledes vi Alle kun tre Gange om Aaret udenfor Skoletiden: det var i det tidlige Foraar paa Stinteturen, i Forsommeren paa Skovturen og om Vinteren paa Skoleballet. Med Stinteturen, der var noget for Viborg Skole Ejendommeligt, forholdt det sig saaledes. Dens aarlige Indledning var, at en eller anden af Disciplene, som havde været ude paa Rekognoscering, kom hjem i Galop og forkyndte hæsblæsende: „Stinten er kommen", hvorpaa vi den følgende Aften Alle samledes og droge i Processión, stundom med Musik i Spidsen, ud for at hilse paa Stinten. Og hvad var saa Stinten? Det var en lille Fisk, knap af en Fingers Længde og Tykkelse, som i et Tidsrum af nogle faa Dage viste sig i uhyre Masser i Aaen ved Nørremølle, Søens nordlige Tilløb. Jeg erindrer ikke at have set Benævnelsen „Stint" i nogen Naturhistorie, saa det er maaske kun et lokalt Navn, og heller aldrig har jeg set denne lille Fisk noget andet Sted end ved Nørremølle. Det eneste Sted, hvor jeg har set en noget lignende, er ude paa Skallingen ved Vesterhavet, hvor Fiskerkonerne til visse Tider af Aaret grave Masser af Smaafisk op af Sandet i Ebbetiden, hvilke de kalde „Snevler".

Denne Stint altsaa, den viste sig ved Nørremølle i ganske uhyre Mængde, saa at Aaen var som fuld deraf, langsomt flydende og fort af deres Masse; og saa var Fornøjelsen den, at gaa ved — eller i — Aaen, øse dem op med Hænderne eller i Spande og saa — kaste dem op paa Landet; thi til anden Nytte antoges de ej at kunne tjene, hvorimod de omtalte Snevler fra Skallingen riftedes og fortæredes af den fattige

Del af Befolkningen. Ved de aarlige Skoleballer var i Viborg intet Mærkeligt. Derimod staa Skovturene med en vidunderlig Glans for min Erindring. Jeg har i det Foregaaende nævnet det Sted, hvortil Turen som oftest gik, nemlig Hald; men stundom besøgtes ogsaa Rindsholm.*)

Nu er Hald paa Grund af de aarlige Lejrsamlinger bleven et meget omtalt Punkt og besøgt af Tusinder; men i min Skoletid var det et overordentlig ensomt Sted, sjelden omtalt og aldeles ikke i Mode, kun oplivet af en enkelt Vandringsmand, et Par Disciple fra Skolen og stundom om Søndagen af en Vogn med Skovgjæster fra Viborg. Naar Hald Bøgeskov var Maalet for Skolens Skovtur, gjordes det første Ophold ved det dejlige Bækkelund, en dyb, skovbevoxet Kløft, der strækker sig ned mod Hald Sø. Gjennem denne Kløft, der ganske gjør Indtryk af en Bjergdal, saa høje ere Skrænterne paa begge Sider, strømmer en Aa, der drev Hjulet i en ældgammel Vandmølle, som laa for Enden af Kløften, hvorpaa den gjennem et lille Engparti falder i Søen. Paa Bankerne ovenover denne Kløft ved den gamle Vandmølle holdt vi vort første Maaltid, og medens vi dvælede her i den friske, solvarme Sommermorgen, havde vi ligefor os Synet af den nysudsprungne Bøgeskov paa den høje Odde i den altid forunderligt dunkle Sø; vi kunde se det runde, noget ophøjede Sted i Engen ved Aaens Udløb, hvor det ældste Hald skal have ligget, samt lidt længere mod Nord de imponerende Ruiner af Niels Bugges Hald, hvilke dengang vare ikke saa lidt højere end nu.

Saa droge vi syngende over i Bøgeskoven, hvor den glade Dag tilbragtes, for saa ved Aftenstid atter at samles ved Bækkelund.

Efter Solens Nedgang vandrede vi da Arm i Arm i den lyse Nat fra disse stille Steder hjem til den stille By, hjem til en lykkelig Barndoms Arbejde og Leg, — og jeg har en Følelse af, at selv denne havde ligesom et vist Præg af de ensomme Omgivelsers Alvor.

Thomas Lange.

---

*) Jeg har i en fornylig udkommen Samling givet et Billede af dette Sted og dets nærmeste Omgivelser. Nu er Stedets Skjønhed og Ensomhed bleven forstyrret ved Aarhus—Viborg Banen, der skærer midt igjennem det.

ørkt og truende løftede Orbyhus fine faste Taarne over de susende Graner; sorte og tunge brødes Vendelsøens Bølger mod dets Fod; Klipper og Kløfter og sørgmodige Skove omgave det; men dog var Naturens Liv herude i Sammenligning med Livet indenfor Slottets Mure som Solens Lys mod Nattens Mulm; thi Fuglen kunde jo sætte sig i Granens Top, fange den spillende Solstraale, flyve sin Vej igjen og juble over sin Frihed, og Klippen og Kløften og Skoven havde jo hver Sit at glæde sig over, den lille Blomst, der tittede frem af Mosset i Revnen, det blinkende Vandfald, den kjærlige Fløjten, naar Droslen bød Dagen Farvel — men inde i Taarnet!

Tykke Jernstænger for de smaa Vinduer, fire Alens Mure, hvorigjennem disse skulde bane Vej for Lyset og Solen — ja, Gud skal vide, at Solen havde al sin Evne behov for at varme op hos den fangne Konge der inde i det trange, sørgelige Rum!

Nu var han brudt og bøjet, den engang mægtige Kong Erik; Hovedet var sunket ned mellem Skuldrene, de blaa, sværmeriske Øjne havde tabt deres Glands — Sværmeriet var blevet til Vanvid, det kløftede rødlige Skæg var graasprængt, Kinderne indfaldne og Haanden skælvende — endnu ikke fire og fyrretyve Aar gammel og dog alt længst en Olding imod hin statelige Drot, om hvem en dansk Sanger — men i det latinske Maal — havde sagt: „Ingen uden vor Kong Frederik overgik ham i Legemsskjønhed". I Sandhed, Kong Johan, Broderen, som nu tronede i Sverigs Højsæde, kunde være fornøjet med

Fangenskabets Idræt — men naar saae man, at Fejghedens Frygt lod sig stille tilfreds?

Det var en Aften, i Fangenskabets niende Aar. Fra den klare Himmel skinnede Stjernerne igjennem Gluggen ind til den sørgmodige Fange; han sad med Haanden under Kind og Øjet fæstet paa Stjernen. Stjernetyderiet var Kong Eriks Lidenskab; mangen Nat havde han tilbragt ved sit Vindue, i de gode som i de onde Dage, for at spørge Stjernerne tilraads — en daarlig Udvej for Dig, stakkels Konge! Hvor ofte har ikke dit

vilde Sind, din Mistro, dit Had, din Hævnlyst kastet Taagesløret for Straalerne, saa Du læste i Stjernen det Modsatte af, hvad den mente, og førtes i Fordærv i Stedet for til Frelse?

Han mumlede hen for sig: „Er det sandt, Du klare Stjerne! hvad de sagde, er hun mig utro? Eller var det blot en ny djævelsk Pinsel, der skulde lægges til de øvrige? Svar mig, Du kloge Seer, Du megetvidende Nattevandrer! er Dronning Karin mig tro?“ Han stirrede og stirrede paa den skinnende Stjerne, og Synerne stege i hans Sjæl; en dejlig ung Kvinde var Gjenstanden for dem alle, fra han først fik hende at skue, den fattige Tjenestepige, siden hans Børns Moder, hans Dronning, hans Ledsagerinde i Højheden som i Fornedrelsen — til hun og Børnene reves fra hans Hjerte og han, forladt og ene, løb Panden imod sin Fængselsvæg og raabte: „Karin! Karin! hører Du min Røst?“

For tre Aar siden — o, i hvilken Herlighed straaler dette Billede for hans Sjæl! — gled et Skib over Mælarens Vande; Junisolen kastede sin Glans derover, Bølgerne blinkede, Skovene stode grønne, og de mange Øer svømmede som Buketter paa den krusede Vandflade. Gripsholm, hans Fængsels, Taarne tabte sig i Baggrunden, og ved hans Side sad Karin, hans Dronning, og Drengen og Pigen, deres Kjærligheds Børn — Alt var Lys og Solskin, hans Mistro var slumret ind; de gamle Minder levede op og lagde Blomster over Alt, hvad der tyngede og truede: saaledes havde han fordum i Kjærlighedens unge Lykke sejlet her ved hendes Side — og endnu fulgte hun ham! Ak, kort blev denne Lykke! Farten standsede ved Vesteraas Fangetaarn, og Solen gik ikke mange Gange ned, før hun var langt fra hans Veje, skjønt han endnu troede hende saa nær, at han mente, hun maatte kunne høre ham, mens han i Vanvidets Kvide raabte: „Karin! Karin! hører Du min Røst?“ —

Han stirrede paa den skinnende Stjerne, grublende over den forfærdelige Tvivl, som Niddingen havde kastet i den syge Fanges Sjæl: „Svar mig, Du klare Stjerne! er Dronning Karin mig tro?“

Han stirrede paa Stjernen, til den blegnede for Dagens stærke Lys; da lukkede han sit Øje; men det var Mathedens Tyngde, der lagde sig paa hans Øjenlaage, ikke Sandhedens Fred, der dysede hans Sjæl i Slummer; endnu sad Tvivlen derinde, endnu hindrede Taagen ham i at bestemme Stjernens rette Konstellation.

I Fængslet gaa Timerne sent; Tiden bliver dobbelt lang, naar Nat føjes til Dag for den grublende Fange, og hans Fangevogter, som kjender Kong Johans Villie, veed nok, hvad der skal til, for at stække Vingen paa den Indespærrede, skal nok sørge for, at han ikke flyver langt. Men Kong Erik var, med al den Synd og alle de Mangler, der klæbede ved ham, en ualmindelig Aand, og endnu den Dag idag, tre Aarhundreder efter hans Tid, standse vi med Undren ved Sporene af hans Aands Virksomhed, netop i hans Fangenskabs tungeste og

mørkeste Dage. Den svenske Almue synger Sange, der aande en dyb og inderlig Stemning og henføres til hans Ophold i Fængslet, og den store gamle Bog, som endnu opbevares og paa hvis Rande og øde Blade Kong Erik med en spids Træpind og sodblandet Vand har nedskrevet sine Tanker og tegnet sine Billeder, vidner den ikke om, at trods Broderens Had og hans Haandlangeres Iver lykkedes det dog aldrig ganske at rykke den sidste Fjer ud af den kongelige Ørns Vinge?

Vi se ham siddende over Bogen; lad os følge Solstraalen, der netop kysser hans Pande, lad os kaste et Blik paa hans Haands Gjerning. Med Kløgt og Kunst viser sig Billed ved Billed, men overalt det Samme: en ung Kvinde, Midtpunktet i al hans Higen, i al hans Tanke, Karin, hans Hjertes Udkaarne. Tyd Smilet om hans Læber, mens Billedet bliver til under hans Haand:

Ved den stille Sø, hvor den fine Birk bøjede sin yndefulde Krone mod Vandet, drømte Ungmøen sine uskyldige Drømme; hun lignede selv Birken; blu og stille og beskeden voxede hun der i al sin Fagerhed, og som den bøjede hun sit Hoved, da Solen skinnede saa rig og stærk, at alle Knopper sprang ud til duftende Kroner; det var, da Sangen tonede over Søen, det var Kong Erik, der meldte sit Komme. —

Ufred rasede ude og inde; Blodet flød, hvor Kongen foer frem; slagen af Vanvid, slog han til, vaagnet igjen til fuld Bevidsthed, angrede han sin Ugjerning — ak, forsilde! Hvor finde Fred, hvor komme til sig selv igjen? Da tonede Sangen over Søen, den stille Sø, hvor den fine Birk bøjede sin yndefulde Krone mod Vandet — men det var Karin, der meldte sit Komme, og da maatte Skyggerne svinde, for dem havde Solskinnet jo ingen Brug!

Og nu, mens hans Haand tegner Billedet af en ung Kvinde med Krone paa Hovedet — Du ser det i Bogen højt oppe, der til Højre — Klokkerne ringe, Herolderne blæse i deres Trompeter, Livdrabanternes Hellebarder skinne i Solen, og bølgende Menneskeskarer bevæge sig hen ad Stockholms Gader og Torve for at se Optoget fra Storkirken: Kong Erik er bleven viet til Karin for det hellige Alter; Ingen har som hun fortjent at modtage Guldkronen af hans Haand, Ingen har jo som hun forstaaet at dulme Vanvidets Plager; og hendes Børn skulle ikke spottes som Slegfredkvindens Børn, nej, de ere lyste i Kuld og Kjøn af Sveriges Drot foran det samme Alter, hvor deres Moder er bleven kronet — se, nu kommer Toget ud af Kirken, Kartoverne knalde, og siden trædes Dansen i Slottets

Ridderſal — det ſtolteſte Par er Kong Erik og Dronning Karin! —

Og nu — ja her ſer Du, han tegner en Kvinde, fra hvis Hoved der falder en Krone — men dette Billede behøver ingen forklarende Text; det er nok, at Du ſer hen paa den uſelige Fange, fra hvis Læber Smilet er forſvundet og af hvis Haand Trækpinden, ſom drog Billedet, er falden.

„Verden er ſtor nok til, at Landenes og Stædernes Afſtand kan ſtille Brødres Had", havde Kong Erik ſkrevet til Broderen i ſit Fangenſkabs første Aar, den Gang han bad om Landflygtighed i Stedet for Ufrihed; men naar ſkulde den ſkælvende Tronrøver da have ſiddet i Ro for den Landflygtiges Tilhængere? Nej, godt ſkulde han gjennes bag Bolt og Jern. Og nu var Tiden kommen til, at han ſkulde gjennes endnu bedre. Det gjærede jo overalt den ene Gang efter den anden, ſnart her, ſnart der; og da derfor Smitten greb ſelve den Egn, hvor det ſørgelige Ørbyhus laa, da Uplands Almue ſtak Hovederne ſammen og hviſkede om, hvad Godt Kong Erik dog havde gjort den engang — hans Ugjerninger havde jo nærmeſt rammet de Store, mente Bønderne, og vare desuden komne frem i Kongens Sygdom, føjedes undſkyldende til — da var Maalet fuldt, da var Tanken fuldbaaren, ſom Kong Johan i alle disſe Angſtens Aar havde ruget over, den Tanke, at Døden gjemmer bedſt, og hans Skriver, hans meſt betroede Mand, ſendtes da hid med Midlet: Giften, ſom hans Yndling, den ſnedige Barber Filip Kern, havde blandet og tilberedt.

Det var en ſtreng Vinter, koldt ude og inde. Froſten bandt Søer og Bække, Stormen hylede i de ſvajende Graner, Sneſkyerne ſkjulte Solen. Ingen Sol om Dagen og ingen Stjerne om Natten — kom nogen Stjerne frem, da kunde den jo ikke ſes inde fra Fangens Kammer, hvis Ruder aldrig tøede op — hvilke ſørgelige Timer for Kong Erik! Forbi var den hellige Juletid; den havde ingen Glæde bragt ham — han ſad ved ſit Bord alene, kunde ej ſætte ſin lille Dreng paa Knæ, ej løfte ſin lille Pige op mod de ſtraalende Voxkjerter, ej ſlynge Julegaven, Guldklenodiet med de ſkinnende Stene, om Karins Hals!

„Ak, ej jeg kunde tænke,
Hvor dybt ſig Alt kan ſænke,
Saalænge Alt gik vel!"

ſukkede han, ſom den ſvenſke Bonde endnu i vore Tider ſynger

efter ham. Og Dagene gik; Stormene udefra syntes at naa ham derinde, naar han i Sorg og Tvivl gik op og ned ad Gulvet; han skjalv, som den bøjede Gran, og sukkede:

„Jeg kan herfra ej komme;
Min Trældom først er omme,
Naar Gud mig lader dø". —

Det var en mørk Februarmorgen. Kongen gik op og ned i sit Kammer, som en syg Løve i sit Bur; hans Sjæl var idag plaget af Kval og Angst, indtil Vanvidets Grænse; men hvad han mest gruede for, kunde han neppe gjøre sig selv klart, og hans Fangevogter endnu mindre — han havde jo ikke hørt, hvad det var, Fangen uafbrudt gik og hviskede frem, snart op mod Loftet, snart ind mod Væggen, snart op mod den tilfrosne Glug: „Er Dronning Karin mig tro?" Denne syge Mistanke var det, som idag var nærved at drive Erik til Raseri.

Da ringede Klokken fra Slotskapellet, thi det var Søndag, og i det samme traadte Stedets Præst ind til ham. Saa bleg og usælig var den stakkels Fange, et saa sørgeligt Billede paa denne Verdens Fald, at Præsten ikke kunde holde sine Taarer tilbage og uvilkaarlig maatte sænke sit Hoved i Medlidenhed og Bedrøvelse: „Gak til Herrens Bord, Kong Erik! skrift og fang Ro derved", sagde han, og der foer som et Glimt over den Lidendes blege Aasyn.

„Ja, jeg vil knæle for min Guds Fod — der kan jeg vel faa Gaaden løst!" var Kongens Svar.

Men denne Altergang var Kong Eriks sidste; den var paabudt af Kong Johan; thi kristeligt skulde hans Broder, „Herrens Salvede", gaa ud af dette Liv. Og derfor undtes ham endnu et Par Dage til at forberede sin Bortgang fra den syndige Verden. Tre Dage senere — der var mere Ro i Eriks Sjæl, han vidste jo ikke, hvad der ventede ham og at han selv var Slagtofferet, der netop smykkedes til Festen — nød han sit Maaltid med større Ligevægt i sit Sind end i mange Tider. Han nød sin Suppe, den var idag usædvanlig krydret og velsmagende! — „Spis, spis, Kong Erik! det er Dig vel undt", sagde hans Vogter. Og Kongen mættede sig med Velbehag, idet han sendte sin venlige Svend et godt Øjekast.

Men nogle Timer senere virkede Giften; det sydede i Kongens Blod, som brændte Helvedes Ild i alle hans Aarer; han kastede sig paa Gulvet og vred sig som en Orm i Støvet og skreg, at de kneb ham med gloende Tænger. Saa afløstes denne Tilstand af en anden, hvori han frøs og skjalv af Kulde;

Tænderne klaprede i hans Mund og Haaret ligesom stivnede paa hans Hoved: „Ved i Ovnen! Ved i Ovnen!“ raabte han, og de rædselsslagne Offervidner kastede friske Stykker paa Baalet. „Mere Ved! mere Ved!“ bad han, og de gjorde ham til Villie, til der blev saa hedt derinde, at Isen smeltede paa Ruderne. Det blev Midnat — en i denne Tid usædvanlig stille stjerneklar Nat — og lidt efter lidt udtømtes den Syges Kræfter, hans Hoved sank ned paa Brystet, hans Knæ bøjedes og villieløs lod han sig føre hen til sit Leje. Han lukkede

Øjnene og syntes at falde hen i et Blund. Saa randt der vel en Time; endnu gik hans Bryst, endnu aandede han; lyttende og skælvende stode Vogterne i Døren, og hos dem Kong Johans Budbringer, der nøje maatte indprente sig Alt, for at kunne give sin Herre god Besked; — da hvisked den syge Konge, og saa tyst var det inde og ude, at alle hans Omgivelser hørte det:

„Er Dronning Karin mig tro?"

I det samme slog han Øjet op, og da det uvilkaarlig vendte sig mod Vinduet, saae han en Stjerne, den klareste han nogensinde havde skuet, straale igjennem de optøede Ruder. Han hævede sig paa sin Arm, stirrede og stirrede paa Stjernen, til han følte sig løftet og baaret paa Straalerne ind i det klareste Lys. Men da fik hans Sjæl Fred; thi han saae sit Hjertes Valgte, den unge Kvinde, til hvem han havde sendt Tonerne over Søen, at de skulde melde hans Komme, og han kjendte hendes Smil og vidste, at deri var der ingen Svig — det sagde: „Jeg har elsket Dig i din Højhed og i dit Fald, da vi vare sammen og da vi vare skilte — o kan Du ikke mærke, at vi To skulle samles igjen?"

Hans Hoved sank, hans sidste Suk fløj frit og let, han havde en klar Pande og et Glædens Smil om den stivnende Læbe.

Men det var ogsaa Kong Eriks klareste Stjerne, og det var den første Gang, han forstod at tyde den rigtig.

Carl Andersen.

Det danske Folk.

Du, som blev i Oldtids Dage
Prist for Løvemod,
For et Højsind uden Mage,
Folk af Guderod!
Aldrig Du tilbage gyste
Før for Tidens Krav,
Herligt dine Storværk lyste
Over blanke Hav.

Herligt folded' Nordenvinden
Friheds Banner ud,
Stor i Sind blev Danekvinden
Kun en Kæmpes Brud,

Nordens Aand, hin Sejergode,
Fandt Dig Sejren værd,
Fulgte tro med Rolf og Frode
Dig i Ledingsfærd.

Anglers Trone fik dit Værge
Bygg't i Vesterled,
End bær' Sydens stolte Bjerge
Spor af dine Fjed,
Du i Folkestammer trætte
Friske Kræfter gød,
Over Østens rige Slette
Danesangen lød.

Slaver-Hæren for Dig blødte,
Franker kom tilkort.
Kjæk dit Glavind selv Du stødte
Imod Romas Port,

Korsets Ord til Fjendens Skare
Bar Du Kampens Dag,
Vandt med Sejr det dyrebare
Korsets skjønne Flag.

Har Du haft en saadan Sage,
Slige Ungdomsaar,
Skal da nu Dig Ørnen jage
Fra din Moders Gaard,
Vil Du nu med Skændsel øde
Arven, Gud Dig gav,
Kan ej Danekvinden føde
Helte mer ved Hav?

Daner-Folk! Du Mismod lærte,
Det har slakt dit Skjold,
Snevert Syn og snevert Hjerte
Sløjfede din Vold,
Tvedragt i dit Hus sig bænker,
Fejghed giver Raad,
Rundt omkring man smeder Lænker,
Løft din Haand til Daad.

Ja skal atter Ydun smile
Gjennem Vaarens Sky,
Skal dit gamle Værge hvile
I din Haand paany,
Intet Du i Krogen gjemme,—
Har din Moder kaldt,
Bør Du lyde hendes Stemme,
Ofre hende alt.

Svar hvert Krav til Fredens Gjerning:
Fædrelandet alt!
Kastes Kampens blodig Tærning:
Fædrelandet alt!
Da paa Døren selv skal banke
Ungdomslivets Magt,
Thi i Ofrets store Tanke
Gjenføds-Kraft er lagt.

Mogens Gynge.

De dyre Hopper.

En paa virkelige Begivenheder støttet Fortælling af Forfatteren til „Svenskerne paa Lolland“ o. fl.

I.

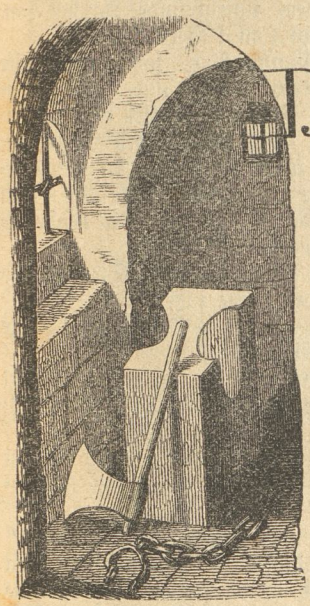

Den 28de Juni 1661 sad Forvalteren paa Rantzausholm, det nuværende Brahetrolleborg, Mogens Krabbe, i sin Skriverstue, tilligemed sin Søn, Thorvald, fordybede i en Masse Papirer, der laa foran hver af dem.

Naar man veed, hvor stor en Indflydelse en Godsforvalter havde i de Dage, den kan saamænd være stor nok endnu, saa kan man godt forstaa, at Mogens Krabbe, under almindelige Forhold, maatte være en meget vigtig Mand paa dette Sted; men under de daværende var hans Myndighed næsten ubegrænset, thi ej alene kom hans Herre, den i sin Tid baade saa lykkelige og ulykkelige Kai Lykke, kun undtagelsesvis til Gaarden, hvilket naturligvis gav Godsforvalteren stor Frihed ved Afgjørelsen af enhver Sag, og naar man dertil betænker, hvor medtaget dette Gods maatte være efter den kort før tilendebragte ulykkelige svenske Krig, vil Enhver kunne forstaa, at hans Anseelse derved blev endnu større, da Alle søgte hen til ham for at faa Lettelse eller Henstand i Skatter eller paa anden Maade finde Bistand hos ham.

Mogens Krabbe var iøvrigt ikke en af de værste Godsforvaltere paa hin Tid. Hans store Magt havde vel gjort ham en hel Del egenraadig; men han var alligevel anset for en tro Tjener ligeoverfor sin Herre og søgte heller ikke lumpen Vinding ved Bøndernes Nød; ja, forstod Nogen at tage ham paa den rette Maade, som man siger, da kunde han være baade mild og tjenstagtig, medens han paa den anden Side lagde en ubøjelig Strenghed for Dagen, naar En eller Anden kom ham tværs i Vejen, som han da plejede at udtrykke sig.

Han var iøvrigt en Mand under Middelhøjde henimod de Halvtreds, mager og vindtør, medens hans Søn var en temmelig høj ung Mand, der aldeles ikke lignede sin Fader i det Ydre, uden derfor at kunde kaldes smuk; men der var en Aabenhed og Trohjertethed i hans udtryksfulde Aasyn, som maatte vinde Alle, med hvem han kom i Berørelse.

Han var bleven Student samme Aar, som de Svenske kom for Kjøbenhavn, og var derfor tilstede under hele Belejringen; men da Alt var bragt i Forstyrrelse efter dennes Ophør, og hans Fader trængte til hans Bistand ved Ordningen af det ødelagte Gods, havde han kaldet ham hjem til Rantzausholm, hvor han nu havde været i omtrent et Aarstid, men som han nu med det Første agtede at forlade, for at vende tilbage til sine Studeringer i Kjøbenhavn.

Det bankede nu paa Døren, og med myndig Stemme bød Forvalteren den Udenforstaaende at træde ind.

Døren aabnedes, og en velvoxen kraftig Bondemand traadte med mange Skrabud ind i Skriverstuen.

Da Mogens Krabbe saae ham, viste der sig et fortrædeligt Udtryk paa hans Ansigt, og han spurgte kort og noget barsk: „Hvad er Dit Ærinde, Lars?"

„Med Forlov at spørge," begyndte Bonden med et nyt Skrabud, „har Forvalteren endnu ikke hørt noget fra Naadigherren?"

„Jeg vil ikke have Dit Renderi mere om de Penge," svarede Forvalteren vredt. „Naadigherren har nu for Tiden ganske andet at tænke paa end at bryde sig om Dig og dine fordømte Hopper. Naar jeg hører fra ham, skal jeg sende Dig Bud, og indtil saalænge holder Du din Mund — det siger jeg Dig nu engang for alle, og jeg tænker, Du har forstaaet mig, ellers Gud hjælpe Dig! —"

Bonden stod en liden Stund og pillede paa sin Hue, men lod sig alligevel ikke forknytte. „Jeg havde aldrig solgt de Hopper," bemærkede han spagfærdig, „dersom Forvalteren ikke havde lovet mig Pengene fire Uger efter, at I fik dem, men nu er der gaaet over fire Maaneder, og hver Dag har jeg været plaget for Penge, som jeg ikke har. Maaske vil Naadigherren heller ikke have Hopperne, og da jeg netop kan sælge dem i disse Dage, ja, dertil faa Mere for dem, end det Naadigherren skal give, saa vil jeg bede Forvalteren, om jeg maa faa Hopperne igjen, mod at Naadigherren faaer Overskuddet af Pengene, fordi han har havt dem saalænge."

„Du er en uforskammet Knægt, Lars Buk," svarede For-

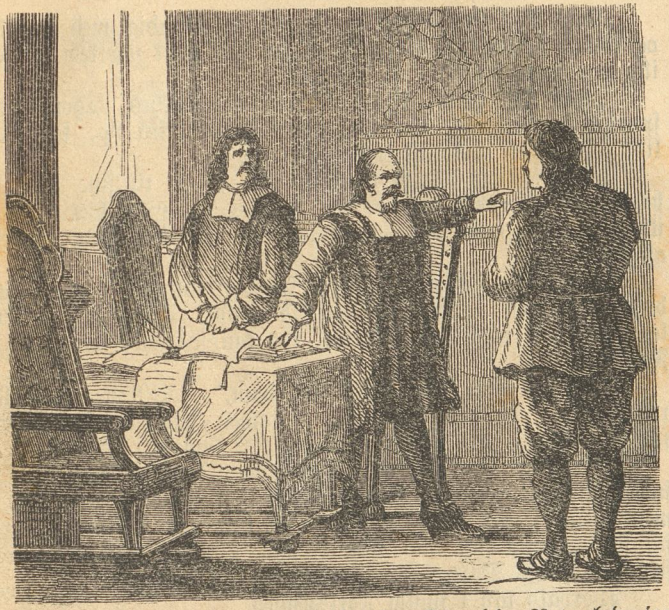

valteren i stor Vrede, „og gjorde jeg Dig din Ret, lod jeg Dig ride Træhesten saalænge, til Du helt glemte Dine Hopper; men gaa nu denne Gang for den Slyngel, Du er, og nu siger jeg Dig, at Du skal komme til at vente ligesaa længe efter dine Penge, som Du alt har gjort, selv om Naadigherren forinden giver mig Befaling til at udbetale dem."

„Saalænge kan jeg ikke vente, Herre," svarede Bonden, hvis Bukkenatur syntes at vaagne, „og kan jeg ikke faa Pengene inden fire Uger, maa Forvalteren undskylde, at jeg tager Hopperne, hvor jeg finder dem, og sælger dem til den nye Kjøber."

Mogens Krabbe syntes lamslaaet ved denne Driftighed; men svarede dog med en paafaldende Rolighed: „Gjør, som Du vil, Lars Buk! men vil Du ikke vente i den Tid, jeg engang har bestemt, kan Du ligesaa gjerne tage Hopperne idag som om fire Uger; thi det vil komme Dig lige dyrt til at staa."

Hermed vendte Forvalteren Bonden Ryggen og satte sig til sine Papirer igjen.

Lars Buk stod endnu et Øjeblik tvivlraadig med sig selv og forlod derpaa lydløst Værelset, da han godt mærkede, at der ikke var mere for ham at udrette.

„Har Du kjendt Mage til Uforskammethed, Thorvald?" spurgte Forvalteren, idet han lagde Pennen fra sig, som han lidt i Forvejen mekanisk havde greben.

„Den stakkels Mand trænger vist meget til sine Penge," bemærkede Thorvald med en vis Varme. „Kunde hjerte Fader ikke lægge Pengene ud saalænge, saa var det Hele dermed afgjort."

„Naa, saa! Blæser Vinden fra den Kant?" spurgte Faderen forbitret. „Er det virkelig sandt, Thorvald, at Du leger Kjæreste med hans Datter, saa kan jeg godt forstaa Din Forbøn."

„Jeg vil kun bede Godt for ham," forsikrede Thorvald rødmende; „thi mig tykkes, at Manden har fuld Ret til at faa sine Penge, om ellers Handelen skal staa ved Kraft."

„Det lade Du mig om, min Søn!" svarede Faderen med synlig stigende Vrede; „Du har ikke Ret til at blande Dig i mine Sager; men jeg har Ret til at tale med i dine, og derfor skal Du nu sige mig rentud, om Du har Andet tilovers for Lars Buks Datter end Ganteri og Narrestreger."

Thorvald tav i synlig Forlegenhed.

„Jeg venter paa dit Svar, min Søn," bemærkede Faderen i al Rolighed."

„Saa skal jeg ogsaa give Eder det i al Oprigtighed," svarede Thorvald blussende rød i Ansigtet. „Karoline er for god til at gantes med, som I siger. Vi have givet hinanden Tro og Love, og det er min Mening, engang at lade hende blive min Kone."

„Nu kan jeg forstaa den Slyngels Frækhed for en liden Stund siden," raabte Forvalteren, idet han gik heftig op og ned ad Gulvet. „Han stolede aabenbart paa Svogerskabet, ellers havde han aldrig vovet at tale mig saaledes til, og Du, der vil tænke paa at ægte en trælbunden Kvinde! Skal det være den Glæde, jeg havde ventet mig af Dig paa mine gamle Dage? Vil Du gjøre din Moder saadan Skam i hendes Grav?"

„Moder vilde nok have givet os sin Velsignelse," bemærkede Thorvald med sagte Stemme.

„Ja, men jeg gjør det aldrig i Evighed," raabte hans Fader og slog i Bordet, saa det store Blækhus, Papirsax og alt Andet, som var derpaa, dansede. „Jeg forbyder Dig fra nu af at forlade Gaarden, og imorgen tidlig drager Du strax

til Kjøbenhavn, saa tænker jeg nok de Griller forgaar Dig. Gaa nu flux paa Dit Kammer; jeg vil være ene."

I sønlig Lydighed forlod Thorvald Værelset, og hans Fader hensank i stille Betragtninger, uden at røre Pen eller Papir.

Saaledes forløb en halv Timestid, indtil der atter bankedes paa Døren, som endog blev oplukket, før Forvalteren havde udtalt sit „Kom ind", hvilket tydede paa en stor Dristighed hos den Udenforstaaende.

„Goddag, Goddag, Deres Almægtighed," udbrød en lille fed Mand med et rundt, smilende Ansigt, der næsten var for smilende til, at det kunde kaldes behageligt eller indgive videre Tillid. „Kommer jeg maaske til Ulejlighed, saa sig det blot rentud; thi Du ser paa mig med en Mine, der ikke kan være surere, om din hele Person havde ligget fjorten Dage i Eddike."

„Goddag, Holm," svarede Forvalteren kort og rakte ham Haanden. „Du er altid velkommen her, men forresten kan Du have Ret i, at jeg ser gnaven ud; thi jeg har fornylig havt et Mellemværende med min Søn, der ikke har sat mig i bedste Lune."

„Py, ha!" udraabte den lille Mand og smed sig i Forvalterens egen Lænestol, som denne havde forladt for at hilse paa sin Gjæst. „Ja, det kommer der af Ægteskab og Børneskrig. Nej, da har jeg ogsaa i den Henseende valgt den bedre Del; thi Fadet er min Kone, Gryden min Svigermoder og Ølkruset det Barn, jeg kjæler for. Men hvad er der ellers kommen imellem Dig og din Søn, der har alle dine gode Sider, uden at besidde en eneste af dine Unoder."

„Han fortalte mig i dette Øjeblik, at han agtede at ægte Lars Buks Datter, Karoline," forklarede Faderen.

„Py, ha! Er det det Hele?" raabte den lille Mand og lo saa voldsomt, at hans Mave rystede derved.

„Jeg synes, at det er nok det," bemærkede hans Ven noget vranten. „I ethvert Tilfælde sender jeg ham af den Grund imorgen til Kjøbenhavn, skjønt jeg har ham haardt nødig endnu nogen Tid herhjemme."

„Dette er det dummeste, som Du i din Visdom har kunnet finde paa," forsikrede hans endnu bestandig leende Ven. „Py, ha! I dit Sted havde jeg taget hende til Stuepige her paa Gaarden og ladet ham frit gantes med hende, som om den Ting var i sin Orden, saa var han snart bleven ked af hende, skjønt hun, af det Slags Mennesker at være, er en forbandet

kjøn Tingest; men sætter man sig imod forlibte Folks Nykker, blive de baade stædige og rebelske."

Forvalteren rystede vantro paa Hovedet; men forhindredes i at svare ved en ny Banken paa Døren.

„Det er ogsaa en forbandet Renden paa Døre, jeg har idag," mumlede han halvhøit. „Naa, jeg kan høre, at det er Skytten," vedblev han henvendende sig til sin Ven, der havde faaet et nyt Udbrud af Latter ved at høre denne Bemærkning af Forvalteren, som han jo ogsaa kunde tage sig af. „Den Slyngel skulde ellers have været her for længe siden. Kom ind, Bøstrup."

Atter gik Døren op, og ind traadte en lang, velnæret Person, klædt i Datidens Jægerdragt, mest mærkelig ved sin lange Hals, paa hvilket Hovedet sad som en lille Knop, ligesom Hovedet paa en Knappenaal.

„Jh, se, Goddag, Du vandrende Favnemaal," udbrød den lille Mand. „Hvor det er længe siden, jeg saae Dig sidst! Hvilke store Mærkværdigheder har Du oplevet i de sidste fireogtyve Timer?"

„Goddag, Hr. Forvalter, Goddag, Hr. Birkedommer," svarede Skytten og bøjede Halsen saaledes, at man skulde tro, at den var forsynet med et Extraled midt paa. „Birkedommeren er nu altid saa morsom."

„Du skulde allerede have været her Kl. 2, Bøstrup; men nu gaaer den stærkt til 5," bemærkede Godsforvalteren vranten.

„Jeg beder Eder undskylde, at det trak saa langt ud," svarede Skytten; „men havde I været i mit Sted, var I ej engang kommen saa tidlig. Hør nu bare! Jeg havde lovet Lars Buks Karoline en lille Fruerhund, og den lod jeg følge mig, for paa Vejen at levere hende den; men paa engang springer der en Harekilling op i en Kløvermark tæt ved Vejen, og neppe ser Hunden den, før den sætter efter Haren og forfulgte den med sine Bjæf et Stykke ind paa Marken. Da Haren imidlertid hørte af Lyden, at det ikke var stort andet end en Hvalp, der var efter den, saae den sig tilbage, ret som om den var et fornuftigt Menneske, og da den derved fik Vished i sin Sag, gjorde den pludselig Front imod den, satte sig paa Bagbenene, rejste Ørerne ivejret og slog ud med Forpoterne, og nu blev Hunden paa sin Side saa bange, at den gjorde kort omkring og søgte hen til mig, hvorved Haren blev saa modig, at den, tvertimod sin Natur, gav sig til at forfølge Hunden. Da denne var kommen hen til mig, gav Synet af mig den nyt Mod, og med et Bjæf vendte den sig om imod

Haren, som derved blev saa forfærdet, at den ilsomt gav sig paa Flugten igjen, forfulgt af den bjæffende Hund lige til det forrige Sted, hvor den gamle Historie begyndte paany, og saaledes blev det ved med afvexlende Forfølgelse og Flugt næsten en hel Time, indtil jeg tilsidst blev ked af Legen og kaldte Hunden til mig, thi ellers var jeg vist bleven staaende der indtil nu, da det ikke lod til, at det ene Dyr vilde stikke op for det andet."

„Py, ha," udbrød Birkedommeren. „Nu skal Bøstrup dog til Gjengjæld høre, hvordan det gik mig i forrige Uge i Svanninge Banker. Da jeg skulde op ad den nærmest Korsvejen, gav jeg Krikken et Smæk af Pisken for at lette Optrækkeriet; men derved blev den saa arrig og gal, at den slog Hammelen og Stængerne i Stumper og Stykker og satte i Galop med Vognen, idet jeg blot havde Tømmen at holde den til Vognen med, hvilket værkede stærkt i Armen. Da jeg var kommen henimod Toppen, fik jeg endelig Dyret standset; men nu begyndte Vognen at rulle ned ad Skraaningen, og da jeg nu holdt i Tømmen for at stoppe den i Farten, kunde Hesten ikke taale det i Munden og fulgte baglængs efter ned til Enden af Banken, idet jeg hele Tiden havde nok at gjøre med, ved denne Baglængskjørsel at styre Vognen saaledes, at den ikke gik i Grøften med mig. Da jeg saaledes var kommen til Enden af Banken, troede jeg dermed Historien forbi — men paa det Lag! — Dyret var nu bleven aldeles uregerlig og stak i Rend igjen op ad Banken, indtil vi begyndte paa Nedkjørslen igjen ligesom forrige Gang, og saaledes var det vist bleven ved at gaa lige til denne Stund, dersom ikke et Par Bønder var kommen til og greben Hesten, ret som den for syvende Gang vilde stikke i Rend."

Det syntes, som om Skytten godt kjendte den Maade, hvorpaa Birkedommeren behandlede hans egne Løgne, thi han svarede med aabenbar Vantro: „Det er dog underligt, at jeg ikke har hørt noget om denne Tildragelse før nu."

„Jeg heller ikke din om Harekillingen," svarede den urokkelige Birkedommer.

„Ja, men Du er dog ikke bleven sinket mere end en Time derved, Bøstrup," bemærkede Forvalteren; „men Du er udebleven i 3. Sagen er nok den, at Du blev trakteret saalænge hos Lars Buks for Hunden, Du bragte, at Du helt glemte dit Ærinde til mig."

„Javiss nød jeg lidt i Huset," indrømmede Skytten, „men ret som jeg vilde gaa, kom Lars ridende med Hopperne, som

han havde faaet igjen hos Eder, og saa skulde jeg da baade se dem og ind hos ham igjen en Stund."

„Hvad for noget," udbrød Forvalteren bleg af Vrede, „har den Skurk vovet at tage mine Heste fra Engen, hvorpaa de stod, saa skal det koste ham hans Liv. Er det virkelig sandt, Bøstrup? Gud trøste Dig, om Du lyver for mig."

„I kan selv se Hopperne hos Lars, om I ikke vil tro mig," svarede Skytten i bydig Harme. „Det er ikke min Skik at lyve. Lars sagde, at Handelen var gaaet ind igjen."

„Godt, godt," svarede Forvalteren mere rolig. „Som Birkedommeren selv hører, er Raadigherren bleven skændig bestjaalen for sin Ejendom, og jeg maa i hans Navn opfordre Retten til at skaffe mig hans Hopper tilbage og Tyven eller Ransmanden straffet efter Lovens Strenghed.

„Paa hvad Vilkaar blev Handelen indgaaet?" spurgte den forsigtige Birkedommer. „Lars Buk er ellers en ordentlig Mand. Har han Intet at støtte sig til?"

„Aldeles intet," forsikrede Forvalteren. „Kun er der skre-

det nogen Tid længer hen, inden hvilken han skal have Betalingen, som han heller ikke endnu har faaet."

„Dette berettiger ham heller ikke til at tage Hopperne til sig," indrømmede Birkedommeren, „og han maa blive straffet som Tyv, om Du vil forfølge Sagen heller end at tage Hopperne igjen og lade det Hele dermed være forbi, saa mister Lars vel Betalingen for dem, men beholder sit Liv."

„Han skal miste begge Dele," raabte Forvalteren forbitret, „om der ellers er Lov og Ret i Landet, og jeg maa opfordre Dig som Birkedommer til at gjøre din Pligt ligeoverfor Naadigherren."

„Py, ha! Derom behøver jeg ikke at høre to Gange," forsikrede Birkedommeren. „Dersom Du vil skaffe Hopperne og Delinkventen herhid, saa kan vi strax tage Sagen an, og Lars kan blive hængt overmorgen inden Solopgang.

„Kom Du med mig, Bøstrup," sagde Forvalteren, „saa skal jeg give Dig et Par Mænd, hvormed Du kan bringe baade Tyven og Kosterne herop paa Gaarden."

„Jeg vil helst være fri for at gaa det Ærinde, Mogens Krabbe," udbrød den i Grunden skikkelige Skytte; „thi jeg har for saa kort siden spist og drukket hos ham."

„Du har din Afsked eller gaa mit Ærinde," erklærede den myndige Godsforvalter, og med sænket Hoved sulgte Skytten ham ud af Værelset. Hvad gjør ikke en Familiefader for Kone og Børns Skyld.

„Py, ha!" udbrød den lille Birkedommer og smed sig tilbage i Lænestolen; „her gjælder det, som Ræven sagde om de røde Hunde, at Frænde er Frænde værst; thi det er ganske sikkert Karoline, som formedelst sine Tossestreger med Thorvald lægger Strikken om Faderens Hals. Men lad dem om det! Jeg skal ikke gjøre andet, end hvad jeg kan forsvare."

Vi skal ikke her give en Beskrivelse af den hele Retsforhandling angaaende det saakaldte Hestetyveri, da det kun vil tjene til at nedtrykke Læserens Stemning istedetfor at hæve den, men idet vi drage et Slør over den hele Begivenhed, der forresten ikke gik ud over de daværende strenge Loves Grænse, søge at gjøre Læserne bekjendte med de tre Mænds Fortid, som vi i det Foregaaendes Slutning har henledet deres Opmærksomhed paa.

Baade Godsforvalteren, Birkedommeren og Skytten havde tidligere været Tjenere hos Kai Lykke, den Sidste rigtignok kun som Løber. Det var nemlig den Tids Skik, at Herskaberne lønnede tro Tjenere med slige Bestillinger, og mangen Birke-

dommer blev saaledes udnævnt, uden at kjende mere til Lov og Ret, end en Herskabstjener nu til Dags vilde gjøre, om han fik en lignende Bestilling. Men dengang var det ogsaa meget lettere at være Dommer end nu til Dags. Det eneste, som naturligvis udfordredes, var, at Tjeneren kunde læse og skrive, hvilket allerede var et stort Fortrin paa de Tider. Havde han dertil et godt Hoved, gik det Hele som Fod i Hose; thi Rettergangen var navnlig paa Herremændenes Omraade baade kort og simpel, og Straffene bestode i Bøder, forsaavidt som den Anklagede kunde slippe dermed; men da Alt i Reglen afgjordes efter Raadslagning med Herremanden eller hans Forvalter, og Dommene ikke kunde indankes for nogen højere Ret, kunde en Birkedommer tage sig det Hele meget let, hvilket man i Reglen ogsaa gjorde.

Men tilbage til vor Historie igjen.

Den indtrufne Begivenhed med Lars Buk havde givet Forvalteren saa meget at tænke paa, at han ikke havde faaet Tid til at sende sin Søn afsted den følgende Dag, og der var derfor intet overraskende i, at vi se ham træde ind til sin Fader i den velbekjendte Skriverstue noget over Middag.

Fader og Søn havde saa godt som ikke talt om andet, siden de sidst vare samlede paa samme Sted, end at Mogens Krabbe havde sagt Thorvald, at hans Afreise maatte opsættes endnu et Par Dage.

Da Faderen saae, hvem der kom ind, fløj et Udtryk af Misfornøjelse over hans Ansigt; men han sagde Intet.

„Jeg hører, at Lars Buk i Formiddags er bleven dømt til at hænges, og jeg kommer for at bede om Naade for ham," begyndte den unge Mand med synlig Urolighed.

„Det kan heller ikke være mindre," svarede Faderen med Bitterhed. „Moder og Datter har allerede været her, som Du vel veed, og saa er det ogsaa i sin Orden, at Svigersønnen derefter kommer for at bede for sin Svigerfader, selv om denne er en Tyveknægt, eftersom de første Intet udrettede."

„Hjerte Fader maa ikke spotte saaledes," udbrød Thorvald med bedende Stemme, „dertil er Sagen altfor alvorlig. Hjerte Fader veed jo, at jeg allerede kjender lidt til Lov og Ret, og jeg tror derfor, at denne Dom aldrig vilde blive stadfæstet, om Sagen kunde gaa videre; thi han sagde jo tydelig, at han vilde hente sine Heste, saa at denne Gjerning efter mit Skjøn, hverken kan henføres til Tyveri eller Ran, men bør straffes paa en mildere Maade, ved Bøder og Tilbagelevering af det Borttagne."

„Naar Du engang selv bliver Birkedommer, saa kan Du dømme, som Du synes og kan forsvare det," bemærkede Faderen med stigende Uvillie; „men nu gjør vi bedst i at lade Andreas Holm gaa sin egen Vej. Er der ellers Mere, Du vil?"

„Er der slet ingen Naade at vente for den arme Lars?" spurgte den unge Mand bønfaldende. „Hjerte Fader behøver jo blot at sige et Ord, saa kan Straffen formildes, ja, rent bortfalde. Lad ham dog slippe med Livet for Guds Skyld, og det vil trøste Eder i Eders Dødsstund, om I opfylder min Bøn."

„Lad Du mig om det, min Søn," svarede Faderen lige bittert. „Jeg vil her Intet have at angre; thi jeg staaer helt udenfor Sagen og handler kun i Naadigherrens Navn. Hvad kan jeg gjøre for, at Du havde udset Dig den Tyveknægt til Svigerfader?"

„Vil hjerte Fader blot høre et eneste Ord endnu," bad Thorvald i dyb Bevægelse, „saa haaber jeg, at I vil paa min Bøn vise Skaansel."

Faderen rystede vantro paa Hovedet, men tillod dog sin Søn at tale videre, og denne vedblev:

„I sagde igaar, at I aldrig vilde give Eders Minde til, at Karoline blev min Kone, men dette vilde I blot til en Tid kunne forhindre; thi jeg holder saameget af hende, at jeg vilde have ægtet hende, selv imod Eders Minde, hvor tungt det end var falden mig, at være Eder ulydig i dette som i andre Stykker; men vil I nu lade Lars Buk beholde Livet, saa skal jeg herved give Eder mit Løfte, aldrig at ægte hans Datter, skjønt vi Begge kjøbe Faderens Liv for vor fælles Fremtids Lykke."

Forvalteren betænkte sig en Stund. Endelig udbrød han: „Lad ham da saa leve. Jeg tænker nok, at jeg kan forsvare det siden for Naadigherren. Jeg skal strax tage hen til Birkedommeren og afgjøre det Fornødne. Jeg stoler ubetinget paa dit Løfte og venter aldrig at høre dette Fruentimmer og hendes Familie nævnet af Dig."

Lars Buk slap altsaa med Livet paa det Vilkaar, at han i sin Livstid skulde arbejde i Jern paa Bremerholm, hvilket var langt værre end det nuværende Tugthus, og to Dage efter afgik han med en Jagt fra Faaborg til sin Bestemmelse, medens Thorvald, nogle Dage senere over Nyborg rejste til Hovedstaden.

Uden at Forvalteren fik det at vide, lykkedes det Moder

og Datter at sige Fangen et sørgeligt Farvel i hans Fængsel, og ved samme Leilighed erfarede ogsaa Karoline paa en eller anden Maade, for hvilken Pris denne usle Benaadning var erhvervet.

Hun var imidlertid lykkelig ved Tanken om, at hendes elskede Faders Liv dog var bleven frelst og satte tillidsfuldt sit Haab til Guds Barmhjertighed og bedre Tider.

II.

Midt i September Maaned samme Aar sad atter Mogens Krabbe i den velbekjendte Skriverstue og saae med korslagte Arme tankefuld ud i det Frie gjennem det eneste derværende Vindue.

En dyb Bekymring var udbredt over hans skarpe Træk, og Grunden dertil var heller ikke vanskelig at gjætte; thi han havde for faa Dage siden faaet Underretning om den haarde Dom, som den 2den September var overgaaet hans Herre, den før saa mægtige Kai Lykke, som paa Grund af nogle i ungdommelig Letsindighed henkastede Ytringer i et Brev, der fandtes ærekrænkende for Dronningen, den stolte Sophie Amalia, blev dømt fra Ære, Liv og Gods, hvorefter han i mange Aar flakkede omkring i Udlandet, indtil han endelig fik Lov til at søge et Skjul paa Gaarden Bistrup i Jylland, som tilhørte hans Hustru, Fru Ollegaard Gyldenstjerne, og derfor ikke var bleven inddraget til Bedste for Kronen, saaledes som det var gaaet med alle hans øvrige stolte Ejendomme, der ikke skal have udgjort mindre end femten store Herresæder.

Det stod klart for Mogens Krabbe, at det snart var ude med hans Regering paa Rantzausholm, men ikke nok dermed, saa maatte han forberede sig paa et strengt Eftersyn og aflægge nøjagtigt Regnskab, eftersom det var saa uheldigt for ham, at Generalfiskalen, ved Navn Søren Kornerup, var en personlig Fjende af Forvalteren fra den Tid, at dennes Kone som ung Pige havde givet Søren Kornerup Afslag for at ægte Mogens Krabbe, da de Begge paa samme Tid friede til hende.

Nu aabnede en Tjener Døren og sagde, at Vognen var spændt for, og Hopperne bundne bag efter, hvorpaa Forvalteren hurtig forlod Værelset og snart rullede han henad Vejen, der fører til Nyborg.

Da han var kommet til Kværndrup, mødte han to Vogne. I den første sad en temmelig høj Mand, men liaesom Mogens

Krabbe tæt indpakket, paa Grund af den stærke Storm og Regn, som det netop var. I den anden befandt sig to yngre Mænd, der syntes at være Skrivere eller Tjenere og havde en stor Oppakning bag i Vognen.

„Kjender Du den Mand, som kjørte forbi os med de to Heste bag efter sig?“ spurgte den rejsende Herre Kusken, der kjørte for ham.

„Hvem skal ikke kjende ham,“ svarede Kusken. Det var Godsforvalteren paa Rantzausholm. Han tænker vel, at det snart er forbi med hans Herredømme, og saa vil han sagtens bringe i Sikkerhed, hvad han forinden kan skrabe til sig.“

Den Rejsende svarede Intet herpaa; men havde man kunnet se hans Ansigt, vilde man have mærket et ondskabsfuldt Smil om hans Læber.

Da Mogens Krabbe næste Dags Eftermiddag atter rullede ind paa Rantzausholm, forefandt han der en Forandring, som han neppe havde ventet og endnu mindre ønsket. Naar han ellers kom tilbage til dette sit Hjem, fløj alle Folkene ham imøde, for at byde ham Velkommen, og Tjenerne kappedes om at hjælpe ham af Vognen og af hans Klæder; men denne Gang var alt anderledes.

Det er en gammel Historie, som bliver altid ny, at naar en Mand mister sit Herredømme, uden i sine Velmagtsdage, at søge at vinde sine Omgivelsers Hengivenhed ved Venlighed og Imødekommen, saa sætte disse en sørgelig Glæde i at lade ham føle sit Fald saa bittert som muligt, og saaledes gik det ogsaa her. Ingen Moderstjæl viste sig i Gaarden for at tage imod ham; men gjennem Vinduernes Ruder rundt omkring kigede skadefro Ansigter ned paa den faldne Løve.

Mogens Krabbe følte sig ubehagelig tilmode under disse Forhold, og da han tilmed fik Øje paa en fremmed Tjener, som stod i den Dør, udenfor hvilken Vognen holdt, i en skjødesløs Stilling og med en uforskammet Mine se ned paa ham, begyndte han at ane Tingenes sande Sammenhæng.

Første Gang i al den Tid han havde været paa Rantzausholm, maatte han se, hvorledes han kunde komme ned af Vognen ved sin egen Hjælp; men da han derefter nærmede sig Døren, i hvilken Tjeneren stod, sagde denne i en bydende Tone: „I har strax at følge mig op i Skriverstuen.“

„Hvem er Du?“ spurgte Forvalteren rolig og maalte Karlen med Øjnene.

„Kommer Eder ikke ved“, var det uforskammede Svar; „men følg strax med.“

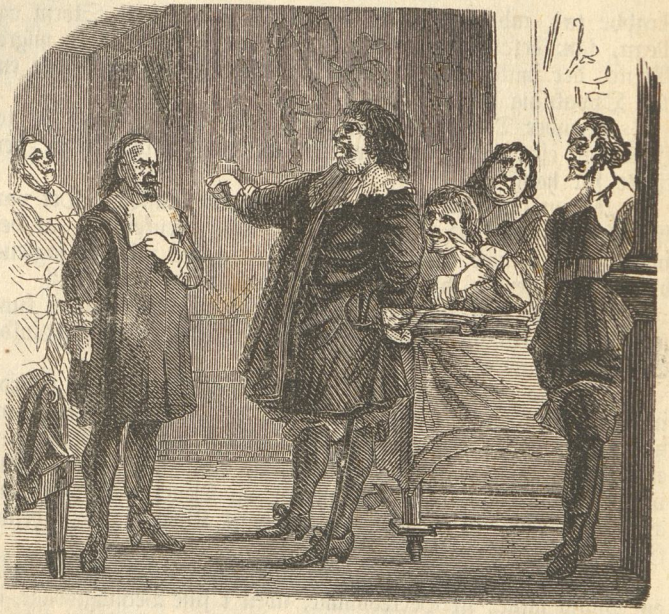

„Du har ikke over mig at befale," svarede Mogens Krabbe, „og jeg gaar her paa Gaarden endnu, hvor jeg vil."

„Følger I ikke godvillig med, kalder jeg Folk sammen, og det vil saa gaa Eder ilde; thi Generalfiskalen er ikke en Mand at lege med," bemærkede Tjeneren.

„Er Generalfiskalen her paa Gaarden, saa skal jeg villig gaa til ham," svarede Forvalteren og blev noget blegere. „Hvorfor sagde Du ikke det strax?"

Han fulgte dermed ind i den bekjendte Skriverstue, som han ganske vist betraadte med bankende Hjerte, uagtet hans Alasyn udtrykte den største Rolighed.

I Stuen traf han meget rigtig Generalfiskalen, Søren Kornerup, der havde gjort sig det mageligt i hans egen Lænestol, fremdeles Birkedommeren, som forgjæves søgte at faa et Smil paa sit fede Ansigt; men som heller ikke syntes at ville kjendes ved sin gamle Ven. Henne ved Vinduet stod Bøstrup, hvis lange Hals bevægede sig urolig til højre og venstre Side, og ved Skrivebordet sad en ubekjendt ung Mand, som det siden viste sig at være en Sekretær hos Generalfiskalen.

„Kjender I mig," spurgte denne barsk uden saameget som at hilse paa den Indtrædende, hvem han saae stift i Øinene.

„Jeg kjender Eder endnu fra gamle Dage," svarede Forvalteren med vel vedligeholdt Rolighed, idet han søgte at løsne sit Reisetøj, som Skytten var villig nok til at hjælpe ham af, uden at Søren Kornerup syntes at tage det ilde op.

„Nuvel, saa maa I ogsaa vide, at jeg som Generalfiskal er kommen her for i Kongens Navn at overtage Gaard og Gods indtil videre. Som en Følge heraf har I nu Eders Afsked som Godsforvalter og kan efter behørig aflagt Regnskab drage, hvorhen I vil."

Da Mogens Krabbe ikke syntes at ville svare, vedblev Søren Kornerup:

„Jeg har lagt alle Eders Papirer og Regnskaber under Beslag og har allerede gjennemgaaet det Meste deraf, uden at jeg kan finde Rede i det altsammen; men det haaber jeg, at I kan oplyse mig om."

Forvalteren vedblev sin Tavshed, hvilket øjensynlig irrede hans Modstander, som efter en lille Pause atter tog til Orde:

„Der er kun en Post, som jeg strax maa have Oplysning om. Hvorfor har I bragt de to brune Hopper bort fra Gaarden, og hvor ere de komne hen?"

„Med disse Hopper har I intet at skaffe," svarede Forvalteren noget trodsig; „thi de ere mine egne, og jeg afleverede dem igaar til den Mand, der har kjøbt dem."

„Hvad Vidnesbyrd har I paa, at Hopperne ere Eders Ejendom?" spurgte Søren Kornerup strengt; „thi jeg ser af Domsprotokollen, at en Mand blev dømt fra Livet, fordi han havde stjaalet dem fra Eders forrige Herre, den skændige Kai Lykke."

Forvalteren blegnede.

„Naa, kommer det?" spurgte Anklageren og sprang op af Stolen.

„Kai Lykke lod mig hilse ved sin Tjener, Rasmus Dalberg, at han skjænkede mig dem for min tro Tjenestes Skyld, og fordi han ikke skjøttede om at have et Par Heste, der stod deres forrige Ejer i saa høj Pris. Det var Rasmus's egne Ord," forsikrede Forvalteren.

„Det var for smukt tænkt af en saadan Æreskænder til, at det kan være sandt," bemærkede Generalfiskalen efter en kort Betænkning. „Men ligemeget! Lad Tjeneren komme, at jeg kan høre det af hans egen Mund."

„Tjeneren er hos sin Herre i Udlandet," svarede Forvalteren; „men baade han og Kai Lykke vil nok stadfæste mine Ords Sandhed."

„Hvor er den Sne, som faldt ifjor," raabte Søren Kornerup med en spottende Latter, „og hvor ere de Landstrygere nu at finde? ej at tale om, at Kai Lykke ikke mere kan aflægge Vidnesbyrd, fordi han er dømt fra sin Ære. Det er Løgn og Udflugter altsammen," raabte han med stigende Ivrighed. „I har villet bedrage den Kongelige Kasse for disse Heste, maaske kommer der mere op endnu; men herved vil vi indtil videre blive staaende, og jeg maa nu i Kraft af den Bemyndigelse, hvis Rigtighed I selv har anerkjendt, opfordre Eder, Andreas Holm, som Birkedommer til at vise denne lumpne Karl, hvad Lands Lov og Ret er."

Forvalteren tabte imidlertid ikke Modet, men svarede med uforstyrret Rolighed: „Der er ligesaa godt Lov og Ret for mig som for Eder, Søren Kornerup, der, som jeg godt veed, nærer gammelt Nag til mig, og jeg forlanger derfor min Sag udsat saalænge, indtil jeg kan faa min Herre opspurgt og ved hans Vidnesbyrd blive renset for den skammelige Beskyldning, I retter imod mig."

„Men jeg siger Eder," svarede hans Modstander, „at Kai Lykke kan som uærlig Mand ikke vidne i denne eller nogen Sag."

„Saa har jeg idetmindste hans Tjener," vedblev den urokkelige Mogens Krabbe, „og skal nok skaffe hans Vidnesbyrd for en Dag."

„Som Herren er, saa er og hans Tjener," svarede Søren Kornerup med en spottende Latter „og til med er det kun et Vidne, som altsaa ikke har stort at betyde, især i en Sag som denne, og jeg gjentager derfor min Opfordring til Eder, Birkedommer, om at lade Loven ske Fyldest."

„I kan ikke være Anklager og Dommer tillige", bemærkede den ulykkelige Mand, der syntes at være den hele Fare bevidst, hvori han svævede, „og før Dom afsiges i min Sag, forlanger jeg, at Birkedommeren ved en Kjendelse afgjør, om den forlangte Udsættelse til at fremkomme med de af mig tilbudte Vidnesbyrd bliver mig bevilget eller ikke."

Nu kom Raden til Andreas Holm, der syntes at være i langt større Klemme end hans ulykkelige gamle Ven. Store Sveddraaber perlede paa hans fede Pande, han pudsede sin Næse, tørrede Sveden af Ansigtet, rømmede sig, rokkede urolig frem og tilbage paa Stolen, pudsede atter sin Næse, og ime-

dens Sveden vedblev at perle sig, saae han op til Skytten, som om han vilde bede denne om et godt Raad.

„Jeg gjør Indsigelse imod en saadan Udsættelse af de Grunde, som jeg alt har anført," gjentog Generalfiskalen; „thi det vil kun tjene til at forhale Sagen, og jeg mener, at der ej engang behøves at affiges nogen Kjendelse, fordi det Hele er saare klart."

„Tør Birkedommeren undlade at affige en Kjendelse, saa bliver det hans Sag," bemærkede den Tiltalte; „men vil I ikke aldeles fornægte mig Retten, saa kan han ikke undslaa sig for at føre min Paastand til Protokols, hvilket jeg herved i Vidners Overværelse forlanger."

Søren Kornerup bed sig i Læberne. Han mærkede godt, at Forvalteren var en klog Mand, og han vidste ikke, hvorvidt han kunde stole paa Andreas Holm.

„Anser I det for nødvendigt at nedskrive hans Paastand, saa kan I det jo," bemærkede han og vendte sig med en overlegen Mine til den ulykkelige Birkedommer. „I kan jo ogsaa med det Samme godt affige en Kjendelse, som naturligvis maa gaa ham imod ifølge det, jeg har sagt; thi saa har han ikke noget at klage over."

Det var nu umuligt for Andreas Holm længere at vedblive sin Tilbageholdenhed, og efter flere forgjæves Tilløb, under hvilke han gjentagne Gange atter pudsede sin Næse og tørrede Sveden af Ansigtet, erklærede han sig villig til at tage saavel den Tiltaltes Paastand som Anklagerens Indsigelse til Protokols.

Da dette var skeet, fik Birkedommeren en lys Ide, som Ingen skulde saa let have ventet af ham; thi neppe var det Fornødne tilbørlig nedskreven, før han skyndte sig at tilføje, at Kjendelsen skulde blive affagt to Dage efter, da et saa vanskeligt Spørgsmaal krævede Tid til Overvejelse.

Rigtignok blev Søren Kornerup yderst forbitret over dette dumme Paafund, som han kaldte det; men herved var nu Intet at gjøre, og Forvalteren blev foreløbig ført til det Fangehul, hvori han saa Maaneder før havde hensat den ulykkelige Lars Buk.

Men fra den Stund fik Andreas Holm Ord for at være den snildeste Dommer i hele Fyns Land, og hans Anseelse steg endnu mere, da Kjendelsen gik ud paa, at der skulde indrømmes Tiltalte en Uge til at skaffe de fornødne Bevisligheder tilstede; thi derved gjorde han dog Noget for sin ulykkelige Ven, men alligevel igrunden Intet, eftersom det var en ligefrem

Umuligheð for Fangen at faae de fornødne Vidnesbyrd tilveje, selv om de paagjældende Personer vare indenfor Rigets Grænser, endsige Gud veed hvor i Udlandet.

Dette indsaae Søren Kornerup ligesaa godt som Birkedommeren selv, og idet han hemmelig prisede denne Snildhed, afventede han rolig Ugens Forløb.

III.

Skjønt Mogens Krabbe ligesaa godt som alle de Andre erkjendte Usandsynligheden, for ej at sige Umuligheden i at skaffe de fornødne Vidnesbyrd tilstede i rette Tid, saa mente han dog at maatte gjøre Alt, hvad han formaaede, for at frelse sit Liv og sin Ære, og da Søren Kornerup var ligesaa overbeviist om det Unyttige i hans Anstrengelser, saa viste han sig endog paafaldende højmodig imod ham ved denne Lejlighed, idet han ej alene gav ham Tilladelse til at skrive saavel til sin Søn i Kjøbenhavn, som til Kai Lykkes Hustru; men tillod ham ved Skyttens Hjælp at faae sig lejet en Karl, som uopholdelig vilde bringe Brevene til Kjøbenhavn, eftersom man paa de Tider ikke kjendte Noget til Postvæsenet.

Tiden gik imidlertid, som man havde ventet, uden at der indløb nogensomhelst Efterretning til den ulykkelige Fange, hvem Ingen havde vovet eller ønsket at se til under hele hans Anholdelse, og da ottende Dagen var kommen, blev han ogsaa meget rigtig atter ført ned i Skriverstuen, hvor Retten, meget betegnende for de Tidsforhold, dengang holdtes.

Mogens Krabbe forlangte vel en yderligere Udsættelse for at skaffe de Vidnesbyrd, som han bestemt haabede at erholde; men det var tydeligt at mærke, at han selv mistvivlede om at opnaa denne Begunstigelse, og Sagen blev ogsaa meget rigtig med det samme taget til Doms, idet Andreas Holm erklærede, at Dommen vilde blive affagt næste Dag.

Med Rolighed og Fatning hørte Mogens Krabbe til den bestemte Tid Andreas Holm oplæse Dommen, der, som han havde forudset, gik ud paa, at han skulde miste Ære, Liv og Gods og næste Morgen ved Solens Opgang hænges paa Galgebakken udenfor Gaarden.

„Jeg kan ikke forhindre Eder i, at I tager Livet af en uskyldig Mand," bemærkede den Dødsdømte med Fatning, „og jeg tilgiver Dig, Andreas Holm, dette, saasandt som jeg selv haaber Tilgivelse hisset af den barmhjertige Dommer; thi fra-

regnet at Du kunde have givet mig en længere Henstand, om Du havde været mindre bange for Søren Kornerup, saa kan Du ikke dømme anderledes i denne Sag, naar Du antager, at det er lutter Løgn, hvad jeg har anført til mit Forsvar; men hvad Dig, Søren, angaar, saa vil Du nok faae Din velfortjente Løn, naar min Søn kalder Dig til Ansvar med Beviserne paa min Uskyldighed ihænde, som jeg er vis paa, at han vil skaffe tilveje, om han saa skal reise til Verdens Ende for at faae dem. Det skal da vise sig, om Du kan dø med den samme Rolighed som jeg, hvem Bevidstheden om min uskyldige Død giver Trøst og Mod til at gaa den imøde."

„Nok af den Sludder," svarede Søren Kornerup med et Skuldertræk, „Før den Tyveknægt tilbage til sit Hul", og den myndige Herres Befaling blev øjeblikkelig udført; men det var tydeligt at mærke, at den ulykkelige Mands sidste Ord havde gjort et dybt Indtryk paa alle de Tilstedeværende undtagen alene paa Søren Kornerup, der gned Hænderne med en synlig Glæde, da Døren lukkedes efter den Dødsdømte; idet han med en spottende Latter udbrød: „Det er sandt for Dyden nogle dyre Hopper."

Da Generalfiskalen snart havde lagt Mærke til, at Mogens Krabbe var ilde anseet og endnu mindre afholdt af Gaardens Folk og Godsets Beboere, var han aldeles overbevist om, at der heller Ingen vilde tænke paa, at befri den Fangne, hvilket ogsaa var et baade voveligt og vanskeligt Foretagende, og han havde derfor indskrænket sig til at have Nøglen til Fangehullet henliggende paa sit Bord, hvilken hans egen Tjener tre Gange havde hentet om Dagen, naar han skulde bringe den indespærrede Mand Mad og Drikke; thi ingen Anden end denne Tjener havde Adgang til Forvalteren.

Man kan derfor tænke sig hans rasende Forbitrelse, da den Mand, som paa Gaarden havde overtaget en Bøddels Gjerning, den næste Morgen kom ved Daggry for at føre den Dødsdømte til Galgen og fandt Buret tomt.

Neppe havde Tjeneren bragt Melding derom til sin Herre, der allerede stod rede til fra et Vindue, at se sin Fjende dingle i Galgen, før han som Affindig styrtede ned til Fængslet, hvor flere af Gaardens Karle tilligemed Bøddelen stod i den aabne Dør med en synlig Overraskelse præget i alle Ansigter.

Det var tydeligt, at den, der havde befriet Fangen, maatte have dirket Laasen op; thi Døren fandtes paa Klem, da man kom for at afhente Fangen. Men hvorledes var dette gaaet til? Hvem havde gjort det, og hvor var Mogens Krabbe?

At nogen af Gaardens Folk maatte være i Ledtog med, syntes tydeligt nok, og Søren Kornerup truede dem ogsaa Alle med Pinebænken, indtil han fik Navnet paa den Skyldige at vide, og hvor Forvalteren var bleven af.

Imidlertid fik han dog snart sin Selvbeherskelse tilbage, idet han maatte sige sig selv, at det ikke var paa den Maade, at han kunde komme paa Spor efter den Undvegne, og han valgte derfor den stik modsatte Vej.

Det laa meget nær at antage, at Forvalteren endnu maatte findes paa Gaarden; thi Porten blev lukket hver Aften Kl. 10, og omtrent Kl. 11 havde Tjeneren, som var gaaet forbi Fængselsdøren, hørt Fangen gaa frem og tilbage derinde, hvilket han ogsaa havde meddelt sin Herre, da han hjalp ham tilsengs, og endnu til Morgen var Porten ikke lukket op.

Idet Søren Kornerup nu befalede, at Porten indtil videre skulde holdes lukket, udlovede han en Belønning af hundrede Slettedaler, en for den Tid temmelig betydelig Sum, til den, der kunde trække Fangen frem af sit Skjul, og nu blev der en Søgen ligefra Loft og til Kjælder paa alle mulige og umulige Steder, hvor man kunde tænke sig, at et Menneske kunde være forstukket. Selv Gaardens Piger toge deres Del med i Undersøgelsen, og man ledte med en saa øjensynlig Iver og god Villie, at det snart maatte staa klart for Søren Kornerup, at der var Alvor i denne Eftersøgen.

Gaardens Port kunde imidlertid ikke længer være lukket, hvorfor den blev aabnet og forsynet med Vagtmandskab, idet Generalfiskalen hvert Øjeblik ventede, at man kom trækkende med den ulykkelige Fange.

Op paa Dagen var ethvert Hul undersøgt paa den store Gaard lige indtil alle Pigernes Senge, uagtet de havde benyttet dem hele Natten, og man kom da til den Formodning, at Forvalteren alligevel maatte have forladt Gaarden om Natten, skjønt Ingen kunde tænke sig, hvorledes dette kunde være gaaet til.

Søren Kornerup lod nu Ridefogden og nogle Karle sætte sig paa Heste, for at sammenkalde Godsets Bønder til en almindelig Klapjagt efter Forvalteren, idet de skulde betyde dem, at de snareste mulig skulde møde paa Gaarden, for at modtage de nærmere Instruxer, og omtrent ved Middagstid var der saaledes samlet over et halvt Hundrede Bønder og Bønderkarle i Borggaarden paa Rantzausholm, hver især bevæbnet med en Høtyv, et Plejlskaft eller en gammel Lanse, alt som man havde havt det ved Haanden.

Søren Kornerup var snart i deres Midte og gjentog Løftet om den udsatte Belønning, hvilket øjensynlig opflammede deres Lyst til at faae fat paa den bortrømte Forvalter, med hvem enhver af dem desuden havde et eller andet Mellemværende at afgjøre.

Ret som den hele støjende Forsamling stod i Begreb med at bryde op for at fordele sig navnlig i de nærmeste Skove, der vare af en langt større Udstrækning dengang end nu, kom et ungt Menneske paa en skumbedækket Hest gallopperende ind i Gaarden med det Udraab: „Er Dommen fuldbyrdet?"

„Thorvald, Forvalterens Søn," mumlede man rundt omkring, og flere saae med synlig Deltagelse paa den unge Mand, hvis Ansigt tydelig udtalte hans Hjerteangst og den Spænding, hvori han befandt sig.

„Er det Tyveknægtens Søn?" spurgte Søren Kornerup og saae op til Thorvald, der mekanisk løftede Ridepisken som for at give ham et Slag over Ansigtet, hvilket dog Bøstrup forhindrede ved at gribe ham i Armen.

„Svar mig, Folk," raabte den unge Mand med Heftighed, „lever min Fader endnu?"

Der syntes nu pludselig at foregaa en stor Forandring med Søren Kornerup, hvis Ansigt lagde sig i de behageligste Folder, idet han svarede: „Ja, Eders Fader lever endnu."

„O, Gud ske Lov," stønnede den unge Mand, „at jeg kom tids nok, hvilket jeg hartad betvivlede, uagtet jeg har redet Dag og Nat og neppe kan sidde paa Hesten af Udmattelse. Er Generalfiskalen paa Gaarden?"

„Det er mig," svarede Søren Kornerup, „hvad har I at sige mig?"

„Jeg har her et Kongebrev, som vil vise Eder, at Dommen over min Fader ikke maa fældes, før han har tilvejebragt de Vidnesbyrd, som han beraaber sig paa," svarede den unge Mand og pegede paa sin Brystlomme, „hvorfor han skal have Udsættelse i tre Maaneder, om han trøster sig til i det Tidsrum at skaffe dem tilveje, hvilket jeg paa hans Vegne har borget for. Brevet skal I faae, naar jeg kommer af Hesten, hvorefter jeg uopholdelig maa tale med min Fader."

„Kun dette sidste kan ikke ske," svarede Søren Kornerup, der var bleven ubehagelig overrasket ved at høre disse Ord; „thi han er flygtet inat fra sit Fængsel, og disse Folk stode netop i Begreb med at lede efter ham. Men staa nu ned, unge Mand, og forglem de Ord, jeg sagde før; thi I kan jo ikke gjøre noget ved, hvad Eders Fader har forskyldt. Saalænge I er her paa Gaarden, skal I blive forsynet med Alt; thi jeg agter sønlig Kjærlighed."

Thorvald saae overrasket paa Søren Kornerup, ret som han ikke kunde tro sine egne Øren, men vaklede alligevel ved dennes Side ind paa Gaarden.

En Stund stode Bønderne tvivlraadige, idet de ikke vidste, om de skulde gaa eller blive; men lidt efter kom Søren Kornerup ud til dem igjen og befalede dem at begynde deres Efterspørgelser, hvis heldige Udfald han ligefuldt lovede at vilde belønne paa den Maade, han engang havde sagt.

Skjønt Thorvald kunde trænge til mere Hvile, undte hans Higen efter at skaffe de fornødne Bevisligheder tilveje ham ikke Ro til at blive længer paa Gaarden end til næste Dags Eftermiddag, og efterat have forpligtet Andreas Holm til at opsætte Dommens Fuldbyrdelse, indtil den givne Frist var udløben, tog han med kold Høflighed Afsked med Søren Kornerup, der lige til det Sidste viste ham en paafaldende Venlighed.

„Naa, hvad kan Du saa meddele mig om den unge

Knægt?" spurgte Generalfiskalen sent om Aftenen sin betroede Tjener.

„Han er nu paa Rejsen fra Faaborg til Kiel. Jeg saae, at han selv gik ombord. Han maa have Penge som Græs, hvor han saa har faaet dem fra," vedblev Tjeneren; „thi jeg veed, at han betalte Skipperen Fragten i klingende Mønt og solgte Hesten næsten for Spotpris."

„Og han har ikke talt med andre end med Andreas Holm?" spurgte hans Herre videre, eller besøgt andre end sin Kjæreste?"

Tjeneren rystede paa Hovedet.

„Det skulde jeg have tænkt mig," brummede Generalfiskalen, „saa skulde den uforskammede Slyngel, som nær havde givet mig et Slag af sin Ridepisk, have faaet andet at vide; men jeg tænkte, at jeg, ved at følge ham paa Foden, kunde være kommen til Faderens Skjulested. Er alle Skovene gjennemsøgte?"

„Ja, og enhver Gaard og ethvert Hus iligemaade, hvis Beboere havde Forvalteren Noget at takke for," forsikrede Tjeneren; „men Alt forgjæves; det er, som Manden er sunken i Jorden."

„Har I ogsaa været hos Bøstrup og Birkedommeren?" spurgte hans Herre mistænksom.

„De anmodede os selv om at ransage hos dem," forklarede Tjeneren, „da de ikke vilde give Eder Grund til Mistanke, og jeg var netop i Huset for den Sags Skyld, da Forvalterens Søn kom for at tale med Birkedommeren."

Søren Kornerup hensank i en fortrædelig Grublen, og han blev ikke mildere stemt, alt som Dagen gik, uden at man hverken saae eller hørte noget til Forvalteren.

IV.

„Idag skriver vi den 18de December, altsaa er den Frist, som blev indrømmet Mogens Krabbe, udløben overmorgen," saaledes begyndte Generalfiskalen, idet han henvendte sig til Birkedommeren, der paa hin Dag tilfældigvis var kommen til Rantzausholm og sad om Formiddagen hos ham i den bekjendte Skriverstue, det almindelige Audiensværelse for Alle, som havde Noget at forhandle med Godsets Styrer. „Hvad vilde I gjøre, dersom vi nu uventet fik fat paa Skjælmen. Vilde I saa fuldbyrde Dommen overmorgen?"

„Py, ha! det blev et vanskeligt Spørgsmaal at afgjøre," bemærkede Dommeren, „og heldigvis vil det neppe komme for. Men hvor kan dog det Menneske være bleven af?"

„Det er mig ligesaa ubegribeligt," svarede Søren Kornerup. „Jeg har havt Vagt ved alle Færgesteder, men han har ikke forladt Øen, og Folk har havt Øie med ethvert Hus, skjønt de ikke vare mange, hvor man troede, at han havde en Ven, ligeledes uden Nytte. Men hvad vilde I saa gjøre, om han kom tilstede? Jeg mener nu, at I ganske rolig kunde hænge ham; thi der er blot indrømmet ham de tre Maaneder til at skaffe Beviserne frem, hvilket ogsaa er i sin Orden, da han jo ellers aldrig vilde kunne blive hængt."

„Py, ha! det blev alligevel en vanskelig Sag," mente Birkedommeren; „thi det er aabenbart, at han maa have formaaende Venner, ellers havde hans Søn aldrig erholdt en saadan Indrømmelse til Bedste for sin Fader, og saa kunde der let komme Bagsmæk baade for Eder og for mig."

„Hverken for Eder eller for mig," forsikrede Søren Kornerup tillidsfuld. „Eders Dom er aldeles i Overensstemmelse med Lov og Ret, hvilket Mogens jo ogsaa selv indrømmede, da han hørte den, og hvad mig angaar," tilføjede han stolt, „saa har jeg nok saa mange Venner og Velyndere ved Hove som denne lumpne Forvalter, hvis ærreløse Herre flakker omkring som en Forbryder i Udlandet."

Det bankede paa Døren, og paa Søren Kornerups „Luk op!" traadte Bøstrup ind i Værelset.

„Hvad har Du gjort ved Din Pande?" spurgte Generalfiskalen, da han bemærkede et Plaster noget over det højre Øjenbryn.

„Jeg havde nær skudt mig selv forleden Dag," svarede Skytten og bukkede ærbødig for de tilstedeværende Herrer, „idet min Bøsse sprang imellem mine Hænder, men forresten har jeg aldrig gjort Mage til Skud."

„Fortæl os, hvordan det gik til," sagde Birkedommeren med et Blik paa Søren Kornerup, som vilde han sige: Nu skal Du faae at høre.

„Jeg fik henimod Aftenstid Øje paa en Ræv, knaldede af, men faldt idetsamme bevidstløs til Jorden. Da jeg kom til mig selv, vilde det sig, at Bøssen var sprungen og havde med Hanen givet mig dette Mærke i Panden, som ellers Intet har at betyde, men Ræven var ogsaa falden, truffen af mit Skud, hvilket var mig en stor Trøst; men da jeg nu vilde gaa tilbage med den, finder jeg endnu en død Ræv, som maa være listet

bag ved mig, ret som jeg skød paa dens Kammerat. Jeg troede i første Øieblik, at jeg saae dobbelt som en Følge af det hæftige Slag, der mulig havde forvirret mine Sanser, men opdagede dog snart, at dens Hoved var bleven knust af en Stump af den løssprungne Bøssepibe. Jeg har aldrig før skudt to Ræve i et Skud."

„Ja, og Dig selv med, Bøstrup," bemærkede Andreas Holm i en velforstilt Forbavselse, „og saa var endda den ene Ræv foran Dig og den anden bag ved Dig, hvilket vilde grænse til det Utrolige, om jeg ikke selv havde gjort et næsten ligesaa mærkeligt Skud, dengang jeg skød en Raabuk og en Ræv i et Skud, uden at det var muligt at finde Spor af Kuglen udenpaa Bukken, saa jeg i første Øieblik troede, at den var død af Forskrækkelse over Knaldet; men da jeg siden skar den op, viste det sig, at Kuglen var gaaet ind gjennem Bagdelen og faret ud gjennem Munden og derfra lige i Ræven, som idetsamme løb forbi Næsen af den; men din Ræv var bag ved Dig, det var noget ganske andet, og saa skød jeg heller ikke mig selv."

Generalfiskalen lo af Hjertens Grund, medens Skytten

traf paa Skulderen, som om han vilde sige: Jeg kjender nok Dig og dine Historier.

„Er der ellers noget, Du vil mig, Bøstrup?“ spurgte Søren Kornerup.

„Maa jeg spørge Generalfiskalen,“ begyndte Skytten hemmelighedsfuld, om I endnu vil give hundrede Slettedaler for at faae at vide, hvor Mogens Krabbe holder sig skjult?“

Overraskelsen var saa komplet, at begge Mændene sadde en Stund som maalløse.

„Er det muligt,“ udbrød Søren Kornerup, idet han sprang op af Stolen og løb lige henimod Skytten; veed Du virkelig, hvor han er?“

„Ja, jeg gjør,“ svarede denne med Bestemthed, „og havde maaske ikke røbet ham for hans Søns Skyld, der ofte er gaaet med mig paa Jagt, dersom han ikke engang havde truet mig med Afsked, og desuden kan jeg nok bruge de hundrede Slettedaler.“

„Se her,“ sagde Søren Kornerup, idet han næsten med feberagtig Ivrighed lukkede sin Skrivepult op, „nu tæller jeg Pengene ud til Birkedommeren, som skal give Dig dem i den samme Stund, jeg har faaet Fingre paa Mogens Krabbe; men kommer Du med dine Løgnehistorier til mig, saa har Du ogsaa din Afsked i den selvsamme Time. Hvor er han saa at finde?“

„Han har hele Tiden været skjult hos Lars Buks Kone,“ svarede Skytten, hvis Øjne ikke havde været borte fra Pengene.“

„Py, ha! det er det eneste Sted, hvor det ikke faldt os ind at søge, fordi vi troede, at den Familie hadede Forvalteren mere end selve Generalfiskalen gjorde det,“ bemærkede den lille Birkedommer.

„Det kan heller ikke være muligt,“ svarede Søren Kornerup?“

„Du løber bestemt med Limstangen! Hvoraf veed Du det?“

„Jeg var tilfældigvis først i Maaneden i Faaborg og saae da selv Karoline kjøbe fire Lod Bønner og to Lod Sukker i Stokkebys Krambod, hvilket var mig meget paafaldende; thi vel var Julen nær, men hvem har Raad til at kjøbe saadanne Ting i disse Tider, allermindst Lars's, der aldrig har havt Noget tilovers. Jeg begyndte da at passe mere paa Gaarden og gjorde mig jævnligt Ærinde derind, og ved disse Besøg hørte jeg engang et Menneske gaa tungt oppe paa Loftet. Jeg spurgte, hvem det var, men det vidste Ingen, og nu tog Karoline et

Kosteskaft og bankede paa Loftet, idet hun raabte, om der var Nogen deroppe, hvorpaa Alt blev stille."

„Er det det Hele?" spurgte Søren Kornerup vantro.

„Fra den Stund af var Moder og Datter tilbageholdende imod mig, og jeg kom aldrig mere ind i den indre Stue, over hvis Loft Fodtrinene dengang lød; men en Dag var der Ingen inde, da jeg kom, og jeg listede mig da derind; men nu maatte han være kommen bag ved Væggen; thi jeg hørte ham tydelig hoste paa sin sædvanlige korte Maade lige bag ved mig, og det syntes, som om Konen blev helt forskrækket, da hun kom og traf mig inde i Stuen."

„Det er nok! Han maa være der! Hvor skal han ellers være bleven af?" udbrød Søren Kornerup med ufordulgt Glæde. „Saa faae vi ham maaske hængt alligevel, Birkedommer. Hej, Christoffer! Naa, er Du der Jonathan! kald mig strax alle Folkene herind i Skriverstuen og kom selv med," raabte Generalfiskalen ud gjennem den aabne Dør. „Vi vil omringe Gaarden," forklarede han, henvendende sig til Birkedommeren. „I ager vel med mig derhen. Tand for Tunge, Bøstrup, at Ingen skal faae Nys om vor Plan, før vi ere paa Vejen til Gaarden. Du kan selv føre Troppen an tilligemed Ridefogden."

En halv Time efter satte en halv Snes stokkebevæbnede Karle sig i Bevægelse hen til Lars Buks Gaard, der laa en halv Fjerdingvej fra Rantzausholm, og noget efter deres Afmarsch kjørte Søren Kornerup og Andreas Holm til det samme Sted.

Da de kom til Gaarden, der kunde synes ubeboet, saa stille var Alt i og omkring den, havde den allerede nogen Tid været omringet af de forudskikkede Folk.

Søren Kornerup steg med sin Ledsager af udenfor Gaarden og kaldte fire af de nærmeststaaende Karle til sig, med hvilke han og Birkedommeren tilligemed Skytten gik indenfor.

I den forreste Stue traf han Konen og hendes Datter, hver ved sin Spinderok, men da de saae de indtrædende Herrer, rejste de sig hurtig og hilsede dem med Ærbødighed.

„Det er sagt mig," begyndte Søren Kornerup barsk, „at I skal huse den forrige Forvalter, hvorfor hele Gaarden skal ransages, og finde vi ham her, saa skal I komme til at ligge i Hundehullet, til der ikke mere er Kjød paa Eders skændige Kroppe."

I det samme aabnedes Døren ind til det indre Værelse.

„Du har ikke nødig at lede efter mig, for her er jeg! Hvad vil Du mig, Søren Kornerup?"

Med disse Ord traadte Mogens Krabbe ganske rolig ind i Stuen. Alle de Nysankomne stode som forstenede af Overraskelse, og det varede en Stund, før endog Søren Kornerup kunde komme saameget til sig selv, at han med sædvanlig Myndighed kunde befale Folkene at binde Tyveknægten og føre ham tilligemed begge Fruentimmerne op paa Gaarden.

„Giv Tid lidt, Folk," udbrød den unge Krabbe, som fra det bagerste Værelse nu ogsaa traadte ind i Stuen og, for at gjøre Overraskelsen komplet, endogsaa ledsaget af Lars Buk. „Der bliver noget andet for Eder at gjøre, end at adlyde den Person, som ikke nu har mere at sige her. Se her, Andreas Holm, har jeg en Skrivelse fra Kjøbenhavn, som befaler Eder at belægge Søren Kornerup med Arrest og uden Forhaling derefter at sende ham til Kjøbenhavn, hvor han skal staa til Rette for den Dom, han har ført over min Fader, hvis Uskyldighed nokſom er bleven godtgjort ved Bevisligheder, jeg har medbragt fra Udlandet, og her er en anden Kongelig Skrivelse, som indsætter min Fader til igjen at være Forvalter paa Rantzausholm, som en liden Erstatning for den store Tort og

Skade, denne hævngjerrige Mand har tilføjet ham. Hvad Lars Buk angaar, da har Kongen fuldstændig benaadet ham paa Grund af de mange Forbønner, der ere rettede til ham navnlig af min Fader, og den skete Dom skal ikke komme ham til Skade paa Ære, gode Navn og Rygte, hvilket dette tredie Brev nok-som kan godtgjøre. Jeg haaber, Birkedommer, at I vil vide at gjøre Eders Pligt."

Medens Søren Kornerup stod som lamslaaet af Forfærdelse over disse for ham saa frygtelige Meddelelser, var det neppe Birkedommeren muligt at aabne det Kongebrev, hvori det var befalet ham at arrestere den affatte Generalfiskal, af en saa stærk Bevægelse følte han sig greben.

Endelig fik han Brevet lukket op, men Bogstaverne dansede omkring for ham, og han svedte og pustede ligesom engang tidligere i Skriverstuen.

Langt om længe kom han til sig selv igjen, medens Søren Kornerup i stum Fortvivlelse var sunken ned paa en Bænk.

Det kostede den skikkelige Birkedommer aabenbar en haard Kamp at befale Folkene at gribe og føre Fangen bort; men Mogens Krabbe kom ham her i Forkjøbet, idet han bemærkede: „Du kan godt benytte Vognen, om Du vil kjøre hjem til Gaarden med Søren; thi jeg bliver her for det Første og kan altid komme bag efter."

I Tavshed fulgte man dette velvillige Vink, og snart var Gaarden befriet fra den hele nys ankomne Skare.

Vor Fortælling er nu snart tilende, men da jeg forudsætter, at de, der have skjænket den deres velvillige Opmærksomhed, kunde ønske at faae Oplysning om, hvorledes alt dette har kunnet ordne sig saa godt, saa skal jeg benytte den Tid, der vil hengaa, inden at Søren Kornerup bliver ført bort til det Fangehul, hvori han havde kastet Mogens Krabbe, til i al Korthed at sætte dem ind i Sagens Enkeltheder.

Forvalterens Undvigelse skyldtes alene Karoline, som vilde opbyde Alt for at frelse ham dels af Kjærlighed til Thorvald og dels fordi Forvalteren dog havde skaanet hendes Faders Liv.

Da Thorvalds Fader som bekjendt ikke kunde fordrage Sønnens Forbindelse med hende, havde de Elskende maattet stjæle sig til at ses, og Stedet for deres Stævnemøder var da Kirken, der som bekjendt udgjør en Fløj af Gaarden; thi her kunde de sent om Aftenen være sikre paa ikke at blive forstyrrede, fordi Ingen vovede sig i saadanne Timer til Kirken, endsige ind i den.

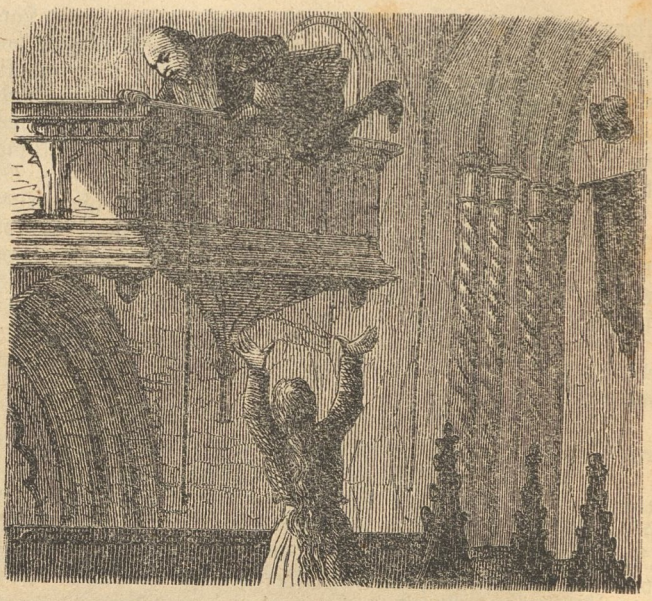

Han havde givet hende en Nøgle, hvormed hun kunde aabne en lille Dør i Koret, medens Thorvald gjennem en Dør, der førte umiddelbart fra de beboede Værelser ud til Herskabsstolen i Kirken, kunde komme ind i denne, og nu var det ham let fra hin Stol at svinge sig ned i Kirken til sin Elskede.

Et Tilfælde gav hende den Tanke, ad den Vej at frelse Forvalteren; thi Thorvald havde engang sagt hende, at da Nøglen til Kirkedøren tilfældigvis var taget ud, havde han ved at prøve flere Nøgler funden, at den ind til Fangehullet kunde aabne Kirkestolsdøren, hvorfor han paa den Maade blev hjulpen ud af sin Forlegenhed, og nu troede hun med Grund, at Nøglen, der kunde lukke ind til Kirkestolen, ogsaa vilde aabne Døren ind til Fangehullet, hvori hun heller ikke tog fejl.

Hun gjorde sig et Par Gange Ærinde op paa Gaarden for at undersøge Lejligheden i den Uge, Forvalteren hensad i Fængselet, og fandt da til sin Glæde, at Nøglen sad i Døren indtil Kirkestolen, ja, vovede endog at prøve den i Fængselslaasen. Den Nat, Flugten gik for sig, havde hun skjult sig

oppe i et Værelse paa Gaarden, hvorfra hun noget efter Midnat listede sig hen til Fangehullet.

Mogens Krabbe var paaklædt og vaagen og strax rede til at følge hende. Ved Hjælp af et Stykke Reb med en Krog paa Enden firede de sig ned fra Herskabsstolen og stode snart i den frie Luft, hvorefter de ad affides Veje søgte til Gaarden.

Af Frygt for at Moderen vilde modsætte sig hendes Forehavende, havde hun ikke talt til hende derom i Forvejen; thi hun stolede paa hendes Hjerte, at hun ikke vilde jage den Ulykkelige af sit Hus, naar han først var kommen der, hvor vred hun end med Føje kunde være paa ham, og det viste sig, at Karoline havde gjættet rigtig.

Det eneste Sande i Skyttens Forklaring til Søren Kornerup var Kaffebønnerne, som han havde set hende kjøbe. Alt det Øvrige var Frugter af hans egen Fantasi; thi han havde først Natten i Forvejen faaet at vide, hvor Forvalteren havde skjult sig, da Thorvald og Lars Buk sent om Aftenen havde banket ham op, ligesom de kom fra Nyborg, før de endnu havde været i denne Sidstes Gaard, hvorhen de ilede lidt før Dag, efterat de havde gjort den fornødne Aftale med Bøstrup, hvorved denne tillige paa en nem Maade tjente hundrede Slettedaler, som han ogsaa meget rigtig fik.

Det Øvrige er snart fortalt.

Søren Kornerup blev allerede Dagen efter under Bevogtning ført til Kjøbenhavn. Her tog Kongen sig imidlertid en Del af ham, og da Mogens Krabbe ifølge et Vink fra Hove frafaldt Sagen, slap han med at blive affat som Generalfiskal, hvilket Embede var bleven oprettet i Anledning af Kai Lykkes Proces, og døde senere i Usselhed og Armod, foragtet og hadet af alle Retsindige paa Grund af den Hensynsløshed, han havde lagt for Dagen baade i Kai Lykkes Sag og paa Rantzausholm.

Andreas Holm følte sig saa trykket af de ubehagelige Sager, han næsten paa Hovedet var bleven indviklet i, at han kort efter ansøgte og fik sin Afsked med en lille aarlig Tærepenge, hvoraf han til Nød kunde slaa sig igjennem, men den gode Forstaaelse imellem ham og Mogens Krabbe kom aldrig mere igjen.

Bøstrup blev ophøjet til Skovrider. Med hans gode Udkomme voxede ogsaa hans Jagthistorier i Antal og Længde; men endnu mere i Utrolighed.

Hvad Mogens Krabbe angik, saa havde den fortalte Begivenhed gjort et rystende Indtryk paa ham, og han var bleven gammel før Tiden. Ved den Medfart, som selv var bleven

ham til Del, fik han først Øjet op for den store Uret, han havde gjort Lars Buk, og han hvilede ikke, før han havde faaet ham og Familie løst fra Vornedskabet, hvilket var den største jordiske Lykke for en Bondefamilie i de Tider.

Den Haan, som Gaardens Folk havde lagt for Dagen ved hans Fald, havde givet ham et Indblik i Menneskehjerterne, som ydmygede ham dybt; thi ligesom Mangfoldige baade før og efter ham, havde ogsaa han troet, at den Underdanighed, hvormed man kom ham imøde, og den Hengivenhed, man søgte at lægge for Dagen, skyldtes alene hans store og gode Egenskaber og ikke den Stilling, han beklædte.

Ved Andreas Holms Afgang som Birkedommer overtog Thorvald dette Embede, hvilket han iøvrigt snart efter ombyttede med Godsforvalterbestillingen, som hans Fader fik Tilladelse til at afgive til ham.

Fra den Stund, Karoline havde befriet Mogens Krabbe, havde hun i den Grad vundet den gamle Mands Hjerte, at han vist selv neppe kunde afgjøre, hvem han elskede højest, hende eller sin egen Søn; men denne Følelse var ikke alene opstaaet af Taknemlighed, men ogsaa paa Grund af det Kjendskab, han under sit lange Ophold i Huset fik til hendes fortræffelige Hjerte, naturlige Dannelse og øvrige elskelige Egenskaber.

Hun maatte strax flytte op paa Gaarden, medens Thorvald afsluttede sine Studeringer i Kjøbenhavn, og da Bryllupsdagen kom, forsikrede den gamle Mand, at han følte sig ligesaa lykkelig som dengang, han blev ægteviet til Thorvalds Moder, uagtet han havde elsket hende saa højt.

Han døde ogsaa med sin Haand i Karolines.

Guldmageren.

Skitse fra Tyge Brahes Tid, af Beatus Dodt.

Haven ved det store skjønne Herresæde Knudstorp i Skaane, Danmarks berømte Astronom Tyge Brahes Fødested, sad en Sommeraften i Slutningen af det sextende Aarhundrede et lille Selskab, bestaaende af tre Personer, forsamlet i Skyggen af en mægtig Bøg, hvis tætte Løv skjærmede for Aftensolens blændende og endnu varme Straaler.

Den Ene af Selskabet, en høj, statlig, ældre Mand med graat, tætklippet Haar og spidst tilstudset Mundskjæg, hvis brede Slagsværd og gyldne Sporer tydede paa hans ridderlige Stand, var Feltøversten Hr. Bengt Nielsen Brahe, en Farbroder til Tyge. Denne, der i Almindelighed opholdt sig paa Hveen, hvor han paa Uranienborg eller Stjerneborg studerede Himmellegemernes Gang, eller i Kjøbenhavn, hvor han ved Universitetet meddelte de unge Studerende Resultaterne af sin dybe Gransken, havde kun liden Tid til og vel endnu mindre Sans for Driften af sine Godser, af hvilken Grund han havde overladt Bestyrelsen af Knudstorp til sin Farbroder, der med Iver og Omhu varetog hans Interesse.

Den Anden af Selskabet var dennes Broderdatter, Jomfru Sophie Brahe, en yngre Søster til Tyge, der ligeledes boede paa Gaarden og deltog med hin i Bestyrelsen. Hendes overordentlige Skjønhed, Hjertensgodhed og rigt begavede Aand havde gjort hende vide bekjendt, og Mange vare de, som havde bejlet til hendes Haand. Af alle disse var den unge, rige Hr. Otto Tott til Eriksholm den, som hele hendes Familie helst ønskede, at hun skulde række sin Haand; men hidtil havde alle Bestræbelser været frugtesløse, og den gamle Feltøverste Hr.

Bengt havde i den senere Tid faaet en Anelse om, at hendes bestemte Vægren havde sin Grund i, at den unge Piges Tilbøjelighed var falden paa Hr. Erik Lange til Bygholm. Denne, der var den Tredie i Selskabet, var en høj, smuk ung Mand, hvis blege, tankefulde Ansigt og hele Væsen tydede paa, at Studerekammeret og dets fredelige Sysler havde mere Tillokkelse for ham end krigersk Færd eller hine for Legemet saa styrkende og sunde Øvelser, hvortil de unge Adelige paa den Tid med saa megen Iver hengav sig. Som en Følge heraf og ogsaa fordi hans Formuesomstændigheder vare i en mislig Forfatning, idet Besiddelsen af hans Fædrenegods afhang af en Proces, stod han som Frier ikke højt anskreven hos Jomfru Sophies Familie, men dog, til Lykke for ham, saa meget desto højere hos hende selv.

„I faaer nu sige, hvad I vil, Hr. Erik," udbrød Feltøversten, ivrig fortsættende en Samtale, der var bleven afbrudt ved, at han havde skjænket sig et Bæger Vin af den store Sølvkande, som stod paa Bordet, „med Eder Godtfolk er ikke godt at mundhugges; thi I fører saa mange og løjerlige Ord i Eders Mund, at de ikke ere til at gjendrive som en Følge af,

at de ikke kunne forstaaes. Men Sandheden er og vil altid blive, at saa sandt vi bære Vaaben og adeligt Skjold, saa sandt er boglig Kunst og lærd Granskeu over spidsfindige Materier for os uværdig Gjerning"

„Og hvorfor det, Hr. Overste?" spurgte hin i en rolig Tone, idet han med synlig Anstrengelse vendte sit Blik fra den unge Dame, der sad bøjet over den Broderramme, som hvilede paa hendes Skjød.

„Hvorfor det, spørger I," raabte Hr. Bengt, „fordi det er Adelens Pligt, til Gjengjæld for de Forrettigheder, den nyder, med sit Sværd og med sit Skjold at værge og forsvare sit Fædreland og udbrede dets Roes og Ære."

„Enhver efter sin Evne, Hr. Bengt," svarede hin. „Ens Styrke ligger i Armen, en Andens i Aanden. Ære og Roes kan erhverves ved gavnlig Brug af begge Dele; men min Overbevisning er, at den, der erhverves ved Aanden, er den skjønneste og varigste. Eders egen Slægtning, Hr. Tyge ovre paa Hveen, er det bedste Bevis for min Paastand; hans Navn er vide berømt, og derved er hans Fædreland ogsaa bleven det".

„Ja maaske blandt Pedanter og Skolemestre," udbrød Feltøversten, „men slig Ære og Berømmelse giver jeg ikke et Bæger tyndt Øl for. Hans Sværd ruster i Skeden og Sporen paa hans Hæl. Stridshingsten staaer glemt i hans Stald, og hans Slægts berømmelige, stolte Navn lader han ikke gjenlyde i Kampens Tummel, og medens hans dejlige Skjold og Mærke ligger henslængt i en Krog, sidder han selv Dagen lang bøjet over Folianter eller Natten igjennem kiggende paa Himmelens Stjerner. Sandelig, i dens Hjerne og Forstand maa det se broget ud, som kan tro, at Sligt kan tjene til Landets og Rigets Nytte og Fremme."

„Der er ved Videnskaben, ved de ophøjede Problemers Løsning, som Herren selv har nedlagt i sin vidunderlige Natur," svarede Lange, „at den menneskelige Aand skal udvides og styrkes, skal luttres og frigjøres for et tilkommende højere og skjønnere Liv; men idet Aanden kæmper og søger og bestandig trænger dybere og dybere ind i Naturens hemmelighedsfulde Værksted, paatrænger der sig den Vink og Oplysninger, der ogsaa i materiel Henseende er af en saa overordentlig Nytte for Livet og vort Velvære, at al ridderlig Gjerning og Herre færd derfor maa staa i Skygge."

„Skjøn og fredelig som Aandens Gjerning er, saaledes er ogsaa dens Nytte stor og ophøjet, og som dens Vej ikke er be-

tegnet med Blod, saaledes kjender den heller ikke Vold eller Undertrykkelse", tilføjede Jomfru Sophie mildt.

„Skulde dine og Hr. Eriks Anskuelser deles af vor Tids Ungdom," udbrød Bengt uvillig, „da vilde jeg kalde den et marvløst, fortørret og vanslægtet Afkom af mandhaftige Fædre; men saaledes er det heller ikke, og jeg trøster mig ved, at det Ny og Hemmelighedsfulde i Tyges Gjerning, hvad Dig angaaer Sophie, kun for et Øjeblik har blændet og forvirret Dig."

„Det har saalidt blændet og forvirret mig, Hr. Farbroder," svarede hin sagtmodig, idet hun hævede sine smukke Øjne fra Arbejdet og betragtede ham med et fast Blik, „at jeg tværtimod ved hans Aands Lys føler mit hele Væsen forædlet og mit Syn befriet fra den Vankundighedens Taage, hvori det før var hildet."

„Og hvad er det da for et Aandens Lys Du taler om, Pige?" udbrød Feltøversten harmfuld. „Det eneste, hvorom Talen kan være, det eneste, som kan befordre vort timelige Vel og tjene til vor Sjæls Frelse, er jo dog kun det Lys, som vor hellige Religion spreder i vore Hjerter; men er det det, din Broder søger, er det for, som hine hellige Mænd, at gjennemtrænges deraf, at han ofrer sine Nætters Hvile? Nej, med formasteligt Blik stirrer han op mod Himmelens Stjerner for at udforske deres Væsen, for at aflure Gud sin Hemmelighed, og for da efter eget Tykke og til sin egen Fordel at kunne anvende den overnaturlige Magt, som han derved haaber at komme i Besiddelse af. Men blændet af sin Lidenskab agter han ikke paa, at Herren ikke lader sig spotte, at han sikkerlig engang vil sende sit Lyn for at knuse den, der formastelig griber efter hans Magt."

„Er der Nogen, det være sig nu Læg eller Lærd, Gejstlig eller Verdslig, som med Beundring eller hellig Andagt bøjer sig for Herren og hans Almagt, da er det Eders Brodersøn, Hr. Tyge paa Hveen, og blues maa I, Bengt Nielsen, at I kan tale saaledes om en Mand, for hvis Kundskaber og høje Aand Europas Folk og Fyrster bøje sig, og om hvis retskafne Vandel og gudsfrygtige Levnet kun den kan tvivle, som ikke kjender ham," svarede Lange, idet hans store Beundring og Venskab for den Omtalte bragte hans Øjne til at lyse og hans Kinder til at blusse.

„Kalder I da det et Bevis paa Dyd og rene Sæder," udbrød Feldtøversten i en spodsk Tone, „at han ægtede en Ufri, en Trælkvinde herfra Godset og lever sammen med hende, som var hun hans Jævnlige, som var hun en fri og ædelbaaren Kvinde?"

„Ja sandelig kalder jeg det et Bevis paa Dyd og rene Sæder," svarede hin, „naar en Mand, trodsende Tidens Fordom og sneverhjertede Indbildninger, følger sit Hjertes Tilskyndelse og ved sit Valg ikke tager Hensyn til ydre Omstændigheder, men kun til Aandens og Hjertets Egenskaber, hvilke visselig hos den ufri Bonde kunne være af ligesaa højt Værd, som hos den fri Adelsmand."

I højeste Grad fortørnet over en Ytring, der var hans Følelse og hele Livsanskuelse saa fuldstændigt imod, rejste Feltøversten sig fra sit Sæde og forlod Haven uden at svare.

„Der forbedrede I ikke vor Sag hos min strenge Hr. Farbroder," sagde Jomfru Sophie, idet hun rakte den unge Mand sin Haand, som denne greb og kyssede, „men slet skulde det ogsaa staa sig baade med vore Hjerter og med vor Kjærlighed, dersom vi for at fremme vort fælles Ønske skulde bruge underfundige Midler og give Vankundigheden og Bagvaskelsen Medhold."

„Jeg tænker det Samme, Sophie, og haaber til Gud og vor Frelser, at vor Sag desuagtet vel skal nyde Fremme. Megen Modstand skulle vi møde, og mangen Sten skal ryddes af-

Vejen, før vi naa vort Maal; men med den faste Tillid og ubrødelige Tro, som vore Hjerter rumme, skulle vi dog tilsidst finde Lykken."

„Jeg har engang skænket Eder min Tro, Erik Lange, og jeg skal ikke svigte. Den Lykke, jeg søger, er ikke bygget paa Verdens Glans eller Rigdom; men paa et stille, fredeligt Liv, hvor jeg i Forening med Eder og min Broder Tyge kunde dyrke hans Kunst og høje Videnskab. Derfor har jeg et frejdigt Mod, som ikke skal svigte, selv om I ved Ænker og List skulde miste Eders Fædregods."

„Gud velsigne Eder for dette Tilsagn, Sophie, svarede Lange, idet et lykkeligt Smil oplyste hans Ansigt, „Vel veed jeg, at Eders Hr. Farbroder, som Eders Formynder, vil være mig haardt imod; men hans Modstand lader sig vel bryde med Eders Broder som Bundsforvandt. Andet derimod er det, om den Ulykke skulde times mig, at jeg skulde miste mit Fædregods; thi som en Tigger kan jeg ikke fremstaa og begjære Eders Haand."

„En Tigger, Erik," svarede hin bebrejdende, er kun den, der middelløs Intet formaar og Intet forstaar, men selv om I end i dette Øjeblik er fattig paa jordisk Gods, saa skal Gud dog kjende, at I er rig, rigere end Mangen, der klædt i Silke og Maar næppe orker at tælle sit Guld. Dog jeg veed nok," vedblev hun, „at Mands Ære er en skrøbelig Ting, og jeg formaar at indse, hvor Meget I i dette Tilfælde vilde have at kæmpe med, dersom I satte Eder ud over Tidens Fordring og Skik. Rejs derfor med Gud til hint Land, hvor I venter at finde Beviser for Eders Ret og gyldige Krav; jeg skal da vente Eder her med Haab og Længsel og velsigne det Øjeblik, da I vender tilbage med Sejer over Eders Fjender".

„Saa skilles jeg glad og trøstig fra Eder, Sophie," udbrød han, idet han greb hendes Haand og trykkede den til sine Læber; „thi vel er Vejen lang til Rom, hvor min Slægtning boer, og Aar og Dag vil forløbe, forinden mit Hjerte atter skal glædes ved Synet af Eder, men som Eders Billede skal være den Stjerne, der skal lyse paa min Vej, saaledes skal mit Haab og min Fortrøstning jævne den for min Fod".

Et Øjeblik efter havde Begge forladt Haven, og fra sit Kammervindue det høje Taarn saae hun nu med taarevædet Blik efter ham, hvis Skikkelse mere og mere forsvandt i Aftenens Dæmring.

Dagen efter landede han paa Hveen, hvor han endnu, forinden han begyndte den lange Rejse, vilde gjæste sin Ven og

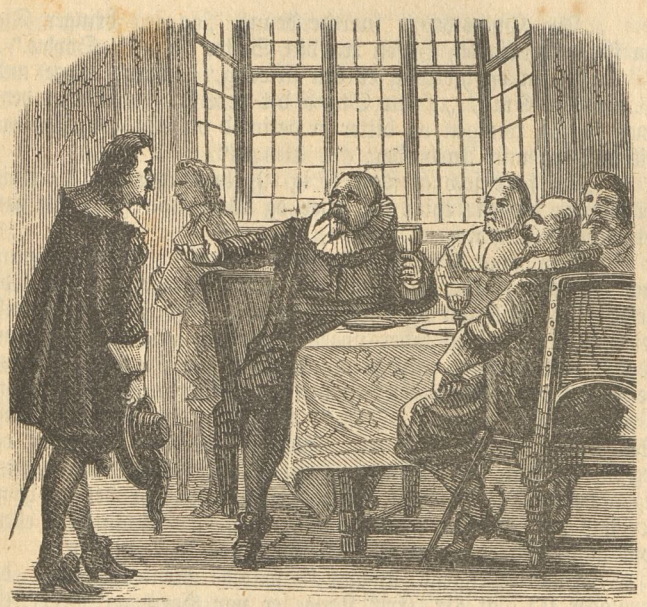

tilkommende Svoger Tyge Brahe, som her havde opført sit Uranienborg og Stjerneborg, hvorfra han beregnede Himmelklodernes Gang, og hvor han, omgiven af en Skare videlystne og beundrende Disciple, delte sin Tid mellem at undervise og studere.

Da Lange steg iland paa Øen, saae han strax paa de to Kongesmakker, som prydede med Flag og Vimpler laa i den lille Havn, at der maatte være fornemme Gjæster i Besøg hos Hr. Tyge, og af Tjenerne paa Slottet erfarede han derefter, at saavel Rigens Kantsler Hr. Niels Kaas som Rentemesteren Hr. Christoffer Valkendorf og den lærde Professor Thomas Finke tilligemed flere udenlandske høje Herrer, der havde ønsket at gjøre Bekjendtskab med den berømte Lærde og se de vidunderlige Instrumenter, han havde opfunden til sin Videnskabs Tjeneste, nys vare komne og netop nu sadde ved Taflet i den store Sal.

„Velkommen, velkommen, Erik Lange," raabte Tyge Brahe denne imøde, da han kort efter traadte ind i Salen, hvorpaa han greb sit Bæger og med et venligt Nik tømte det til Velkomst.

„Hvor kommer Du fra saa uventet?"

„Fra Knudstorp," svarede denne, „og jeg bringer Dig en flittig og kjærlig Hilsen fra din Søster Jomfru Sophie."

„Varm og hjertelig er den sikkerlig," udbrød Tyge med et muntert Smil, „al den Stund det er Dig, som bringer den; men ligesaa tvungen og bitter er derimod visselig den, Du har til mig fra min Farbroder, Hr. Bengt?"

„Du faar selv at slutte Dig til, hvorledes den muligvis vilde være bleven; thi i sin Iver og Alteration forglemte han at medgive mig nogen".

„Saa maa Du sandelig have bragt hans Blod i mere end almindeligt Oprør, siden han endogsaa forglemte at lade besørge lidt Ondskab og Drilleri til mig, med Hensyn til hvilket han ellers aldrig lader nogen Lejlighed gaa ubenyttet hen. Dog," vedblev han, „jeg glemmer jo rent at forestille Dig for de høje Herrer Rigsraader samt den højlærde og skarpsindige Professor Hr. Thomas Finke," tilføjede han med et ironisk Smil, som idag bearer mig; men I kjende jo hinanden, og jeg vil da kun, hvad Rentemesteren Hr. Christoffer angaar, særlig anbefale Dig til hans Bevaagenhed, eftersom det er ham, der har vor Skjæbne i sin Haand, jeg mener Finantserne eller, som man med et gammelt Ord siger, vor syge Moster".

„Hvad Pengene angaar," svarede Rentemesteren, „da formoder jeg, at Hr. Erik Lange er vor Herre og Mester, eftersom han lægger sig efter den skjønne Kunst at gjøre Guld."

„Kun gaar det ham hermed, Hr. Rentemester," svarede Tyge Brahe," som det gaaer med Finantserne. Alt, som man lægger sig efter at fylde Statens Kasse, tømmes Folkets Lommer, og alt som han lægger sig efter at tilvejebringe Guld, tømmer han sine".

„Nøglen til denne store Hemmelighed er dyr, som jeg har hørt," bemærkede Kantsleren, „og jeg maa derfor beklage Hr. Eriks Lomme; thi det synes at være et Spørgsmaal, om ikke Prisen paa det Ene vil overstige Værdien af det Andet."

„Det er endnu kun en Ide, Hr. Kantsler," svarede Erik Lange ivrig, „om hvis Virkeliggjørelse kun den kan have en Mening, der har ofret sin Tid og Flid paa Studiet af Naturens skjulte Kræfter, men under alle Omstændigheder er den saa skjøn og lokkende, at man vel for dens Skyld kan bringe selv det største Offer".

„Skjøn og lokkende maaske, som det jo ogsaa siges, at en Elverpige skal være; men husk paa, min kjære Hr. Erik, at dennes Ryg er hul, og at hun forsvinder, bedst som man tror at have fanget hende. Jeg priser imidlertid af ganske Hjerte

Eders Lærdom og flittige Granskeu," vedblev Kantsleren med et velvilligt Smil, „men tror dog, at I anvendte Eders Kræfter bedre i Kampen for et nyttigere og mindre uopnaaeligt Maal. Hvad er Eders Mening derom, Hr. Tyge?" vedblev han til denne.

„Enhver Stræben, naar den udgaar fra et redeligt Hjerte og en fast Overbevisning, bærer stedse gode Frugter," svarede den Adspurgte, „og min Vens vil derfor ikke være uden Nytte, selv om han aldrig skal naa sit Maal. Hvad selve dette angaar, da er jeg langtfra at antage det for uopnaaeligt; thi vel har jeg ikke særlig studeret den Gren af Naturvidenskaben; men saa meget har jeg dog erfaret, at Tingenes Gehalt, Udseende og øvrige Egenskaber afhænger af de Stoffers Sammensøjning, hvoraf de ere dannede; lykkes det at finde Loven herfor, da vil ogsaa den Forvandling, som Hr. Erik eftertragter, kunne finde Sted".

„Og da vil Rentemesteren faa glade og magelige Dage og det ganske Folk med ham," bemærkede Kantsleren, „forudsat, naturligvis, at Hr. Erik er saa barmhjertig at meddele os Alle Hemmeligheden."

„Om den nogensinde skal opdages, staar i Guds Haand, Hr. Kantsler," svarede Lange alvorlig, „og jeg nærer derfor den faste Overbevisning, at den, hvis Øjne han værdiges at oplade, vil han ogsaa give Villie, Hjerte og Forstand til kun at bruge den til sine Medmenneskers sande Nytte og Fromme. Om jeg skal findes værdig til en saadan Lykke, derom maa jeg fast tvivle, kun det føler jeg, at idet jeg engang har begyndt at øse af Videnskabens klare, styrkende og rensende Væld, formaar jeg aldrig mere at aflade dermed, hvad enten jeg saa derved skal blive rig og mægtig eller fattig og elendig".

„Godt, godt!" udbrød Kantsleren, „Videnskaben selv og ikke de Fordele eller den Ære, den mulig kan bringe os, skal være Drivfjederen hos os".

„Videnskaben er skjøn, ophøjet og hellig," begyndte Thomas Finke i en salvelsesfuld Tone; „men derfor kan ogsaa kun Filosofien, der lærer os at kjende Aandens Væsen og Tankens Love, betegnes ved dette Navn. Alt Andet er Tant og materiel Gjerning".

„Men I maatte da tilføje, Hr. Thomas," svarede Tyge Brahe med et haanligt Smil, „at den høje og hellige Nimbus, hvoraf Eders Videnskab er omgiven, mest laaner sin Glans af det Gaadefulde og Uforstaaelige, hvori I forstaa at indklæde Eders Lære. Bliver denne fremsat med rene og tydelige Ord,

da falder Størstedelen af det Mystiske og Overordentlige bort; men da taber sig ogsaa Respekten. I Overbevisningen herom skulle I vel vogte Eder; thi ere I end ikke Visdommens Ugler, saa ere I heller ingen Bogfinker".

Denne Hentydning til den lærde Professors Navn, hvorunder han oftere havde maattet lide, var maaske det, som opirrede ham mest, og det hadefulde Blik, han kastede til sin Modstander, borgede nokfom for, hvad der gjærede hos ham.

„Sjælens uendelige Dyb, Aandens høje Flugt og Tankens vidunderlige Fødsel ere og maa være de mest ophøjede og skjønneste Problemer for Menneskets Granskeu," svarede han; thi de løfte ham det Rige imøde, hvorfra han har sit Udspring og hvorhen imod han stunder".

„Og saa lader der sig derom føre vidtløftige Disputatser med klingende Ord og bedaarende Talemaader," afbrød Tyge ham, „ved hvilke Folket studser og falder hen i andægtig Beundring. Problemet om Universets vidunderlige Indretning, om de Love, hvorefter Kloderne vandre deres evige Veje, og hvorefter Elementerne udfolde deres mægtige Virkning er imidlertid saa uforskammet og hensynsløst, at det ikke lader sig afspise med spidsfindig Tale og tomme Udflugter, men fordrer fuldt og grundigt Arbeide; at det ikke lader sig bruge som Slibesten for Pedanters spidse og hvasse Tunger, men fordrer Tankens og Beregningens stille Syslen; men saa lader det sig ogsaa løse og med den haandgribeligste Nøjagtighed eftervise, hvilket aldrig skal blive Tilfældet med Gjenstanden for Eders Granskeu, der er gaaet fra System til System ligefra Sokrates' Tid indtil vore Dage".

Imedens han talede, var han bleven mere og mere ivrig, og idet han nu taug, satte han det Bæger, som han uvilkaarligt havde grebet, saa haardt i Bordet, at Vinen sløj den forskrækkede Professor i Ansigtet.

„I Herrer forivrer Eder saaledes i Eders lærde Strid," sagde nu Rentemesteren, „at vi andre Smaafolk jo fast maa krybe i et Musehul. Om I har Ret i Eders Paastand, skal jeg ikke kunne sige; men at I forstaar at give den Vægt, det kan jeg bevidne, saasandt Hr. Thomas endnu har travlt med at tørre Vinen af sit Ansigt. Imidlertid gaar Tiden hen, og vi faa ikke det at se, som var Hensigten med vor Rejse".

Ved dette Vink rejste man sig fra Bordet, ihvorvel Hr. Tyge selv viste synlig Lyst til endnu engang at binde an med sin Modstander, til hvem han havde gammelt Nag, og begav sig ind i Observatoriet. Ved Døren til dette laa en stor engelsk

Hund, som Tyge Brahe var bleven foræret af Kong Jakob af Skotland, og da nu Rentemesteren, som gik i Spidsen, greb i Laasen, rejste denne sig og knurrede truende, som vilde den afværge, at Nogen traadte ind. Forbitret herover sparkede han voldsomt til den, saa at den jamrende løb hen til sin Herre.

„Stakkels Rolf," sagde denne, idet han klappede den, „Du har nu lært, at Rentemesteren ogsaa forstaar at give sine Grunde Vægt, men Du kan trøste Dig med," vedblev han opmuntret ved den Behandling, hans Yndlingshund havde lidt, „at et Spark og et Brøl er en Oxes eneste Argumenter".

Ved disse Ord traadte Rentemesteren blussende af Vrede hin et Par Skridt imøde; men pludselig vendte han sig atter bort, og idet han nu traadte ind i Observatoriet, var det snart efter, som om hint Optrin var glemt. I lang Tid beaae og beundrede man nu de mange kunstige og vidunderlige Instrumenter, som overalt stode opstillede, og først sent begave Gjæsterne sig ned til Havnen for at sejle tilbage til Sjælland.

„Jeg frygter for," sagde Erik Lange, da han og Tyge Brahe derefter med hinanden vendte tilbage til Uranienborg, „at Du har skaffet Dig to slemme Fjender i Rentemesteren og Hr. Thomas Finke".

„Dem har jeg ikke nys skaffet mig, men har længe havt dem, og mere hadefulde end de allerede i Forvejen var mig, er det ikke let at gjøre dem".

„Men Du kunde maaske ved lidt Overvindelse have bidraget til at forsone dem. Din Fremfusenhed førte Dig for vidt, og Begge ere de, hver i sin Kreds, mægtige Mænd, der kunne tilføje Dig stor Skade. Du har saa Fjender nok Tyge".

„Det har jeg, Gud bedre det, saa sandt; men til at friste Livet ved at lefle for Dumhed og Raahed, dertil har jeg ikke Hjerte, og om saa al Verdens Rentemestere og Professorer sadde mig paa Nakken, saa er jeg stærk nok til at ryste dem af mig".

„Du er stærk nok, Tyge, og din Berømmelse vil vel kunne beskytte Dig selv mod mere overlegne Fjender end hine; men unødig at skaffe sig Fortræd og Ærgrelse, baader kun lidet Dig selv og endnu mindre din Videnskab".

„Maaske har Du ret, Erik, men det ligger nu engang til mig, og jeg kan ikke komme i Berøring med slige Personer, uden at mit Sind oprøres og min Mund løber løbsk. Lidt Ærgrelse befordrer imidlertid Appetiten og bringer Blodet i Bevægelse, hvilket ogsaa har sine Fordele. Men lad mig nu høre lidt om dine egne Planer".

„Jeg drager til Rom," svarede hin, „for hos mit Sø-

skendebarn, Ridder Niels Ulfstand, som har bosat sig der, om mulig at erholde nogle Dokumenter og Bevisligheder, der, som jeg haaber, kunne tjene til Vidnesbyrd for mit retfærdige Krav paa mit Fædregods Bygholm. Det er en lang Vej, men lykkes mit Formaal, da er ogsaa den Løn, som venter mig, stor".

„Saa skal vel dit og Sophies Bryllup staa? Nu jeg under Dig hende af ganske Hjerte; men hvad siger min Farbroder, Hr. Bengt".

„Jeg frygter for, han vil staa os haardt imod, svarede Lange nedslaaet, „men vi stole paa din Bistand, Tyge".

„Og den skal ogsaa sikkerlig blive Eder tildel. Vel er han hendes Formynder og kan som saadan jo nok gjøre Fordring paa, at Du er i Besiddelse af Evne til at forsørge hende efter Stand og Vilkaar; men videre gaar hans Magt heller ikke, derfor skal jeg sørge. Give Gud, Du maatte finde Midler til at vinde din Proces; men selv om Alt i saa Henseende skulde glippe for Dig, skal Du dog ikke opgive Haabet; der findes nok en Udvej. Lad nu ikke dit Hjerte drage Dig altfor hastig tilbage; men nyt Tiden og besøg fremfor Alt i din Videnskabs Interesse Paris og Bologna. I denne By skal, efter hvad jeg hører, en Doktor Arnoldus have gjort mærkværdige Opdagelser, der tyde paa, at den saa længe søgte Hemmelighed er sin Afsløring nær".

„Jeg har hørt derom og brænder af Begjærlighed efter at komme i Samkvem med ham," svarede hin; „han skal være i Besiddelse af en mægtig Aand, der har formaaet at gjennemskue og gjøre sig hidtil ukjendte Naturkræfter underdanige".

„Ja, ja," svarede Tyge, „dette er ogsaa ene og alene Vejen for sikker Beregning, og et nøje Kjendskab til Kræfternes Virkning maa føre til Maalet. Kabalistiske Tegn, hemmelige og mystiske Ord og Formler er kun Hjernespind og dum Overtro".

Efter at være hjemkommen til Uranienborg sadde de endnu længe fordybede i Samtale, og idet de gjensidig udvexlede Ideer og Tanker, forløb Natten, og først da Morgenen gryede, skiltes de, hvorefter Lange fuld af Haab og Fortrøstning forlod Øen for at begive sig paa den lange Rejse.

Medens nu Erik Lange færdedes i fremmede Lande, sad Sophie Brahe ensom paa Knudstorp, og imens hun flittig sysslede med Husets Gjerning, stod hendes Tanker og Forlængsel kun til hine fjerne Steder, hvor hendes Elskede dvælede. Fra ham lød imidlertid intet Budskab, og af alle de unge Adelige, som nu og da kom hjem efter at have besøgt Udlandets Lære-

anstalter, var der Ingen, som havde set ham. Alt var tavst og stille, og idet hendes Hjertes Uro og Angst tiltog, var det undertiden for hende, som var han draget hen til hine Egne, hvorfra ingen Hilsen og intet Budskab lyder til os.

Næsten tvende Aar vare saaledes henrundne, i hvilken Tid Hr. Bengt havde anvendt al sin List og Overtalelse, for at faa hende til at svigte sit Løfte og indgaa en anden Forbindelse, der var mere efter hans Sind, uden at det dog hidtil i nogen Maade havde villet lykkes ham. Da ankom en Dag en Svend, der tidligere havde staaet i Hr. Eriks Tjeneste, men som derefter havde fulgt en Kavaler til Italien, hvorfra han nu var vendt tilbage, og bragte Efterretningen om Erik Langes Død. Han havde selv, som han udsagde, været tilstede ved hans Jordfæstelse i Pisa, hvor han kun kjendt af ham havde udaandet blandt Fremmede.

Stor og unævnelig var den Sorg, hvorunder Sophie bøjedes ved en Efterretning, der berøvede hende al hendes Livs Lykke, og i lang Tid var det, som skulde hun bukke under for det haarde Slag. Men ogsaa paa hende øvede Tidens lægende Balsam sin Virkning, og da en rum Tid var svunden, indvilligede hun endelig i, overtalt af hendes Farbroder, at ægte Hr. Otto Tott til Eriksholm, en retsindig og brav Mand, der stedse havde næret en inderlig Tilbøjelighed for hende, og hvem hun paa sin Side havde lært at skatte og højagte.

Paa Bryllupsdagens Aften var et talrigt Selskab forsamlet paa Knudstorp, idet en stor Del af Landets fornemste Familier havde sendt Repræsentanter til Forherligelse af Forbindelsen mellem to af Landets ædleste Slægter.

Klædte i Silke og glindsende af Guld og Ædelstene bevægede de unge Kavalerer og Damer sig i den livlige Dands til Fløjters og Gigers Klang i de store rigt oplyste Sale, medens Sang og munter Tale lød fra Sideværelserne, hvor de Ældre sadde bænkede om de brede Borde, idet de flittig tømte Bægrene. Gjennem de aabenstaaende Vinduer strømmede Sommernattens milde forfriskende, med Duften af Havens Blomster opfyldte Luft ind, medens det straalende Lys oplyste Buske og Træer og lod dem skinne som i et magisk Lys.

Halv skjult af Buskene og lænet op mod en Bøgs Stamme stod en høj, ung Mand indhyllet i en sid Rytterkappe, som var han nylig kommen fra en Rejse. Bleg og med et Blik, der udtrykte den dybeste Smerte, stirrede han ufravendt op mod den oplyste Borg, paa hvis Altan Tyge Brahe og hans Søster, Sophie, stode fordybede i Samtale, medens de paa samme Tid

nøde den forfriskende Køling. I nogen Tid havde de staaet saaledes, da Hr. Otto Tott traadte ud til dem, og idet han med et af Lykke straalende Ansigt vendte sig mod Sophie, bød han hende med et sirligt Buk Haanden og førte hende tilbage til Salen.

Efter at Tyge saaledes var bleven alene, lænede han sig mod Altanens Gelænder, og idet nu hans Blik fulgte det værlende Lys nede i Haven, faldt det pludselig paa den Fremmedes blege Ansigt. Et Øjeblik stirrede han paa dette, som fængsledes hans Blik af et overnaturligt Syn, derpaa vendte han sig langsom bort, og med et Udtryk af Skræk og hellig Ærefrygt, der kontrasterede sælsomt mod de muntre Ansigter, han mødte paa sin Vej, skred han igjennem Salene og ned i Haven. Med langsomme Fjed nærmede han sig det Sted, hvor et Syn havde vist sig for ham, der havde grebet ham saa mægtigt. Et Øjeblik standsede han paa sin Vej, som kæmpede han med sig selv; men derefter skred han rask fremad. Den Fremmede, der ikke havde mærket hans Komme, foer heftig op, idet han nær-

mede sig; men i samme Øjeblik han vilde gribe Flugten, følte han sig greben af Tyges stærke Haand.

„Erik Lange!“ udbrød han med smertelig Forundring. „I Herrens velsignede Navn, er det Dig?“

„Ja, Tyge,“ svarede denne med kvalt Stemme, „men havde Gud været mig naadig, da havde Du her, efter det Syn, mine Øjne har maattet skue, fundet mit afsjælede Legeme. Jeg veed Alt,“ vedblev han, „og hørte det her ved min Ankomst af en Fremmed. Ak, Tyge, har Himlen en Straf, en Gjengjældelse for det Onde, som sker her paa Jorden, da maa den komme til at hvile tungt paa din Farbroder for den Sorg og Ulykke, han ved sit onde Sind har stiftet. Mine Breve, som jeg ved Lejlighed sendte hertil, har han tilbageholdt, og ved en lejet Svend fik han Rygtet om min Død udspredt. Nu er alt tabt, Tyge, nu er det Haab, jeg havde om Glæde og Lykke her i Verden, slukket, og for mit Blik er idel Mørke. — Jeg drager nu herfra, Tyge, elendig og usel som den fattigste Skabning paa Jorden, der har tabt alt Haab og al Fortrøstning; men hvor hen jeg gaar, hvor min Fod skal standse, det skal for evig blive skjult. Lov mig derfor, at Du aldrig for Sophie vil omtale, hvad Du i denne Nat har set, lov mig, at hun aldrig skal blive bekjendt med den Uret og Vold, der har skilt os fra hinanden, paa det at hendes Hjerte kan bevare sin Fred, og hun blive saa lykkelig, som hun formaar. Lev vel, Tyge, Tak for dit Venskab, og Gud Herren holde sin Haand over Dig og hende, der var min Sjæls Lys og mit Hjertes Glæde“.

Med disse Ord vendte han sig bort og forlod med hastige Skridt Haven; medens Tyge dybt greben i lang Tid stirrede efter ham.

I nogle Aar nød nu Sophie Brahe den Lykke, som et fredeligt, stille Hjem kan skjænke. Vel formaaede hun ikke at skænke sin Ægtefælle sit Hjertes hele fulde Kjærlighed; men den Agtelse og det inderlige Venskab, hun nærede for ham, bevirkede dog, at hans Livs Dage ingensinde bleve formørkede ved Bevidstheden derom. Disse vare iøvrigt kun korte, og efter faa Aars Forløb blev han kaldet bort fra hende og deres lille, kun to Aars gamle Søn.

I flere Aar sad hun nu Enke paa Godset Eriksholm hendes afdøde Husbonds Herresæde; men drog derefter, da hun ikke formaaede at modstaa sin Længsel efter at leve sammen med sin Broder og deltage i hans lærde Undersøgelser, over til Hveen. Her havde imidlertid Livet i mange Henseender forandret sig. Ved Kong Frederik den Andens Død havde

Tyge Brahe mistet en gavmild Velynder og varm Beundrer, og til denne Ulykke føjede sig en anden endnu større, idet nemlig i Løbet af en kort Tid de højtstaaende Mænd, paa hvis Beskyttelse og Venskab han kunde bygge, bleve hjemkaldte, og netop hans bitreste Fjender og hadefuldeste Misundere indtoge deres Plads. Som en Følge deraf var han idelig og idelig udsat for de pinligste Drillerier, hvormed hans Hjerte og Stolthed saaredes paa samme Tid, som hans bevægelige og i Vrede let opblussende Sind gjorde ham endnu mere uforsigtig og hensynsløs.

Under disse Forhold blev hans Søster ham en trofast og uundværlig Støtte, og idet hun paa den ene Side ved sit sagtmodige, milde Sind forstod at dæmpe Stormen i hans Indre og lægge mangt et Saar, vidste hun paa den anden Side at afværge mangt et truende Uvejr og saaledes i nogen Maade at bevare hans Sinds og Sjæls Ligevægt, indtil Bægeret endelig flød over, og han krænket og saaret i sin Sjæls Inderste brød med Alt, hvad der hidtil havde været ham helligt og dyrebart.

En Dag, da han og hans Søster sadde i Observatoriet, hver for sig prøvende og undersøgende en vidtløftig Beregning, som han i lang Tid havde arbejdet paa og nu endelig til sin Glæde fuldført, traadte Tjeneren ind og meldte, at Rentemesteren Hr. Christoffer Valkendorf og Professor Thomas Finke vare ankomne.

„Hvad i Herrens Navn kunne de ville!“ udbrød den Lærde, idet han ærgerlig rejste sig fra sit Arbejde. „Tro mig, Sophie, det har intet Godt at betyde, naar to slige Fugle slaa ned her paa Øen.

„Bliv Du her Tyge“, svarede hun hastig, „og lad mig gaa ud og byde dem Velkommen. Det Arbejde, Du her sidder ved, er tilstrækkelig Undskyldning, og Du kan da siden tale med dem“.

„Nej, nej“, udbrød han med en hastig Bevægelse, idet Blodet foer ham til Hovedet, „til bidske Hunde skal der en forsvarlig Stok, og det lyster mig denne Gang at traktere dem efter Fortjeneste. De har saa drillet mig længe nok“.

Med disse Ord forlod han Værelset og stod et Øjeblik efter inde i Salen hos Gjæsterne.

„Velkommen, mine Herrer“, begyndte han, idet han bukkede dybt. „Jeg tør vel byde Eder saaledes?“

„Det tør I sikkerlig, Hr. Tyge, aldenstund vi komme i

vor Herres og Konges Navn og som hans Affendinge", svarede Rentemesteren.

„Og hvad har hans Naade at befale," spurgte hin, „jeg er tilrede, forsaavidt min Evne strækker til".

„Her er ikke Tale om nogen Tjeneste fra Eders Side, Hr. Tyge," svarede Thomas Finke i en hoffærdig Tone, „uden forsaavidt vi kunne ønske, at I lade os ubeskaarne ved det vanskelige Hverv, Hans Naade har paalagt os".

„Det vil komme an paa, hvor dybt I skære. Jeg kan imidlertid love Eder, ikke at være altfor kilden, hvad Operationen angaar, thi om en saadan er der formodentlig Tale, siden Hans Naade netop sendte Eder".

„Det er vor Pligt som Kongens Tjenere at udrette hans Befalinger, svarede Rentemesteren, hvem Blodet steg til Hovedet ved Tyges Ord, „og det er en Undersaats Pligt at lyde, selv om han troer sig derved forulempet".

„Den Sententz, Hr. Rentemester, tør jeg nok sige, lyder velbehageligere i Tjenerens Øren end i Undersaattens, aldenstund det jo for et Tjenerhjerte ofte er mere kvægende at bringe ondt end godt Budskab. Jeg længes imidlertid efter at erfare, hvilket Anliggende Hans Naade har betroet Eder med; maaske tager jeg højlig fejl; thi det er jo ikke altid, at Hanen galer mod ondt Vejr".

„Aa nej," svarede Thomas Finke, „men det skal maaske dog vise sig, at der undertiden er mere sund Sands i dens Galen, end der findes i de dristige Slutninger om Stjernernes Væsen og de forvirrede Beregninger af deres Gang, hvormed Luften er svanger her paa Hveen. Hvad iøvrigt det Anliggende angaaer, hvormed Hans Naade har betroet os, saa bestaar det i, at vi her paa Stedet skulle lade os forevise alle Eders Instrumenter og kostbare Indretninger, for derefter at afgive Beretning om ogsaa deres Nytte og sande Værdi i Videnskabens Tjeneste svarer til de betydelige Summer, de aarlig koste, og de Ofre, I i den Anledning kræve af Kongen og Landet".

„I spotter og driver Gjæk med min Godtroenhed, Hr. Thomas," svarede Tyge i en rolig Tone, idet han dog ikke formaaede at skjule Udtrykket af den smerteligste Overraskelse og Harme; „Hans Naade kan maaske vel ømme sig ved de Udgifter, min Videnskab foranlediger, men han kunde sikkerlig aldrig falde paa at sende Eder hertil for at undersøge, hvorvidt de ere spildte eller ikke".

„Og hvorfor troer I ikke det?" spurgte hin.

„Fordi," svarede Tyge, der nu ikke formaaede længere at beherske sig, „det vilde være at lade de Blinde dømme om Farverne og antage Skaders og Papegøjers Snak for Vismands Tale".

„I faar at give Eders onde Tunge frit Løb, Hr. Tyge, og lade Eders Galde flyde over, det baader Eder her kun lidet og skader ikke os," svarede Rentemesteren, idet han harmfuld stampede i Gulvet. „Her er Hans Naades Brev og skriftlige Befaling", vedblev han, idet han fremtog et med det kongelige Segl forsynet Dokument, „hvorefter I uvægerlig og ubehindret har at lade os undersøge Alt, og jeg opfordrer Eder nu til i Hans Naades Navn at lade vor Gjerning nyde Fremme".

„Visselig ser jeg Kongens Skrivelse og strenge Befaling," svarede hin, „men jeg ser ogsaa Ondskab, lav Misundelse og skadefro Dumhed titte frem der bagved. Saa oplyst og klog Hans Naade er, skulde han sikkerlig aldrig være falden paa af egen Drift at udstæde slig Befaling. For at bevæge ham dertil, har der sikkerlig maattet anvendes et saadant Overmaal af List, Bagtalelse og Ondskab, som jeg kun kan tænke mig Eder

i Besiddelse af. Vi skulle nu imidlertid faae at se, om Løgnen eller Sandheden skal sejre, og jeg sværger Eder til, at jeg ikke skal spare mine Kræfter i den Dyst, som forestaar. Hvad mine Instrumenter og videnskabelige Samlinger angaar, da har I Intet dermed at skaffe, og hverken kongelig Befaling eller andet Herre-Bud skal bevæge mig til, forinden der anvendes Magt, at aabne Nogensomhelst Adgang til det, jeg anser for min private Ejendom. Gjør nu som I vil", vedblev han, „og bliv her saa længe I lyster, men ved mine Husfolk og Tjenere skal jeg vel vide at holde Eder borte fra de Steder, hvor Eders Nærværelse vilde være en Besmittelse".

Med disse Ord forlod han begge Affendingene, og lod dem ene tilbage delte mellem Vrede og Frygt. Et Øieblik efter traadte han i heftig Bevægelse ind til sin Søster, hvem han fortalte Alt, hvad der var foregaaet.

„Og hvad agter Du nu at gjøre, Tyge?" spurgte hun ængstelig, idet hun betragtede ham med et bekymret Blik.

„Jeg drager øieblikkelig til Kjøbenhavn for at tale med Kongen. Jeg vil berette ham om den Tort og Uret, jeg saa længe har maattet friste, og jeg vil spørge ham, om det er med hans Viden og Villie, at en Mand mishandles og forhaanes, hvis hele Stræben og Tid kun er gaaet ud paa at forøge hans Lands Berømmelse og tjene Videnskaben".

„Tyge, Tyge," udbrød Sophie, angstfuld gribende hans Haand, som vilde hun holde ham tilbage, „lad ikke Vreden blive din Herre, og husk paa, at hvor højt Du end staar, og hvor megen velfortjent Ære Du end nyder, saa er han dog din Herre og Konge, hvis Bud det er formasteligt at trodse, husk paa, at den Vise og Kloge bøjer sig og viger for den raa Magt, naar dette kan være til hans Formaals Fremme".

„Det faar den gjøre, som har Sind derfor, Sophie, jeg har det ikke," svarede han harmfuld, „nu faar det briste i Herrens Navn, naar det ikke vil bære, og Sandheden skal nu frem, hvad det saa end vil koste. Det Blod, som flyder i vore Aarer, Sophie Brahe", vedblev han, „formaar ikke længe at flyde roligt ved Haan og Ringeagt, og jeg maatte kjendes uværdig til at høre til vor Slægt, og Du maatte blues ved din Broder, dersom jeg ikke af al min Magt stod Løgnen og Falskheden imod, og med min Hæl knuste de Ogler, som hvisle ved min Fod. Jeg har givet Husfolket Ordre," fortsatte han, efter i heftig Bevægelse at være gaaet et Par Gange op og ned ad Gulvet. „Ingen, hverken Rentemesteren eller hans Led-

sager maa tilstædes Adgang til Observatoriet, saa faar de iøvrigt at se sig saa længe om her paa Øen, som de lyste".

Endnu forsøgte Sophie ved milde Ord at dæmpe Stormen i sin Broders Sind, uden at dette dog lykkedes hende, og med bekymret Sind og smertelig Anelse om, hvad der vilde komme, saa hun ham snart derefter forlade Øen og styre over ad Sjælland til.

Da de tvende Gjæster efter nogen Venten erfarede, at Tyge Brahe havde forladt Øen, og da de dernæst saa de Anstalter, som vare trufne til at formene dem Opnaaelsen af Hensigten med deres Rejse, saa besluttede de ogsaa, ihvorvel modstræbende, at drage bort med uforrettet Sag.

Ved Ankomsten til Kjøbenhavn erfarede Tyge Brahe snart, hvor mislig hans Sag stod. Hans Fjender vare mægtigere end nogensinde, og hvor han kom frem, skyede man eller undgik man ham, og kun med Nød og næppe lykkedes det ham at faa Audients hos Kongen.

Opægget ved den kolde og uvenlige Modtagelse, han paa saa mange Steder havde mødt, harmfuld over en Modstand,

som han følte saa lidt at have fortjent, og i opklusende Bevidsthed om sit Ry og sin store Fortjeneste af den Videnskab, han havde helliget sig, traadte Tyge frem for Christian den Fjerde med en Mine og Holdning, der kun lidet egnede sig til at formilde denne.

„Hvad vil I, Tyge?" udbrød Kongen i en haard Tone ved hans Indtrædelse. „Kommer I her for at haane mig i mit Hus, som I har haanet mine Udsendinge i Eders"?

„Jeg behandlede dem kun efter Fortjeneste, Eders Naade," svarede Tyge. „Som mine Fjender og Forfølgere, hvilke de stedse har været, kom de med Had og Ondskab i Hjertet, og det vilde være for meget forlangt, om jeg med venlig Mine og hjerteligt Haandslag skulde komme dem imøde, om hvem jeg vidste, at de kun vilde min Fordærvelse og mit Fald",

„Men selv om I troede det, hvilket iøvrigt er falsk og uberettiget," svarede Kongen, „saa var det Eders Pligt at skjælne mellem Eders personlige Fjender og Eders Konges betroede Mænd og Affendinge; disse burde det Eder at agte og ære for den Egenskabs Skyld, hvori de kom, og fremfor Alt var det Eders Pligt at efterkomme de Befalinger og Forlangender, som de i mit Navn stillede til Eder".

„Hvorledes skulde jeg kunne skjælne mellem Eders Naades Befalinger og disse Menneskers personlige Ønsker. De fordrede af mig, at jeg skulde forevise dem og forklare dem Nytten og Hensigtsmæssigheden af de Instrumenter, hvoraf jeg er i Besiddelse; men hvad havde de at skaffe med Ting, der ere min private Ejendom?"

„Dette er først og fremmest et Bevis for, at I har vovet at lade haant om min kongelige Skrivelse og ikke engang værdigedes at gjennemlæse den; thi havde I gjort det, vilde I have set, at netop Undersøgelsen af Eders store og dyrkjøbte Samling, som I i falsk Opfattelse kalder Eders private Ejendom, var Gjenstanden for deres Sendelse. Landet kan ikke vedblivende øse Penge ud til Noget, hvis Nytte efter Manges Mening idetmindste er tvivlsom. Vi maa have klare og rene Beviser for, at det ikke er Tant og Fjas. Kan I give mig dem, saa skal I ikke faa Grund til at klage over min Bevaagenhed, hvis ikke, da maa det fra nu af høre op med Bevillingen dertil".

„Men hvorledes skulde jeg kunne det," svarede Tyge med et Udtryk af Stolthed og Ringeagt, der saarede Kongen dybt. „Den, der kan fordre et Bevis for Videnskabens Værd og høje Nytte, vil jo dog ikke kunne begribe det, hvor klart og tydeligt

det end føres; thi dertil hører en Hjertets og fremfor alt en Aandens Dannelse, som Spørgeren umulig kan være i Besiddelse af".

„Tyge, Tyge!" raabte Kongen forbitret, idet han truende traadte ham et Skridt imøde, „nu kjender jeg, at det er Sandhed, hvad der siges om Eder, nu ser jeg, at I i Eders opblæste Forfængelighed og indbildte Storhed lader haant om alle Andre, at I med hovmodig Foragt ser ned paa Enhver, der tillader sig ogsaa at have en Mening, og jeg har nu ogsaa faaet Forvisning om, at Eders Videnskab ikke er af den rette Art og Betydning; thi var den det, var Eders Aand og hele Væsen gjennemtrængt deraf som noget Stort og Helligt, da vilde Eders Særkjende være Taalmod og Ydmyghed i Bevidstheden om selv den Lærdestes og Dygtigstes Afmagt mod Guds Visdom og ikke som nu Hovmod og umættelig Æresyge".

Ved Disse Ord vinkede Kongen til Afsked.

„Saa veed jeg, hvad min Skæbne vilde blive, dersom jeg forblev her i Landet, saa veed jeg, hvad der venter enhver fribaaren og ærlig Mand under Forhold, hvor Trællesind og Trællelader fordres forinden det, som er ret og billigt, kan ydes," svarede Tyge ude af sig selv af Vrede, „men jeg veed saa ogsaa, hvorhen jeg kan vende mine Fjed, jeg veed saa ogsaa det Sted, hvor Læroom og Dygtighed endnu staar i Agt og Ære, og hvor Dumhed og Vankundighed faar sin Løn efter Fortjeneste; men idet jeg forlader mit Fædreland med Hjertet fuld af Mismod og Bitterhed, medtager jeg dog den Overbevisning, at jeg ikke har det, men det derimod mig at takke".

Efter denne Audients blev det Tyge Brahes faste Beslutning at forlade sit Fædreland, og ingen af hans Venner formaaede at rokke den hos ham, hvor megen Umage de end gjorde sig. Uden at være vendt tilbage til Hveen og uden at have set sin Søster, hvem han i et kjærligt Brev gjorde Rede for sit Forhold, forlod han Landet og drog, efter et Ophold i det sydlige Holsten, til Prag, hvorhen han blev kaldet af Kejser Rudolf.

Efter at have ordnet sin Broders efterladte Sager og besørget dem affendte til ham, drog Sophie tilbage til Eriksholm, hvor hun nu henlevede nogen Tid. Bestandig rettede sig dog hendes Blik og Længsel mod det fremmede Land, hvorfra af og til hendes Broders Berømmelse naaede hendes Øren, og da der nu fra ham kom Brev med Ønsket om, at hun snarlig vilde drage til ham, da han inderlig længtes efter hende og ikke kunde undvære hendes Selskab, saa formaaede hun ikke

længere at modstaa, hvad der saa længe havde været Gjenstanden for hendes højeste Attraa, men drog afsted for at samles med ham.

Rejsen gik kun langsomt, og paa Grund af de slette Veje og Befordringsmidler var den i højeste Grad besværlig. Da hun derfor efter nogen Tids Forløb træt og udmattet kom til en større By, besluttede hun at ophølde sig der i nogen Tid for at udhvile sig.

Snart efter sin Ankomst modtog hun imidlertid det tunge og sørgelige Budskab om sin Broders Død, og der var nu for hende intet andet at gjøre, end at vende tilbage med Hjertet fuldt af Sorg og Savn over det smertelige Tab, hun havde lidt.

Paa Afrejsens Dag, som hun i sit Værelse paa Herberget stod i Begreb med at ordne Alt til den forestaaende lange Rejse, trængte Lyden af Stemmer ind til hende fra den udenfor værende Gang, hvor Værten stod i Samtale med en Fremmed, som nys var kommen. Et Øjeblik lyttede hun, idet Stemmen forekom hende bekjendt, men snart antog hendes Ansigt Udtrykket af den højeste Spænding, og idet hun bleg som et Lig og rystende over hele Legemet stirrede mod Døren, var det, som ventede hun at se en Aand træde ind deraf. Et Øjeblik stod hun saaledes, men derpaa, som vilde hun med Magt afryste Fortryllelsen, skred hun hastig hen over Gulvet. Med krampagtig Heftighed aabnede hun Døren, men sank idetsamme, idet hun befandt sig Ansigt til Ansigt med Erik Lange, som truffen af et Slag til Jorden.

Længe varede det, forinden hun kom til sig selv, og længere endnu, forinden hun kunde tro paa den Lykke og Glæde, der endnu var hende forbeholdt. Ham, som hun havde troet død, ham, ved hvis Minde hun havde fældet saa bitre Taarer, og hvis Billede i den lange Tid hun trofast havde baaret i sit Hjerte, han stod nu for hende, hans Blik hvilede paa hende, og med den kjærlighedsfulde Røst, hvortil hun saa ofte i Glæde og Vemod havde lyttet, meddelte han hende nu, hvad der var foregaaet, hvilken Troløshed, der var traadt imellem ham og hende, og hvilke Grunde, der havde bevæget ham til at lade hende blive i Troen paa hans Død.

Med en ligesaa stor og glædeblandet Forundring, som hun havde lyttet til hans Ord, med en ligesaa dyb og inderlig Følelse af den højeste Lykke erfarede han Efterretningen om, at hun var fri, at de Baand, som havde skilt dem, vare løste, og at Intet nu, efter at ogsaa den gamle Bengt Nielsen Brahe

havde forsonet sin Skyld og Brøde imod dem ved Døden, mere traadte hindrende i Vejen for deres Forening.

En stille lun Sommeraften, som hin, da Erik Lange med Fortvivlelse i Hjertet fra Haven havde skuet op mod det oplyste Slot, var der atter Bryllupsfest paa Knudstorp; men denne Gang lød ikke Fløjters og Gigers Klang eller Latter og højrøstet Tale ud i den stille Nat fra de aabne Vinduer. Overalt herskede der Stilhed og Fred, og kun i den store Sal skinnede Lysene for en lille Kreds af gamle Venner, der nu sadde ved Taflet, for Enden af hvilket Erik og Sophie havde Plads som Brud og Brudgom.

Om Plantelivet,

et Foredrag i en Folkehøjskole af Prof. Ed. Erslev.

Ærede Forsamling! Det er desværre en Kjendsgjerning, at vort Folk kun har ringe Interesse for Blomsterdyrkning. Komme vi til Tyskland eller til Frankrig, stiller det sig derimod anderledes, og man finder i disse Lande stor Kjærlighed til Blomster, ja vi have ikke engang nødig at komme længer Sønder paa end til Flensborg for at se en langt større Kjærlighed til dem end den, der findes i Kongeriget; Vinduerne, selv hos de Fattige, indeholde der altid nogle Blomsterpotter, og hos de mere Velhavende er der en Vrimmel af endog sjeldne og smukke Planter. En af Grundene til dette Misforhold er nu visselig den, at Vejrlaget længere mod Syd er meget bedre for Blomster end hos os; men en anden Grund maa søges deri, at vort Folk ikke har Kjærlighed og Kjendskab til dem. Naar man gaar igjennem en Have eller forbi et Vindue, hvor der er en Del Blomster, maa Enhver, der har Sans for Andet end netop Mad og Drikke, føle sig tiltrukken af den Skjønhed og Mangfoldighed, som viser sig i Blomsterverdenen, og naar man føler dette, vil en saadan Blomstersamling altid afgive en hel Række Vidnesbyrd for, at Vorherres Gjerninger ere store og mangfoldige. Det kan vel heller ikke nægtes, at man mangen Gang, naar man fører et Barn hen til en saadan Blomstersamling, og naar man giver en Forklaring af det Dejlige, som aabenbarer sig deri, da kan faa Barnets Sind til at bøje sig dybt for den, der er Ophavet til alt dette. „Den skal tidlig krøges, som god Krog skal vorde", siger den gamle Talemaade, og det kunde nok være, at man ved saaledes at henvende Barnesindet paa Blomsterne, kan lægge et Frø, der vil bære smukke Frugter i Fremtiden. Og hvilken Glæde er det dog ikke for den Voxne, det være nu Mand eller Kvinde, at sysle med Blomsterne?

Det hændes saa tit i Verden, at man gjør Alt, hvad der er muligt, for et Menneske, og det viser sig dog, at han lønner En slet for Umagen. Helt anderledes er det derimod med Blomsterne; passer man dem godt, planter man dem om i Tide, vander man dem, naar de trænge dertil o. s. fr., vil man ogsaa faa Løn derfor. De ville trives og blomstre og kun skaffe Glæde hos den, der plejer dem. For at pleje dem rigtig, kræves imidlertid Kjærlighed til dem, og Kjærligheden kommer ikke, medmindre man kjender rigtig til dem. For at fremme

Kjendskabet tillader jeg mig her i Dag at give en kort Skildring af de forskjellige Tilstande i en Plantes Liv; denne Skildring indeholder vel ikke noget Nyt for Videnskabsmanden, men det kunde dog være, at jeg fremfører Et og Andet, som er ukjendt for denne Forsamling.

Naar man tænker paa de forskjellige Fremtoninger, som vise sig i en af de saakaldte højere eller blomsterbærende Planters **Livsløb**, maa man skjelne mellem 5 forskjellige Hovedafsnit. Imellem disse Afsnit er Kimtilstanden den, der har det mindst Paafaldende ved sig; thi Frøet ligger i Dvale, ligesom f. Ex. Insekternes Pupper om Vinteren. Frøet viser heller ingen Livsyttringer; men det er dog levende, uagtet det ikke tager Næring til sig. Grunden til, at det saaledes kan ligge i Dvale, er den, at det næsten ikke indeholder Vand, og saa længe vi holde det borte fra Fugtigheden, vil Dvaletilstanden blive ved. Hos nogle Planter varer denne Tilstand i Naturen kun kort, hos andre derimod længere.

Helt anderledes bliver imidlertid Sagen efter nogen Tids Forløb; thi da begynder Spiringen. For at Spiringen kan ske, kræves to Ting, nemlig dels, at Frøet ikke har tabt sin Spireevne, og dels, at de ydre Livsvilkaar ere tilstede. Spireevnen taber sig snart hos nogle Planter, og herimellem kan man nævne Kaffetræet, der egentlig hører hjemme i det østlige Afrika, men som nu er bragt rundtomkring til mange af de varme Lande, hvor det trives godt, dog kun i nogle Tusinde Fods Højde, da der er lidt køligere deroppe end i de lavere Egne. Det har været vanskeligt nok at føre Kaffetræet omkring til fremmede Lande; thi Spireevnen taber sig i Løbet af 6 Uger, og af denne Grund kunne vi ikke faa Kaffebønner til at gro, saaledes som man f. Ex. let kan gjøre det med Abildskjærner, naar man lægger dem i en Potte. Man maa derfor ogsaa, naar man vil have Kaffeplanter, føre dem afsted i Potter. Det er imidlertid kun et ringere Tal af Planter, der saa hastig tabe sin Spireevne, og de fleste Planter vedligeholde denne Evne i længere Tid. Som mærkelige Vidnesbyrd for, hvor længe enkelte Planter kunne vedligeholde Spireevnen, kan man nævne to. I det gamle Ægypten brugte man, som bekjendt, ikke at jorde de Døde paa sædvanlig Vis, men man „balsamerede" dem, og man medgav dem da i Graven f. Ex. noget Hvede, der skulde tjene dem til Føde i den anden Verden. Man har faaet noget af Hveden fra Mumierne, og uagtet det er adskillige Aartusinder siden, at denne Hvede er bleven lagt ned ved Siden af Liget, har den vedligeholdt sin

Spireevne, og der er nu mange Steder i Frankrig f. Ex., hvor man dyrker „Mumiehvede". Paa lignende Maade er det gaaet med Majs, der er funden i peruanske Grave i Sydamerika. I Spireevnens Varighed ligger rimeligvis ogsaa Grunden til, at Planter pludselig kunne komme frem i stor Mængde paa Steder, hvor de ikke have været før. Efter Bombardementet 1807 fremvoxede der saaledes ved Universitetet i Kjøbenhavn paa Brandtomterne en Mængde Exemplarer af en ellers meget sjelden Plante hos os, der ligner den almindelige Ugræsplante „Brandbæger", og disse Exemplarer kunne vist ikke være fremkomne paa anden Maade end ved Frø, der har ligget skjult nede i Jorden. Paa samme Maade maa man forklare et mærkeligt Fund, som for en 40—50 Aar siden gjordes af Gartner Holbøll. Da den smukke „Badstudam" ved Frederiksborg var bleven udtørret, fandt han nemlig, at der paa Bunden fremkom en Slags Halvgræs, som ellers ikke findes i Danmark og det nordlige Tydskland; denne Plante bruges imidlertid i Rhinegnene som Indpakningsemne omkring Vinflasker, og det er rimeligt nok, at man engang har kastet noget af denne Indpakning ud i Dammen; da nu Bunden blev tørlagt, spirede Frøet frem. Hertil hører ogsaa den Plantevext, som man tit ser fremkomme, naar der sker en Rydning af Skov eller en Inddæmning af Havvige. For en 50 Aar siden gjorde den dygtige Landmand Hoffman Bang til Hoffmansgave opmærksom paa, at der ved en Inddæmning i Fyen var fremkommen Masser Exemplarer af Planter, som ikke fandtes der før, og vor navnkundige Botaniker Schouw gav den rette Forklaring deraf. I de senere Aar har bl. A. Botanikeren, Seminarielærer Mortensen skrevet om lignende Forhold ved den udtørrede Søndersø i Nærheden af Jonstrup Seminarium.

Imedens vi have nævnet Exempler, der vise, at Spireevnen holder sig usædvanlig længe, naar Planten holdes fra de for Spiringen gunstige Forhold, kan man som et Exempel paa Planter, der spire usædvanlig rask, naar Forholdene tilstede det, nævne Karsen. Den kommer nemlig op paa faa Dage, og det er meget morsomt at overtrække en Flaske med en Strømpe eller at ombinde den med Bomuld, dernæst at komme Vand derpaa og endelig at saae Karse i Overtrækket; inden kort Tid er hele Flasken nydelig grøn af de mange smaa spirende Planter. Det lønner Umagen at gjøre dette Forsøg. En Nødvendighed for at et saadant Forsøg kan lykkes er, at de ydre Livsvilkaar komme tilstede, og disse Livsvilkaar ere tre, nemlig Luft, Fugtighed og en ikke for høj og ikke for

lav Varmegrad. Vi kunne Alle med Lethed fremføre Vidnesbyrd for Betydningen af disse ydre Livsvilkaar. Det er kjendt nok, at man kan faa Levnetsmidler til at holde sig, saalænge det skal være, idet man henkoger dem „hermetisk" d. v. s., at man, efter at have kogt dem, lægger dem ned i Blikkasser, hvoraf Luften drives ud ved Varme, og som dernæst loddes saaledes, at der ikke kan komme ny Luft ind deri. Asparser, Blomkaal og andre Grønselplanter sælges nu til Dags henkogte paa denne Maade. Som et interessant Exempel paa, hvorlænge saadanne henkogte Sager kunne holde sig, kan man nævne et, der skriver sig fra Nordpolarrejserne. Ved et Togt, der gik op i de nordlige Egne for at søge efter nogle Rejsende, der vare forsvundne, havde man i disse øde Egne hensat nogle Blikkasser med henkogt Kalve- og Orekjød, for at de Forsvundne mulig kunde træffe disse Sager og derved blive reddede fra Hungersdøden. Mange Aar efter kom man atter til Stedet, og man fandt da Kasserne; de vare hele og holdne, men kastede hulter til bulter, rimeligviis af Isbjørne, og man tog dem med til Evropa. Paa Vejen til St. Petersburg medtog den Søfarer, som gjenfandt disse Kasser, nogle af dem, og han gav bl. A. en af dem til Sundhedskollegiet i Kjøbenhavn; ved et Gilde, som Kollegiet holdt, trakteredes da med dette mange Aar gamle Kalve- og Orekjød, og det smagte ypperligt. Hvad Indflydelse Fugtigheden har, godtgjøres f. Ex. ved Klipfisk; saalænge saadan Fisk holdes paa et tørt Sted, vil den vedblive at være god, men aldrig saasnart er der kommet Fugtighed til den, før den vil blive omændret, og den maa da spises; Fugtigheden fremkalder „Levende" i den, idet der udvikler sig Planter og Dyr deri. At Varmen er nødvendig for at Spiringen kan ske, har man ikke nødig at dvæle ved; thi det er jo netop Fraværelsen af Varmen, som gjør, at Planter ikke spire i Vinterkulden, men først om Foraaret, naar Varmen kommer i Luften. Den Varmegrad, som Planterne kræve for at spire, er iøvrigt meget ulige. Jeg har oppe paa Alperne i Sveits dyppet mine Hænder i det fra de høje Fjelde nedløbende Vand, og det var iskoldt; i dette Vand voxede der nogle smaa Planter, der havde de smukkeste Blomster, man kan tænke sig. Paa den anden Side er der mange Planter, som kræve en meget høj Varme for at spire, og dette gjælder saaledes om den velsmagende Frugt fra Amerika, der kaldes Ananas; man har ogsaa her i Landet paa mange Steder Ananashuse, og der maa altid være meget hedt i et saadant Hus, ja, selv paa Sicilien er Vejrlaget ikke varmt nok for den, og den maa endogsaa der holdes under Glas.

Naar Spiringen ret er bleven udviklet, komme vi til det tredie Afsnit i Planternes Liv, nemlig Stængel- og Bladdannelsen. De vide jo Alle, at der er en stor Mængde Planter, for hvis Livsløb der ikke er sat en bestemt Grænse, og disse kaldes fleraarige. Hertil høre Træerne, af hvilke mange kunne leve i Aartusinder. Andre Planter ere derimod kun toaarige, og hertil hører f. Ex. Grønkaal; i den ene Sommer frembringer Grønkaalen kun Stængler og Blade, i den anden Sommer derimod tillige Blomster og Frugter. Atter andre Planter ere enaarige, idet de fuldføre deres Livsløb i en eneste Sommer, og hertil høre Byg, Havre osv. Mærkeligt nok har Mennesket kunnet give Planter, der høre hjemme i varmere Egne, og som der ere enaarige, en langt større Udbredelse mod Nord end der egentlig tilkommer dem. Dette gjælder saaledes om Vinterrugen og Vinterhveden, der hører hjemme, den ene i de nedre Donaulande og den anden i Lilleasien; i deres Hjemstavn er Sommeren lang og hed nok til, at de kunne spire og modnes paa et Aar, her derimod saae vi dem i det ene Aar og høste dem i det næste.

Det smukkeste Afsnit i de fleste Planters Liv er Blomstringen, og denne falder paa højst ulige Tider. Nogle Planter blomstre hele Aaret rundt undtagen netop i de koldeste Vintermaaneder, og hertil høre f. Ex. Tusindfryd eller Bellisser og Maanedsroser; Seminarielærer Rostrup i Skaarup har gjort en hertil hørende Jagttagelse, som er ret mærkelig; han har nemlig fundet, at de paa Markerne saa almindelige Stifmodersblomster blomstre hele Vinteren igjennem under Sneen, men Plantens Kraft er da ikke stor nok til at frembringe fuldstændige Blomster, og disse under Sneen fremkommende Blomster mangle den skjønneste Del, nemlig Kronen. Denne Jagttagelse slutter sig iøvrigt til en anden, som ogsaa er værd at lægge Mærke til. Man er nemlig tilbøjelig til at tro, at alle de Planter, der voxe ude, skulde holde sig helt stille om Vinteren, men det er ikke saaledes. Naar man nemlig en Vinter igjennem stadig ser til nogle Planter, saasom Tusindfryd eller Løvetand, vil man snart komme efter, at disse Planters Blade jevnlig skifte Farve; naar Kulden bliver stærkere, blive de gule eller røde, men mildnes det i Vejret, blive de atter grønlige. Det Samme kan man med Lethed se paa de Planter, der bruges i Haver til Prydelser for de saakaldte „Stenhøje", og man har kaldt denne hele Fremtoning „Planternes Vinterrødme". — De Frilandsplanter, der blomstre om Vinteren, ere meget faa, og man kan heriblandt nævne

Nyseroden, der af Almuen tidt kaldes „Julerosen", fordi den blomstrer ikke længe efter Jul, og dernæst Vintergjækken. Imedens der visselig i vore Skove, paa de Steder, hvor Træerne ikke skygge for meget, viser sig den største Blomsterrigdom om Foraaret, blomstre de fleste Plantearter ikke paa denne Tid hos os, men i Juli og Avgust. I de varme Lande blomstre derimod de fleste Plantearter i eller kort Tid efter Regntiden, hvorimod der i den tørre Tid kun er meget faa Planter, som blomstre. Mange Mennesker tro, at det i de varme Lande er Regntiden, som svarer til vor Vinter, men det er urigtigt; det er derimod den tørre Tid, som svarer dertil, og i den tørre Tid ligger en stor Mængde Planter i Dvale ligesom hos os om Vinteren. Naar man undersøger, hvad det er for Planter, som blomstre i de forskjellige Maaneder, kan man se, at der er enkelte Plantefamilier, hvis Blomstringstid er knyttet til enkelte Maaneder. Vore Løvtræer, der høre til en Plantefamilie, som kaldes „Rakletræer", blomstre saaledes om Foraaret, og hertil høre Pil, Poppel, Bøg og Eg. Tidsler og lignende Planter, der hører til „Kurvblomsterne"s Familie, blomstre gjerne om Efteraaret. Der er dog flere Undtagelser i denne sidste Familie, og man maa derimellem nævne Tusindfryd, Løvetand og tillige Følfod, der er en af de tidligste Foraarsblomster hos os. — Uagtet Blomsterne vise en saa stor Ulighed i Farve, og uagtet man i de forskjellige Maaneder finder de mest ulige Farver hos de forskjellige Arter, kan man dog eftervise, at Farven hos dem som Helhed seet, staar i et vist Forhold til Aarstiderne. Hos os ere saaledes den hvide og blaa Farve mest fremtrædende om Foraaret, den røde om Sommeren, og den gule om Efteraaret. Det er iøvrigt vanskeligt i et saa ustadigt Veirlag som vort at give en nøjagtig Bestemmelse for, i hvilken Maaned hver Planteart blomstrer. Ved Undersøgelser, der ere gjorte i en lang Aarrække, har det vist sig, at Bøgen hos os i Tværmaal springer ud den 10de Maj, og denne Opgivelse er ikke uden Interesse for Livet; thi vi vide jo Alle, at der hvert Aar bliver sagt: „Bøgen er sprungen ud", og dette Udsagn hilses altid med Glæde i By og paa Land; i Byen er det Tegn paa, at nu skal man til at begynde paa de dejlige Skovture, paa Landet, at nu skal Kvæget paa Græs. Det har for Resten vist sig i et Aar, at Bøgen sprang ud den 2den Juni, og i et andet Aar, at den allerede kom den 22de April. Martsviolen, der er en af de skjønneste og mest elskede Foraarsbebudere, fortjener ikke sit Navn, thi det er en ren Undtagelse, at den blomstrer i Martsmaaned hos os, og Nav-

net er indført fra sydligere Egne af Mellemevropa; Planten er iøvrigt fra Lilleasien. Man har havt Exempel paa, at Martsviolen først har blomstret hos os den 26de April, hvorimod man paa den anden Side ogsaa har havt blomstrende Violer den 13de Januar.

Det sidste Afsnit i Planternes Livsløb er endelig Frødannelsen. Hos mange Planter varer det længe med at danne og modne Frøet, og som et almindelig kjendt Exempel herpaa kan man nævne den ægte Kastanie eller Hestekastanien (det sidste Navn skal den have faaet, fordi Tyrkerne, som førte den fra Asien til Evropa, brugte Frugterne til deres Heste som et Middel mod Hoste.) Hestekastanien frembyder et Forhold, der rigtig smukt viser, hvorledes Planterne ere indrettede i Overensstemmelse med Naturforholdene. Naar man om Foraaret tager fat paa en Knop af dette Træ, ser man, at de smaa Blade deri ligge indhyllede i et hvidt Laad. Grunden dertil er, at denne Plante hører hjemme i det indre Højasien, hvor der om Foraaret er stærk Nattefrost, imedens der tillige er stærk Hede om Dagen. For at imødegaa disse uheldige Forhold har Knoppen faaet det hvide Laad, der værner mod Kulden, som om det kunde være Dun. Allerede i Marts Maaned ser man Hestekastaniens Knopper svulme stærkt op og dækkes med en Væske, der ser ud som Harpix, og i Slutningen af Maj er Træet fra Overst til Nederst overstrøet med de dejligste hvide Blomster; det Hele er ligesom et vældigt Juletræ med hvide Lys paa. Frugten bruger imidlertid 4 Maaneder, inden den modnes, og Enhver, der har med Børn at gjøre, kjender nok Tiden; thi det er jo en af Børnenes største Glæder, at samle Kastanier og at sætte dem paa Snore. Vedbenden, denne Klatreplante, der snoer sig opad vore Træer, blomstrer om Efteraaret, og Bærrene modnes først i det følgende Aar. Hos Enebærtræet, der er saa almindeligt i vore Hedeegne, bruger Frugten to Aar for at modnes; i det ene Aar er den grøn, og i det andet bliver den blaa. Kræklingen, der er en lille Busk i vore Hedeegne, danner hos os Blomst og Frugt i et Aar; men paa Grønland, hvor Sommeren er saa kort, dannes Bærrene i det ene Aar, og de ligge nu skjulte under Sneen, for først at modnes i det næste Aar. Det er altsaa noget Tilsvarende til, hvad der før blev nævnt om Vinterrugen og Vinterhveden. Naar Modningen er skeet, falde Frøene af, og de af dem, der finde en gunstig Jordbund, blive nu liggende, indtil de selv kunne begynde et nyt Liv og danne en ny Plantevæxt. En stor Mængde Planter udtømme al de-

res Kraft i denne Frembringelse af Frøet, og Døden indtræder da ovenpaa det kraftige Liv.

Det vil være Dem bekjendt, at der i Henseende til Livsyttringer viser sig stor Ulighed mellem Planterne og Dyrene; men denne Ulighed træder dog egentlig først frem, naar vi sammenligne de højere Former i de to Naturriger. Komme vi til de lavere Former, viser det sig hos mange af dem, at Uligheden er meget lille, ja saa lille, at man ikke kan paavise en bestemt Grænse for de to Naturriger. Fælles baade for Planter og Dyr er, at de have Liv d. v. s. at de kunne tage Næring til sig, afsætte nye Dele og frembringe Afkom; Alt dette er Noget, hvorved Planteriget og Dyreriget skjelner sig fra Mineralriget. Uligheden mellem Planterne og Dyrene er den, at kun Dyrene have vilkaarlig Bevægelse og Sansning. Skjønt dette Sidste er Noget, som den almindelige Erfaring vil opstille som en skarp Grænse mellem Dyrene og Planterne, vise dog mange Planter Livsyttringer, der ret kunne gjælde for dyriske, og jeg tillader mig at fremføre nogle Vidnesbyrd herfor.

Selvstændig Bevægelse findes saaledes hos mange af de lavere Planter, der høre til Svampene og til Tangplanterne, ja der er endog adskillige af dem, som have egne Bevægelsesredskaber. Naar man undersøger den Udvikling, som gjennemgaaes imellem mange af de saakaldte „Vandhaar" eller de fine grønne Traade, der ere saa almindelige i Ferskvand og som af Almuen kaldes „Grøde," viser det sig, at de frembringe runde Legemer, der have fine Haar; ved Hjælp af disse Haar svømme disse runde Legemer omkring i Vandet i nogle Timer,

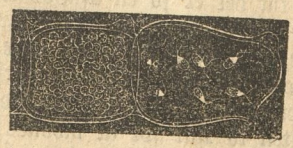

En Del af et Vandhaar med Sværmsporer, stærkt forstørret.

og de sætte sig da fast. Dengang da Videnskaben ikke var saa udviklet som nu, mente mange Naturgranskere, at Vandhaarene, paa Grund af den nævnte Særegenhed ved Afkommet, forvandlede sig til Dyr, og at de to Naturriger paa dette Sted gik over i hinanden; men senere Undersøgelser

have vist, at det ikke er saa; Vandhaarene saavelsom deres Afkom ere kun Planter, skjønt udviklede paa en egen Maade. — At der hos mange Planter viser sig en vis Følsomhed for Lyset, er bekjendt nok. Stiller man saaledes en Potteplante i Vinduet, og vender man altid den samme Side mod Lyset, vil det ikke vare længe, før Planten har bøjet sig hen mod Ruden. Den Plante, der af Almuen kaldes Sankt Hansurt, og som man for Løjers Skyld bruger at hænge op under Bjelkerne i Stuen, vil altid, naar der er Fugtighed inde i Stuen og den altsaa trives vel, vende sine Stængler henimod Lyset. De fleste Blomster aabne sig ogsaa om Dagen, medens de lukke sig om Natten, og man har kaldt dette Sidste „Planternes Søvn". At denne Aabnen og Lukken virkelig er en Følge af Lysets Nærværelse eller Fraværelse, er bleven godtgjort ved Forsøg af en udmærket Botaniker i Sveits, der hed Decandolle. Han satte nemlig nogle blomstrende Planter ned i en mørk Kælder; Blomsterne lukkede sig, uagtet det var Dag udenfor, og han satte dem nu i stærkt Lampelys og saae da, at de aabnede sig for dette Lys. Nogle Blomster dreje sig endogsaa lige frem efter Solen, og dette gjælder f. Ex. om Solsikken, der har faaet Navn derefter. Den Tid, paa hvilken Blomsterne aabne og lukke sig, er iøvrigt meget ulige. Morgenfruen er kun aaben om Middagen, og det Samme er Tilfældet med den lille røde Blomst, der voxer i Kornet og som hedder Arve; Almuen kalder den saa morsomt „Grine til Middag". Atter andre Blomster aabne sig kun om Aftenen, og hertil hører Natlys fra Amerika; ja der er en Kaktusplante, som kaldes „Nattens Dronning" og som kun blomstrer nogle Timer i en eneste Nat. Den store svenske Naturgransker Linné indrettede ogsaa efter saadanne Planter i sin Have, hvad han kaldte et „Blomsterur"; men dette Ur er dog ikke synderlig paalideligt. Naar man iagttager, Planterne viser det sig fremdeles, at der er mange af dem, hvis Blade lukke sig, naar Lyset gaaer bort, og dette er f. Ex. Tilfældet med den nydelige Foraarsplante hos os, der kaldes Skovsyre eller Gøgemad, og som har en egen sur Smag. Mange af de Bevægelser, som vise sig hos Planterne, kunne nu vistnok tydes paa den Maade, at de fremkomme ved Hentørring, Delenes Tryk osv., og dette gjælder saaledes om de Plantedele, der ere meget spænstige eller elastiske. En saadan Kraft viser sig f. Ex. hos en indenlandsk Skovplante, der hedder Springbalsaminen; naar Frugten er bleven moden, og man rører ved den, springe Frøene flere Alen bort. I endnu højere Grad viser det sig hos Knald-

Sovende Skovsyre.

Følsom Mimose.

træet fra Vestindien; Frugten aabner sig nemlig med et Knald, der er saa stærkt som et Pistolskud, og Frøene fare afsted med saadan Kraft, at de kunne slaa Ruder ud. Men paa denne Maade kan man ikke tyde den Pirrelighed, der viser sig ved mange Støvdragere og Støvveje og ved Bladene hos de saakaldte følsomme Mimoser fra Amerika. Naar man med en Naal rører ved Roden af Støvdrageren i en Berberisblomst, iagttager man en underlig Fremtoning; den rejser sig nemlig i Vejret og lægger sig hastig op mod Støvvejen. Naar man rører ved den følsomme Mimose, folde dens Blade sig sammen, og det Samme sker endog, naar Jorden ryster under en Hests Hovslag f. Ex.; hører Pirringen op, rejser Bladet sig igjen. Det har noget Vemodigt ved sig, at se en saadan følsom Mimose ligesom vaande sig under Berøringen, og man kan ikke værge sig for at føle Medlidenhed med den, saa dyrisk synes Bevægelsen. Det skal ogsaa være meget mærkeligt at se, naar man i Amerika slaaer paa saadan en Mimoseplante og da ser alle Bladene folde sig sammen og sænke sig. Fortsætter man Pirringen i længere Tid, f. Ex. ved at tage Mimosen med i en Vogn, hvor den bliver dygtig rystet, taber Pirreligheden sig, men holder man stille i nogen Tid, og sætter man sig atter i Bevægelse, begynder Pirreligheden igjen. Mærkeligt nok, ved at kloroformeres taber denne Plante sin Pirrelighed for en Tid, altsaa fuldstændig ligesom et Menneske,

der underkastes en Operation og som kloroformeres for at slippe for Smerter. — Hos en lille Sumpplante fra Nordamerika, der kaldes Fluefangeren, viser Pirreligheden sig paa en anden Maade. Bladene paa denne Plante ende i en kredsrund Plade, hvis to Halvdele kunne folde sig sammen, og hvis Rand har stive Haar; naar et Insekt sætter sig paa Bladet, folde dets to Halvdele sig sammen, ligesom naar man lukker en Bog, og de blive ved at være sammenfoldede, indtil Insektet ligger helt stille. Noget Lignende har man ogsaa i den senere Tid iagttaget hos en lille Plante, der kaldes Soldug, og som er almindelig paa vore Moser; de lange Haar, der findes paa Bladene, holde Duggen tilbage, og da nu denne Dug glimrer

Fluefangeren.

stærkt i Solskin, har Planten faaet Navn derefter. Meget mærkeligt er det, hvorledes det gaaer med denne Plante, naar en Flue eller en Myg kommer og sætter sig paa Bladet; Haarene folde sig nemlig sammen og indeslutte Insektet, saa at det døer, efter nogen Tids Forløb er det helt udsuget, saa at kun Huden er tilbage; amerikanske Naturgranskere paastaa endog, at denne Plante ligefrem lever af Insekter, men dette synes dog ikke at være rigtigt. En høist paafaldende Bevægelse viser sig hos en lille Bælgplante, der hedder Hedysarum gyrans og findes i Indien. Hvert af dens Blade er sammensat af et Hovedblad og to Smaablade; de mindre Blade gaa skiftevis op og ned med en stødende Bevægelse omtrent

Hedysarum gyrans.

hvert tiende Sekund, og Hovedbladet bøjer sig langsomt snart til den ene og snart til den anden Side; disse underlige Bevægelser fortsættes Dag og Nat. — Hvoraf komme nu disse saa mærkelige Fremtoninger, som jeg her har fremhævet ved nogle Planter, og som minde om Bevægelsen hos Dyrene? For Tiden er det umuligt at give tilstrækkeligt Svar paa et saadant Spørgsmaal, og vi staa her overfor en af de mange Gaader, som Naturen frembyder. Der er dog et gammelt Ord som siger: „Videnskaben er lang og Livet kort"; de mangfoldige skarpsindige Aander, som sysle med Naturgranskningen, ville nok en Gang oplyse denne og mange andre Gaader. Det er i det Hele det tillokkende ved Naturen, at jo mere man undersøger, des mere er der tilbage at undersøge, og det viser sig her at være sandt, naar der siges: „Leder, skulle I finde". Enhver Plante, selv den alleralmindeligste, frembyder Emne nok for den, der forstaar at se og undersøge. — Dersom jeg ved denne Time har faaet en eller anden af mine Tilhørere til med Kjærlighed at se paa Naturtingene, har jeg naaet mit Maal, og lader os saa med det Samme i Ærefrygt bøje os for Ham, der har skabt saa meget Stort, Prægtigt og Tiltalende i Verden.

Et uheldigt Møde.

et var Anno 1262, en smuk Frostvejrsdag i Fasten, at den ærværdige Abbed Bo i Om Kloster havde tilsagt Hovbønderne at møde ved Klosterporten med deres Hakker og Spader, da han havde et Arbejde at give dem. Der var nemlig udbrudt en Strid mellem Klosteret og dets nærmeste Foresatte, Biskop Tyge i Aars, og da Kongen, den mindreaarige Erik Glipping, slet ingen Magt havde, var der heller Ingen, der kunde tale med i Striden. Bispen mente, at han var øverste Herre i sit Stift og kunde lade, hvad han vilde; Munkene i Om, der nødig vilde ud med Klosterets Herligheder, kløde sig ind under Paven, som de paastod var deres rette Overhoved, og saaledes kom det nu an paa, hvem der var den stærkeste.

Den fromme Abbed Bo, havde derfor tilsagt Bønderne; thi, mente han, at kom Bispen med stort Følge for at tvinge sine Fordringer igjennem med Magt, saa maatte der lægges ham Hindringer i Vejen, og til at udføre disse, havde han tilkaldt Bønderne. Datidens Krigskunst var vel ikke synderlig udviklet, men hvad man senere har kaldet Skanser, Skyttegrave og spanske Ryttere, havde Broder Bo dog Begreb om, og derfor anviste han Bønderne, hvorledes de skulde forhugge den snevre Skovvej, der i mange Bugtninger førte ned til Klosteret, med en svær Grøft paa hvert tiende Skridt, og lod saa den opkastede Jord danne en Vold bag Grøften, medens tilspidsede Træstammer bleve stillede op foran samme. Naar Bispen nu kom ridende med sit Følge, vilde han maaske blive ked af at skulle rydde alle disse Forhindringer tilside, men selv om han gav sig Tid og med Magt trængte mod Klosteret, var Sejren dog ikke vunden endnu; thi hvor Skoven slap, begyndte

den smalle Landtunge, der førte ud til selve Klosteret, og her tænkte Abbeden paa ret for Alvor at gjøre Modstand med væbnede Mænd; tabte han saa Slaget udenfor Murene, vilde han trække sig tilbage bag disse, og han gad da nok se, hvad Bispen saa vilde gjøre for at komme indenfor.

Den værdige Abbed sad i Skovkanten og udkastede disse Forsvarsplaner, medens Bønderne arbejdede nede paa Vejen; han hvilede tankefuld Hovedet i den venstre Haand, medens hans Blik søgte ned mod Klosterets røde Mure. Alt dernede aandede Fred; de Søer, der omgav Klosteret, vare tilfrosne, og de røde Mure tegnede sig derfor skarpe paa det blanke Isspejl; Røgen fra Skorstenene steg næsten lodret op i den stille klare Frostluft, og trindtom stode de mægtige Skove med Rimfrosten i de nedhængende Grene. Saa dybt var Abbeden nedsunken i sine egne Tanker, at han ikke mærkede, at en Mand fra Klosteret, med en Munkekutte kastet over en Brystharnisk, havde nærmet sig det Sted, hvor han sad, før den Nysankomne lagde sin Haand paa hans Skulder med et: „Guds Fred, ærværdige Broder i Kristo!"

Abbeden saae op; det var Munken Arenfast, Kong Kristoffer den 1stes Mørder, senere Abbed i Ry og allersidst af Erkebiskoppen valgt til Biskop i Aarhus, der stod for ham. Arenfast var en fredløs Mand, saavidt Kongens Magt naaede, derfor var han ogsaa bleven fordreven fra sit Kloster, og Biskopstolen havde han aldrig betraadt, eftersom Hr. Tyge var udnævnt af Kongen, og da Hr. Tyge havde væbnede Mænd til sin Raadighed, var det ham en let Sag at fortrænge Arenfast, der kun havde Erkebispens Udnævnelse at beraabe sig paa.

„Saa I vente Fremmede her til Klosteret," sagde Arenfast og rettede sin mægtige Skikkelse i Vejret.

„I her endnu," svarede Abbed Bo, „der er imorges blevet skikket Bud fra Vaarkloster, at Biskop Tyge idag vilde gjæste Os!"

„Og I agte ikke at tage imod ham?" spurgte Arenfast med et lurende Udtryk i sine smaa plirrende Øjne.

Abbed Bo gjorde en Bevægelse, som naar man paa en varm Sommerdag vil ryste en næsvis Flue af sin Pande, men ikke har Kraft nok til at føre Haanden saa højt og fjerne den paatrængende Gjæst.

„Som I ser, vil jeg bruge Magt," svarede han; „vil han ligesaa, skal han faa Svar som fortjent".

„I burde overveje dette nøje," mente Arenfast, uden at lade sig forstyrre af Abbedens Vrantenhed. Nede i Klosteret løb Munkene om, som Mus i Barsel, og gjemme alle Herligheder; det forekommer mig, at saa er klogest; thi i Længden kan I dog ikke gjøre Modstand, i alt Fald ikke saalænge, at den pavelige Legat, der skal forsvare Eder, naar han kommer, jo finder Alt plat øde, — dersom I ej opfører Eder med Klogskab. Se det har jeg tænkt at burde sige Eder, Broder Boetius, og derfor forlod jeg de raadvilde Munke og søgte Eder, der, som jeg nok kunde tænke, havde bestemte Planer, eftersom man sagde I var dragen ud med alle Bønderne".

„Og hvad mener I saa, vi skal gjøre?"

„Ih, det Simpleste, lade som I give efter, og Eders Helgen vil da nok sørge for Resten".

„Og denne Helgen vilde maaske I være?" spurgte Abbeden nølende, medens hans klare blaa Øje hvilede fast paa den Adspurgte.

„Nok mulig," nikkede Arenfast, idet han uroligt saae sig omkring, men da Bønderne arbejdede for langt borte til, at de kunde høre, hvad der blev talt, tog han Plads ved Abbedens Side og sagde i en fast, men dæmpet Tone:

„Ja, jeg vil være Eders Klosters Skytshelgen!“

Abbeden foer op, som stukken af et giftigt Kryb; hans faste, mandige Træk udtrykte den højeste Uvillie, idet han svarede: „Men en saadan Skytshelgen vil jeg bede Gud befri mit kjære Kloster fra“.

Der fløj et ubeskriveligt Udtryk af Had og Haan hen over den Andens Træk, men han sagde Intet.

Abbeden havde dog ogsaa set dette Glimt fra den bundløse Ondskab, der rasede i Arenfasts Sjæl, men Klogskaben bød ham at holde gode Miner med denne Mand, og han svarede derfor:

„I forstaar mig jo nok, Broder, det er fordi Bisp Tyge har forhaanet mig, at jeg ej kan finde mig i, at være venlig imod ham. Mit Blod kommer i Kog, naar jeg tænker paa den Behandling, han lod mig vederfares den Dag, han havde stevnet mig at møde i Domkirken i Aars, for at Forlig kunde blive prøvet“.

„Det var meget uforsigtigt af Dig, Broder Boetius, at tage derind,“ bemærkede den Anden ligegyldigt.

„Mit Klosters Rettigheder vil jeg forsvare, som min Pligt byder,“ sagde Abbeden med en vis Højhed.

„Men Du kan jo langt bedre forsvare Dig i Om end i Aars Domkirke. Her har Du stærke Mure og kraftige Arme, derinde staar Du værgeløs“.

„Hvorfor forsvarede Du dig da ikke bedre, da Du havde Magten i Ry? Eller hvorfor lod Du ham sætte sig paa Bispestolen al den Stund, den er din med Rette?“ gjennemlede Abbeden.

Atter fløj der et sandt djævelsk Udtryk over den Andens Træk, men denne Gang mærkede Abbeden, at det var Tyge, de onde Tanker gjaldt.

„Ja nu komme vi til det,“ hvislede Arenfast, idet han næsten bøjede sig helt ned til Abbeden, „hvorfor gjorde jeg det ikke? Fordi jeg ikke havde et Kloster, som dit, der kan forsvares med stærke Mure og mange Hovbønder. Hvorfor lod jeg ham indtage min Bispestol? Fordi han havde Hundrede af Mænd i Plade, jeg kun nogle søvnige Kanniker og en usselig Flok Bysvende. Jeg stod alene, ser Du! Men den, som den kjære Gud i Himlen har nægtet Magten, har han ikke nægtet Snildheden, og hør derfor min Plan: Du lader Bisp Tyge drage uhindret ind i dit Kloster og beværter ham paa det Kosteligste. Vidste han, at jeg var her, kom han næppe uden Mistanke, men nu aner han Intet, og den Umistænksomme er let at fange“.

„Jeg tykkes fast ikke om din mørke Tale, Broder," svarede Abbeden.

„Lad kun mig raade", fortsatte Arenfast ivrig, „lader Du ham drage uhindret, da er Bispestolen i Aars ledig om føje Tid, og din Ven Arenfast skal ej glemme det Gjæstevenskab, Brødrene i Om har vist ham. Gjør Du ham Modstand, plyndrer han dit Kloster, han fanger mig lyslevende og udleverer mig til Barnekongen hist nede paa Skanderborg, og samtidigen klapper han Dig for det Gjæstevenskab, Du har vist".

Abbeden rystede paa Hovedet.

„Men halstarrige Mand!" udbrød den Anden, „hvad skal det føre til! Husk, jeg er din rette Bisp, saavist som Erkebispens Magt begynder, hvor Kongens ender. Lyd mig flux, og al Verdens Herlighed skal være din; nægt mig, hvad jeg beder om, og ved Helvede, Du skal komme til at angre det"!

Han havde rejst sig, Munkekutten var gleden ned, og den skinnende Brystharnisk lyste i Solens Straaler, men fra hans brændende Blik glødede en endnu stærkere Ild.

Abbed Bo rejste sig ogsaa med Fasthed og rolig Værdighed; hans Blik søgte dristigt den djævelske Modstander, men det var en mild Ild, der brændte i hans, da han svarede:

Aldrig vil jeg lytte til din Tale, aldrig handle derefter! Den Salvedes Blod klæber ved dine Hænder, forfærdelige Mand, og om jeg end kunde vinde Alverdens Herlighed, vilde jeg ikke falde ned og tilbede Dig. Husly har jeg skænket Dig i mit Kloster, men dine Planer vil jeg ikke have Lod eller Del i!"

Som Abbed Bo talede, saa lød der pludselig et hvinende Angstskrig inde fra Klosteret. Bønderne standsede med deres Arbejde, og de to Munke stirrede forskrækkede paa hinanden.

„Nu troer jeg nok, Ørnen er i Finkereden," sagde Arenfast spottende.

„Du mener?"

„At Bisp Tyge er kommen, medens Du og jeg har staaet her og ført Faddersladder".

Og saaledes forholdt det sig.

Istedetfor at ride den lange Vej fra Vaar til Øm, uden om Søerne, havde Bispen foretrukket den langt kortere, tværs over dem, og da de vare tilfrosne, kom Hr. Tyge paa den Maade ganske uventet. De gode Brødre, der havde været ivrige med at skjule Klosterets Herligheder, især de gode Madvarer, bleve slagne med Rædsel, da Bispen og hans Mænd, i Pantsere og Plader, kom sprængende over de lave Mure ud til Søsiden, og de forfærdelige Angstskrig var det eneste Svar, de kunde give paa Hr. Tyges Udraab:

„Nu, her har I Eders Herre, hvor er Abbeden henne?" Hvorfor skraale I? Ser I ej, det er mig, Eders Bisp, der kommer for at gjæste det kjære Øm!"

„Gud fri os for saadant Besøg, mumlede Munkene, medens de en for en søgte at liste sig bort.

Bispen holdt nu i Klostergaarden, omgivet af sine Mænd. Med et spottende Smil betragtede han de raadvilde Munke. En ung Klerk fra Ribe, der holdt ved Bispens Side, bad ham være forsigtig, og ikke lade stige af, men Bispen svarede:

„Ej Snak, Johannes Piper; idag er jeg kommen for at holde Dom".

Han vilde just til at stige af Hesten og give sine Folk Ordre til det Samme, da hans Blik tilfældigt faldt hen mod Porten, der førte ud til Vejen, og i dens mørke Hvælving opdagede hans skarpe Blik to Skikkelser. Den ene traadte strax efter ud i det klare Sollys, den Anden forsvandt inde i Mørket.

En let Skælven gik hen over Hr. Tyges mandige Aasyn, hans mørke Blik funklede af tilbagetrængt Vrede, da Abbeden nærmede sig og sagde:

„I kommer helt uventet, Bisp."

Men han fik intet Svar. Vrede og Foragt kæmpede om Herredømmet i Bispens Sind; han var kommen for at holde Dom, men dog vistnok ogsaa for at forlige sig med Brødrene; hin dunkle Skikkelse i den mørke Porthvælving havde paa en Gang gjort ham til Klosterets uforsonlige Fjende.

„Det er smukt Selskab, vi træffe her paa Om," sagde han omsider.

„I mener?" sagde Abbeden.

„At hin Skikkelse, jeg nys saae forsvinde i Porten, var den fredløse Kongemorder Arenfast".

Der gik en Skælven gjennem Abbeden ved disse Ord, men han fattede sig hurtigt og svarede med stor Ro: „Ham, I taler om, kjender jeg ikke. Træd af, Hr. Bisp, og lad os beværte Dig, som vi formaa, mulig vil Du høre vore Klager og give os Fred!"

„Stige af," raabte Bispen; „ja det ville vi, men kun for at plyndre denne Øglerede. Af Hestene mine Mænd og den, der bringer mig Arenfast død eller levende, skal erholde en stor Gave".

Stridsmændene spredte sig i Klosterets Bygninger for at plyndre, medens Bispen blev staaende midt i Klostergaarden og med stigende Uro saae sig omkring, som frygtede han et Baghold. Omsider sagde han med List til Abbeden: „Udlever mig Arenfast, og vi skal vel komme tilrette om det Øvrige!"

„Ham, I taler om, kjender jeg ikke," svarede Abbeden atter med Fasthed.

„Ha, fordømte Munk," raabte Bispen, ikke længere istand til at beherske sin Vrede, „ret nu skal der skiftes mellem os. Jeg sender flux Bud til Skanderborg og lader Dronningen vide, at hendes Husbonds Banemand er skjult her, og før Sol gaar ned, skal Om Kloster være en rygende Grushob!"

Abbeden blev ligbleg, men han saae udfordrende paa den strænge Bisp og vilde netop give et Svar, da i det samme Klosterets store Klokke begyndte at ringe, som man mener sat i Bevægelse af den lumske Arenfast. Johannes Piper, der havde nærmet sig Porten, kom styrtende frem og raabte: Til Hest, til Hest, Hr. Bisp! Vi ere i en Snare, udenfor stimle Bønderne sammen, de have lagt Hindringer over Vejen, man vil ret nu fange os Alle!"

„Nej ikke saaledes," udbrød Bispen, med et rasende Blik paa Abbeden — idag har Du sejret, Broder Boetius, men imorgen kommer min Dag!"

Han svang sig skyndsomst i Sadlen og befol sine Mænd at gjøre ligesaa, og medens den fredløse Kongemorder vedblev at drage i Stormklokken, og Bønderne trængte ind i Klostergaarden, kastede Bispen med kraftig Haand sin fnysende Ganger om, jog de vældige Sporer i dens Sider, og satte med et kraftigt Spring over Klostermuren ud paa den blanke Isflade, fulgt af alle sine Mænd.

Da det var bleven Aften, sad Abbed Bo tankefuld i sin Celle, han overvejede sit Klosters Stilling og saae grant, at den var ikke god. Havde Bisp Tyge kun ej faaet Øje paa Arenfast, var der Intet at frygte, nu derimod saae han, at Sagerne stode meget slet. Det kom især an paa at fralægge sig enhver Bebyrdning for at have huset Kongemorderen; var blot den Sag klaret, trøstede han sig endda til at føre Striden med Bispen til en lykkelig Ende.

Klosteret havde en lille Celle, og i Gulvet var der en Lem;

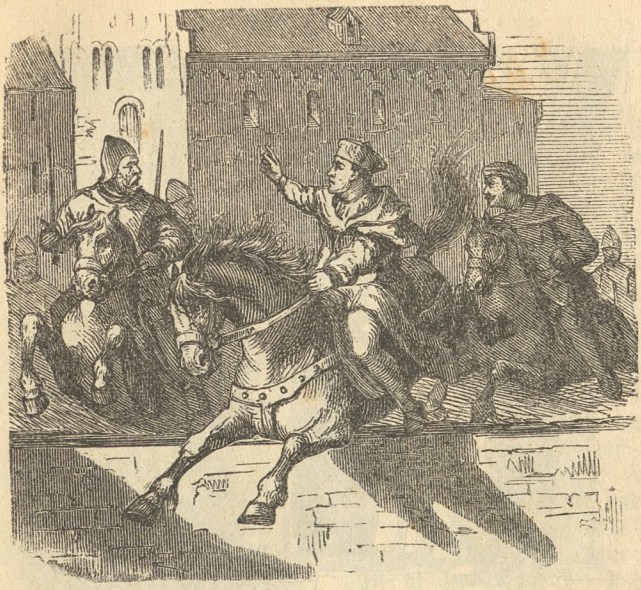

naar Nogen traadte paa den, aabnede den sig, og naar den havde mistet sin Byrde, lukkede den sig af sig selv. Det var en nem Indretning, baade Død og Begravelse besørgede sig selv. Længe grundede den værdige Abbed Bo. Arenfast var hans rette Bisp, kunde han forsvare for sin Samvittighed at lade ham forsvinde paa en saadan Maade? Men paa den anden Side stod hans kjære Kloster i den yderste Fare, og den Forpligtelse havde han utvivlsom, paa enhver Maade at beskytte det.

Han mærkede ikke, at Døren blev aabnet, og at Arenfast kom ind i Cellen, hvor det nu var helt mørkt, før denne spurgte: „Er I herinde, fromme Fader?"

Abbed Bo foer op og greb for sig, som om det gjaldt et Forsvar mod en Fjende, og havde det ikke været mørkt, havde Arenfast næppe roligt gaaet med den tjenende Bryder, Abbeden tilkaldte, og som skulde vise ham Vej til en lille Celle, hvor Abbeden ønskede en Samtale med ham i Enrum.

„Hvorfor gaaer I ikke med selv og viser Vej?" spurgte Arenfast hau.

„Fordi jeg først skal læse en Sjælemesse; naar det er gjort, kommer jeg," svarede Abbed Bo.

Arenfast fulgte Munken, og Abbed Bo gik til Kirken og lod læse en Sjælemesse for de Syndere, der uforberedte gik bort midt i al deres Syndighed.

Arenfast var forsvunden fra Om Kloster, men Hr. Tyge troede ikke paa Munkenes Forsikkring om, at de aldrig havde huset den fredløse Kongemorder. Han blev stedse mere og mere opbragt paa dem, efterhaanden som det viste sig, at ethvert Bevis manglede, men Skikkelsen i den dunkle Porthvælving var for ham Bevis nok. Han troede fuldt og fast, at man vilde have lokket ham i en Snare, og derfor hvilede han ikke, før han havde faaet Om Kloster lagt brat øde, og den sidste Munk fordrevet derfra.

Sophus Birch.

Testamentet.

Fortælling af Knud Skytte.

ede under Hvilum Bakker ligger en stor Bondegaard, som hedder Bilet. For mange Aar siden ejedes denne Gaard af en Mand ved Navn Rasmus Bilet. Han var Kvæghandler og havde samlet sig mange Penge. Der var den Særhed ved ham, at han ikke kunde lide Kvindfolk, og han giftede sig aldrig. Hvem skulde saa en Gang i Tiden arve hans store Midler? Han tog et Par fattige Drenge til sig; den ene hed Jens, den anden Søren. Søskendebørn vare de, og Rasmus var Morbroder til dem begge. Disse To havde under deres Opvæxt Børneret hos den Gamle, og Folk troede, at Penge, Gaard og det Hele til Syvende og Sidst vilde blive delt imellem dem. Jens var nogle Aar ældre end Søren, og saa saare han blev voxen Karl, styrede han Alting som Morbroderens høire Haand, og han vandt den Gamles Tillid og Fortrolighed i en Grad, som ingen Anden. Hvad der bidrog saa mægtigt til at knytte dem sammen, var den Overensstemmelse, der tilsyneladende fandt Sted i deres Anskuelser med Hensyn til det smukke Kjøn. Thi Jens paastod, at ogsaa han var en Kvindehader, og at han aldrig vilde gifte sig. Søren derimod var ærlig og ligefrem og kjendte ikke det mindste til Krogveje. Han fulgte sit Hjærtes Tilskyndelse og forlovede sig. Fra den Stund af kunde Morbroderen ikke fordrage ham. Nogle Aar derefter døde Prangeren. Der fandtes et Testamente i hans Gjemmer, Alting var tilskrevet Jens, og der tillagdes ikke Søren enten Hvid eller Skilling. Denne Historie gjorde megen Opsigt i Omverdenen, og der mumledes om, at der paa en eller anden Maade var Svig i Spillet. Alle retsindige Folk saae paa Jens med harmfulde Øjne, medens Søren

kun fik venlige og deltagende Blikke, da han med sine fattige Ejendele drog ud fra den Gaard, hvor han var bleven opdragen med Udsigt til en sorgløs Fremtid.

Den nye Ejer, Jens Bilet, som han fra nu af kaldtes, forvandt snart sit Kvindehad, da Morbroderen var død. Han giftede sig og var heldigere, end han havde fortjent; thi hans Kone var en snuk, god og forstandig Kvinde. De fik to Børn sammen, en Søn og en Datter. Sønnen hed Jørgen og Datteren Trine.

Søren gav sig i Lære hos en Træskomand, og da han var udlært, kjøbte han et lille Hus inde i Hvilum, og nu giftede ogsaa han sig. Hans Kone fødte ham en Søn, men døde i samme Stund, og nu syntes den stakkels Mand, at han var helt ulykkelig. Men kun en stakket Stund fik Sorgen Lov at raade. Kjærlighed til den lille Nyfødte jog den paa Flugt. Han haabede at kunne opamme ham ved Hjælp af Komælk, som han kunde faa i Byen.

En Aften, da han var sysselsat med at give sit Barn Mælk, puslede det i Gangen, og en Kvindeskikkelse traadte ind. Det var Jens Bilets Kone. Hun satte sig ned, talte venlig med Søren og hjalp ham med Barnet. Tilsidst sagde hun: „Lad mig faa ham med hjem. Jeg kan gjøre bedre mod ham

end Du, Søren, og jeg vil være ham en Moder." Hun lagde Barnet til sit Bryst og trykkede det kjærlig ind til sig. Søren saae paa hende, dernæst paa Barnet. Taarerne kom ham i Øjnene, men han svarede, at det kunde han ikke sige Ja til. „Jo, jeg har talt med Jens," vedblev hun, „og faaet ham til at gaa ind derpaa. Desuden," føjede hun til, „har jeg hørt om den Uret, der en Gang overgik Dig. Lad mig faa Lejlighed til at gjøre den god, om jeg ellers kan." Hun bøjede sig ned over Glutten og kysſede ham. Forhandlingen endte med, at Søren gav efter. Barnet blev pakket ind i tykke uldne Tørklæder, Faderen tog det i sine Arme og bar det ned over Bakkerne til Bilet. Ved Porten standsede han; thi ind vilde han ikke, skjønt Konen bad ham. Han lagde sin lille Skat i hendes Favn, sagde hende Farvel og gik tilbage til sin ensomme Bolig.

Gaden igjennem Hvilum gaar fra Nord mod Syd. Allerydersſt, helt ude paa Bakkekammen, laa Træskomandens Hus. Det var kun lille og af et armt Udseende: blinde Ruder, skjæve Stolper og graa af Ler opklinede Vægge, som Kalken var falden af. Ved den ene Ende af det var der en jævn Plads, omplantet med høje Popler. Her havde Søren sit Sommerværksted, og her kunde man fra Morgenstund til Aften silde finde ham sysselsat med Huggeknub, Tolle- og Røddestol. Ved Vinterens Nærmelse trak han sig med alt sit Værktøj ind i Stuen, hvorfra han saa atter, naar Varmen kom, flyttede ud i sin Sommerlejlighed. Saaledes vexlede det hvert Aar.

Søren var ganske ene. Han lavede selv sin Mad, redte selv sin Seng, stoppede sine Strømper, hjalp sig kort sagt selv i alle Maader. Simpelt saae det ud hos ham, hvorhen man saa vendte sig. Indvendig var der ikke Spor af Huslighed, og der fandtes saa godt som intet Bohave. Det mest Fornøjelige, der fandtes, var Træskomanden selv; han var godmodig og veltilfreds og saae altid paa Folk med et Smil. Han smilede sig gjennem alle Hindringer, alle Savn. Ingen hørte ham nogensinde klage.

Efter denne Skildring skulde man jo tro, at Søren maatte være en yderst fattig Mand. Ja, saaledes saae det ud og saaledes skulde det se ud. Men kunde det gamle Hængeskab, der var fastmuret i Væggen over Fodenden af hans Seng, snakke, saa fik vi maaske noget Andet at vide.

Foreløbig var det en dyb Hemmelighed, det gamle Hængeskab gjemte. Den var lige saa gammel som Træskomandens Søn, og han er nu over tyve Aar. Da Sønnen var født og

Faderen bleven Enkemand, begyndte Hemmeligheden at blive til, og hver Dag, der siden gik, voxede den i Uigjennemtrængelighed. Ingen kjendte den uden Træskomanden selv, og han bevarede den lige saa trofast, som han gjemte den lille Nøgle, der altid laa i Inderlommen paa hans Vest. Og at han ogsaa var tilsinds, i fornødent Fald, at forsvare den, derom vidnede den rustne Sabel, der altid sad stukken op under Himlen paa hans Seng.

Søren havde et lyst og skjønt Fremtidshaab. Det var knyttet til hans Søn, som var bleven opdragen hos Jens Bilet, sammen med dennes egne Børn. Det var dette Haab, der satte ham i Stand til at udholde det ensomme og strengt arbejdsomme Liv, han førte, og dog være glad og tilfreds. Sønnen, hvis Navn var Mikkel, opholdt sig endnu hos sine Plejeforældre, eller rettere sin Plejefader; thi Jens Bilet var nu ogsaa bleven Enkemand. Mikkel var en adstadig og skikkelig Karl, med et godmodigt Ansigt og et sundt og kraftigt Ydre. Han var trofast og udholdende og lignede i de fleste Henseender sin Fader. Et fast og inderligt Kjærlighedsbaand forenede dem. Sønnen tilbragte mangen en Aftenstund hos sin Fader for at forkorte ham Tiden, og istedetfor at gaa paa Gaden Søndag Eftermiddag, hjalp han ham at save og kløve Træ. Der blev ikke talt ret meget, naar de vare sammen; men ethvert Ord, der faldt, var godt og hjerteligt, og de sendte hinanden mangt et venligt Blik.

En halv Mils Vej Øst for Bilet laa der en anden stor Udflyttergaard, som tilhørte den velagtede Mand Ole Bust. Han og Jens Bilet vare de bedste Venner af Verden, det vil sige, naar de vare ædru, men de bitreste Fjender, naar de vare fulde; og det skete endda af og til. Man kunde høre paa Ole, hvor megen Punsch han havde faaet. Efter det første Glas talte han stadig om „Livets Behageligheder", efter det andet om „Livets Besværligheder" og det tredie om „Modgangens Bølger". Men fik han det fjerde Glas, og Jens Bilet var tilstede, saa slog han i Bordet for ham, saa Glassene dansede, kaldte ham baade Tyv og Kjæltring og paastod, han havde snydt Kommunekassen for 7 Mk. 12 Sk! Men saasnart Rusen var dunstet bort, vare de Perlevenner paa ny. Det var aftalt mellem dem, at Jens Bilets Datter og Oles Søn, Anders Bust, skulde have hinanden. Trine vilde imidlertid hverken eje eller have ham; thi han var temmelig indskrænket, noget hen imod et Fæ, og desuden af et stygt og frastødende Ydre. Ja, der var nok ogsaa en anden Grund til hendes Uvilje imod ham.

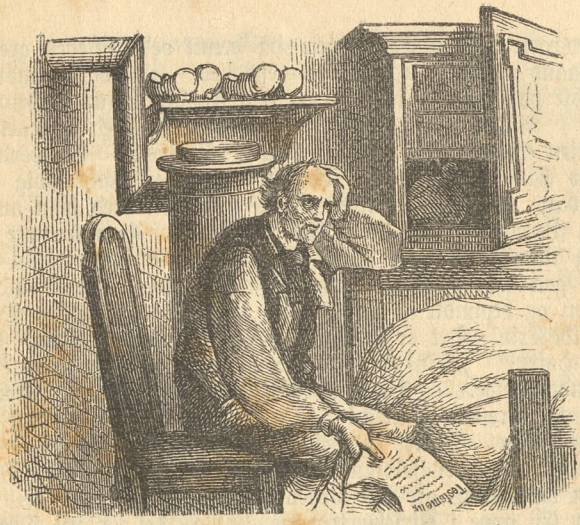

De vise og for Børnenes Fremtidsvel saa omhyggelige Fædre fik det nu lavet saadan, at Anders Buſt foreløbig ſkulde „drage ind" til Jens Bilets, for at han og Pigen kunde faa Lejlighed til „at blive kjendte." Men den ſtakkels Karl var ikke vel faren i denne Stilling. De tre andre unge Folk holdt ſammen om ham: Trine lo ad ham ved enhver Lejlighed, hendes Broder Jørgen drillede ham, og Mikkel kunde heller ikke lade være at holde ham for, hvad han var, nemlig en ſølle Per Tot.

En Søndag var Træſkomanden ſyſſelſat med en behagelig Forretning: han aabnede det hemmelighedsfulde Skab og talte ſine Penge. Ved et Tilfælde opdagede han, at det gjemte en Hemmelighed mere, end den han hidtil havde kjendt. Han fandt nemlig et forlorent Rum og deri et Dokument, ſom han fremtog og læſte. Hans Hænder ſkælvede under Gjennemlæsningen, og da han var færdig, lod han det falde med det Udraab: „Gud forbarme ſig!" Saa blev han ſiddende i flere Timer uden at røre ſig. Omſider tog han det op, foldede det ſammen og lagde det ind igjen, medens han mumlede: „Nej, jeg vil ikke. Der er Udſigt til, at Vorherre kan jævne det paa en mildere Maade." Kort efter traadte Sønnen ind; men der faldt ikke et Ord om, hvad den Gamle havde opdaget. Det forekom rigtignok Mikkel, at hans Fader var ſaa underlig

beveget, og studsede noget, da denne ved Afskeden greb hans Haand og trykkede den med Heftighed. Han og de andre unge Folk havde været i Kirke, og han skyndte sig at indhente dem.

Anders gik og spadserede med Trine ned igjennem Hulvejen og var glad ved, at Mikkel var borte. Synderlig godt for ham var det dog ikke; thi hun gav ham stadig forkerte Svar, og Jørgen vilde absolut forhandle med ham om Brak og Vexeldrift. Nu kom Mikkel halende. Han trængte lempelig Anders til Side og fik Pigens Haand inden i sin. „Lad os gaa Par og Par," sagde Jørgen, tog Anders under Armen og begyndte at skridte ud: „En—To! En—To! Du maa holde Trit. Det er Skade, Du ikke har været Soldat. Venstre—Højre!" „Skal vi ikke bie og følge med de Andre?" indvendte Anders og saae sig tilbage. „Nej, de gaar altfor langsomt. Fremad Marsch!" Og han halede ud med den ulykkelige Elsker. Mikkel og Trine kom langsomt bag efter, samtalende om det righoldigste af alle Emner: Kjærlighed. Da Jørgen og Anders gik ind mellem Havedigerne, hørte de, at der var En oppe i Kirsebærtræerne. „Aa, det er vel Drengen," sagde Jørgen, „lad ham tage sig et Par Haandfulde." Se ham kunde de nemlig ikke, Løvet skjulte ham. „Den Satans Dreng!" sagde Anders; han samlede Smaasten og kastede dem op i Træet. Herved var han baade heldig og uheldig. Han ramte ganske rigtig den formentlige Tyv i Hovedet, saa han dumpede ned paa Grønningen; men det var Jens Bilet selv, og nu kom han farende over Diget med en Bule i Panden og var ganske rasende. „Hvem er det, der kaster med Sten?" raabte han. „Det var Anders Bust," svarede Jørgen tørt. Jens Bilet gik lige løs paa ham, gav ham et Par varme Vafler med de Ord: „Forstaar Du det, din Svinehund?" Anders slæbede som en Dreng, naar Hunden har taget hans Smørrebrød. „Jeg skal sige min Fader det!" sagde han, og dermed støvlede han af.

Jens Bilet fortrød hurtig, hvad han havde gjort. Han satte megen Pris paa at faa Anders til Svigerson, og nu frygtede han, det skulde gaa overstyr. Han kaldte Datteren ind til sig, talte kjærlig til hende og bad hende gaa over til Ole Bust og gjøre det godt igjen. Da hun saae, at han var saa mildelig stemt, tog hun Mod til sig og erklærede, at hun afskyede Anders, men havde givet Mikkel sin Tro, og at hun ingen anden Mand vilde eje. Efterat have hørt dette, blev han saa bleg som et Lig og rystede som et Espeløv. Han fattede sig dog omsider, og saa sagde han, at hvis hun ikke blev gift

med En, som havde mange Penge, og som kunde række ham en kraftig Hand, saa var han fortabt; Folk ansaae ham vel for en rig Mand, men i Virkeligheden var han en Stodder og i Hænderne paa Aagerkarle, som kunde rive ham af Pinden hvad Øjeblik det skulde være. „Vil Du redde din gamle Fader, lille Trine?“ spurgte han tilsidst og saae bønlig paa hende. Hun svarede ikke, men gav sig til at græde, og hun gik ud fra ham med Sorgens Braad i sit Hjærte. „Nu er vi ulykkelige,“ sagde hun til Kjæresten, da hun kom ud til ham. „Nej, vi er vel ikke,“ svarede han. „Vorherre lever endnu.“

Ole Bust sendte Jens Bilet en Stævning, og det kom til Proces. Den endte med, at ingen af Parterne vandt, men begge tabte. Med Giftermaalsplanen mellem Anders og Trine var det rent forbi.

At det gik rent tilagters for Jens Bilet, havde der længe været mumlet om. Han havde altid været maadelig Styrer og forstod kun daarlig at holde sammen paa, hvad han ejede. Saalænge Konen levede, gik det dog ret godt; men da hun gik bort, var det som om hans gode Aand veg fra ham med det samme. Han slog sig til Svir, slog Penge ihjel, som om hans Rigdom var uden Ende, opførte sig i alle Maader som en Storbonde, og for en saadan ansaaes han ogsaa af Mange. Men saa rejste han et stort Prioritetslaan. Det gjorde Opsigt. Vel hed det, at han vilde bruge Pengene til derfor at opføre en Vejrmølle. Ja, Pengene, fik han, men glemte at bygge Møllen. Nu var Glansen gaaet af ham. Folk vidste, hvordan han sad i det.

Det Haab, han en Tid havde sat til Anders Bust, var glippet, Datteren havde forlovet sig med en fattig Karl, Gjælden trykkede, hvorfra skulde der komme Redning?

Han blev syg, maatte til Sengs, og da han mærkede, at han ikke havde lang Tid tilbage, lod han gaa Bud efter Søren; denne kom og blev strax kaldt ind i Sovekammeret. Der laa Jens Bilet i Sengen, bleg og hentæret. „Lad de Andre gaa udenfor,“ sagde han, og efter at det var sket: „Drej Nøglen om, Søren, og sæt Dig saa hen til mig; jeg kan ikke dø rolig, før jeg faar snakket med Dig.“ Søren tog Plads paa Stolen, der stod udenfor Sengen, og den Syge bekjendte: „Jeg har begaaet en stor Synd imod Dig, Søren. Du var Morbroder lige saa nær, som jeg; men jeg var begjærlig og vilde ikke nøjes med mindre end hele Arven. Derfor satte jeg Ondt for Dig hos Morbroder, saa han lukkede Dig ude i Testamen-

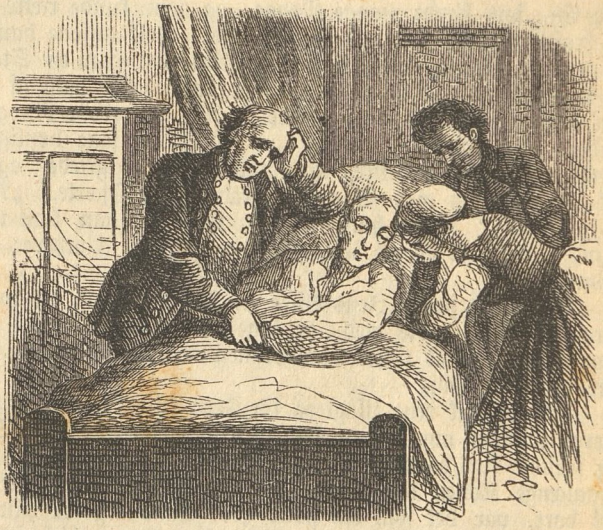

tet. Men paa sit Dødsleje angrede han det. Der blev i Hast opsat et nyt Dokument, hvorved det første sattes ud af Kraft, og det bestemtes, at Alt skulde deles lige imellem os. Da Dokumentet var underskrevet, gav han mig det og sagde, jeg skulde lægge det hen i hans Skatol og kaste det gamle paa Ilden. I samme Øjeblik fattede jeg et fort og syndigt Forsæt. Jeg gjemte det gamle Dokument i Skatollet, og det andet lagde jeg hen et andet Sted, for siden at brænde det. Men jeg var saa forvirret, mit Sind og mine Sanser vare saa omtaagede, saaledes rystede Bevidstheden om min egen Brøde mig, at jeg siden ikke kunde mindes, hvor jeg havde gjemt Testamentet. Til Held for mig fandtes det ikke, Vidnernes Tavshed kjøbte jeg, og saaledes blev jeg Ejer af det Hele, medens Du blev jaget paa Porten. Kan Du tilgive mig dette — for Guds Skyld?" Søren drog et dybt Suk, hvorpaa han af sin Brystlomme fremtog et Dokument, som han udfoldede og lagde paa Dynen foran den Døende. Denne skreg i Forfærdelse: „Herre Jesus! der er jo Testamentet! hvor kommer det fra?" Søren svarede: „Jeg vil ingenlunde gaa i Rette med Dig nu, Jens, helst om Du vil love at give dit Minde til, at vore Børn ægte hinanden, som de jo ønske." Den Syge nikkede ivrig og sagde: „Det vilde jeg just have foreslaaet Dig; men Testamentet?"

„Husker Du ikke," svarede Søren, „at jeg fik et gammelt Hængeskab, fordi jeg satte Pris paa at have et Minde om min salig Morbroder. Deri fandt jeg det for ikke lang Tid siden i et hemmeligt Rum." Jens greb hans Haand mellem begge sine og tiggede: „Vil Du skjule min Skam for Børnene og for andre Mennesker?" Søren svarede ikke, men tog Testamentet og kastede det ind i Kakkelovnen, hvor Ilden øjeblikkelig fortærede det. „Jeg kunde gjøre det nu, Jens," sagde han; „for tyve Aar siden kunde jeg ikke have gjort det." Jens Bilet saae uafbrudt paa ham. Omsider sagde han: „Du har lært mig i denne Stund, hvad jeg i hele mit Liv har tvivlet om: at Gud vil være mig naadig."

De bleve længe sammen og taledes meget ved. Men førend Søren gik, bleve Børnene kaldte ind. Mikkel blev meget forundret over at træffe sin Fader her; thi Ingen af dem vidste, at han var tilstede. Men endnu højere steg Forbavselsen, da Jens Bilet kaldte ham og Trine hen til Sengen og lagde deres Hænder i hinanden. Derpaa forkyndte han Børnene sin sidste Vilje. Datteren kastede sig hulkende hen over ham og kyssede ham med Inderlighed. Jørgen og Mikkel kunde heller ikke ganske holde deres Taarer tilbage. De tre unge Mennesker havde Alle gode og kjærlige Hjærter og vilde dog saa nødig miste deres Fader. Nu var han træt, sagde han, og trængte til Ro, hvorpaa de Alle forlode Værelset.

Nogle Dage senere døde Jens Bilet, og Børnene gave ham en „standsmæssig" Begravelse. Søren lod sætte en Mindesten paa hans Grav, med Indskrift: „Han døde som en ærlig Mand."

Søren drog atter ind paa Bilet, og fra nu af var han den styrende Kraft. Alting kom i en ny og bedre Gænge, og hertil bidrog betydelig hans mangeaarige Hemmelighed. Thi medens Jens Bilet satte Morbroderens Penge og saagodt som Gaarden med overstyr — den var saa tynget af Gjæld, at den knap kunde have baaret mere — havde Søren sammensparet sig tre tusinde Daler, der nu anvendtes som Driftskapital. Fremad gik det stadig, langsomt men sikkert. Markerne bleve omhyggelig dyrkede og Bygningerne udbedrede, Kreaturbesætningen forøgedes Aar for Aar; Intet blev forsømt af, hvad Indsigt, Ihærdighed og Orden, forenet med Sparsommelighed kunde udrette. Indtægterne fløde stedse rigeligere ind, og da man var kommen saavidt, at Stillingen var sikker og holdbar, sagde Søren til Mikkel og Trine: „Nu lille Børn! maa I holde Bryllup, naar I vil." Det var et Ord, de længe

havde ventet paa; Brylluppet blev holdt, og det var en Højtid, der længe gik Ord af.

Jørgen er ikke gift endnu. Men det er bestemt, at han skal have enten det Halve af Eiendommen eller ogsaa en betydelig Pengesum. Med en saadan Anbefaling, og da han desuden er en kjøn og velvoxen Karl, der synger ved sit Arbejde og altid er i godt Humør, skulde det være mærkværdigt, om ikke en af de unge Piger, der læse denne Historie, skulde faa Lyst til ham.

En indesluttet og en aaben Karakter.

Hr. Jokumsens Hændelser.

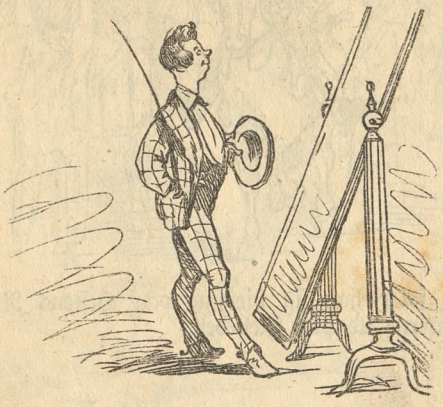

Hr. Jokumsen har gjort Toilet, iført sig sit nye Sommerkostume og vil overvære Revuen paa Fælleden.

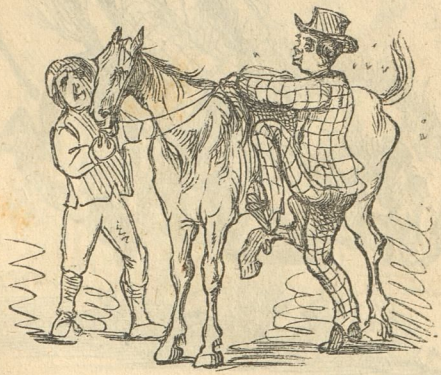

Han lejer en rolig Hest og bestiger den lidt ængstelig

Snart føler han sig hjemme paa Hestens Ryg og ledsager Soldaterne ud paa Fælleden.

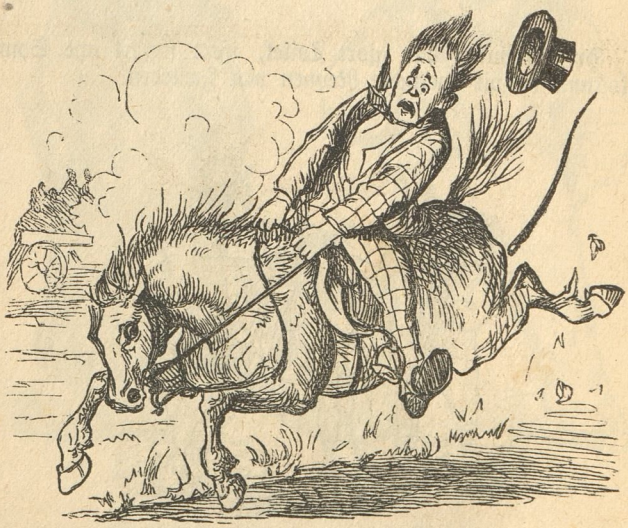

Den adstadige Hest ynder ikke Skydningen og sætter afsted alt, hvad den kan.

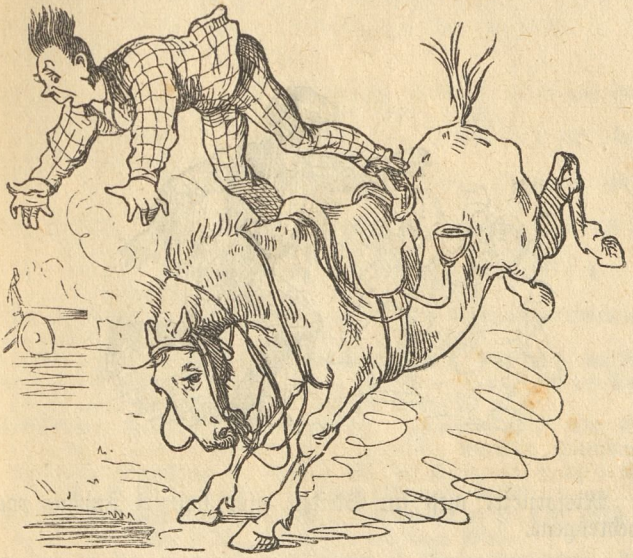

Endelig gjør den den sidste Kraftanstrængelse for at befri sig for sin Byrde.

Og Rideturen ender i Holger Danskes Briller — medens nye Plager begynder i Form af Drenge.

Misfornøiet med sin Skæbne gjør han et Indhug paa Gadedrengene.

Denne Letsindighed straffes med en Tur paa Stationen, og endt er den glade Dag.

Hos J. L. Wisbech, samt i de fleste Boglader faaes følgende Bøger, hvilke ogsaa kunne vælges som Præmier til Almanakken a 20, 24 og 32 ß.:

Ridefnægten. Livsbilleder fra det nordlige Sjælland af Beatus Dodt. Anden Udgave, med 48 Illustrationer. Priis 2 Rd.

Udvalgte Fortællinger af Beatus Dodt. 1. og 2. Bind à 7 Mk. Begge Bindene tilsammen 2 Rd.

Armand. F. A. Strubberg. Det gamle spanske Dokument (1872). Priis 1 Rd.

Birch, Sophus. Kjærlighedshistorier, 1. og 2. Samling. Før 10 Mk. nu 5 Mk., enkelte Bind 2 Mk. 8 ß.

— Kongens Skat, Fortælling med 9 Træsnit. 2 Mk. 8 ß.

— Pennetegninger fra Krigen 1864. 2 Mk.

Johan Gyldenstjerne eller Kjærlighed og Politik. Romantiske Skildringer fra Frederik I. Tid. 1. og 2. Deel. 1 Rd.

Bernhard. Fortælling af T. Volkmann. 6 Ark. Før 28 ß. nu 22 ß.

Fætteren i Konsistoriet. Fortælling af W. G. v. Horn. Af det Tydske ved H. Chr. Geill. 4½ Ark. Før 28 ß. nu 22 ß.

Underholdende Læsning for Vinteraftener. Redigeret af H. Chr. Geill. 1., 2. og 3. Bind à 24 Ark 8vo. Indhold: Noveller, Fortællinger, Anekdoter, Blandinger 2c. Før 1 Rd. pr. Bind, nu 1. og 2. Bind à 3 Mk., 3. Bind 4 Mk., alle Bind tilsammen 9 Mk.

Samling af Noveller og Fortællinger. Oversatte af H. Chr. Geill. 1. og 2. Bind. Før 8 Mk., nu 5 Mk. for begge Bind.

Kogebog for By- og Landhusholdninger af Marie Rasmussen. Andet betydelig forøgede Oplag, indeholdende circa 400 Anviisninger til at koge, stege, bage, indsylte, henlægge, indsalte, Tilberedning af forskjellige Drikkevarer, Slagtning, Meierivæsen m. m. Priis 4 Mk. 8 ß.

Kogebog for mindre Husholdninger med 248 Anviisninger. Priis 2 Mk. 4 ß.

Fortællinger af Wisbechs illustrerede Almanak for 1869, 70, 71, 72 og 73 à 3 Mk.

Ditto, enkelte Hefter under Titel Spøg og Alvor, 1., 2., 3. Samling à 1 Mk.

Kammerherre Guul. Illustreret Jule- og Nytaarsgave. Af F. C. L. Trøjel. Før 56 ß., nu 36 ß.

Tre Noveller. (Bildttyven, Idealet, Badeopvarteren i Ostende.) Af det Tydske ved H. Chr. Geill. Før 2 Mk. 8 ß., nu 2 Mk.

Veiledning til Træers Opelskning, Plantning og Pasning m. m. af C. T. Nygaard, examineret Gartner. Priis 2 Mk.

Veiledning ved Dyrkning af Rodfrugter i Marken, samt Dyrkningen af Humle, Kommen, Peberrod, Tobak, Sennop og Dodder, af Nygaard. Priis 16 ß.

En Prædiken, (den eneste han har udgivet) af Biskop Hans Adolf Broerson i Ribe. 1 Mk.

Veiledning til at lære de i det danske og tydske Omgangssprog mest forekommende Ord, Udtryk og Talemaader, af H. Chr. Geill. 2 Mk. 8 ß.

Conversations-Haandlexikon. En veiledende Haandbog for Enhver. Indeholdende Oplysning og Forklaring om de vigtigste Gjenstande, Navne og Begreber, som forekomme i Samtale eller under Læsning af Bøger,

til Brevskrivning i 187 Exempler, samt Formularer til de almindeligste Documenter. 3die Oplag. 3 Mk.

Sundheds-Haandbog, eller Sygdoms- og Helbredelseslære for Enhver, med 1000 Anviisninger. Udarbeidet efter de bedste populair-medicinske Skrifter. Gjennemseet og forsynet med et Forord af Wm. Reymann. Indbunden 2 Rd. 24 ß.

Huuslægen. Raadgiver og Hjælpebog for Hvermand til at kjende og, indtil Lægens Ankomst, behandle de almindeligst forekommende Sygdomme, af Wm. Reymann. 72 ß.

Helbred og Velstand, hvorledes de opnaaes, bevares og nydes. 24 ß.

Huusraad imod Menneskets Sygdomme, samt Professor Hufelands Huus- og Reiseapothek. Priis 1 Mk.

Advarsel fra en Ven af Ungdommen. (Om hemmelige Synder). Priis 36 ß.

Fat Mod! En Lægebog. (Om hemmelige Synder). Priis 1 Rd.

Den gamle berømte Læge Henrik Smeds Lægebog. Udtog af Henrik Smeds Lærebog. Priis 24 ß.

En dansk Heste- og Kvæg-Læge, af P. L. Abildgaard 1770. Ellevte Udgave, rettet af G. Westring. Priis 5 Mk.

Indblik i Hestens og Kvægets Bygning og Liv, samt en kort Fremstilling af dets Ydre, Kjendetegn paa dets Alder og Sundhedstilstand, noget om deres Fodring, Avl og Behandling i sund og syg Tilstand osv., af Dyrlæge H. Jensen. 4 Mk.

Dyrlægebog eller kortfattet Beskrivelse af de hyppigst forekommende Sygdomme hos Oxen, Faaret, Svinet og Hunden 2c., af Dyrlæge S. Rasmussen. Priis 40 ß.

Kortfattet Beskrivelse af de hyppigst forekommende Sygdomme hos Hesten 2c. af Dyrlæge S. Rasmussen. Priis 3 Mk.

Udvalgte Eventyr, af Brødrene Grim. 28 ß.

Till Uglspiel, med Træsnit. 28 ß.

Fem Fortællinger. Den fattige Henrik. Gotfred og Erdmand. Julemorgen. Selma, den tyrkiske Pige. Den gamle Buchmann. 4 Mk.

Olger Danske med 6 Træsnit. 28 ß.

Napoleon den Forstes Historie. 24 ß.

Den lille Amerikaner. En letfattelig Veiledning for Udvandrere og Andre, som i kort Tid ville lære at forstaa det engelske Sprog. 40 ß.

Emigranten. Lommebog for Udvandrere med Kort over Nordamerika. 4 Mk. 12 ß., uden Kort 3 Mk, 10 ß.

Illustreret Familieblad, Maanedsskrift for Romanliteratur, Reisebeskrivelser og Skitser fra fremmede Lande, med mange Illustrationer. 1. 2., og 3. Aargang a 9 Mk.

Frederik den Syvendes Levnet og Regjeringshistorie. Før 1 Rd.. nu 3 Mk.

Caroline Mathildes Livshistorie. Et historisk Skilderi. Før 1 Rd., nu 3 Mk.

Om Omgang med Mennesker, af A. Knigge. 1 Rd.

Flæskestinken eller Værtshuset i Dunmont, af Ainsworth. Før 2 Rd., nu 4 Mk.

Morlay Ernstein eller Hjertets Beboere af G. P. R. James, 1. og 2. Deel. 4 Mk.

De danske Kongeborges Mysterier eller hemmelige Historier. 7 Mk. 8 ß.

Fortællinger om Monsieur Violets Reiser og Hændelser i Kalifornien, Sonora og det vestlige Texas, af Capitain Marryat. 76 ß.

Paa Opdagelse eller Scener i Afrika. Fortælling for Ungdommen af Capitain Marryat. 72 ß.
Børnene i Nyskoven af Capitain Marryat. 4 Mk.
Paschaen med de mange Fortællinger, af Capitain Marryat. 72 ß.
Jacob Ærlig, af Capitain Marryat. 64 ß.
Historiske Fortællinger, indeholdende Levnetsbeskrivelse af Peder Tordenskjold. Niels Juul. Peter Griffenfeldt. Eleonore Ulfeldt og Dyveke, hver 3 Mk.
Dieblikkets Barn. Original Fortælling af Valdemar Thrane. Før 1 Rd. 2 Mk., nu 4 Mk.
To Fortællinger, oversat fra Engelsk. 24 ß.
Troldkvinden Maud, samt to Fortællinger af Charles Dickens. 2 Mk.
Uden Elskov. Elleve Fortællinger og Skizzer. 20 ß.
Fem Eventyr, bearbeidede af Hoffmann. Med 8 Litografier. Priis 3 Mk.
Münchhausen. Vidunderlige Reiser og Eventyr tillands og tilvands med Tegninger. Priis 38 ß.
Praktisk Vaskehaandbog, med Anvisninger til at vaske, stive og stryge alle mulige Stoffer. Med 17 Illustrationer. Priis 56 ß.

Foruden foranførte Bøger kunne følgende alene vælges som Præmier til Almanakken a 40 og 48 ß.:

Blandt Bønder. Landsbyhistorier af C. A. Thyregod. 1—4 Bind. 6 Rd. Anden Række 1—4 Bind 6 Rd.
Fædrelandshistoriske Malerier af P. P.
Niels Juul 1—4 Bind 2 Rd. 3 Mk.
Peter Tordenskjold 1—4 Bind 2 Rd. 3 Mk.
Grevens Feide 1—4 Bind 4 Rd.
Christian den Fjerde 1—2 Bind 2 Rd. 3 Mk.
Jakob Dannefærd, af Th. C. Rumohr. 1 Rd.
Elias Hagen af Samme. 1 Rd.
R. M. Petersen. Nordisk Mythologi. 2 Rd.
Ludvig Meyers Fremmedordbog. 4 Rd.
En ung Piges Historie af J. 9 Mk.
Fem Fortællinger af samme Forfatter. 7 Mk.
Tre Fortællinger af samme Forfatter 1 Rd. 56 ß.
Skizzer af Hverdagslivet af samme Forfatter 1 Rd. 40 ß.
Anna af samme Forfatter. 5 Mk.
Genrebilleder af Carl Andersen. Ny samlet Udgave. 8 Mk.
Svenskerne paa Lolland. En historisk Roman. 1 Rd.
Fiskerlars. En romantisk Fortælling af Samme. 5 Mk.
Lybækkerne i Nakskov. En romantisk Fortælling af Samme. 2 Rd.
Storm og Stille. En Fortælling af Samme. 1 Rd. 40 ß.
Mødet paa Læsø. En Fortælling af Samme. 88 ß.
Magnus Heinesen. En historisk Roman af Samme. 7 Mk.
Beatus Dodt. Fredensborg eller Carl Hagens Ungdomserindringer. 1 Rd. 72 ß.
— Stamhuset Sune. En Fortælling. 1 Rd. 72 ß.
— Mit Hjem. En Ungdomshistorie. 1 Rd. 48 ß.

Beatus Dodt. Hirschholm. 1 Rd. 16 ß.
— Minder fra en svunden Tid. 1 Rd. 56 ß.
— To Brødre 2 Rd.
— En Sommertone. 2 Rd.
— Soren. En Fortælling. 1 Rd. 32 ß.
— August Thorne. 2 Rd.
— Ægte og Uægte. Livsbillede. 2 Rd. 4 Mk.
Prædikener af H. O. C. Laub, Biskop over Viborg Stift. 4 Mk.
Betragtninger over Erindring, Gjenkaldelse og Gjenforening efter Døden af Biskop J. H. Lautrup. 4 Mk.

I November Maaned udkommer paa Undertegnedes Forlag:

Lomme- og Noteringsbog for Landmænd,

for Aaret 1874, 9de Aargang.

Udgivet af P. Holt.

Af Lommebogens rige Indhold fremhæves:

Almanak og Markedsfortegnelse. — Daglige Noteringsblade. — Arbeids-Register. — Gjødnings-, Udsæds- og Høstregister. — Ind- og udmaalt Korn. — Noteringsblade for Prøvemalkning, Udbytte og Anvendelse af Mejeriprodukter m. m. — Kongehuset og Ministeriet. — Danske Landboforeninger. — Statistiske Optegnelser. — Regler ved Landøkonomibygningers Opførelse og Indretning. — Om Foderblandinger med Tabel over Næringsstofferne i de alm. Fodermidler. — Midler mod Sygdomme hos Husdyrene. — Drægtigheds-Kalender. — Mønt-, Maal- og Vægtforhold i Ind- og Udland. — Rente-Tabeller. — Uddrag af Stempellovgivningen. — Om Postvæsenet. — Om Jernbanevæsnet med fuldstændig Kjøreplan for Jernbanerne og Takst for Personbefordring. — Telegrafvæsenet m. m. m. **Lommebogen udgives i tvende Storrelser til 72 og 80 ß. og anbefales herved enhver dansk Landmand.**

Kolding i Juli 1873.

J. L. Wisbech.

Holts Lommebog kan ikke forlanges som Præmie.

Gratis-Præmiefordeling

til Wisbechs illustrerede Almanak for 1873.

Planen for denne Præmiefordeling findes aftrykt paa det fidste Blad i Almanakken for 1873 og deltager heri Enhver, der er i Besiddelse af et Exemplar deraf.

Efter at have gjennemset de indtil 1ste Juli d. A. fra forskjellige Forhandlere tilbagesendte Almanakker, var det højeste Nr., der til denne Dag var solgt, 86098. Præmierne falde altsaa paa følgende Nr.:

12	9736	19460	29184	38908	48632	58356	68080	77804
298	10022	19746	29470	39194	48918	58642	68366	78090
584	10308	20032	29756	39480	49204	58928	68652	78376
870	10594	20318	30042	39766	48490	59214	68938	78662
1156	10880	20604	30328	40052	49776	59500	69224	78948
1442	11166	20890	30614	40338	50062	59786	69510	79234
1728	11452	21176	30900	40624	50348	60072	69796	79520
2014	11738	21462	31186	40910	50634	60358	70082	79806
2300	12024	21748	31472	41196	50920	60644	70368	80092
2586	12310	22034	31758	41482	51206	60930	70654	80378
2872	12596	22320	32044	41768	51492	61216	70940	80664
3158	12882	22606	32330	42054	51778	61502	71226	80950
3444	13168	22892	32616	42340	52064	61788	71512	81236
3730	13454	23178	32902	42626	52350	62074	71798	81522
4016	13740	23464	33188	42912	52636	62360	72084	81808
4202	14026	23750	33474	43198	52922	62646	72370	82094
4588	14312	24036	33760	43484	53208	62932	72656	82380
4874	14598	24322	34046	43770	53494	63218	72942	82666
5160	14884	24608	34332	44056	53780	63504	73228	82952
5446	15170	24894	34618	44342	54066	63790	73514	83238
5732	15456	25180	34904	44628	54352	64076	73800	83524
6018	15742	25466	35190	44914	54638	64362	74086	83810
6304	16028	25752	35476	45200	54924	64648	74372	84096
6590	16314	26038	35762	45486	55210	64934	74658	84382
6876	16600	26324	36048	45772	55496	65220	74944	84668
7162	16886	26610	36334	46058	55782	65506	75230	84954
7448	17172	26896	36620	46344	56068	65792	75516	85240
7734	17458	27182	36906	46630	56354	66078	75802	85526
8020	17744	27468	37192	46916	56640	66364	76088	85812
8306	18030	27754	37478	47202	56926	66650	76374	86098
8592	18316	28040	37764	47488	57212	66936	76660	
8878	18602	28326	38050	47774	57498	67222	76946	
9164	18888	28612	38336	48060	57784	67508	77232	
9450	19174	28898	38622	48346	58070	67794	77518	

Ialt 302 Præmier i Bøger til Værdi 6, 5, 10 og 12 Rd.

De Ærede, der maatte være i Besiddelse af Almanakken for 1873 med anførte Numere, bedes gjennem nærmeste Boghandler eller Forhandler af Almanakken at sende os det bageste Omslag, hvor Numeret er anført, samt efter den i Almanakken for 1873 og 74 aftrykte Bogfortegnelse at opgive, hvilke Bøger de ønske, og ville disse hurtigst muligt blive dem sendte.

Kolding, i Juli 1873.

I. L. Wisbech. **C. H. Wisbech.**

Gratis Præmiefordeling for 1874.

hvortil Enhver, der er i Besiddelse af denne Almanak, har Adgang.

Denne Præmiefordeling, beregnet paa 90,000 Almanakker, hvortil der vil blive anvendt cirka 320 Præmier i Bøger til Værdi 2500 Rd. skeer paa følgende Maade.

Alle Almanakker af de forskjellige Størrelser ere forsynede med fortløbende Numer fra 1 indtil Størrelsen af det Antal Almanakker, der sælges; paa hver 286de Almanak falder en Præmie i Bøger nemlig Almanakken à 48 ß. 15 Rd., 40 ß. 12 Rd., 32 ß. 10 Rd., 24 ß. 6 Rd., 20 ß. 5 Rd. Det høieste af de indtil 1ste Juli 1874 solgte Numere bestemmer, hvilke Præmien tilfalder, f. Ex. bliver det høieste af de til 1ste Juli 1874 solgte Numere 88633, erholde 88347, 88061, 87775 og fremdeles hvert 286de Numer indtil 259, en Præmie.

Resultatet af denne Præmiefordeling meddeles ved trykte Planer, der ville blive omsendte til Forhandlere af Almanakken, ligesom Planen vil blive aftrykt i Almanakken for det kommende Aar.

Kolding i Juli 1873.

J. L. Wisbech. **C. H. Wisbech.**

Veirspaadomme for 1874

Januar: 1—17. Sne eller Regn. 18—20. Blæst. 21—31. Koldt.
Februar: 1—9. Stærk Kulde. 10—16. Foranderligt. 17—28. Med Syd og Vest Regn og Sne.
Marts: 1—16. Foranderligt. 17—19. Smukt. 20—31. Mild Luft.
April: 1—6. Smukt. 7—15. Regn. 16—30. Kold Luft.
Mai: 1—13. Foranderligt. 14—31. Regn og Kulde.
Juni: 1—11. Foranderligt. 12—17. Mild Luft. 18—30. Stadig smukt.
Juli: 1—13. Varme. 14—24. Foranderligt. 25—31. Smukt.
August: 1—6. Regn. 7—11. Blæst. 12—25. Smukt. 26—31. Foranderligt.
September: 1—8. Klar Luft. 9—25. Foranderligt. 26—30. Blæst.
October: 1—9. Foranderligt. 10—19. Smukt. 20—31. Koldt.
November: 1—8. Kold Blæst. 9—21. Foranderligt. 20—30. Klar, kold Luft.
December: 1—6. Sne eller Regn. 7—11. Blæst. 12—31. Kulde.

Restbeholdningen af Almanakken for 1969, 1870, 1871, 1872 og 1873 sælges til følgende nedsatte Priser:

Almanakken til 20 ß. for 6 ß., dito til 24 ß. for 8 ß., dito til 32 ß. for 12 ß., dito til 40 ß. for 16 ß.

Dette Nr. giver Adgang til

GRATIS PRÆMIEFORDELINGEN

for

1874,

ved hvilken 300 Præmier i Bøger
til samlet Værdi

2200 Rdlr.

gratis vil blive fordelte blandt
Almanakkens Kjøbere.

KOLDING I JULI 1873.

J. L. WISBECH. C. WISBECH.

Neuhausen & Grün.'s Lith. Inst. i Kolding.